

'SUSKUNLAR'

Arkadaşlık kandan derin aktığında

sleepers

"İnkar edilemeyecek güçte, gerçek bir hikaye."
-the washington post book world

ARTEMİS

New York Times çoksatarı yazar

LORENZO CARCATERRA

sleepers

A True Story
When Friendship Runs Deeper Than Blood

Lorenzo Carcaterra

tüm suskunlara

TEŞEKKÜR

HELL'S KITCHEN'IN* SESSİZ sakinlerinin desteği olmadan bu kitap asla yazılamazdı. İsimsiz kalma isteklerine saygı duyacak ve katkılarını asla unutmayacağım.

Yıllar içinde, bana kariyerimin farklı aşamalarında yardım eden pek çok editörle çalışma imkânı bulduğum için şanslıyım. Ama hiçbiri, yeteneğime Peter Gethers kadar güvenmedi. Bu kitapla, pek az editörün riske edebileceği bir inanç gösterisinde bulundu. Ve sonra çalışmalarıma yön verdi, onları şekillendirdi ve pek azının yapabileceği gibi, düzenledi. Aynı zamanda doğru yerlere serpiştirmem için bana pek çok espri fikri verdi. Fazlasıyla sert yerleri yumuşatmamda yardım etti. Hiçbir yazarın daha iyi bir ortağı olamazdı.

Her yazar, iyi bir temsilcisinin olmasını ister. Benim üç tane var. Loreta Fidel daima yanımdaydı. Daima beni dinledi ve fikirlerime değer verdi. Amy Schiffman ve Adam Berkowitz bana ve bu kitaba inandı. Birlikte kitabı herkesin önceliği yapıp diğer konuları ikinci plana attılar.

Clare Ferrao ilk kitabım için kalbinde ve Ballantine rafında bir yer bulmuştu. Sonra müthiş bir öğle yemeği sırasında ikinci kitabıma aşık oldu. Ve sonra bekledi, durmadan bekledi. Bana sabır ve dostluk gösterdi, cesaret verdi. Ayrıca *Suskunlar*'a tutkuyla inandıkları için, Steve Golin ve Propaganda Films'teki herkese teşekkür etmek isterim. O tutkuyu hayata geçirdikleri için, Barry Levinson, Peter Giuliano, tüm

* New York'un bir bölgesi. Kitapta, Cehennem Mutfağı olarak kullanıldı. (Ç.N.)

oyuncularla yapım ekibine, Dr. Paul Chrzanowski, Dr. Nancy Nealon ve Rusk Institute'taki baş adamım David Malamut'a sonsuz teşekkürler.

Polisler –Steve Collura'ya nazik sözleri, Joe Lisi'ye kahkahaları ve ilgisi, özellikle de, onlarca yıllık dostluğu için Sony Grosso'ya teşekkürler.

Telefon arkadaşlarıma –Hank Gallo, Carlo Cutolo, Mr. G., Marc Lichter, Leah Rozen ve Keith Johnson'a. Orada oldukları ve beni dinledikleri için. Liz Wagner'a, kahkahalarımız için. Ve Bill Diehl'e, ilgisi ve bilgeliği için.

Eşim, Susan Toepfer'a her şeyimi borçluyum. Ona daima sevgi ve saygı duydum, duymaya devam edeceğim. O benim daima dostum olacak.

Oğlum, Nick'e beni gülümsettiği ve bir süreliğine işimi unutmama yardımcı olduğu için teşekkürler. Kızım, Kate'e, bana öylesine güzel bir yüzün altında öylesine sıcak bir kalp olduğunu gösterdiği için teşekkürler.

Ve benim tayfaya –Koca Adam, Bobby C., Bam-Bam, Carmine, Doc, Koca D., Mike Seven ve Sammy Weights'a. Gerektiğinde hep oradaydınız ve sizden asla daha azını beklemedim.

"Haydi, gidip benim kadar hızlı koşamayan çocuk için dua edelim."

-Angels with Dirty Faces

ÖNSÖZ

BUNDAN YAKLAŞIK OTUZ yıl önce beni dövmüş, bana gaddarca davranıp işkence etmiş adamın karşısına oturdum. Onu altmışlarında hayal etmiştim. O zamanlar bana çok yaşlı görünürdü. Ama aslında, kırklı yaşların sonlarındaydı. Aramızda on yaş bile yoktu. Cılızlaşan saçları arkaya taranmıştı. Sağ eli kireç beyazına dönmüştü. Titreyen parmaklarının arasında bir filtreli sigara vardı. Sol eliyle, buz gibi suyla dolu bardağa yapışmıştı. Siyah çerçeveli gözlüğünün ardından bana baktı. Kahverengi gözleri nemliydi, burnu akıyordu ve ucu kızarıp pul pul olmuştu.

"Ne söylememi istediğini bilmiyorum," dedi. Sesinde o eski güç kalmamıştı. "Nereden başlayacağımı bilmiyorum."

Benim hatıralarımda, uzun boylu, kaslı, kibirli ve çabuk öfkelenen biriydi. On üç yaşındayken dokuz ayımı geçirdiğim ıslahevinde, emri altındakilere kök söktürürdü. Oysa şimdi karşımda oturan adam, naif ve korkaktı. Alnında buzdan ter damlacıkları belirmiş, pısırık bir adam.

"Bu işe ihtiyacım var," dedi yalvarırcasına. "Onu kaybedemem. Patronlarım ya da *başka biri* öğrenirse, bittim demektir."

Ayağa kalkıp boğazını sıkmak, kahveyle sigara dumanlarının üzerinden uzanıp onu ölesiye dövmek istedim. Onun yerine, orada oturdum ve yıllardır unutmak için müthiş bir mücadele verdiklerimi hatırladım. Sessiz geceleri yırtan acı dolu haykırışları. Deri kemerin yumuşak tende çıkardığı sesi.

Ensemde hissettiğim leş kokulu nefesi. Boğuk hıçkırıklara karışan kahkahaları.

Bu buluşma için o kadar beklemiştim ki. Pek çok sorumun cevabını taşıyan bu adamı aramak için o kadar zaman ve para harcamıştım ki. Ama şimdi karşımdaydı ve söyleyecek ya da soracak hiçbir şeyim yoktu. İki başarısız evliliğini, iflasla sonuçlanan işini ve günahlarının aklından bir gün olsun çıkmadığını anlatırken, onu dinlermiş gibi yaptım. Sözleri öylesine korkakça ve boştu ki onu konuşturmak bile gelmedi içimden.

O ve içinde bulunduğu grup, dört çocuğun geleceğini lekelemiş, onları tamiri imkansız şekilde kırmıştı.

Bir zamanlar, bu adamın ayak sesleri sanki dünyayı durdururdu. O alçak ve ürkütücü kahkahası, korkunç işkencelerin habercisiydi. Şimdi karşısında oturup ağzının kıpırdayışını ve ellerinin titreyişini izlerken, keşke eskiden de ondan korkmasaydım diye düşündüm. Keşke savaşacak cesareti bulsaydım. Eğer bunu yapsaydım, şimdi pek çok hayatı değiştirebilirdim.

"O şeyleri yapmak istemedim," diye fısıldadı, bana doğru eğilerek. "Hiçbirimiz istemedik."

"Pişman olmanın bana bir faydası yok," dedim.

"Sana yalvarıyorum," dedi çatallanan sesiyle. "Beni affetmeye çalış. Lütfen! Sadece dene."

"Bununla yaşamayı öğren," dedim, masadan kalkarken.

"Yapamam," dedi. "Artık yapamam."

"Öyleyse bununla öl," dedim gözlerinin içine bakarak. "Tıpkı diğerlerimiz gibi."

Gözlerindeki acı dolu teslimiyet, onlarca yıllık karanlığımın biraz olsun aydınlanmasını sağladı.

Keşke arkadaşlarım da bunu görebilseydi.

•••

ANLATILANLAR, KAN KARDEŞLİĞİNDEN de öte bir arkadaşlığın gerçek hikayesidir. Kişilerin kimliklerini gizlemek için adları, tarihleri, yerleri, kurumları ve insanların belirleyici özelliklerinin çoğunu değiştirdim. Örneğin, cinayet davası Manhattan'da görülmedi. İnsanların yaşadığı, çalıştığı yerleri de değiştirdim ve birçoğunu, gerçekte olduğundan daha iyi görünüşlü gösterdim. Bu hikayeyi yazmak iki yılımı, araştırmaksa toplamda yirmi yılımı aldı. Unutmayı tercih edeceğim tüm anıları hatırlamak zorunda kaldım. Olayları tekrar yaratırken, pek çok dostum ve birkaç düşmanım bana yardım etti. Karşılığında tek istedikleri, isimlerinin gizlenmesiydi. Dolayısıyla eylemleri tam ve doğru bir şekilde belgelenmiş olmasına rağmen, adları –kahramanların ve canilerin– gizli kalacak.

Kimlikleri asla açığa çıkmayacak olsa da benim ve hayatta gerçekten değer verdiğim üç arkadaşımın hikayesi bu.

İkisi katildi ve otuz beşlerini geçemediler. Diğeri, geçmişinin acısıyla yaşayan, onu bırakmaktan korkan ve huzuru, dehşetiyle yüzleşmekte bulan eski bir avukat.

Ben, onlar ve bir zamanlar oldukları çocuklar adına konuşabilecek tek kişiyim.

BİRİNCİ BÖLÜM

"Şu kadarını biliyorum:
Kötü çocuk diye bir şey yoktur."

-Boys' Town,
Peder Eddie Flanagan rolünde
Spencer Tracy

1963 Yazı

1.

İŞÇİ BAYRAMI HAFTASONU, 1954'teki doğumumdan 1969'a dek yaşadığım Orta Manhattan semti, Cehennem Mutfağı'nın sokaklarında yapılan geleneksel gokart yarışının habercisiydi.

Yarışın hazırlıkları ağustosun son iki haftası başlardı. Bu sırada ben ve en yakın üç arkadaşım, 49. Sokak'ta, harabe bir evin bodrum katındaki sığınağımıza kapanıp keresteler ve çalıntı parçalarla inşaata başlar, yarışçımızı belirlerdik. Bir düzine gokart arabası ve takımları, İşçi Bayramı'nın sabahında 50. Sokak'la Onuncu Cadde'nin köşesinde buluşur, yerel bir tefeci tarafından takdim edilecek 15 dolarlık büyük ödülü kapmak için sıraya girerdi.

Cehennem Mutfağı geleneklerine göre, yarışın hiçbir kuralı yoktu.

Asla yirmi dakikadan uzun sürmez, dört yan sokakla iki caddeyi kapsar, Batı Yakası Otoyolu'nun 12. Cadde'sinde biterdi. Her bir gokartın dört kişilik bir takımı olurdu. Biri arabanın içinde, diğer üçü dışarıda görev yapardı. Dışarıdaki üç kişi, ellerinden geldiğince uzun ve güçlü bir şekilde arabayı iterken, bir yandan da yaklaşan rakiplerinin el ve bıçak darbelerini bertaraf etmeye çalışırdı. İtme faslı 50. Sokak'ın tepesinde son bulur, yarışın devamı şoföre bırakılırdı. Kazananlarla kaybedenler bitiş çizgisini kan revan içinde geçer, arabalar

hurdaya döner, şoförün elleri iplerden yanmış olurdu. Birkaçımız eldiven giyer ya da kask takardık ama diz ya da dirsek korumalar için asla paramız olmazdı. Gokartların yanlarına, içleri dolu plastik su şişeleri bağlanırdı. Sıcak ayaklarla yanan tekerlekleri soğutmanın en hızlı yolu buydu.

Takımımın en çelimsiz üyesi olarak, ben hep şoför olurdum.

***

JOHN REILLY VE TOMMY MARCANO, kalın keresteleri suluboya fırçalarıyla siyaha boyuyordu.

John, on bir yaşındaydı. Koyu renk saçları ve gözleri vardı. Laf ebeliği konusunda bir İrlandalının ustalığına ve doğal bir çekiciliğe sahipti. Temiz bebek suratı, sağ gözünün üzerindeki on beş santimlik ve çenesinin hemen altındaki daha küçük, yarım ay şeklindeki yara izleriyle zedelenmişti. İki yara da oyun parkında düşmesinden ve evde atılan dikişlerden hatıra kalmıştı. John'un yüzünde daima muzip bir ifade vardı. Mahalledeki en son şakaları ilk o anlatırdı. Kötü bir öğrenci olmasına rağmen, müthiş bir kitap kurduydu. Vasat bir sporcuydu ama en bilinmeyen oyuncuların bile topa vuruş istatistiklerini anımsayabilirdi. Marx Kardeşler'i, Abbott ve Costello filmlerini severdi. Mahalledeki sinemaya gelen bütün kovboy filmlerine giderdi. Eğer filmden yeterince etkilenirse, Cehennem Mutfağı sokaklarını, *Honeymooners*'daki Ralph Kramden edasıyla, bütün esnafa "Hey, selam, dostum!" diye bağırarak dolaşırdı. Bazen performansından ötürü bedava meyve bile yerdi. Kalbinde küçük bir delikle doğmuştu ve düzenli ilaç kullanması gerekiyordu ama annesinin genelde buna yetecek kadar parası olmazdı. Hastalığı, cılız bedeniyle birleşince, John'a bariz bir kırılganlık katmıştı.

Tommy Marcano da on bir yaşındaydı ama fiziksel görüntüsü John'unkiyle taban tabana zıttı. İrlandalı annesinin havuç rengi saçlarıyla, babasının al yanaklı, güney İtalyan tenini almıştı. Kısa boylu ve göbekliydi. Sporu, aksiyon filmlerini, Marvel çizgi romanlarını ve macera romanlarını severdi. Ve her şeyin ötesinde de yemek yemeyi. Köfte, poğaça, vişneli turta, ne bulursa yerdi. Beyzbol kartları biriktirir ve bunların ticaretini yapardı. Kapakları açılmasın diye etraflarına lastik geçirdiği Kinney ayakkabı kutularında, her yılın kartlarını düzenli bir şekilde saklardı. Matematiğe doğal bir yeteneği vardı. Büyük bir sabır ve maharetle, ham tahtadan model gemiler ve uçaklar yapardı. Hassas bir yapıya sahipti. Ezilenlerin daima yanındaydı. Kaybetmeye mahkum takımları ve sporcuları desteklerdi. Neşeliydi. Hemen makaraları koyverirdi ve öfkelenmesi için ciddi şekilde kışkırtılması gerekirdi. Bebekken geçirdiği başarısız bir ameliyat sonucu, ara sıra sağ bacağına sert kumaştan bir destek giymek zorunda kalırdı. Böyle günlerde Tommy, korsanlarınkine benzer siyah bir göz bandı takar ve kafasına kırmızı bir eşarp bağlardı.

Arkadaşlarımdan en büyüğü, on iki yaşındaki Michael Sullivan, sessizce Dr. Brown's soda sandığına çivi çakmakla meşguldü.

Michael okulda en başarılı olanımızdı ve bir inek öğrenciyle sokak çocuğunun başarılı bir karışımıydı. Siyah İrlandalı gözleriyle delici bakışlar fırlatırdı ama kocaman gülümsemesi, yüz ifadesini yumuşatırdı. Koyu renk ve gür saçlarının yanlarını kısacık kestirip tepesini uzun bırakırdı. Ağzından sakız eksik olmaz, bütün günlük gazeteleri okurdu. Spor sayfalarının dışındaki haberlerle de aramızda bir tek o ilgilenirdi. Michael asla kitapsız gezmezdi. Kotunun arka cebinde mutlaka bir roman bulundurdu. Biz hala Alexandre Dumas, Jack London ve Robert Lo-

uis Stevenson'ın hikayeleriyle yetinirken Michael, Edgar Allan Poe'nun karanlık dünyasına adım atmış, Sör Walter Scott'ın mertlik ve aşk öykülerinden zevk almaya başlamıştı. Eşek şakalarımızdan çoğunun mimarı oydu. Ne var ki keskin mizah anlayışı, bilgece bir adalet hissiyle dengelenirdi. Michael bizim liderimizdi. Konumuna değer verir, ama asla gösteriş yapmazdı. Ayrıca yine konumu itibarıyla, *Classics Illustrated* çizgi roman koleksiyonumuzu saklamak ve korumak da onun göreviydi.

Ben, 12. Cadde'de bulduğum terk edilmiş bebek arabasından çıkardığım tekerlekleri yağlıyordum.

"Bu yıl daha iyi bir isme ihtiyacımız var," dedim. "Şöyle insanların hatırında kalacak bir şey lazım."

"Geçen yılki neydi?" diye sordu Tommy. "Unuttum."

"Deniz Şahini," dedim. "Filmdeki gibi."

"Deniz Yosunu daha uygun olurmuş," dedi Michael. Onun, son yarışı sondan birinci bitirdiğimizi hatırlatma şekliydi bu.

"Gelin, bu yıl kendimize Monte Kristo Kontu diyelim," diye önerdi John.

"I-ıh," dedim kafamı iki yana sallayarak. "Bence Üç Silahşörler'den birinin adı olsun."

"Hangisi?" diye sordu Tommy.

"D'Artagnan," dedim hemen.

"Bir kere o Üç Silahşörler'den biri değil," diye atladı Michael. "Sadece onlarla takılıyor."

"Ve diğer üçü olmasaydı, o kadar havalı görünmezdi," dedi Tommy bana. "Tıpkı senin gibi. Tek başına bir hiç olurdu. Tıpkı senin gibi. Ayrıca arabamızın üzerine bir Fransız ismi yazamayız."

"Sırf bunun için bile kıçımıza tekmeyi basarlar," dedi Michael.

"Bence Kont olsun," dedi John. "O benim kahramanım."

"Benim kahramanım da Wolf Larsen," dedi Tommy. "Ama adını arabaya verelim diye yırtınmıyorum."

"Sea Wolf'taki Wolf Larsen mı?" diye sordum. "Senin kahramanın o mu?"

"Hı-hı," dedi Tommy. "Bence asıl cesur olan o."

"O adam pisliğin teki." Michael hayretler içinde kalmıştı. "İnsanlara bok gibi davranıyor."

"Yapma, başka şansı yok ki," diye diretti Tommy. "Uğraştığı tiplere baksana."

"Pislik ya da değil," dedi Michael. "Wolf'un adı arabada daha iyi dururdu."

"Ona köpeğimizin adını verdik sanırlar," diye mırıldandı John.

"Bizim köpeğimiz yok ki," dedi Tommy.

"Tamam, karar verildi," dedim hepsine. "Arabamızın adı Wolf. Bence bize şans getirecek."

"Russell'ın takımını yenmek için, şanstan fazlasına ihtiyacımız olacak," dedi John.

"Bu yarışı kaybedebiliriz," diye araya girdi Michael. "Ama şampiyonluğu Russell'a kaptırmayacağız."

"Ama sonunda hep o kazanıyor Mikey," dedim.

"Bizim hatamız ne biliyor musunuz?" dedi Michael. "Onu hep sonda engellemeye çalışıyoruz."

"Russell aptal değil," diye atıldı Tommy. "İşini biliyor. O zamana dek bizden uzak duruyor."

"Belki," dedi Michael. "Ama bu sefer onu yarıştan başta koparacağız. Russell'ı hakladık mı, bizi kimse tutamaz."

"Ne kadar başta?" diye sordum.

"Tony Lungs bayrağı indirir indirmez," dedi Michael. "Tepenin eteğinde."

"Nasıl?"

"Endişelenmeyin," dedi Michael. "Bir planım var."

"Sen böyle dediğinde, endişelenmemek elimde değil," dedim.

"Rahat ol," dedi Tommy tahtaya birkaç fırça darbesiyle rötuş yaparak. "Hem ne olabilir ki?" Bir düzine gokart, dörtlü sıralar halinde dizilmiş, gitmeye hazırdı. Ben Wolf'un dengesiz direksiyonunun başında, en ön sırada, Russell Topaz'ın Şeytanın Acısı adlı arabasının yanındaydım. Bunaltıcı Eylül sıcağında evde kalmaya dayanamayanlar, kendilerini sokağa atmıştı. Dolayısıyla, her zamankinden kalabalık bir izleyici topluluğumuz vardı. Park yasağına rağmen yolun iki tarafını dolduran arabaların arasından sokağa taşmışlardı. Beyaz tişörtlü adamlar, çocuklarını kaslı kollarıyla omuzlarına almıştı. Yanlarında karıları ya da sevgilileri vardı. Bira ve soğuk içeceklerle dolu kırmızı soğutucuları ayaklarının dibinde duruyordu. Büyük ve harap evlerin pencereleri ardına dek açıktı. Yaşlı kadınlar, şişman kollarının altına koydukları havlulara yaslanarak dışarı sarkmıştı. Arkalarında, ılık hava üfleyen, küçük, elektrikli vantilatörler çalışıyordu.

Russell'a bakıp kafamı salladım ve elimden geldiğince dostane bir şekilde gülümsedim.

"Hey, Russell," dedim.

"Bok ye pislik," diye karşılık verdi.

Russell ve yanından ayrılmayan diğer üç oğlan hakkında fazla bir şey bilmezdik. Suratları hep beş karıştı. Batı 46. Sokak'taki St. Agnes'e gittiğini biliyorduk. Demek ki, kısa paça pantolon giyiyordu. Doğrusu, sırf böylesi bile, ruh halini kararmaya yetecek bir faktördü. Bakıcı ailesiyle birlikte, Batı 52. Sokak'ta bir Alman kurdu tarafından korunan bir binada yaşıyordu. Ailenin yanında iki evlatlık çocuk daha vardı. On-

dan daha küçük bir oğlanla, daha büyük bir kız. Russell onlara da diğer herkese olduğu gibi kötü davranıyordu.

Kitap okumayı seviyordu. Onu sıklıkla Batı 50. Sokak'taki halk kütüphanesinin arka odasında görürdüm. Kafasını okyanuslarda gezen korsanlarla ilgili kalın bir kitaba gömüp etrafına bile bakmazdı. Cep harçlığını çıkarmak için parklarda basketbol oynardı ve ağzından sigara düşmezdi. Kız arkadaşı yoktu, kahverengi deri yeleğini üzerinden çıkarmazdı ve beyzboldan nefret ederdi.

Gözlerim ister istemez Russell'ın arabasına kaydı. Taze tahtadan yapılmıştı ve şablonla iki tarafına yazılmış adı dışında hiçbir yeri boyanmamıştı. Arka tekerlekler kalın ve yeniydi. Frenler gerçek lastiktendi, bizimkiler gibi tahta silgilerinden değil. Sandıktan koltuğu keçeyle kaplanıp kenarları yuvarlanmıştı. Ellerinde siyah eldivenler, kafasında bir Chicago Bears kaskı vardı. Üç takım arkadaşı eşofman altı ve spor ayakkabı giymiş, kafalarına mendil bağlamış ve tıpkı Russell gibi eldivenler takmıştı.

"Bears taraftarı mısın?" diye sordum, bayrağın inmesini beklerken.

"Hayır bok kafa," dedi, "değilim."

Russell yuvarlak yüzlü, yumuşak, tombul elli, şişman bir çocuktu. Alaycı ve kibirli bakışları vardı. Sağ kaşında küçük bir yara izi göze batıyordu ve asla gülümsemezdi. Zafer kazandığında bile.

"Süper bir koçları var," dedim. "Babam onun en iyi futbol koçu olduğunu söylüyor."

"Bundan bana ne gerizekalı!" diye söylendi.

"Neler oluyor?" diye sordu Michael, yanımda eğilerek.

"Hiç. Sadece birbirimize iyi şanslar diliyorduk," dedim.

"Boşver şimdi bunları da," dedi sesini alçaltarak, "sen ne yapacağımızı anladın, değil mi?"

"Hayır."

"Tepede arkada kalma yeter," dedi. "Doğruca üzerine git. Dengesi bozulacaktır."

"Ya bozulmazsa?"

"O zaman tek başınasın," dedi Michael. Yerel tefecimiz ve bu yılki etkinliğin bağışçısı Tony Lungs, bir iki adım öne çıkıp arabaların tam karşısında durdu ve elindeki bayrakla alnını sildi. Siyah beyaz damalı şortunun altına, çorapsız siyah iskarpinler giymişti. Gövdesi çıplaktı. Göbek katları, şortunun kemersiz belinin üzerine sarkmıştı. Elini kel kafasında dolaştırarak kalabalığı süzdü: "Ne dersiniz, artık başlayalım mı?"

Tony sağ elindeki bayrağı herkesin görebileceği kadar yükseğe kaldırdı. Kalabalık hevesle tezahürat yapıp el çırpmaya başladı. Arabamı birkaç santim ilerletip Russell'la aramda sadece bir dirsek mesafesi bıraktım.

"Unutma," diye fısıldadı Michael. "Tepede doğruca üzerine sür. Gerisini düşünme."

Tony Lungs kafasını yavaşça soldan sağa döndürerek, arabalar doğru hizada mı diye kontrol etti.

"Hazır!" diye bağırdı. "Unutmayın, ayağımı çiğneyen salaklar, direkt yarış dışı kalır! Başla!"

Başlatma bayrağının altından geçtim ve Tommy, Michael ve John arabayı sokağın yukarısına doğru itti.

"Pedallar iyi mi?" diye sordu Tommy. Suratı, harcadığı çabadan kıpkırmızı olmuştu.

"Evet," dedim.

"Kendine dikkat et," dedi John, diğer arabalara bakarak. "Şimdiden iki sopa gördüm. Bilirsin, Russell da boş gezmez."

"Endişelenme," dedi Michael. "Sen tepeye varmaya bak."

***

Arabalar, bahislerin oynandığı Şişko Mancho'nun şekerci dükkanının önünden geçtiğinde, tezahüratlar arttı. Cehennem Mutfağı sakinleri her konuda bahse tutuşurdu ve gokart yarışları da bir istisna değildi. Mahallenin çok çalışan fakirleri için kumar, tıpkı pazar sabahları kiliseye gitmek, cuma akşamları boks maçı yapmak ve yıl içinde eksik olmayan düğünler gibi bir gelenekti.

Şişko Mancho'nun dükkanının önündeki kara tahtada Şeytanın Acısı'na bire üç veriliyordu. Bizim arabamız Wolf, bire beşle ikinci favoriydi. Freddie Radman'ın arabası Kartalın Öfkesi son sıradaydı. Bire otuz beş veriyordu. Bunun başlıca nedeni, Radman'ın yarışa katıldığı üç yıl boyunca yolun yarısında vazgeçmesi ve arabasını bırakarak çekip gitmesiydi. "Radman'a güven olmaz," dedi Şişko Mancho. "Paranı sokağa at daha iyi."

***

TEPENİN EN YÜKSEK noktasına varmak üzereydik. Tommy, Michael ve John, arabayı itmekten nefes nefese ve ter içinde kalmıştı. Sürünün ortalarındaydık. Russell hala solumuzdaydı ve sağımızda Chelsea'den gelen Porto Ricolu takımın mor arabası vardı.

"Daha hızlı," dedim çocuklara. "Yeterince hızlı değiliz."

"Sakin ol," dedi Michael. "Tam olmamız gereken yerdeyiz."

"Daha hızlı gidersem kalp krizi geçireceğim," diye mırıldandı John, hırıltılı nefeslerinin arasından.

Ayağımın yanındaki frenler sallanmaya başlamış, ön tekerlerden birinin dengesi iyice bozulmuştu.

"Bu frenler tutar mı bilmem," dedim.

"Frenleri düşünme," diye tısladı Michael. "Hızı düşün."

"Nasıl duracağım?" diye sordum hafiften panikle.

"Bir şeye çarparsın," dedi Michael. "Korkma."

"İşte buna bayılıyorum Mikey," dedim. "Bizim adımıza her şeyi düşünüyorsun."

***

TEPEDE TEK BAŞIMA kaldığımda, Russell'ın arabasıyla aramda altmış santim vardı. Birbirimize bir göz attık. O kibirli ifade, suratına yapışıp kalmış gibiydi. Birden arabamı onunkinin üzerine sürdüm. Hızla dönen ön tekerleklerim arabasının gövdesine vurmaya başladı ve var gücümle onu kaldırımın sert kenarına doğru ittim.

"Yapma dostum," diye bağırdı Russell. "Tekerleğin çıkacak."

Arkamda çiçek bozuğu suratlı, havuç kafalı, gözlüklü bir çocuğun kullandığı araba vardı. Birden dibimde biterek beni daha da çok Russell'a doğru itti. Ellerim yanıyordu. Bacaklarım kaskatı kesilmişti. Arabalarımız birbirinin içine geçmiş vaziyette hızla aşağı inmeye başladık. Ön tekerimin her bir titrek dönüşü, Russell'ı yarıştan uzaklaştırma ümitlerimi biraz daha fazla kırıyordu.

11. Cadde'nin güney ucunda, meraklı izleyicilerle dolu Mobil benzin istasyonuna birkaç metre kala tekerlek nihayet yerinden fırladı. Araba, anında Russell'ınkinden ayrılıp aşağı çöktü ve kaldırıma çarptığında etrafa küçük kıvılcımlar saçıldı. Russell yanımdan geçerken "Güle güle tekerlekli sandalye," diye seslendi acımasız bir sesle.

Doğruca yolu ortadan bölen çıkıntıya doğru gidiyordum. Tahta silgisinden imal ettiğimiz frenlere bastım ama onlar da tıp-

kı arabanın geri kalan kısmı gibi işe yaramaz olmuştu. Diğer arabalar yolun aşağısına, 12. Cadde'ye doğru ilerledi. Yarılan avuçlarımdan kanlar süzülüyordu. İpleri elimden geldiğince sıkı tutup ağırlığımı öbür yana vererek çıkıntıdan uzaklaşmaya çalıştım.

Araba biraz yavaşlamaya başlamıştı ama hala çarptığı yere zarar verebilecek kadar hızlıydı. Kollarım yorulmuştu ve ipleri daha fazla tutamadım: Naylon bombeleri, yaralanan ellerimi kor gibi yakıyordu. İpleri bıraktım ve kasanın kenarlarına sıkıca yapıştım. Araba çılgınca sağa sola sarsılıp 11. Cadde'ye fırladı. Yolun kenarına ikinci sıra olarak park eden bir kamyonete toslayıp kaldırıma çıktı ve bir posta kutusuna çarptı.

Güç bela ayağa kalkıp öfkeyle arabanın kenarını tekmeledim ve park halindeki bir Chevy'nin ön tamponuna oturdum. Dirseklerim kaportanın üzerinde, yüzümü güneşe çevirip Michael, Thomas ve John'un yanıma gelmesini beklemeye koyuldum. "İyi misin?" diye sordu John, kanayan ellerimi işaret ederek.

"Ne oldu?" diye sordu Michael. "Russell'a kilitlendiğini gördük, sonra kalabalıkta kayboldun."

"Russell'ın arabasını ancak bir buldozer devirebilirdi."

"Gelecek yıl daha kaliteli tahta çalmamız gerek," dedi Tommy. "Ve belki daha iyi tekerlekler bulmalıyız."

"Afedersiniz çocuklar," dedim. "Daha iyisini başarabilirim sanmıştım."

"Önemi yok," dedi Michael. "Senin hatan değil. Şoförlüğün berbat o kadar."

"Mikey haklı," diye atıldı John. "Direksiyon başında Andretti gibi olduğun söylenemez."

"Benim direksiyonum yoktu ki," dedim. "Hem Andretti'nin frenleri de var."

"Bunlar küçük şeyler," diye söylendi Michael hüzünle. "Ayrıntılara takılıp kalıyorsun."

"Sizden nefret ediyorum," dedim.

"Seneye sana bir paraşüt buluruz," dedi John, sırtıma bir şaplak atarak. "Arabadan daha kolay inersin."

"Eldiven de buluruz," dedi Tommy. "Gerçek araba yarışçılarınınki gibi siyah eldivenler."

"Sizden gerçekten nefret ediyorum çocuklar."

Birlikte Onuncu Cadde'ye geri yürüyüp dondurma ve kanayan ellerim için temiz bez almak için, Şişko Mancho'nun şekerci dükkanına gittik.

2.

ÜÇ ARKADAŞIM VE BEN, birbirimizden bir an olsun ayrılmadan Cehennem Mutfağı'nın kapalı dünyasında yaşamaktan memnunduk. Manhattan'ın Batı Yakası sokakları, özel oyun alanımızdı. Kendimizi bu beton yığınının mutlak hakimi sanırdık. Eve giriş çıkış saati nedir bilmezdik. Nereye gideceğimizi sınırlayan kurallar yoktu. Ne yapacağımızı söyleyen de yoktu. Mahallede kaldığımız sürece özgürdük.

Cehennem Mutfağı herkesin herkes hakkında her şeyi bildiği ve herkese güvenebileceğiniz bir yerdi. Batı 35. Sokak'ta başlayıp Batı 56. Sokak'ta biten, bir yanı Hudson Nehri, diğer yanı Broadway tiyatrolar bölgesiyle sınırlı bu sokaklarda yaşanır ve ölünürdü. Burada İrlandalı, İtalyan, Porto Ricolu ve Doğu Avrupalı işçiler otururdu. Zor hayatları olan, sıkı çalışan ve kendi tarzlarında yaşayan, sert ve sıkı adamlar.

Biz, kırmızı tuğladan apartmanların içindeki dizi dizi evlerde yaşardık. Altı odalı tipik bir evin kirası aylık 38 dolardı. Elektrik ve havagazı kiracıya aitti ve kira peşin alınırdı. Pek az anne çalışırdı ve hemen hepsinin, evlendikleri adamlarla sorunları vardı. Aile içi şiddet, Cehennem Mutfağı'nda sık rastlanan bir durumdu. Yine de kimse boşanmaz ve ancak birkaç kişi ayrılırdı. Zira Cehennem Mutfağı, kilise iradesinin, bir kocanın istekleri kadar geçerli ve güçlü olduğu bir yerdi. Bir evliliğin bitmesi için, kadının ya da kocasının ölmesi gerekti.

Kapalı kapılar ardında yaşanan şiddeti kimse kontrol edemezdi.

Annelerimizin dayak yemesini izlerdik ama yaralarını temizlemekten başka bir şey gelmezdi elimizden. Babalarımızın başka kadınlarla kırıştırmasına şahit olur, hatta bazen birer bahane olarak yanlarında sürüklenirdik. Babalarımızın gazabı feci olurdu. Arkadaşlarımla sabahları birbirimize, önceki geceden kalma morlukları, kızarıklıkları ve dikişleri gösterir, kiminki daha kötü diye karşılaştırırdık.

Erkeklerin çoğu içerdi. Midelerindeki alkol, şiddet arzularını açığa çıkarırdı. Çoğu deli gibi kumar oynar, sendika çeklerinin büyük bir kısmı müşterek bahisçilerin ceplerine girerdi. Parasızlık da özel hayatlarımızdaki fırtınanın bir diğer nedeniydi.

Yine de Cehennem Mutfağı, yaşamın tüm acımasızlığına rağmen, sokaklarında oynayan çocuklara diğer pek az mahallede bulunabilecek bir güvenlik kalkanı oluştururdu. Bitmek tükenmek bilmeyen günlük haylazlıklarımız, yalnızca hayal gücümüz ve fiziksel dayanıklılığımızla sınırlanırdı. Kalkışabileceklerimizin bir limiti yoktu. Kimse eğlenmemizi engelleyemezdi. Tanıklık ettiğimiz dehşetlere rağmen hayatlarımız aynı zamanda neşe doluydu. Etrafımızdaki çılgınlığı savuşturacak kadar büyük bir neşe.

Yaz aylarında arkadaşlarımla 1960'ların başlarında şehrin yoksul mahallerinde popüler olan oyunları oynardık: Süpürge sopalarıyla ve park halindeki arabaları faul çizgisi olarak kullanarak beyzbol, uzun eşek, hentbol, yakar top, misket. Erimiş mumla dolu bir şişe kapağının yerde tebeşirle çizilmiş, numaralı karelere kaydırılmasıyla puan alınan gazoz kapağı turnuvaları düzenlerdik. Akşamları, yakalarıyla paçaları kesik tişört ve şortlarla, açık bir yangın musluğunun karşısında günün sıcağını üzerimizden atardık.

Sonbaharda hokey ve çöp tenekeleriyle futbol oynardık. Kışın, karton kutu ve sandıklardan yaptığımız kızaklarla 11. ve 12. Cadde'nin buz tutan yokuşlarında kayardık.

Yıl boyunca yığınla beyzbol kartı ve çizgi roman istifler, pazartesi ve cuma geceleri iki uzun blok yürüyüp Sekizinci Cadde'deki eski Madison Square Garden'a elimizden geldiğince çok güreş ve boks maçı izlemeye giderdik. Tüm masumiyetimizle iki sporun da aynı profesyonel seviyede olduğuna inanırdık: Bizim için, Bruno Sammartino'yla Sonny Liston eşitti.

Çatılarda güvercin yarıştırır, paslı demir palamarları tramplen olarak kullanarak 12. Cadde'nin iskelelerinden Hudson Nehri'nin sularına atlardık. Portatif radyolarda Sam Coke, Bobby Darin, Frankie Valli ve Four Seasons Orkestrası'nı dinler, geceleri geç saatte sokak köşelerinde onların seslerini taklit ederek şarkı söylerdik. Daha büyük oğlanların verdiği ucuz açık saçık dergilerle hormonlarımız azmış, kızları düşünmeye ve onlardan bahsetmeye başlamıştık. Tiyatro ve sinema gişelerinde çalışan komşularımız sayesinde haftada bir kez sinemaya gider, ilgimizi çeken Çarşamba Broadway matinelerinin ikinci perdelerini izlerdik. O süslü, karanlık salonların ya arkasında dikilip ya da balkonun en üst merdivenlerine tüneyerek Neil Simon'ın erken dönem komedilerine gülmüş, *A View from the Bridge*'den etkilenmiş, *My Fair Lady*'ye hayran kalmıştık. İzlemekten kaçındığımız tek gösteri, *Batı Yakasının Hikayesi*'ydi. Zira onu, bizim yaşam tarzı olarak düşündüğümüz şeyin hatalı bir tasviri olarak görüyorduk.

Dört arkadaş, eşek şakaları konusunda daima birbirimizle yarışırdık. En cesuru ve en eğlencelisi kimden çıkacak diye.

Tommy emekli olan bir rahibenin onuruna cumartesi akşamüzeri düzenlenen ayinde farelerle dolu bir torbayı açık bırakınca oldukça takdirimizi kazanmıştı. Tabii fareler torbadan

çıkıp kiliseyi basmakta gecikmemiş, iki düzine rahibe de çareyi Sacred Heart Kilisesi'nin kapılarından çığlık çığlığa fırlamakta bulmuştu.

Michael'ın en iyi şakasıysa, birkaç büyük çocuğu, onlarca yıldır husumetli iki adamın salon mobilyalarını birbirleriyle değiştirmek için ikna etmesiydi.

John, sıcak bir yaz akşamı, mahallenin en cimri kadını Bayan Evelyn McWilliams'ın çamaşır ipine erişmek için üç kat yangın merdiveni çıktı. Bacaklarını incecik demir direklere dayayıp üstü çıplak bir halde baş aşağı sarkarak çamaşırları topladı. Onları elinden geldiğince düzgün katlayıp boş bir şarap kasasına koydu ve ihtiyacı olanlara dağıtılmak üzere Sacred Heart Manastırı'na bağışladı.

Benim şakalarım, uzun bir süre boyunca arkadaşlarımınkinin yanından bile geçemedi. Ama 1963 öğretim sezonu başlayalı iki hafta olmuştu ki okulun koridorunda bir laklak buldum ve nihayet kendimi göstermeye hazırdım. Kızlar kilisenin solunda, erkekler sağında oturuyordu. Yine kutsal yağlama üzerine uzun ve sıkıcı bir vaaz dinliyorduk. Dört sıra kızın arkasında, beyaz kıyafetli ve başlıklı üç rahibe vardı. Tek rahip Peder Robert Carillo, erkeklerin arkasındaydı. Öğleden sonranın erken saatleriydi. Büyük kilisenin ışıkları hala açılmamıştı. Adaklık mumların aydınlığı, İsa'nın son yürüyüşünü tasvir eden duvar heykelleri üzerinde titrek gölgeler oluşturuyordu.

Ben, erkekler sırasının en sonundaydım. Sol kolumu sıranın kenarına dayamıştım. Sağ elimi ceketimin cebinde hafifçe kıpırdattım ve parmaklarım laklakın etrafına dolandı. Laklaklar, rahibeler için bir yarış tabancasına ya da polis düdüğüne eşitti. Onu kilisedeki kızlara, ayağa kalkmalarını, oturmalarını ve diz çökmelerini işaret etmek için kullanırlardı. Her bir komutun farklı bir sayısı vardı. İki kere çaldı mı ayağa kalk gibi.

Laklaklar, rahibelerin ellerinde birer disiplin aracına dönüşürdü. Benim cebimdeyse bir kargaşa sebebiydi.

Mihraptaki beyaz saçlı, çöküк omuzlu rahibin, ellerini kavuşturup kafasını eğerek sessiz bir duaya başlamasını bekledim. Sonra laklakı iki kere çaldım. Kızların ayağa kalkma sinyali. Parmakları katran lekeleriyle dolu, hin gülümseyişli, aşırı şişman Rahibe Timothy Morris, oturduğu yerde yıldırım çarpmışa döndü. Hemen laklağını bir kez çalıp kafası karışan kızlara oturmalarını işaret etti. Bu kez dört kez çaldım. Kızlar diz çökmeye davrandı. Rahibe Timothy kendi laklağıyla onları yerlerine oturttuktan sonra, nefret dolu bakışlarını erkeklerin sıralarında dolaştırmaya başladı.

Bu kez laklağımı üç kez kısa kısa öttürdüm. Kızlar anında hazırola geçti. Mihraptaki rahip, duasını kısa kesip önündeki manzarayı kayıtsızca izlemeye ve kilisenin içinde yankılanan laklak seslerini dinlemeye koyuldu. Oğlanlar, gözlerini mihraptan ayırmadan, kıkırdamalarını bastırmaya çalışıyordu. Rahibe Timothy, laklağıyla kızları bir kez daha yerlerine oturttu. Dudaklarını büzmüş, yanakları pancar gibi kızarmıştı.

Peder Carillo benim sırama doğru ilerleyip bir eliyle sol dirseğimi tuttu.

"Laklağı alayım," dedi kafasını çevirmeden.

"Hangi laklak?" diye sordum onu taklit ederek.

"*Hemen,*" dedi Peder Carillo.

Elimi ceketimin cebinden çıkarıp laklağı dizlerimin üzerinden geçirdim ve Peder Carillo'nun avucuna koydum. Bu alışveriş sırasında doğru düzgün hareket bile etmemiştik ve ikimizin de gözleri Rahibe Timothy'deydi. Olanları fark etmediğini umuyorduk.

Rahip ellerini iki yana açıp hepimize ayağa kalkmamızı ve hazırola geçmemizi söyledi. Rahibe Timothy laklağını üç kez

çalıp kızların hep birlikte denileni yapmasını izledi. Sonra solundaki iki rahibeye bakarak başını onaylarcasına salladı.

"Dua edelim," dedi rahip.

Peder Carillo dimdik sırtı, mihraba odaklı gözleri ve ifadesiz yüzüyle elindeki laklağı hafifçe salladı.

Kızların hepsi yerlerine oturunca, Rahibe Timothy bıkkınlıkla sırasına yığıldı. Mihraptaki rahip, gözlerini yere indirip başını iki yana salladı. Ağzım beş karış açık Peder Bobby'ye baktım.

"Rahibeler kolay hedeflerdir," diye fısıldadı Peder Bobby, bana göz kırpıp gülümseyerek.

•••

CEHENNEM MUTFAĞI BELİRLİ bir davranış biçiminin hüküm sürdüğü bir mahalleydi. Bir dizi yazılı olmayan kural, fiziksel zorlamayla dayatılabilirdi. İtalyan ve İrlandalı çetelerden Porto Ricolu komisyoncu ve tefecilere, çalıntı mal alım satımı gibi pek çok ufak tefek iş yapan organize şebekelere uzanan bir hiyerarşi vardı. Arkadaşlarımla ben, mahallemizdeki bu güç merdiveninin en son basamağındaydık. Sokaklarda dolaşmakta ve oyunlarımızı oynamakta özgürdük. Bizden tek beklenen, kurallara uymamızdı. Bazen para taşıma gibi ufak tefek görevlerimiz olurdu o kadar.

Kimse mahallelilere karşı suç işleyemezdi. Öyle olaylar nadiren yaşanmış, cezası ağır olmuş, hatta bazen ölümle sonlanmıştı. Yaşlılara yardım edilir, kimse onları incitmezdi. Mahallelinin desteklenmesi gerekiyordu, kösteklenmesi değil. Çetelere herkes kendi rızasıyla katılırdı. İnsanları zorlamak yasaktı. Uyuşturucu kullanmak hoş görülmez, bağımlılar dışlanır, kimse onlarla konuşmazdı.

Cehennem Mutfağı, sakinleri sık sık şiddete başvursa da New York'un en güvenli bölgelerinden biriydi. Yabancılar sokaklarda korkusuzca dolaşır, genç çiftler Batı Yakası iskelelerinde herhangi bir endişe duymadan rahatça gezer, yaşlı adamlar da torunlarını De Witt Clinton Park'ta yürüyüşe çıkardıklarında omuzlarının üzerinden bakmaya bile gerek duymazdı.

Cehennem Mutfağı, masumiyetin yolsuzlukla yönetildiği bir yerdi. Asla sebepsiz yere çatışma çıkmaz, cinayet işlenmezdi. Cehennem Mutfağı'nda silah taşıyan adamlar, güçlerinin fazlasıyla farkındaydı. Taş kokain henüz kolay bulunmuyordu ve kimsede kokain alışkanlığına yetecek kadar para yoktu. Benim çocukluğumdaki uyuşturucu tercihi eroindi ve ağır bağımlıların sayısı bir elin parmaklarını geçmezdi. Çoğu bağımlı, genç ve uysaldı. İhtiyaçlarını nakit bağışlar ve ufak tefek hırsızlıklarla karşılarlardı. Eroini mahalle dışından satın alırlardı, zira uyuşturucu satıcıları Cehennem Mutfağı'nda hoş görülmezdi. Sözlü uyarıları duymazdan gelen, onları birkaç yaşlı adamın dırdırı olarak görenler, bunu hayatlarıyla ödemişti.

Çocukluğumdan hatırladığım en sinematografik görüntülerden biri, yağmurlu bir gecede bir elektrik direğinin altında, babamla el ele ölü bir adamın şiş suratına bakışımızdı. Adamın elleri bağlıydı ve boynundan iple asılmıştı. Cehennem Mutfağı'nda eroin işi yapmaya kalkışan bir uyuşturucu satıcısıydı. Buraya, şehrin dış mahallelerinin birinden gelmişti. Sattığı zehrin bir paketi, Porto Ricolu bir bahisçinin on iki yaşındaki oğlunu öldürmüştü.

Adamın sattığı son paket olmuştu.

Arkadaşlıklar, mahalleliye duyulan sadakat kadar önemliydi. Arkadaşlarınız size bir kimlik ve aitlik hissi kazandırırdı. Aile sınırları dışında koşulsuz güvenebileceğiniz bir grubunuz

olurdu. Cehennem Mutfağı'ndaki çoğu çocuğun ev hayatı mücadelelerle doluydu. Aile içi sıcak ilişkiler kurmak için pek az vakit vardı. Kimse çocukların bakımına ve eğitimine fazla kafa yormazdı. Hele çocuksu zevklere en fazla birkaç dakika ayrılırdı. Dolayısıyla bunların başka bir yerde bulunması gerekiyordu; genelde de sokakta, arkadaşlar arasında. Onlarla birlikteyken, gülebilir, aptalca şakalar ya da kitap alışverişi yapabilir, küfürler veya hakaretler savurabilir, filmlerden ve maçlardan konuşabilirdiniz. Hatta sırlarınızı ve günahlarınızı bile paylaşabilirdiniz. Bir kızın elini tutmak gibi, son derece önemli çocukluk mevzularını açma cesaretini bulabilirdiniz.

Cehennem Mutfağı'nda hayat zordu. Arkadaşsız bir hayat daha da zordu. Çoğu çocuk, güvenebilecekleri bir arkadaş bulduklarını için şanslıydı. Ben üç tane bulmuştum. Hepsi benden daha büyük, muhtemelen daha bilgili ve şüphesiz daha zekiydi. İlk yıllarımda, onlarsız tek bir hatıram bile yoktur. Onlar, her mutlu anımın birer parçasıydı.

Bir çete üyesi olabilecek kadar sıkı bir tip değildim. Onlar gibi, sürekli birilerine meydan okumak bana göre değildi. Ben, yalnız takılamayacak kadar konuşkan ve dışadönüktüm. Yetişkinlere ait bir dünyada büyüyüp hayatta kaldım ama benim endişelerim, büyümekte olan bir çocuğunkilerdi. Ben Three Stooges ve hatta Shemp hakkında bile, sokak çeteleriyle ilgili bildiğimden fazlasını biliyordum. Yankeelerin transferleri, beni üç sokak aşağıdaki bir sokak kavgasından daha çok ilgilendiriyordu. James Cagney'nin neden artık film yapmadığını merak ediyordum. Ya da ülkede *Dragnet*'teki Jack Webb'den daha iyi bir polis olup olmadığını. Minikler Ligi olmayan bir mahallede topu Whitey Ford gibi atmak için antrenman yapardım. İçlerinde tek bir kitabın bile olmadığı evler arasında yaşar ama yerel kütüphanedeki bütün macera

romanlarını okurdum. Yaşıtım pek çok çocuk gibi, kendime ait bir dünya yaratmış ve onu kitaplar, spor, filmler ve televizyon aracılığıyla tanıdığım insanlarla doldurmuştum. Kurmaca karakterler bana sanki onları her gün görüyormuşum gibi tanıdık gelirdi. Benim dünyamda, sadece kendim gibi olanlara yer vardı. Disney'den nefret eden ama Red Skelton'ı seven, bir Good Humor çubuk dondurmasının üzerine bir Mister Softee korneti yiyebilen, Ringling Brothers Sirki'ne toptan fırlatılan o uyuz çocuğun bir gün ağı iskalamasını umarak giden ve mahallemizdeki polislerin neden *M Squad*'dan Lee Marvin'e benzemediğini merak edenlere.

Bu dünya, ben ve üç arkadaşım için yaratılmıştı.

Biz, bir öğle yemeğinde arkadaş olduk.

Bir akşamüzeri mahalleye üç profesyonel güreşçi, Klondike Bill, Bo Bo Brazil ve Haystack Calhoun'un 51. Sokak'taki Holiday Inn'de yemek yediği söylentisi yayıldı. Oraya koştuğumda, Michael, John ve Thomas'ı suratlarını restoranın camına yapıştırmış, üç iriyarı adamın dev gibi sandviçleri ve turta dilimlerini mideye indirişini izlerken buldum. Onları okuldan ve mahalleden tanıyordum ama o ana dek yanlarına yanaşmayı gözüm yememişti. Ama güreşçileri görmek bana korkumu unutturdu.

"Şunlara bakın! Lokmalarını çiğnemeden yutuyorlar," dedi John hayretle.

"O kadar iri adamlar çiğnemeye ihtiyaç duymaz," dedi Tommy.

"Haystack, akşam yemeğinde dört biftek yiyormuş," dedim güreşçilere daha yakından bakmak için Michael'ı dirseğimle dürtüp kenara iterek.

"Bize bilmediğimiz bir şey söyle," diye mırıldandı Michael, gözlerini içeriden ayırmadan.

"Şimdi gidip onlarla oturacağım," dedim kayıtsız bir tavırla. "İsterseniz, siz de gelin."

"Onları tanıyor musun?" diye sordu John.

"Daha değil," dedim. Dördümüz restorana girip güreşçilerin masasına yaklaştık. Adamlar derin bir sohbete dalmıştı. Yemeklerinden geriye bir tek boş tabaklarıyla bardakları kalmıştı. Bizi gördüklerinde konuşmaların ara verip kafalarını çevirdiler.

"Yolunuzu mu kaybettiniz çocuklar?" diye sordu Haystack Calhoun. Uzun saçları ve sakalı birbirine karışmıştı. Kot tulumu, bir şölen masasını kaplayacak büyüklükteydi. Güreş dergilerinde tam 281 kilo olduğu yazıyordu ve bu kadar iriyarı birinin, bir restoran kabinine sığabilmesi inanılır gibi değildi.

"Hayır," dedim.

"Öyleyse ne istiyorsunuz?" diye sordu Klondike Bill. Saçlarıyla sakalı Calhoun'unkilerden daha koyu renk ve daha gürdü. Kilosu, onun yarısı kadardı ve hayatımda gördüğüm en iriyarı ikinci adamdı.

"Bir sürü maçınızı izledim," dedim ve arkamdaki çocukları işaret ettim. "Hepimiz öyle."

"Demek bizi destekliyorsunuz ha?" dedi Bo Bo Brazil. Arkadaşlarından daha kaslıydı ve ayna gibi parlayan, siyah, tıraşlı kafasıyla tıpkı bir heykeli andırıyordu. Gözleri berrak ve ışıl ışıldı. Bo Bo'nun en meşhur hareketi olan kafa atmasının, rakibini felç edebilecek kadar sert olduğu söyleniyordu.

"Hayır," dedim.

"Neden?" diye sordu Calhoun.

"Genelde hep iyi adamlarla güreşiyorsunuz da ondan," dedim. Avuçlarım terlemeye başlamıştı.

Haystack Calhoun kocaman elini masadan kaldırıp omzuma koydu ve parmaklarıyla ensemi kavradı. Ağırlığı, bacakla-

rımı titretmeye yetmişti. Ağzından nefes alıp veriyordu. "Arkadaşların da senin gibi mi düşünüyor?"

"Evet," dedim diğerlerine söz bırakmadan. "Hepimiz sizin yenilmenizi istiyoruz."

Haystack Calhoun bir an durdu ve sonra gürültülü bir kahkaha attı. Vücudundaki yağlar sarsılıyor, boştaki elini masaya vuruyordu. Klondike Bill'le Bo Bo Brazil, ona katılmakta gecikmedi.

"Bir iskemle çekin çocuklar," dedi Calhoun, kahkahasını bastırmak için bir bardak su alarak. "Bizimle oturun." Yanlarında bir saatten fazla kaldık. Bize dört koca dilim vişneli turta ve dört çikolatalı milkshake ısmarlayıp güreş dünyasından eğlenceli hikayeler anlattılar. Anlaşılan fazla para kazanmıyorlardı ve yara izleriyle dolu suratlarına ve yırtık pırtık kulaklarına bakılırsa, hayatları hiç kolay değildi. Ama hikayeleri, coşku ve ülkenin her yanında onlara para yatıran, onlar için tezahürat yapan insanların karşısına çıkmanın heyecanıyla doluydu. Bizim genç kulaklarımız için, bir güreşçi olmak, sirke katılmak için evden kaçmaktan daha iyi bir seçenekti.

"Bu gece için biletiniz var mı?" diye sordu Haystack, garson kızdan hesabı isterken.

"Hayır, bayım," dedi John. Turtasının son kırıntılarını toplamakla meşguldü.

"Saat yedide gişeye gelin," dedi Calhoun kabinden yavaşça kalkarak. "Yedi buçukta ring kenarında oturuyor olursunuz."

El sıkıştık, her birimizin eli, onlarınınkinin içinde adeta kayboldu ve gülümseyip kafalarımızı okşadıklarında hayranlıkla teşekkür ettik.

"Bizi hayal kırıklığına uğratmayın," diye uyardı Klondike Bill dışarı çıkarken. "Bizi yuhalayıp ıslıklarken, sesiniz yüksek çıksın."

"Uğratmayız," dedi Tommy.

"İsterseniz ringe bir şeyler de atarız," dedi John.

Kabinin yanında durup Onuncu Cadde'ye çıkışlarını izledik. Üç iri kıyım adam, küçük adımlarla Madison Square Garden'a ve hıncahınç dolu arenanın beyaz ışıklarına doğru yürüdü. Arkadaşlarımdan üç yaş küçüktüm ama bana yaşıtlarıymışım gibi davranırlardı. Birçok ortak noktamız olduğu için, aralarına kabul edildikten sonra yaş farkımız asla sorun olmadı. Beni kabullendiklerinin önemli bir kanıtı, tanışalı daha bir hafta bile olmamışken, bana bir lakap takmalarıydı. Beni Shakespeare diye çağırıyorlardı, çünkü elimden kitap düşmüyordu.

Her birimiz, sorunlu evliliklerden meydana gelen tek çocuklardık. Babam Mario, kasaptı. Mesleğini, ikinci derece cinayetten çarptırıldığı beş ile on beş yıllık hapis cezasının içeride kaldığı altı yılında öğrenmişti. Kurban, ilk karısıydı. Babamın, sessiz, dindar ve öfkeli bir kadın olan annem Raffaela'yla ettiği kavgalar, mahallede bir efsane haline gelmişti. Benim babam, kazandığı azıcık parayı ve asla sahip olamadıklarını kumara yatıran bir hilekardı. Yine de bizi ne zaman sokakta görse, arkadaşlarımla bana dondurma ve gazoz ısmarlardı. Babam, yetişkinlerin dünyasındansa çocuklarla daha rahat görünürdü. Büyürken, asla kelimelere dökemediğim sebepler yüzünden, hep onun bir gün ortadan kaybolacağından korktum. Bir gün gidip geri gelmeyeceğinden. Bunun başlıca nedeni de annemle kavga edip haftalarca eve uğramamasıydı.

•••

ON İKİ YAŞINDAKİ Michael, arkadaşlarımdan en büyüğüydü. İnşaat işçisi babası Devlin Sullivan, Kore'de savaşmış

ve ülkesine kafasında metal bir plakayla dönmüştü. Bay Sullivan her zaman öfkeliydi, ağzı bozuktu ve durmadan içerdi. Uzun boyu ve işi icabı kaslı vücuduyla, karısını daima kendinden uzak tutar, haftalarca metreslerine para yedirir, sonra ancak onlar tarafından kapı dışarı edildiğinde eve dönerdi. Michael'ın annesi Anna, kocasını daima affederdi. Michael benim gibi değildi, asla babasından bahsetmezdi ve onları nadiren birlikte gördüğümde, son derece rahatsız görünürdü.

Annesiyle babasının evliliği, Michael'da aile ve din gibi konulardaki güçlü mahalle geleneklerine karşı bir güvensizlik oluşturmuştu. Aramızda en gerçekçimiz Michael'dı. Başkalarına karşı şüpheciydi ve tanımadığı insanların sözlerine asla güvenmezdi. Ayaklarımızı yere basmamızı sağlayan, hep Michael'dı.

Ne var ki dıştan bu kadar sert görünmesine rağmen, güçlü bir mizah anlayışı vardı. Bizi utandıracak hiçbir şey yapmaz ve aynısını bizden de beklerdi. Kendinden daha zayıf gördüklerine eşek şakası yapmaz, kendini koruyamadıklarına inandıklarını sonuna dek savunurdu. Okuduğu kitaplar ve izlediği televizyon programları da bu katı kuralını yansıtırdı. Onu yalnızca bir kez gözlerinde yaşlarla görmüştüm. *Camelot*'un Broadway prodüksiyonunda, Lancelot'un ihaneti sırasında. Üç Silahşörler'den en sevdiği, hepsinin en sorunlusu olan Aramis'ti. Televizyon programlarına ya da filmlere dayalı oyunlar oynarken ister *Combat*'ta Vic Morrow'un karakteri olsun, ister *The Untouchables*'daki Eliot Ness, Michael her zaman lider rolü üstlenmek isterdi.

Michael'ı güldürmek diğerlerinden daha zordu. O bizim ağabeyimizdi ve olgunluğunu bir dereceye kadar korumak zorundaydı. Aramızda ilk kez onun doğru düzgün bir kız arkadaşı oldu. 49. Sokak'tan yarı İrlandalı yarı Porto Ricolu Carol Mar-

tinez. Ve aramızda bisiklete binmeyi en geç o öğrendi. Daha küçükken ellerini ve yüzünü kaplayan çiller yüzünden herkes onu Benekli diye çağırırdı ama Michael bu lakaptan nefret ederdi. Zaten ergenliğe girdiğinde çilleri de kaybolmaya başladı.

Mahallenin daha büyük ve kavgacı çocuklarını bizden uzak tutan da Michael'dı. Bunu çoğunlukla, tek bir hareketi ya da bakışıyla yapabilirdi. Bu yeteneği sayesinde liderlik konumu da kesinleşmiş oldu ama Michael görevini asla yüksek sesle dile getirmedi ya da bize teşekkür etmedi. Onun rolü ve yeri buydu, işte bu kadar basitti.

•••

ÇOCUKKEN BİRLİKTE GEÇİRDİĞİMİZ yedi yıl boyunca, Tommy Marcano'nun babası, New York dışındaki Attica'daydı. Silahlı soygundan yedi yıla çarptırılmıştı. Billy Marcano, karısı Marie'yi işlerinden uzak tutan, uslanmaz bir sabıkalıydı. Mahalledeki çoğu anne gibi Marie de fazlasıyla dindardı ve bütün boş vaktini rahip ve rahibelerle geçirirdi. Adamın hapiste olduğu yıllar boyunca kocasına sadık kaldı ve yasa dışı bir bahis merkezinde resepsiyonist olarak çalıştı.

Tommy babasını özlüyor, her gece yatmadan önce ona bir mektup yazıyordu. Arka cebinde ikisinin buruşuk bir fotoğrafını saklar ve gün içinde buna birkaç kez bakardı. Michael grubumuzun beyniyse, Tommy de ruhuydu. İyi kalpli ve şefkatliydi. Sahip olduğu her şeyi paylaşır, asla bir başkasının hediyesini ya da şanslı oluşunu kıskanmazdı. Takma adı Tereyağı'ydı, çünkü yediği her şeyin üzerine tereyağı sürerdi. Eğer elinde bir somun taze ekmekle bir fincan sıcak çikolata varsa, Tommy'den mutlusu yoktu. Çekingendi ve ilgi çekmek

istemezdi. Yine de hedefin rahibi aşağılamak olduğu pek çok sokak oyununu çekinmeden oynardı.

Tommy'yi gülümsemesi olmadan hayal edemezdim. Gözleri bir kahkahayı paylaşmak için hazır beklerdi. Onu üzgün gördüğüm anlar, benim babamla olduklarımdı. Dolayısıyla tüm planlarımıza onu da katmaya özen gösterirdim. Babam, tıpkı Tommy gibi midesine düşkündü. Üçümüz birlikte takıldığımızda Tommy'nin mutlu olduğunu bilirdim.

Michael nasıl yaşından büyük görünüyorsa, Tommy de on birden daha küçük görünürdü. Ufak bir çocuğun sevimliliğine ve göze hoş görünme kaygısına sahipti. Hazırcevaptı ve kendisine yapılan şakaları hiçbir zaman unutmazdı. Ne var ki onun eşek şakaları masumiyet kokardı. Tommy asla grubumuzun lideri olmak istemezdi. Onun karakteri, insanlarla iyi geçinmek, izlemek, dinlemek ve daima gülmekti.

Bir şeyler üretmek konusunda doğal bir yeteneği vardı. Bir parça tahtadan bir tren, eski bir borudan flüt yapabilirdi. Yarattıklarını asla kendine saklamaz ve onları verdiği insanlardan asla para almazdı. Yaptıklarının çoğunu hapisteki babasına gönderiyordu. Babasının bunları alıp almadığını bilmez ya da sormaya gerek duymazdı.

•••

JOHN REILLY'Yİ ANNESİ BÜYÜTMÜŞTÜ. Kiliseden, bir Broadway tiyatrosundaki yer göstericiliği işinden ve erkek arkadaşlarından başka bir şeye vakit ayıramayan çekici bir kadındı. John'un babası önemsiz bir hırsızmış ve oğlunun doğduğu hafta New Jersey'deki bir silahlı soygunda ölmüş. John, babası hakkında hiçbir şey bilmezdi. "Fotoğrafı bile yok," demişti bir keresinde bana. "Ne bir düğün fotoğrafı ne donan-

madayken çekilmiş bir resim. Kimse onun hakkında konuşmaz. Adını bile anmazlar. Sanki hiç var olmamış gibi."

John'un disiplini, annesinin sevgililerinin elindeydi. Bir erkek çocuğuyla ancak tek bir şekilde başa çıkabilen bir sürü adamın. John, yediği dayaklardan nadiren bahsederdi ama biz bilirdik.

Michael'dan yalnızca dört ay küçük olmasına rağmen grubun en ufak tefeği oydu ve Monte Kristo Kontu'na beslediği hayranlıktan ötürü –ki bu, benim de en sevdiğim kitaptı– takma adı, Kont'tu. John atılgan bir çocuktu ve hepimizden daha keskin bir mizah anlayışı vardı. Komediyi severdi ve Three Stooges yetenekli komedyenler mi, yoksa yalnızca birbirlerini döven ahmaklar mı, diye saatlerce tartışabilirdi.

John bizim kalbimizdi, engel olamadığı şiddetle çevrili bir masum. Aramızda en yakışıklı olan oydu ve kendini beladan uzak tutmak için sık sık, gülümsemesiyle göz kırpışını kullanırdı. Resim yapmayı severdi. Kurşunkalemle tekneler ve yolcu gemileri çizerdi. Öğleden sonralarını iskelelerin orada güvercin besleyerek, rıhtıma vuran dalgaları izleyerek ya da limandaki okyanus gemilerinin resmini yaparak geçirir, güvertelerini mahalleden tanıdık yüzlerle doldururdu.

Doğal bir taklit yeteneği vardı. Pizzasını John Wayne gibi söyler, kütüphaneden kitap isterken James Cagney olur ve okul bahçesinde bir kızla konuşurken Humphrey Bogart'çılık oynardı. Çabasının karşılığında daima beklediği gülümsemeyi alır ve görevini tamamlamanın huzuruyla oradan uzaklaşırdı. Evdeki hayatının çirkinliğini şakalarının ardına gizlerdi. Kimseyi incitmeye kalkışmazdı, çünkü bunun kendini nasıl hissettirdiğini biliyordu. John belki hepimizden çok, sadece birinin ona gülümsemesine ihtiyaç duyardı.

•••

DÖRDÜMÜZ BİRBİRİMİZDE BAŞKA hiç kimsede bulamadığımız teselli ve güveni bulmuştuk. Birbirimize ölümüne güvenir, aramızda ihanet olmayacağını bilirdik. Başka hiçbir şeyimiz yoktu. Paramız, bisikletlerimiz, yaz kamplarımız ya da tatillerimiz. Birbirimizden başka hiçbir şeyimiz yoktu.

Ve bizim için önemli olan tek şey buydu.

3.

KATOLİK KİLİSESİ, HAYATLARIMIZDA önemli rol oynuyordu. Sacred Heart mahallemizin merkeziydi ve tarafsız bir buluşma mekanı olarak görev yapıyordu. Sorunlar orada huzurla tartışılabiliyor, öfkeler bastırılabiliyordu. Bölgedeki rahip ve rahibeleri, günün her anı görmeye alışkındık. Onlara her zaman saygıyla yaklaşmasak da çoğunlukla itaatte kusur etmiyorduk.

Arkadaşlarımla ben, Batı 50. Sokak'taki Sacred Heart İlköğretim Okulu'na gidiyorduk. Burası P.S. 111'in karşısında, büyük, kırmızı tuğladan yapılmış bir binaydı. Ailelerimiz ayda 2 dolar öğrenim harcı ödüyor ve bizi her sabah mecburi formamızla oraya uğurluyordu. Erkekler kahverengi pantolon, kızlar kahverengi etek giyerdi. Beyaz gömleklerimizin üzerine klipsli, kırmızı kravatlar takardık.

Okulun bir sürü sorunu vardı ve temel ihtiyaçların eksikliği bunların yanında en arka sıralarda kalırdı. Çoğumuz şiddet gördüğümüz evlerden geldiğimiz için, okul bahçesinde kavga eksik olmazdı. Bu kavgalar genelde adam yerine konmamadan ya da yazılı olmayan ama herkesin bildiği bir otoritenin çiğnenmesinden doğardı. Öğrenciler arasında gruplaşmalar vardı ve çoğu etnik kökenlere dayalıydı. Böylesi de zaten gergin olan ortamı daha da gererdi.

Öğretmenler, değişken etnik gruplaşmaya ek olarak, dil sorunları ve aşırı kalabalık sınıflarda ders vermenin güçlükleriy-

le başa çıkmak zorundaydı. Üçüncü sınıftan sonra öğrenciler cinsiyetlerine göre ayrılıyor, rahibeler kızlara, rahiplerle rahip yardımcıları erkeklere ders vermeye başlıyordu. Öğretmen başına en az otuz iki öğrenci düşüyordu ve bunların yarısından fazlası evde İngilizce konuşmuyordu. Ailelerini desteklemek için çoğu çocuk okuldan sonra çalışıyor, ödevlerine ayıracak fazla zamanları kalmıyordu.

Öğretmenlerin hemen hemen hepsi saat üçte paydos zili çaldığı an okulu terk ediyordu. Ama her okulda olduğu gibi burada da, bir öğrenciye ders vermek, bir hobisini desteklemek ya da ona mahalle sınırları dışına çıkmasını sağlayabilecek bir amaç kazandırmak için zaman ve çaba harcayan öğretmenler vardı.

Peder Nick Kappas, derslerden sonra okulda kalıp annemle babam evde İtalyanca konuştukları için bir türlü öğrenemediğim temel İngilizceyi öğrenmeme yardımcı oluyordu. Cehennem Mutfağı'nın ötesindeki kin ve önyargıya karşı gözlerimi açan, Güney'den siyahi bir din adamı olan Peder Jerry Martin'di. Yine başka bir rahip, bariz bir Boston aksanına sahip yaşlı Peder Andrew Nealon, Amerikan tarihine karşı beslediğim tutkumu desteklemişti. Ve bir de Peder Robert Carillo vardı. Laklak şakamdaki suç ortağım. Okulumuzda, Cehennem Mutfağı'nda doğup büyüyen tek din adamı oydu.

Mahalle çocuklarının çağırdığı ismiyle Peder Bobby, otuzlarının ortasında, uzun boylu, kaslı bir adamdı. Koyu renkli, gür ve kıvırcık saçları, gergin bir cildi ve atletik bir vücudu vardı. Pazar ayininde org çalardı. Papaz yardımcısı çocuklardan o sorumluydu, beşinci sınıflara ders verirdi ve her gün iki saat okul bahçesinde basketbol oynardı. Çoğu peder kürsüden vaaz vermeyi tercih ederdi ama Peder Bobby öyle değildi. Teke tek bir basket maçında topu kapmak için itişirken konuşmayı

yeğlerdi. Bizi daha iyi olmamız için gaza getiren tek din adamı oydu. Bir sorunumuz olduğunda daima yardıma hazırdı.

Peder Bobby, bana ve arkadaşlarıma, Sör Arthur Conan Doyle, Victor Hugo ve Stephen Crane gibi yazarları tanıştırdı. İçimize kitap sevgisini aşılayan oydu. Kendimizi özdeşleştirebileceğimiz yazarlarla öyküler seçer, onlar sayesinde kısa bir süreliğine de olsa evlerimizdeki savaştan uzaklaşıp uzak diyarlara yolculuk ederdik.

Sefiller, *A Tree Grows in Brooklyn*, *A Bell for Adano* gibi kitapları ondan öğrendik. Ve bunların, aile içi şiddetin karanlığından uzaklaşmamız için bir gece lambası görevi görebileceğini... Peder Bobby bizi anlardı, çünkü o da Cehennem Mutfağı'nda, aynı şartlar altında yetişmişti. Yorganı başına çekerek korku içinde uyumaya çalışmanın ne demek olduğunu bilirdi.

Din adamlarının hepsi onun kadar ilgili değildi. Çoğu, ailelerimizi taklit eder, sınıf kurallarını dayatmak için şiddete başvururdu. Dayak, 1960'lardaki Katolik eğitim sisteminde kabul gören bir cezaydı. Aileler çocuklarını din adamlarına teslim ederken 'eti senin, kemiği benim' derdi. Rahiplerle yardımcılarının büyük bir çoğunluğu, masalarının üst çekmecesinde kalın deri kayışlar bulundururdu. Rahibeler, cetvellerle sopaları tercih ederdi. Bir yumruk ya da tokat, söz konusu bile edilemeyecek kadar önemsiz bir şeydi.

Böyle güç gösterilerine en çok Peder Gregory Reynolds başvururdu. Kel kafalı, sarkık gerdanlı, orta yaşlı bir adamdı. Yuvarlak bir bira göbeği vardı. Deri kemerini elinden düşürmezdi ve sıraların arasında aşağı yukarı yürürken, onu sık sık kullanmaktan çekinmezdi. Yapılmayan bir ev ödevinin cezası, her iki avuca da dört kez sertçe vurmaydı. Sınıfa geç kalınca ikişer kez vururdu. Bir gülümseme, burun kıvırma ya da yan-

lış tarafa atılan bir bakış, adamın sinirini kolayca zıplatır ve deri kemer, çocuğun ya elinde ya da yüzünde şaklardı.

Peder Reynolds öfkeli bir adamdı ve alkol bunu daha da tetiklerdi. Hepimiz en az bir kez kemerinin tadına bakmıştık. Arkadaşlarımla ben, diğer tüm sorunlarımızla olduğu gibi, Peder Reynolds'la da baş etmeye çalışıyorduk. Mizahla, eşek şakalarıyla ve hazırcevaplığımızla. Karşımızdakini dövemiyorsak, ona gülebileceğimize karar vermiştik. Dolayısıyla Peder Reynolds, Cehennem Mutfağı tarihindeki bütün din adamlarına oranla, daha çok şakaya maruz kaldı. Kafasına suyla dolu balonlar atıldı, kapısına sipariş etmediği pizzalar geldi, ofisinden eldivenleri, atkıları ve şapkaları çalındı. Benden ve arkadaşlarımdan daima şüphelendi ama kanıtı yoktu.

Bir gün ben, ihtiyacı olan kanıtı ona verdim.

Hiç bitmeyecekmiş gibi gelen bir Matematik dersinin ortasındaydık. Sıkılmıştım. Zaman geçirmek için elimi arkaya uzatıp pencere pervazından kar topladım ve bir kartopu yaptım. Son sırada, paltolarımızı astığımız dolabın yanında oturuyordum. Hector Mandano adındaki sivilceli suratlı Porto Ricolu çocukla salatalık turşusuna iddiaya girdim. Kartopunu yerimden kalkmadan, önde, sol taraftaki açık pencereden dışarı atacaktım. Hava şartları ne olursa olsun, sınıfta pencereler daima açık olurdu. Öğretmenler temiz havanın çocukları uyanık tuttuğunu düşünürdü. Buna asla itiraz etmezdik, zira özellikle soğuk aylarda bina en dayanıklı öğrencileri bile terden yere yapıştıracak kadar sıcak olurdu.

Peder Reynolds'ın arkası dönüktü. Tahtaya bir dizi matematik problemi yazıyordu. Açık pencereyle arasında yalnızca birkaç adım vardı. Kendime güvenim tamdı ve salatalık turşusu için her şeyi yapabilirdim. Kartopunu pencereye doğru fırlatırken yolunu bulacağından fazlasıyla emindim.

Ne var ki, Whitey Ford atışımı görseydi, hiç memnun kalmazdı. Kartopu kavisli bir rota izlemek yerine giderek hız kazandı ve Peder Reynolds'ın ensesinde patladı. Yalnızca çizgi filmlerde duyduğum bir ses çıktı. Bütün sınıf aynı anda nefesini tutmuştu. Tek kurtuluş umudum, Peder Reynolds'ın darbenin etkisiyle bir beyin sarsıntısı geçirmesiydi.

Geçirmedi.

Onun yerine, ipini koparmış bir boğa gibi ileri atıldı ve deri kemerini önüne gelen masumlara indirerek, bana, *asıl suçluya* doğru koşturdu. Öfke ve utançtan kudurmuş gibiydi. Bana öyle bir saldırdı ki neye uğradığımı şaşırdım. Kemeri, ellerime ve vücuduma indiriyordu. Nihayet yorgunlukla dizlerinin üzerine çöktü. Ama sınıftaki gülüşmeleri engellemesinin imkanı yoktu. Hatta kahkahalar öyle yükseldi ki acımı bile unuttum.

Peder Gregory Reynolds'ın ensesinden karları temizlerken kızarıp bozaran yüzü ve o kasvetli günde bütün sınıf kahkahadan kırılırken söyleyecek tek bir kelime bulamaması, hiçbir zaman aklımdan çıkmayacak çocukluk anılarımdan biridir.

Peder Reynolds bu olaydan iki yıl sonra kalp yetmezliğinden ve çok içmekten öldü. Cenazesinde, açık tabutunun etrafı çiçekler ve yaslı insanlarla çevriliyken, odanın arkalarından biri yanlış yerde patlayan kartopunun hikayesini hatırlattı.

Ve herkes, bir kez daha kahkahalara boğuldu.

4.

SACRED HEART KİLİSESİ, sessiz, huzurlu bir yerdi. Tepedeki lambaların ışıkları sıra sıra tahta bankların üzerine düşerdi. Arkada yedi kadın ve üç adam, ellerini kavuşturmuş, dua ederek rahiple konuşmayı bekliyordu.

Arkadaşlarımla ben, o kutu gibi kilisenin ortasındaki büyük mermer mihrapta çok zaman geçirmiştik. Her birimiz papaz yardımcısı olarak görev yapıyor, Pazar ayinlerinde ve diğer hafta içi ayinlerde düzenli bir programa bağlı kalıyorduk. Başka bir görevimiz de cenazelerde tabutun üzerine doğru tütsü dumanı sallamaktı. Cenaze ayinlerinde herkes çalışmak isterdi, çünkü üç dolarlık bir ücreti vardı ve eğer yeterince üzgün görünürsen, daha fazlasını cebe indirmen mümkündü.

Haftada en az bir kez katıldığımız ayinler dışında, özellikle de Peder Bobby cemaatin yaşlı üyelerini hafta içi gecelerde düzenlenen ayinlere getirecek birilerine ihtiyaç duyduğunda, ona eşlik ediyorduk. Diğer zamanlarda yalnız başıma ya da arkadaşlarımdan biriyle saatlerce kilisede oturduğum çok olurdu. Boş kilisenin verdiği his ve kokusu hoşuma giderdi. Aziz heykelleri ve mozaik camları. Pek az dua ederdim. Benim için kilise, daha çok günlük dertlerimden kaçabileceğim bir sığınak gibiydi. John'la ben, diğerlerine oranla orada daha çok vakit geçirirdik. Hatta sırf mahalleden çıkmamızı garantileyeceği için, rahip olma fikrine sıcak bakardık. Böylesi, bizim için

piyangodan ikramiye kazanmanın Katolik versiyonu gibiydi. Cinsel ilişkide bulunamama durumuna kafayı takamayacak kadar küçüktük ve zamanımızın çoğunu rahip yakasıyla nasıl görüneceğimiz üzerine geyik yaparak geçirirdik.

Rahiplere verilen yetkiler, John'la benim fazlasıyla ilgimi çekerdi. Bir ayini yönetme gücü, bebekleri vaftiz etmek, nikah kıymak ve en iyisi de karanlık bir kabinde oturup insanların günahlarını itiraf etmesini dinlemek. Bizim için günah çıkarma, insanların içlerindeki kötülükleri açıkça anlattığı yalan ve ihanet dolu bir dünyaya girmemize izin verilmesi gibiydi. Okuyabileceğimiz her kitaptan, izleyebileceğimiz her filmden daha iyiydi, çünkü gerçekti. O günahları tanıdığımız insanlar işlemişti ve bunun bir parçası olmak, karşı konulamayacak kadar çekiciydi.

Sacred Heart'ın iki yanında iki günah çıkarma kabini vardı ve her biri, ağır mor perdelerle, sıralardan ayrılmıştı. Ortalarındaki kalın tahta kapı içeriden kilitlenmişti. İki küçük pencerede, yana kayabilen tahta paneller vardı. Bunun bir tarafına günah çıkaran kişi, diğerine rahip oturuyor ve eğer uyuyakalmazsa, cemaatindeki insanların kusurlarını dinliyordu. Her cumartesi akşamı, saat üçten beşe kadar cemaatten bir avuç dolusu insan bu kabinlere yönelirdi. Orada, hafta boyunca yaşadıkları tüm kaçamakları, ettikleri her bir küfrü ya da çiğnedikleri her bir kuralı açık açık anlatırlardı. Cehennem Mutfağı, öyle günlerde, olunabilecek en iyi yerdi.

John'la her cumartesi öğleden sonrası o kilisede otururduk. Yaşlı, yorgun ve kulakları ağır işiten Peder Tim McAndrew, daima mihraba en yakın kabinde üçle dört arası görev yapardı. Peder McAndrew, kendisine anlatılanları doğru duyar mıydı bilinmez ama hep en ağır cezaları o verirdi. Özellikle

de çocuklara ve evli kadınlara karşı acımasızdı. Mastürbasyonun cezası, bir düzine Ey Meryem ve yarım düzine Babamız duasıydı.

Birkaç kez ve hep benim kışkırtmamla, John'la McAndrew'nunkinin yanındaki kabine gizlice girip kapıyı kapamış ve sadece kitaplarda okuduğumuz günahları dinlemiştik. Yakalanırsak nasıl bir cezaya çarptırılacağımızı hayal bile edemiyorduk ama komşularımızdan birinin neler karıştırdığını öğrenmenin zevki her şeye değerdi.

***

İKİNCİ KABİNİN İÇİNDE küçük tahta sıraya sıkışmış, sırtımı serin duvara vermiştim. Kont, yani John Reilly yanımda oturuyordu.

"Yakalanırsak bizi yakarlar dostum," diye fısıldadı.

"Ya annelerimiz gelirse?" dedim. "Ya onların itiraflarını duyabilirsek?"

"Ya daha kötü bir şey duyarsak?" dedi John.

"Ne gibi?" Daha kötü bir şey düşünemiyordum.

"Bir cinayet gibi," dedi John. "Ya biri, bir cinayet işlediğini söylerse?"

"Sakin ol," dedim elimden geldiğince ikna edici bir sesle. "Arkana yaslanıp dinle yeter. Ve sakın gülme."

***

ÜÇÜ ON GEÇE arka sıradan iki kadın ayağa kalkıp ilk kabine yöneldi. Kendilerini duyamayan bir adama günah çıkarmak için. Her biri bir tarafa girdi, perdeleri araladılar ve diz çöküp küçük tahta pencerenin açılmasını beklediler.

Az sonra, kabinimizin iki yanında bir hareketlenme oldu.

"İşte, başlıyoruz," dedim. "Hazırlan."

"Tanrı yardımcımız olsun," dedi John haç çıkararak. "Tanrı yardımcımız olsun."

Sağımızda bir adamın hafifçe öksürdüğünü duyduk. Diz çöküp dirseğini pencerenin pervazına dayadı. Sakız çiğniyor ve kapının açılmasını beklerken derin nefesler alıp veriyordu.

"Tanıyor muyuz?" diye sordu John.

"Şştt!"

Kabinin diğer tarafından bir kadının hapşırığı geldi ve mendil çıkarmak için çantasını açtığını duyduk. Sonra burnunu silip elbisesini düzeltti ve beklemeye devam etti.

"Hangisi?" diye sordu John.

"Adam," dedim ve sağımdaki küçük kapıyı çektim. Şimdi adamla aramızda sadece kafesli bir pencere vardı. Kalın dudaklarını, burnunu ve kirli sakalını görebiliyorduk. Ağır nefesi, kabinin bizim durduğumuz tarafını ısıtıyordu.

"Beni kutsamanı istiyorum Peder, çünkü günah işledim," dedi adam, ellerini dua eder gibi kavuşturarak. "Son günah çıkarmamdan bu yana iki yıl geçti."

John omzuma tutundu ve ben bacaklarımın titremesini engellemeye çalıştım. İkimiz de konuşmadık.

"Kötü şeyler yaptım, Peder," dedi adam. "Ve hepsinden pişmanım. Kumar oynadım, kira paramı at yarışında kaybettim. Karıma yalan söylüyorum ve bazen ona vuruyorum. Çocuklarıma da öyle. Bunun kötü olduğunu biliyorum Peder. Söyleyin, ne yapmalıyım?"

"Dua et," dedim sesimi kalınlaştırarak.

"Ediyorum," dedi adam. "İşe yaramadı. Tefecilere yığınla borcum var. Bana yardım etmelisin. Burası doğru yer, öyle değil mi? Zaten gidecek başka bir yerim yok."

John'la nefesimizi tutup bekledik.

"Peder? Orada mısın?" diye sordu adam.

"Evet," dedim.

"Eee," dedi adam, "nedir cezam?"

"Üç Ey Meryem," dedim. "Bir Babamız. Tanrı seni korusun."

"Üç Ey Meryem mi? Bu ne işe yarayacak ki?"

"Ruhun için," dedim.

"Ruhumun canı cehenneme!" diye bağırdı adam. "Ve senin de canın cehenneme otlakçı herif!"

Adam ayağa kalkıp sağındaki mor perdeyi çekti ve günah çıkartmayı bekleyenlerin şaşkın bakışları arasında hışımla kabinden çıktı.

"İyi gitti," dedim John'a. Nihayet omzumdaki elini gevşetmişti.

"Kadını boşver," dedi. "Yalvarırım. Haydi, çıkalım buradan."

"Nasıl?" diye sordum.

"Başka kimseyi alma. Bırak, hepsi diğer kabine gitsin. Burada kimse olmadığını sansınlar."

"Bir tane daha," dedim.

"Hayır," diye direndi John. "Çok korkuyorum."

"Sadece bir tane," diye üsteledim.

"Hayır."

"Bir tane."

"Bir," diye yineledi John. "Sonra buradan çıkıyoruz."

"Tamamdır."

"Yemin et."

"Kilisede yemin edemezsin," dedim. Kadının sesi yumuşak ve alçaktı. Neredeyse bir fısıltı gibi. Şapkasının önündeki tül, yüzünün yarısını kaplıyordu. Kabinin karanlığında ellerini kavuşturmuştu. Tırnak uçlarını hafifçe tahtalara sürtüyordu.

"Kutsa beni Peder," diye başladı. "Son itirafımdan bu yana altı hafta geçti."

İkimiz de kim olduğunu biliyorduk. Onu Cehennem Mutfağı sokaklarında, sevgilileriyle kol kola görürdük. Babalarımızın adını duyunca gülümseyen ve annelerimizin uzak durmamızı tembihlediği bir kadındı.

"Hayatımdan memnun değilim Peder," dedi. "Artık sabahları uyanmak bile istemiyorum."

"Neden?" diye sordum. Ağzımı John'un gömleğine bastırdığım için sesim boğuk çıkmıştı.

"Yaptığım her şey yanlış," dedi. "Ve bunu nasıl durduracağımı bilmiyorum."

"Dua etmelisin," dedim.

"Ediyorum Peder. İnan, ediyorum. Hem de her gün. Hiçbir işe yaramıyor."

"Yarayacak," dedim.

"Evli erkeklerle yatıyorum," diye devam etti kadın. "Aileleri olan erkeklerle. Sabah uyandığımda bu son diyorum ama asla öyle olmuyor."

"Bir gün olacak," dedim, parmaklarının bir tespihi kavramak için bükülüşünü izlerken.

"Bir an önce olmalı," dedi kadın, gözyaşlarını güçlükle tutarak. "Çünkü hamileyim."

John iki eliyle ağzını kapayarak suratıma baktı.

"Babası?" diye sordum.

"Kim bilir?" dedi kadın. Alaycı tavrı, sesindeki hüznü gizlemeye yetmiyordu.

"Ne yapacaksın?"

"Siz ne yapmamı isterdiniz biliyorum," dedi kadın. "Ne yapmam gerektiğini de biliyorum. Ama ne yapacağımı bilmiyorum."

"Zamanın var," dedim, ensemden aşağı soğuk terler süzülürken.

"Bir sürü şeyim olabilir," diye söylendi kadın, "ama zaman, onlardan biri değil."

Haç çıkarıp tespihini topladı ve elbisesinin ön cebine koydu. Yüzüne düşen saçları arkaya attı ve dizlerindeki çantasını aldı.

"Gitmeliyim," dedi ve sonra bizi şok edecek bir şey söyledi. "Dinlediğiniz için teşekkürler çocuklar. Size minnettarım ve anlattıklarımı sır olarak saklayacağınızdan eminim."

İki parmağıyla aramızdaki tahta kafese vurdu, el salladı ve kabinden çıktı.

"Baştan beri biliyordu," dedi John.

"Evet, biliyordu," dedim.

"O zaman neden anlattı?"

"Herhalde birine anlatması gerekiyordu."

John ayağa kalkıp duvara süründüğünde yanlışlıkla kabinin küçük kapısını açtı. Bir adam diğer tarafta diz çöktü.

"Beni kutsa Peder, bir günah işledim," dedi bariton sesiyle.

"Eee, ne olmuş yani?" diye yanıtladı John. "Bunun seni özel biri yaptığını mı sanıyorsun?"

Sonra ana kapıyı açtı ve ikimiz de kafalarımızı eğip ellerimizi dua eder gibi kavuşturarak kabinden çıktık.

5.

EVLERİMİZİN DIŞINDA MÜMKÜN olduğunca çok vakit geçiriyorduk. John ve Tommy'nin –Kont ve Tereyağı– evlerinde televizyon yoktu. Michael'ın da –Benekli– yalnızken televizyon izlemeye izni yoktu. Ki Michael, hemen her zaman yalnızdı. Benimkilerse genelde Kanal 9'daki *Million Dollar Movie*'yi izlerdi. Evlerimizdeki radyolar çoğunlukla memleketlerimizdeki haber kanallarına ayarlı olurdu. Napoli ya da Belfast'taki kanallara. Dolayısıyla, günlük eğlencemizin büyük bir kısmını okuduklarımız oluştururdu.

Her gün *Daily News*'ün içine düşer, hemen arkadaki spor sayfalarını açar, Dick Young'la Gene Ward'un bizi beyzbol savaşlarına sürüklemesine izin verir, sonra aradaki sayfaları es geçerek öndeki cinayet ya da hırsızlık haberlerini okurduk. Asla *Post* almazdık. Babalarımız bizi bu gazetenin Komünist eğilimine karşı uyarmıştı. Ve Cehennem Mutfağı'nda, *New York Times*'ın tek bir kopyası bile bulunmazdı. Haberleri okuyup kıyasıya tartışır, en sevdiğimiz oyuncuyu eleştiren yazarı yerin dibine geçirir, belasını bulan suçlularla ilgili hikayelerden müthiş bir zevk alırdık.

Classics Illustrated çizgi romanları için para biriktirip paketin postayla gelmesini heyecanla beklemiştik. Satın alamadığımız çizgi romanlarıysa mahallenin dışındaki şekercilerden çalmıştık. Hepsini –*The Flash*, *Aquaman*, *Batman*, *Superman*,

Sgt. *Rock, The Green Lantern*– sığınağımızda büyük kutularda, naylonlara sarılı ve dikkatle etiketlenmiş olarak saklıyorduk.

Yazın beyzbol kartları biriktirip yıl boyunca ticaretini yapardık. Onlar da ayakkabı kutularında, özenle dizilmiş ve etiketlenmiş olarak saklanırdı. Sakızlarımızı da saklardık. Yazın düzenlenen şişe kapağı turnuvası için. Bu popüler sokak oyununda, çiğnenmiş sakızlar, balmumuyla karıştırılıp boş bir 7Up şişesinin kapağına yapıştırılırdı.

Hiçbirimizin kitabı yoktu. Ailelerimizin de öyle. Kitaplar, Cehennem Mutfağı'nda pek az kişinin karşılayabileceği ya da karşılamak isteyeceği bir lükstü. Erkeklerin çoğu ancak gazetelerin at yarışı ekini anlayabilecek kadar okuryazardı. Kadınlar sadece dua kitapları ve magazin dergileri okurdu. İnsanlar, okumanın bir zaman kaybı olduğuna inanıyordu. Seni okurken gördüklerinde, yapacak başka bir işin olmadığını düşünürler, tembel damgasını yapıştıriverirlerdi. Neyse ki arkadaşlarımla gidebileceğim bir kütüphane vardı.

Cehennem Mutfağı'nın halk kütüphanesi, harap bir apartmanla bir şekerci dükkanının arasına sıkışmış, gri betondan, büyük bir binaydı. İki bölüme ayrılmıştı. Çocukların okuma odası Onuncu Cadde'ye bakıyordu ve daima kalabalıktı. Büyüklerin bölümü arka taraftaydı ve o kadar ıssızdı ki içeri bir ceset saklasanız uzun süre fark edilmezdi. Kütüphane, bakımlı ve düzenli bir yerdi. Yarım düzine kütüphaneci, konuklarının azgınlıklarına alışkın, tecrübeli insanlardı. Pazar dışında her gün hizmet veriyordu. Büyük, siyah kapıları her sabah dokuzda açılırdı.

Arkadaşlarımla ben kış akşamları, okuldan sonra o kütüphanede bir hayli kitap okurduk. Tabii yaramazlık yapmaktan da geri durmazdık. Sessiz olmamız gerekirken güler, yasak olduğu halde dışarıdan yiyecek getirirdik. Bazen, özellikle de

önceki gece zorlu geçtiyse, koltuklarda uyuyakalırdık. Kütüphane, kilise ve ev dışında hırsızlığa izin olmayan tek yerdi. Benim zamanımda tek bir kitap bile çalındığını hatırlamıyorum.

Oraya gitmemizin bir diğer sebebi de sessiz sakin oluşuydu. Hayatlarımızda o kadar çok gürültü vardı ki eğer arada bir sığınacağımız bir yer olmasaydı, çıldırabilirdik. Mahallemizdeki pek çok insan çıldırmıştı. Ama bizim akıl sağlımız yerindeydi, çünkü kütüphanemiz vardı. Orası, asla sahip olamadığımız evimiz gibiydi. Ve kütüphane evimiz gibi olduğu için, tüm zamanımızı okumaya ayırmıyor, bazen ortalığı birbirine katıyorduk.

Kütüphanenin arka odasında açık kahverengi, tahta bir masada oturmuş, *Monte Kristo Kontu*'nu okuyordum. Edmond Dantes'nin bir hapishane hücresinde verdiği tek kişilik mücadeleye dalmıştım.

"Haydi Shakes," dedi John, beni dirseğiyle dürterek. Yap şunu."

"Bugün olmaz," dedim, kitabı yavaşça masaya bırakıp yerimi kaybetmemeye özen göstererek. "Belki yarın."

"Neden bugün değil?" diye üsteledi Tommy, masanın karşısından.

"Canım istemiyor," dedim. "Kitap okumak istiyorum."

"Her zaman kitap okuyabilirsin," dedi John.

"Bir sıra kitabı da her zaman devirebilirim."

"İki *Flash* çizgi romanına bahse girerim ki bugün yapamazsın," dedi John.

"Benden de iki *Green Lantern* çalışır," diye ekledi Michael, dizlerine yaydığı *National Geographic*'ten kafasını kaldırarak.

"Yenileri mi?" diye sordum.

"Daha önceki gün aldım."

Kafamı Tommy'ye doğru salladım. "Ya sen?"

"Ne olmuş bana?"

"Sen ne vereceksin?"

"Hiç," dedi Tommy. "Ben sadece yapmanı istiyorum o kadar."

"Eee?" diye sordu Michael. "Son kararın?"

"Bir kitap seçin," dedim iç çekerek.

Dakikalar sonra, elimde *Moby-Dick*'in bir kopyasıyla, romanların durduğu rafın tepesindeydim. John'la Tommy sıranın iki ucuna konuşlanmış, kütüphanecileri gözlüyordu. Altımda Michael, iki eliyle tahta merdiveni tutuyordu.

"Acele etme," dedi. "Hepsi kahve molasında olmalı."

Rafta yirmi beş tane kitap vardı. Yazarlarına göre sıralanmışlardı. Solumdaki on iki taneyi hafifçe ortaya doğru devirdim. Aynısını diğer taraftakilere de yaptım. Şimdi her birinin ağırlığı, yanındakinin üzerindeydi. Sonra *Moby-Dick*'i rafın tam ortasına yerleştirip son düzenlemeleri yaptım. Rafı memnuniyetle süzdüm ve merdivenden indim.

"Sence işe yarayacak mı?" diye sordu Michael.

"Kesin," dedim.

"Kimi seçeceğiz?" diye sordu Tommy, sağ omzumun arkasından.

"Kalinsky?" diye önerdi John, bir ayağını merdivenin son basamağına koyarak. "Ondan herkes nefret eder."

"Herkes değil," dedi Michael. "Onu bu işin dışında tutalım."

"Afedersin Mikey," dedi John. "Babanla olayını unutmuşum."

"Başka birini seçin," diye kestirip attı Michael.

"Bayan Pippin'e ne dersiniz?" diye atıldım. "Babası onunla çıkan var mı?"

•••

TOMMY GENİŞ ODANIN ortasındaki tezgahta sabırla bekliyordu. Daima endişeli görünen, uzun boylu ve sarışın Bayan Pippin, bir dosya dolabının üzerindeki birkaç çocuk kitabını düzenlemekle meşguldü.

"Merhaba," dedi Tommy'ye dönerek. "Yardıma mı ihtiyacın var?"

"Bir kitabı bulamıyorum," dedi Tommy.

"Adını biliyor musun?" diye sordu Bayan Pippin, bir zincirle boynuna astığı gözlüğünü takarak. "Ya da yazarını?"

"Moby Dick," dedi Tommy, çekingen bir tavırla. "Galiba Herman diye bir adam yazmış."

"Eksik söyledin," dedi Bayan Pippin. "Yazarın adı Herman Melville. Buralarda bir yerde olmalı."

"Harika." Tommy kafasını sallayıp avuçlarını tezgaha vurdu. "Bir de filmi var."

"Ah, bak bunu bilmiyordum," dedi Bayan Pippin. "Ama kitabı çok daha iyidir."

"Nereden biliyorsunuz?" diye sordu Tommy. "Filmi izlememişsiniz ki."

"Ben bilirim," dedi Bayan Pippin, tezgahın arkasından çıkarak. "Gel bakalım, bulalım şu kitabı."

"Tamam," dedi Tommy.

•••

BAYAN PİPPİN ELLERİNİ merdivenin iki yanına koyarak gözlerini kitap raflarında dolaştırdı. Biz, kadının arkasındaki masada oturuyorduk. Yalnızca Michael'ın yüzü ona dönüktü. Karşımdaki John'la, Bayan Pippin'in profiline kaçamak bakışlar fırlatıyorduk. Büyük, resimli kitapların arkasına saklanmıştık. Kapaklarının üzerinden bir tek gözlerimiz görünüyordu.

"Anlaşılan sen iyi aramamışsın," dedi Bayan Pippin Tommy'ye. "İşte şurada. Tepede."

"Nerede?" diye sordu Tommy. "Ben hala göremiyorum."

"Şurada," dedi Bayan Pippin, uzun tırnaklı parmağıyla yukarıyı işaret ederek. "En üst rafta."

"Afedersiniz Bayan Pippin ama göremiyorum," dedi Tommy. "Gözlüğümü okulda unutmuşum."

"Ne zamandan beri gözlük takıyorsun?" diye sordu Bayan Pippin. "Seni hiç gözlükle görmedim."

"Daha yeni," dedi Tommy.

"Tamam, tamam," diye söylendi Bayan Pippin. "Ben alırım. Ama bir dahaki sefere daha iyi ara. Okumak istediğin kitabı bulmaya daha çok vakit ayır."

"Olur," dedi Tommy. "Söz, öyle yaparım."

***

BAYAN PİPPİN BİR eliyle uzun, plili eteğini tutarak merdivene tırmanmaya başladı. Tommy, kadının bacaklarını görebilme hevesiyle gözlerini ondan bir an olsun ayırmıyordu. Michael bana dönüp göz kırptı. John okuyormuş gibi yaptığı kitabı yüzüne doğru tutup kıkırdamasını bastırmaya çalışıyordu.

"Kes şunu," diye fısıldadım.

"Neredeyse geldi," dedi Michael, sesini daha da alçaltarak. "Birkaç basamak kaldı."

"Bakmayın," dedim.

Tommy, Bayan Pippin'in *Moby Dick*'e dokunduğunu görür görmez kafasını çevirdi. Kadıncağız kitabı hafifçe çekiştirdi ve o anda, raftaki diğer kitaplar domino taşı gibi üzerine yıkıldı.

İlk ikisi Bayan Pippin'in kafasının yanına denk geldi ve kırmızı kurdelesi açılıp gözlüğü yere düştü. Bunları başka kitaplar da izleyince, merdivendeki dengesini kaybetti. Açık bir kitabın sayfa kenarları çenesine vurduğunda ellerini bıraktı ve vücudunun arkaya doğru savrulduğunu gördük.

"Kahretsin," diye bağırdı Tommy. "Düşecek."

Bayan Pippin, sırtının üzerine düştü. Gözleri kapalıydı ve bacakları tuhaf bir açıyla kıpırtısız duruyordu. Ara sıra boğazından yükselen hafif inilti dışında hiç ses çıkarmıyordu. *Moby Dick* hala sağ elindeydi.

"Öldü mü?" diye sordu John masadan kalkarak. Ağzı beş karış açılmıştı. Gözlerini Bayan Pippin'den alamıyordu. "Ölmüş olamaz, değil mi?"

"Haydi, gidelim buradan," dedi Tommy, yerde hareketsiz yatan kütüphanecinin başına üşüşen kalabalıktan sıyrılarak. "Yürüyün."

"Önce iyi olup olmadığını öğrenelim," dedi Michael.

Yaşlı bir kadın, ellerini Bayan Pippin'in kafasının altına koyarak amonyak ruhu istedi. Başka iki kadın, ellerinde su bardaklarıyla koşturdu. Köşede dikilen bir hademe, süpürgesinin sapına dayanarak, ambulans çağırmakla ilgili bir şeyler mırıldandı.

Biz kalabalıktan biraz ötede duruyorduk. Üzerimize dikilen şüpheci gözlerin farkındaydık. En gerginimiz John'du. Yüzünde endişe çizgileri belirmişti. Tommy'nin tişörtü terden sırılsıklamdı. Kesik kesik soluyordu. Michael kollarını göğsünde kavuşturmuş, yüzünde meydan okuyan bir ifadeyle insanları süzüyordu. Ben Michael'ın yanındaydım. Eğer Bayan Pippin'e bir şey olduysa, bunun tek sorumlusu olduğumu biliyordum. O kitap oyununu düzinelerce kez yapmıştım. Her seferinde kahkahalarla sonlanmıştı. İlk kez kötü

bir şey oluyordu ve kendimi nasıl hissetmem gerektiğini bilmiyordum.

Üç meslektaşı, Bayan Pippin'i kollarından tutup ayağa kaldırırken derin bir oh çektim. Bayan Pippin sırtını rafa dayayarak kitap yığınlarının arasında durdu.

"İyi görünüyor," dedi Michael.

"Gidelim öyleyse," dedim.

"Bir dakika," dedi Tommy. "Önce bir şey yapmam gerek."

"Boşver," diye yalvardı John. "Anlayacaklar."

Tommy ona aldırmadan Bayan Pippin'in etrafını saran insanlara doğru yürüdü ve yerdeki kitaplar arasında *Moby Dick*'i buldu. Kitabı aldı ve hala sersem görünen Bayan Pippin'e baktı.

"Kitabı bulduğunuz için teşekkürler," dedi. "Başınıza bu kadar iş açacağını bilsem istemezdim."

"Rica ederim," diye karşılık verdi Bayan Pippin ve Tommy'nin arkasını dönüp *Moby Dick*'i bacağına vura vura kütüphaneden çıkışını izledi. Mimi Pizza'nın yanındaki binanın kapısında durmuş, İtalyan usulü dondurmamı, yeni, beyaz tişörtüme damlatmamaya çalışarak yalıyordum.

"Böyle pis şeylerin vücuduna ne yaptığını biliyor musun?" diye sordu Peder Bobby, dudaklarında bir sigarayla yanıma gelerek.

"Sigaradan iyidir," dedim. "Hem daha ucuz."

"Belki," dedi sigarayı yere fırlatıp spor ayakkabısının topuğuyla ezerek. "Eee, ne var ne yok?"

"Hiç," dedim. "Okula gitmeyi beklemekten başka yapacak bir şey yok."

Peder Bobby mavi bir yağmurluğun altına bir Yankee tişörtü, gri eşofman altı, beyaz çorap ve bileksiz spor ayakkabı giymişti. İki saatlik bir basket maçından yeni çıkmıştı. Yüzü

kıpkırmızıydı ve arkaya taranmış saçları hala terden ıslaktı. Bizim mahallede büyüdüğü için tüm kuralları ve onları nasıl çiğneyeceğini iyi bilirdi. Yapmayı düşündüğümüz her şeyi, yıllar önce yapmıştı. Bize asla vaaz vermezdi, çünkü uzun konuşmaların bizim grupta işe yaramayacağını bilirdi. Ama ondan hoşlandığımızı, saygı duyduğumuzu ve düşüncelerine önem verdiğimizi bilirdi. Cehennem Mutfağı sokaklarında düşmek kolaydı. Düşmenin pek çok yolu vardı. Ve Peder Bobby, düşüşümüzü engellemek ve yavaşlatmak için daima oradaydı.

"Ya önceki gün kütüphanede olanlar?" dedi, binanın önündeki birkaç basamağı çıkıp tam yanımda durarak. "Kulağa oldukça ilginç geliyordu."

"Bayan Pippin'i mi diyorsunuz?" diye sordum, dondurmamın sonunu ağzıma atarak.

Peder Bobby, evet dercesine kafa salladı.

"Bütün kitaplar üzerine düştü," dedim. "Çok korkutucuydu."

"Siz de oradaymışsınız," dedi. "Herhalde okuyacak iyi bir şeyler arıyordunuz?"

"Öyle," diye mırıldandım.

"Ne garip," dedi bana doğru eğilerek. "Onca kitap birinin kafasına düşsün. Sence bu nasıl oldu?"

"Herhalde kazaydı," dedim.

"Öyle olmalı. Başka ne olabilir ki?"

Katlı bir peçetenin kenarıyla ellerimle ağzımı sildim ve hiçbir şey demedim.

Peder Bobby ellerini cebinden çıkardı. Sağ başparmağıyla işaretparmağının arasında bir paket meyveli sakız vardı. Birden gülümsedi.

"Onun bir adı var," dedi, bana sakız ikram ederek.

"Ne?" diye sordum, istemediğimi belirtmek için kafamı iki yana sallarken.

"Oynadığınız raf oyununun. Ona devrik derler. Ben de sizin yaşınızdayken oynardım. Ama bütün rafı devirebildiğim hiç olmadı. Siz bayağı ustasınız anlaşılan."

"Peder," dedim. "Neden bahsettiğini bilmiyorum."

"Belki de yanılmışımdır," dedi hala gülümseyerek. "Belki yanlış bilgi almışımdır."

"Öyle olmuş," dedim, ağırlığımı bir ayağımdan diğerine geçirerek. "Artık gitsem iyi olur."

"Gece görüşürüz," dedi Peder Bobby, arkasını dönüp köşeye doğru yürürken.

"Gece ne var ki?" diye sordum.

"Mahallede kitap ve dergi dağıtacağız. Yaşlı ve engellilere. Annene sordum. Seve seve yardım edeceğini söyledi."

"Eminim öyledir."

"Biliyorsun, senin bir rahip olmanı istiyor," dedi Peder Bobby, ağzına bir meyveli sakız atarak.

"Ya siz?" diye sordum.

"Ben sadece beladan uzak durmanı istiyorum Shakes," dedi Peder Bobby. "Sen ve arkadaşların için tek dileğim bu."

"Başka bir şey yok mu?"

"Yok," dedi. "Yemin ederim."

"Rahipler yemin etmemeli."

"Ve çocuklar da bir raf dolusu kitabı bir kütüphanecinin tepesine indirmemeli," dedi ve kiliseye gitmek için köşeyi dönerken bana el salladı.

1964 YAZI

6.

KATRAN KARASI ÇATIYA dört banyo havlusu seriliydi. Soğutucu dondurma doluydu ve gri bacaya, altılı bir 7Up paketi dayalıydı. Portatif radyodan Diana Ross'un yumuşak ve alçak sesi geliyordu. Tek gölgemiz, iplere asılı çamaşırlar ve birbirini kesen çatılardı.

"Daha sıcak olamazdı," dedi John. Güneşten gözlerini kısmıştı. Vücudunun üst tarafı ıstakoz gibi kıpkırmızıydı.

"Haydi, yüzmeye gidelim," diye önerdim. John'un yanında oturuyordum. Güneş sırtımı haşlıyordu.

"Daha yeni geldik," dedi Michael. Kenara en yakın havluya uzanmıştı. Göğsünde bir buz küpü eriyordu.

"Eee, ne olmuş yani?" dedim.

"Shakes'e katılıyorum." Tommy, havlusunu çamaşır ipinin gölgesine çekti. "Burada kendimi bir yumurta gibi hissediyorum. Poğaça ve birkaç gazoz daha alıp rıhtıma gidebiliriz."

"Güneş banyom bitmedi," dedi Michael.

"Hem daha Bayan Hudson işten gelmedi," dedi John. "Onu görmeden gidemeyiz."

Bayan Hudson şehir merkezindeki bir tur şirketinde, yarım gün sekreter olarak çalışıyordu. Yazın kısa elbiselerle yüksek topuklu pabuçlar giyer, bütün yıl sutyen takmazdı. Omuzlarında kocaman birer şahin dövmesi olan bir Pepsi-Cola kamyonu şoförüyle evliydi. Tarçın adında kahverengi bir kedisi ve

kanatlarındaki tüyleri kesildiği için uçamayan şamatacı bir papağanı vardı. Hayvan her gün salondaki pencereye tüneyip üç kat aşağıdaki trafiğin gürültüsünü taklit ederdi.

Bayan Hudson işten üçü çeyrek geçe çıkar ve doğruca evine gelirdi. En sıcak aylarda kıyafetlerini çıkarıp açık pencerenin önünde oturarak esintiyi yakalamaya çalışırdı. Bazen, eğer keyfi yerindeyse karşısındaki çatıya bakıp gülümser ve bize el sallardı.

Bayan Hudson, gördüğümüz ilk çıplak kadındı.

Çoğu zaman yatak odasından banyoya geçip lavaboda saçlarını yıkardı. Sonra tekrar açık pencerenin önüne döner ve koyu kahverengi saçlarını güneşin sıcağında fırçalardı.

Bayan Hudson saçlarını fırçalarken, biz göğüslerine odaklanırdık. Göğüsleri muhtemelen standart ölçüdeydi ama bizim genç gözlerimize kocaman görünürlerdi. Sebebi her neydi bilinmez ama Bayan Hudson da bu yaz rutininden en az bizim kadar keyif alıyormuş gibi görünürdü.

"İşte geliyor!" diye bağırdı Tommy. "Tam zamanında."

Saniyeler içinde çatının kenarına konuşlanmıştık. Bayan Hudson, 51. Sokak'tan aşağı iniyordu. Siyah bir atletle, siyah bir mini etek giymişti. Topuklu pabuçları beyazdı ve boyuna birkaç santim daha eklemişlerdi.

"Kocasının, evden böyle çıkmasına izin verdiğine inanamıyorum," dedim.

"Ben asıl, kocasının onu evden çıkardığına inanamıyorum," dedi John.

"Sizce başka birileriyle oluyor mudur?" diye sordu Tommy.

"Umarım," dedi Michael. "Ve umarım bir gün benimle de olur."

"Sanki ne yapacağını biliyorsun da," dedim.

"Bilecek ne var?" diye söylendi Michael.

"Tıpkı şu eski şarkıdaki gibi," dedi John ve gözlerini Bayan Hudson'dan ayırmadan mırıldanmaya başladı. "Vücudum okyanusun üzerinde yatıyor. Vücudum denizin üzerinde yatıyor. Babam annemin üzerinde yattı. Ve işte ben öyle oldum."

"Shakes kimseyi yapmadığı için korkuyor," dedi Tommy.

Ağzım beş karış açık kaldı. "Ne? Sen yaptın mı?"

"Katie Riggio'yu biliyorsun," dedi Tommy.

"Demir dişleri olan mı?"

"O diş teli salak," dedi Tommy. "Her neyse, geçen ay onu yaptım sayılır."

"Nerede?" diye sordum.

"Nerede olduğunu boşver," dedi Michael, Bayan Hudson'dan bize dönerek. "Nasıl olduğunu anlat."

"Sinemaya gitmiştik." Tommy kızarmaya başlamıştı. Belli ki şimdi bundan bahsettiğine pişmandı.

"Hangi filme?"

"Unuttum," dedi. "James Coburn oynuyordu."

"Ooo, süperdir," dedim. "*Muhteşem Yedili*'yi gördünüz mü?"

"James Coburn'u geç," dedi Michael. "Asıl konuya gel."

"Filmden sonra yürüyüşe çıktık," diye devam etti Tommy, yüzünü güneşe çevirerek. "Sonra ona dondurma aldım."

"Dondurma mı?" dedi John, gözleri hayretle irileşerek. "Ona aşık olmalısın."

"Çok güzeldi," dedi Tommy. "El ele yürüdük."

"Külotunu ne zaman indirdi?" diye araya girdi Michael.

"Teyzesinin evinin salonunda."

"Ayakta mıydı?" diye sordum.

"Sırtı duvara dayalıydı," dedi Tommy.

"Sen ne yaptın?" diye sordum, Bayan Hudson'ın çıplak göğüslerini hoplatarak pencerede belirişini izlerken.

"Onu parmakladım," dedi Tommy.

"Nasıldı?" diye sordu John.

"Elimi donuta sokmuşum gibi."

"Seni şanslı piç," dedi Michael.

"Kim bilir Bayan Hudson'ı parmaklamak nasıl olurdu?" diye sordum.

"Bir donut fabrikasının içinde olmak gibi," dedi John.

Kahkahalarımız Bayan Hudson'ın dikkatini çekti. Ayağa kalkıp gerindi ve gülümsedi.

"Belki bir gün öğreniriz," dedim.

"Belki bir gün hepimiz öğreniriz," dedi Michael.

"İnsan sırf bunun uğruna yaşar," dedi Tommy.

"Öyle," diye onayladı John. "Kesinlikle öyle." Harabe apartmanların ince duvarları içinde pek az sır saklanabilir.

Pek çok geceyi gözlerinizi beyaz tavana dikip arka odadan ya da yan daireden gelen şehvetli iniltileri dinleyerek geçirirsiniz. Ailelerimiz, cinsel hayatlarını da tıpkı şiddetli kavgaları gibi, açıkça yaşardı. Bir köylü mahallesinde, yabancı topraklarda büyüyor, fiziksel kısıtlamalardan uzak bir hayat sürüyorduk. Anne babalarımız açık fikirli değildi ve seksten bahsetmek onları rahatsız ediyordu. Ama açık ve net bir soruya, her zaman açık ve net bir cevap verirlerdi.

Apartmanlar birbirinin içine öylesine geçmişti ki özel hayat denen kavram tamamen yok olmuştu. Yaz boyunca, dışarı bakan bütün pencereler açık durur, herkes alttaki avludan gelen gürültüyle yaşamak zorunda kalırdı. Erkekler, donları ve çorapları dışında çırılçıplak soyunur, kadınlar iç çamaşırlarıyla dolaşırdı. Rahatlık, utancın önüne geçerdi.

Kışınsa tam tersiydi.

Odalar o kadar soğuk olur, ısınamamak adamı öyle bir uyuştururdu ki evdeki bütün battaniyelere sarınıp birbirine

sokulmaktan başka pek bir şey yapamazdın. Bütün gece yanan gaz sobalarının önünde, iskemlelerde uyur, çoraplı ayaklarımızı kapıya dayardık. Asla yalnız kalamazdık.

Seks, sokakta popüler bir konuydu. Daha büyük çocuklar baştan çıkardıkları kızlardan alayla bahseder, konuşurken birbirlerine göz kırparlardı. Porno dergilerden yırtılmış çıplak kadın resimleri, okul sıralarının arasında gezinirdi.

***

MICHAEL, GRUBUMUZUN CİNSEL açıdan en tecrübeli ismiydi. Tecrübenin anlamı, bir kızı birden fazla öpmesiydi. En büyüğümüz olduğu için bizi kızların erkeklerden sayıca üstün olduğu partilere davet eden de oydu. Öyle partilerin sonunda tavan arası merdivenlerinden, katran tarlası olarak bilinen çatılara çıkılırdı. Nice çocuk, Cehennem Mutfağı'nın çatılarında, kendilerinden daha büyük ve deneyimli genç kadınların kollarında bekaretini kaybetmişti.

Biz bu tip partilere sıklıkla katılsak da henüz ciddi bir cinsel aktiviteden birkaç yıl uzaktık. Eğer olgun bir kadın –bizden bir yaş bile büyük olsa bu kategoriye giriyordu– bize gülümserse o akşamı başarıyla tamamlanmış sayardık. Hele de kıskanç bir erkek arkadaş üzerimize içkisini fırlatırsa, kendimizi Steve McQueen'le eş tutardık.

Biz romantik kaçamaklarımızı başka bir yerde arardık, genelde de Carol Martinez'in yanında. Carol on iki yaşındaydı. Bizim arkadaşımız, Michael'ınsa kız arkadaşıydı. Melezdi. Öfkesini ve esmer güzelliğini Porto Ricolu babasından, alaycı zekasıyla sivri dilini onu doğururken ölen inatçı ve kararlı İrlandalı annesinden almıştı. Carol kitap okur, okuldan sonra fırında çalışır ve genelde yalnız takılırdı.

Kız çetelerinin onlara katılma tekliflerini geri çevirir, asla silah taşımaz, kovboy filmleri kadar, sulugözlü aşk hikayelerini de sever, kiliseye yalnızca rahibelerin zoruyla giderdi. Carol, babası dışında, ailesinin diğer fertlerine yakın değildi ve tatiller sırasında daima mutsuz görünürdü. Mahalledeki anneler onu sever, babalar gözetir, oğlanlar ondan uzak dururdu.

Biz hariç. Carol bizimleyken rahattı. Michael'ın sessiz otoritesine direniyordu, benim küçüklüğümün, Tommy'nin hassasiyetinin bilincindeydi ve John'un çeşitli hastalıklarına bir hemşire edasıyla yaklaşıyordu. John'un astımı vardı. Kapalı mekanlarda ya da dezavantajlı olduğuna inandığı bir yerde kaldığında, örneğin sahilden çok açıldığında, çabucak panikleyebiliyordu. Bir sindirim problemi olduğu için süt ürünlerini yiyemiyordu. Bazen zihnini uyuşturan şiddetli baş ağrıları çekiyordu. John sağlık sorunlarından asla şikayet etmezdi ama biz, kalbiyle ilgili durumu bilir, şakalarımızı ya da yaramazlıklarımızı ona göre planlardık.

Cehennem Mutfağı'nın daha büyük çocukları çatılarda, rıhtıma park edilen arabalarda ya da sinema balkonlarında seksi keşfederken, biz romantizm hissini daha geleneksel yerlerde arıyorduk. Beşimiz gizlice Central Park'taki at arabalarının arkasına tüner, arabacı da ofis binaları ve apartmanlar arasında dolaşırken sırayla Carol'ın elini tutardık. Sıcak çikolata içip Rockefeller Merkezi'nin dev Noel ağacının altında paten yapan büyük çiftleri izlerdik. Geceleri geç saatte De Witt Clinton Park'ta dolaşıp dondurmalarımızı yalarken aptalca şakalar yaparak Carol'ı güldürmeye çalışırdık. Carol her güldüğünde bunu bir öpücükle ödemek zorundaydı. Bize iyi dayanırdı doğrusu ama John, ne zaman fıkralarından birini anlatsa, kendini tutamayıp kıkırdamaya başlardı.

Sirke gittiğimizde, yukarıdaki ucuz koltuklardan, fillere binen kadınların uzun bacaklarıyla diri göğüslerine bakar, acaba uzaktan göründükleri kadar yumuşak ve seksiler mi diye düşünürdük. Carol, yakından annelerimizden bile daha yaşlı göründüklerini söylerdi ama ona aldırmazdık.

Sonra bir de Ice Capades vardı.

Şov, Madison Square Garden'a yılda sadece bir kez gelirdi. Kadın buz patenciler, pencereleri 51. Sokak'a bakan soyunma odalarını kullanırdı. Pencerelerin camları kalındı ve kimse içeri giremesin diye demir parmaklıkları vardı. Ama bizim amacımız içeri girmek değil *görmekti* zaten.

Şovdan iki gece önce sokak hizasındaki pencerelere gidip Michael'ın babasının alet kutusundan aldığı bir tornavidayla pencerelerden birine küçük delikler açardık. Biz çalışırken, Carol isteksizce nöbetçilik ederdi. Birkaç dakika içinde pencerede her birimiz için birer delik olurdu.

Açılış gecesinde, aileler Garden'ın önünde şovu izlemek için kuyruk olurken, biz delik açtığımız pencerenin önünde ağızlarımız beş karış açık, hayal gücümüz tam gaz çalışarak iki düzine yarı çıplak güzel kadının kıyafetlerini giymesini seyrederdik.

"Cennet böyle bir yer olmalı," dedi Tommy bir gün.

"Cennette seni içeri alırlar," dedi Michael.

"En azından bir sandalye verirler," dedi John.

Gösterinin devam ettiği üç hafta boyunca, arkadaşlarımla ben, Ice Capades'i görme fırsatını bir kez olsun kaçırmadık.

7.

İNTİKAM KONUSUNDA İYİ eğitimliydik.

Cehennem Mutfağı, yanlışları düzeltmede bolca uygulamalı çalışma imkanı sunardı. Her çeşit ihanetle yüzleşilmeli ve anlaşmaya varılmalıydı. Mahalledeki itibarımız ne hızda ve ne şekilde misilleme yaptığımıza bağlıydı. Karşılık verilmezse, mağdur tarafa korkak etiketi yapıştırılırdı ve bunun ağırlığı, kırmızı işaret kadar ağırdı. Erkekler, oğlan çocukları, kadınlar ve kızlar vurulur, bıçaklanır, hatta öldürülürdü ve hepsinin ardında bir öç alma hikayesi yatardı.

•••

Mahallenin uzun ve gururlu bir suç tarihi vardı.

•••

Cehennem Mutfağı, kötü şöhretleri bütün Amerika'ya yayılmış, Sincaplar, Goriller ve Salon Çetesi Çocukları gibi gangster çetelerinin doğum yeriydi. Burası aynı zamanda sigara tiryakisi, baş belası ve bir grup kadın sabıkalının lideri, Savaşçı Annie Walsh'un da mekanıydı. Şehir merkezindeki ev sahipleri, günü geciken kiralarını toplamak için Walsh'la emrindeki kadınları kiralardı. Boş günlerindeyse sokaklarda dolaşıp sa-

pık fantezilerine alet etmeye karar verdiklerini eşek sudan gelene dek döverlerdi. Gazeteler, Annie'nin çetesinden, Kavgacı Hanımlar Sosyal Spor Kulübü, diye söz ederdi. Çetelerde hal böyleyken, insanlar da farklı değildi.

Yirminci yüzyılın başlarında kötü şöhretli üç adam Cehennem Mutfağı sokaklarından doğdu. Cotton Kulüp'ün sahibi Owney 'Katil' Madden, bebek katili Vincent 'Kuduz Köpek' Coll ve mahalleden, aranan bir adam olarak ayrılıp madalyalı bir 1. Dünya Savaşı kahramanı olarak dönen Monk Eastman.

Bir zamanlar, kuruluşunun ilk yıllarında, Cehennem Mutfağı, Manhattan'ın en huzurlu bölgelerinden biriymiş. Kartpostal güzelliği, geniş çimlikleri, muhteşem evleri ve kaldırım taşlı sokaklarıyla bilinirmiş. Büyük bir çoğunluğu çiftlik arazisiymiş. Greenwich Village'in zenginleri, tembel yaz günlerini suyun kenarında oyunlar oynayarak, yıldızların altında piknik yaparak ve Hudson'da yol alan gemileri izleyerek geçirirmiş. O zamanlar buranın, şimdi olduğu cehennemle uzaktan yakından ilgisi yokmuş.

Gecekondularla mezbahalar İç Savaş'tan sonra gelmiş. Yeni yüzyılın başında çeteler, beraberlerinde kötü binaları ve yozlaşmayı getirmiş. Yıllar geçip çeteler çoğaldıkça şiddet yayılmış. İsyanlar ve sokak kavgaları günlük hayatın rutini haline gelmiş. Apartman kapıları korkuyla sıkı sıkı kapatılır olmuş. Yeni inşa edilen demiryolunun gürültüsü, en yüksek silah seslerini bile bastırıyormuş. John Jacob Astor'un 1803'te 25.000 dolar ödediği mahalle 1860'larda kimsenin istemediği, adı kötüye çıkmış, rezil bir bölgeye dönüşmüş.

Moloz yığınlarının arasında geçen her on yıl en az adı kadar renkli geçmişe sahip bir lideri de beraberinde geçirmiş.

Cehennem Mutfağı çetesinin lideri Dutch Heinrich ve ünlü bir banka soyguncusunun öncü kuvveti Wilie Sutton,

bunlardan ikisiydi. Dutch asla silah kullanmaz, işlerini çekiciliği ve içtenliğiyle halleder, yalnızca büyük para ve değerli mallar ihtiva eden yerleri soyarmış. 1872'de blöf ve yaltakçılık yeteneklerini kullanarak, Union Trust Company'yi 99.000 dolara almış.

'Tek Ciğer' Curan, Cehennem Mutfağı sokaklarındaki gelmiş geçmiş en iyi kavgacı olarak bilinirdi. Hem de verem olmasına ve en fazla on beş dakikada bir oluk oluk kan tükürmesine rağmen. Dr. Thomas 'Arabul' Evans eski bir tutukluydu. Sonradan, hamile kalan bütün fahişelerin icabına bakan bir kürtaj uzmanına dönüşmüştü. Kürtaj denemelerinden biri bir kadının ölümüyle sonuçlanınca, intihar ettiği söylenirdi.

Martin 'Kabadayı' Morrison, Cehennem Mutfağı'nın ilk kralıydı. Kendi kutsal yağını kendi sürmüştü. O ve iki oğlu Jock'la Bull, komşu Katolikleri yağmalıyor, ceplerindeki paradan, kiliselerindeki şamdanlara dek her şeyi çalıyor ve bunları satarak kovalarca birayı mideye indiriyordu.

Owney Madden mahallenin yasa dışı tahtında hak iddia ettiğinde sokaklara daha sağlam bir düzen hakim olmuş. Madden'ın 1920'lerden 30'lara kadar süren saltanatında, bölgede 300.000'den fazla insan yaşıyor ve çoğunluğunu yeni gelen Alman ve İrlandalı göçmenler oluşturuyormuş. Çoğu, geçimini birdenbire genişleyen limandaki dev gemilere mal taşıyıp bunlardan mal boşaltarak sağlıyormuş. Diğerleriyse mahalledeki mezbahalarda boğaz tokluğuna ve evlerine haftada yarım kilo et götürebilmek uğruna, sığır, keçi ve domuz kesiyormuş. O sırada başkaları da işçilerle ailelerine meyhaneler ve barlar açmakla meşgulmüş.

Mahalledeki her bir işten elde edilen gelir, büyük oranda Madden'ın cebine giriyor, o da karşılığında düzeni sağlıyor-

muş. Burayı, ailelerin yaşabileceği, yabancılar hariç herkese güvenli bir yere dönüştüren oymuş.

Madden'ın zamanı geçince, yerine Johnny 'Şaşıgöz' Dunn gelmiş. Onun liderliğinde, Cehennem Mutfağı'nın yeraltı ekonomisi gelişmiş. Bölge, şehrin tüm mahallelerinden gelen çalıntı mallarla dolup taşmış. Mahalleli, sudan ucuza et ve taze balık yemeye başlamış. Depoların arkasına park edilmiş arabaların açık bagajlarında, raflardan yeni yürütülmüş, fiyat etiketleri üzerlerinde ceketlerle pantolonlar satılırmış. Koca John Savona gibi yancılar ayakkabı ve deri kemer siparişi alır, mallar her ayın son perşembesi sahiplerine ulaştırılırmış. Cehennem Mutfağı'nda her zaman yapacak bir iş vardı ve çalışanın yaşı asla dert edilmezdi. En iyi para getiren işler yasa dışı olanlardı. Babaların kira ya da bahis borçlarının altında ezildiği bir mahallede, çocukların birilerinin kuryeliğini yaparak ya da başka yollarla kolay paranın peşine düşmesi kadar doğal bir şey olamazdı.

•••

CEHENNEM MUTFAĞI ÇOCUKLARI tarih boyunca hep hırsızlık yapmıştı. Yüzyılın başında çocuklar, aileleri tarafından kömür ve tahta çalmaları için civardaki tren istasyonlarına ya da rıhtıma gönderilirmiş. Kıyıda dolaşan denizcilerin ceplerini boşaltmak, nesilden nesle geçen bir gelenekti. Şehirdeki gelişmiş marketlerden öteberi çalma alışkanlığı, 1950'lere dek azimle devam etmişti.

Yolsuzluk, Cehennem Mutfağı'nda bir yaşam biçimiydi ve bundan her meslek nasibini alırdı. Mahallede, düzenli olarak ev ziyaretleri yapan üç yerleşik doktor vardı. Doktoruna göre 5 dolar ile 10 dolar arası değişen ücretler nakit ödenirdi. Ne

var ki sonradan hem doktor hem hasta tarafından imzalanan sigorta bedeli en az 30 dolar olurdu. Doktor, sigorta şirketinden gelen çekten komisyonunu alırdı. Yine nakit olarak. Aynısı, bölgede görev yapan eczacılarla dişçiler için de geçerliydi.

"Eskiden doktoru haftada en az bir kere görüyordum," demişti Tommy bir gün. "Hasta olayım olmayayım. Bize gelip mutfak masasında oturur, kahve içip kekini yerken, benim neyim olduğunu anlamaya çalışırdı. Çoğu zaman beni muayene bile etmezdi. Süper bir sistemdi. Annem sigorta parasıyla manava giderdi. Doktor kendi payını biriktirip ev aldı. Ev ziyaretlerinden neden vazgeçtiler, hiç anlamıyorum."

Cehennem Mutfağı çocuklarına küçük yaşlardan itibaren mahalledeki komşulardan çalmamaları tembihlenirdi. Kilise de dokunulmaz bölgeydi. Kapkaç olayları nadiren yaşanırdı ve yaşlıları soymanın cezası ağırdı.

Yaşlı bir hanımı soyan bir adamla ilgili bir hikaye anlatılırdı. Kadına vurmamış, yalnızca çantasını ve içindeki sekiz doları almıştı. Olay mahallelinin diline düşünce, hırsız yakalanmıştı. İki koluyla iki bacağı kırılmış ve ellerinden ikişer parmak kesilmişti. Sonrasında çocuklar, ne zaman sokakta yaşlı bir hanım görseler ona para vermaya başlamışlardı. Cehennem Mutfağı sokaklarında kurallar vardı. Ciddi kurallar.

Ben ve arkadaşlarım küçükken, Cehennem Mutfağı, King Benny adında bir adamın idaresindeydi.

King Benny gençliğinde Charles 'Şanslı' Luciano'nun tetikçisiydi ve söylenenlere bakılırsa, 8 Şubat 1932 gecesi 'Kuduz Köpek' Coll'u, Batı 23. Sokak'ta makineli tüfekle tarayanlardan biriydi. Benny, 'Hollandalı' Schultz'la kaçakçılık yapıyor, 'Sert Tony' Anastasia'yla birkaç kulüp işletiyordu ve Batı 49. Sokak'ta hepsine annesinin adını verdiği bir dizi gecekondusu vardı. Uzun boyluydu, 1.82'nin üzerinde. Koyu renk, gür saç-

ları ve sabit bakışlı gözleri vardı. Mahallenin dışında yaşan bir kadınla evliydi ve çocuğu yoktu.

"Onunla ilk tanıştığımda on dört yaşındaydı," dedi babam bir gece. "O zamanlar pek bir namı yoktu. Sokak kavgalarında köpek gibi dayak yerdi. Sonra bir gün, her nedendir bilinmez, yirmi beş yaşlarında İrlandalı bir herif onu merdivenden atmış. King Benny'nin bütün ön dişleri kırılmış. O İrlandalıdan öcünü almak için sekiz yıl beklemiş. Onu bir hamamda kıstırmış. Adam küvette yıkanıyormuş. King Benny aynaya bakıp öndeki takma dişlerini çıkarmış ve lavabonun kenarına koymuş. Sonra küvetteki adama bakıp 'Aynaya her baktığımda senin suratını görüyorum,' demiş ve bir silah çıkarıp adamı her iki bacağından iki kere vurmuş. Sonra şöyle demiş: 'Şimdi sen de her banyo yaptığında benim suratımı göreceksin.' Bu olaydan sonra bir daha kimse King Benny'ye sataşamamış." Büyük odanın köşeleri karanlığa gömülmüştü. Siyah ceketli, siyah spor gömlekli üç adam, açık pencerenin önündeki masada *sette bello* oynayıp filtresiz sigaralarını tüttürüyordu. Tavandan masanın ortasına, kablosu düğüm düğüm olmuş, loş ışıklı, tek bir ampul sarkıyordu. Arkalarındaki müzik kutusundan İtalyanca aşk şarkıları yükseliyordu. Adamlardan hiçbiri konuşmuyordu.

Odanın uzak ucunda uzun boylu, zayıf bir adam, yarım ay şeklindeki barın arkasında günlük at yarışı ekine göz atıyordu. Solunda büyük, beyaz bir fincanda espresso, sağında Kenmore marka bir çalar saat vardı. Gömleği, süveteri, pantolonu ve ayakkabıları siyahtı. Sol elinin yüzük parmağında, oval şeklinde bir yüzük göze çarpıyordu. Saçlarını arkaya yapıştırmıştı ve yüzü sinekkaydı tıraşlıydı. Küçük bir parça sakız çiğniyordu ve ağzının kenarından kalın bir kürdan sarkıyordu.

Odaya açılan eski tahta kapının tokmağını çevirdim ve arkamda akşamüzeri güneşinin cılız ışığıyla içeri girdim. King

Benny'ye doğru yürürken kimse kafasını kaldırmadı. Pabuçlarımın topukları yere vurdukça tıkırdıyordu.

"Sizinle konuşabilir miyim?" diye sordum, barın uzak ucunda, tam karşısında dikilerek. Sırtım, kağıt oynayan diğer üç adama dönüktü.

King Benny, at yarışı ekinden kafasını kaldırdı. Fincanına uzandı, dudaklarına götürüp kahvesinden yavaş bir yudum aldı. Gözlerini benden bir an olsun ayırmamıştı.

"Sizin için çalışmak istiyorum," dedim. "Ne isterseniz yaparım. Size yardım ederim."

King Benny fincanı bara geri koyup iki parmağıyla alt dudağını sildi. Gözleri hiç kıpırdamıyordu.

"Size çok yardımım dokunur," dedim. "Bundan emin olabilirsiniz."

Kağıt oynayan adamlardan biri iskemlesini arkaya itip ayağa kalktı ve bana doğru yürüdü.

"Sen kasabın oğlusun, değil mi?" diye sordu. Üç günlük sakalı kırçıllı griydi. Dişlerinin dipleri kahverengi ve pisti.

"Evet," dedim.

"Nasıl bir iş bakıyorsun?" diye sordu, kafasını King Benny'ye doğru eğerek.

"Ne olursa," dedim. "Önemi yok."

"Sana göre bir şeyimiz olduğunu sanmıyorum evlat," dedi. "Biri sana yanlış bilgi vermiş olmalı."

"Kimse yanlış bilgi vermedi," diye direttim. "Herkes iş için buraya gelinmesi gerektiğini söylüyor."

"Herkes kim?" dedi adam.

"Mahalleli."

"Ah," dedi adam. "Onlar. Söylesene, onlar ne bok bilir ki?"

"Sizin işiniz olduğunu biliyorlar," dedim, gözlerimi yaşlı adamdan tekrar King Benny'ye kaydırarak.

"Ukala piç kurusu," dedi yaşlı adam ve iskemlesine oturup oyununa geri döndü.

King Benny'yle birbirimize baktık. Kahvesi soğuyordu.

"Özür dilerim, vaktinizi aldım," dedim gözlerimi kaçırarak ve kapıya doğru yürümeye başladım.

Tokmağı çevirip kapıyı açtığımda, içerideki dumanla dışarının temiz havası birbirine karıştı.

"Bekle," dedi King Benny.

"Evet?" Ona döndüm.

"Yarın gel," dedi. "Eğer çalışmak istiyorsan."

"Kaçta?"

"Ne zaman istersen," dedi ve gözlerini at yarışı ekine kaydırıp soğumuş kahveyle dolu fincanına uzandı.

•••

KING BENNY İÇİN ilk işim bana haftada 25 dolar kazandırıyor ve yalnızca kırk dakikamı alıyordu. Haftada iki kere, pazartesi sabahları okuldan önce ve cuma akşamları okuldan sonra, King Benny'nin işlerini yönettiği 12. Cadde'deki büyük odaya gidiyordum. Orada, üç adamdan biri bana buruşuk bir kese kağıdı veriyor ve teslimat için yakındaki iki polis bölgesine yolluyordu.

Harçlığımı çıkarmanın mükemmel bir yoluydu. Parayla yakalansam bile kanunların yapabileceği hiçbir şey yoktu. Birine bir kese kağıdı verdi diye kimse hapse gönderilemezdi. Özellikle de bir çocuk. King Benny için çalışmaya başlayalı çok olmamıştı. Bir gün sağ koltuğumun altında para dolu kese kağıdıyla Onuncu Cadde'de yürüyordum. Mevsimlerden ilkbahardı. Hava ılık ve açıktı. Öğle trafiğinde bir ara yağmur yağacak gibi olmuş, ama sonra bulutlar dağılmıştı. 48.

Sokak'ın köşesinde durup iki kamyonun tozu dumana katarak önümden geçmesini bekledim.

Arkamda duran iki adamı fark etmemiştim.

Kısa boylusu bronz rengi bir pantolonla, kahverengi yağmurluk giymişti. Üzerime eğilip dirseğimden yakaladı ve beni kendine doğru çekti. İkinci adam daha uzun boylu ve güçlüydü. Koluma girdi.

"Yürümeye devam et," dedi. "Ses çıkarırsan ölürsün."

"Nereye gidiyoruz?" diye sordum, paniklediğimi belli etmemeye çalışarak.

"Kes sesini," dedi kısa boylusu.

Yön değiştirip 47. Sokak'tan aşağı, suyun kenarına doğru ilerlemeye başladık. Bir araba yıkamacısını ve yirmi dört saat açık bir benzin istasyonunu geçtik. Kısa boylu adam kolumu daha da sıkı kavramıştı. Leş kokulu nefesi ensemi ısıtıyordu.

"İşte geldik," dedi. "Gir şuraya. Sallanma."

"Çıldırmış olmalısınız," dedim. "Kime bulaştığınızı biliyor musunuz?"

"Evet," dedi uzun boylusu. "Ve kıçımızda değil."

Uzun boylu adam koltuğumun altındaki kese kağıdını çekip beni bir apartmanın girişine doğru itti. İçerisi karanlık ve dardı. Kan kırmızısı duvarlar buz gibiydi. Merdivenleri 40 vatlık bir ampul aydınlatıyor, beton zemin gölgede kalıyordu. Apartmanın giriş katında, kapıcı dairesinin yanındaki duvar boyunca kapakları sıkıca kapalı üç çöp bidonu sıralıydı. Koridorun uzak ucundaki tahta kapı, darmadağın bir avluya açılıyordu.

Adamlar kese kağıdındaki paraları sayarken, ben dizlerimin üzerindeydim. Onları dikkatle süzdüğümü fark edince durdular.

"Bir çocuk için çok fazla para," dedi uzun boylu adam gülümseyerek. "Bu kadar parayı senin gibi bir velede emanet eder miydim bilmem. Ya kaybedersen?"

"Sadece para işte," dedim arkamdaki tahta kapıya bakarak.

"Sen bundan ne alıyorsun?" diye sordu kısa boylusu. "Senin payın ne?"

"Hiçbir şey," dedim.

"O zaman, sandığın kadar akıllı değilsin," dedi kısa boylu adam.

"Bunu ilk söyleyen siz değilsiniz," dedim, ayağa kalkıp ellerimi pantolonumun bacaklarına sürterek.

Uzun boylu adam iki desteye ayrılıp etraflarına lastik geçirilmiş paraları kese kağıdına geri koydu, ağzını kıvırdı ve ceketinin ön cebine tıktı. Kısa boylu adam bana sırtını dönüp açık kapıdan sokağa bir göz attı.

Sonra birden kapıcı dairesinin kapısı açıldı.

Kapıcı, yaşlı bir adamdı. Kolsuz bir tişörtle kahverengi, kadife bir pantolon giymişti. Eşikte dikilip apartmandaki üç yabancıya baktı.

"Ne yapıyorsunuz?" dedi boğuk bir İtalyan aksanıyla. "Söylesenize. Burada ne yapıyorsunuz?"

"Sakin ol," dedi uzun boylu adam kontrollü bir sesle. "Zaten gidiyorduk. Sorun çıkarma, tamam mı?"

"Çocukla ne işiniz var?" diye sordu yaşlı adam, kolları iki yanında bize doğru yürüyerek.

"Paramı aldılar," dedim. "Beni takip ettiler ve paramı aldılar."

"Doğru mu?" diye sordu yaşlı kapıcı öfkeyle.

"Saçmalıyor," dedi uzun boylu adam. "Bir veledin lafına mı bakacaksın?"

"Kese kağıdında," dedim. "Benden çaldıkları para kese kağıdında."

Kapıcının gözleri, uzun boylu adamın ceketinden taşan kese kağıdına kaydı.

"Ver şunu," dedi. "İçine bakacağım."

"S.ktir git," diye söylendi uzun boylu adam.

Yaşlı kapıcı sakin bir tavırla elini arkasına attı ve 38 kalibrelik bir tabanca çıkarıp parlak gümüş namlusunu uzun boylu adamın göğsüne doğrulttu.

"Sana ver şunu dedim."

Uzun boylu adam kese kağıdını ceketinin cebinden çıkardı ve yavaşça yaşlı adama verdi. Kapıcı, kese kağıdını bana fırlattı.

"Git buradan," dedi. "Arka kapıdan çık."

"Ya onlar?" diye mırıldandım.

"Umrunda mı?"

"Hayır."

"Öyleyse bas git."

Kese kağıdını koltuğumun altına sıkıştırıp koşarak apartmandan çıktım. Alçak bir parmaklığın üzerinden atlayıp küçük bir avludan 11. Cadde'ye çıktım.

Bir kez olsun arkama bakmadım. Dört el silah sesi duyduğumda bile."Yanıma biri gerek," dedim King Benny'ye. "Ya o yaşlı adam gelmeseydi?"

"Ama geldi," dedi Benny'nin solundaki adam. "Ve diğerlerinin icabına baktı."

"Belki gelecek sefere doğru binaya girmeyiz," dedim, suratımdan ter damlacıkları süzülerek.

"Gelecek sefer diye bir şey yok," dedi adam, bir puro yakarak.

"Belki de bu iş için uygun değilsindir," dedi King Benny'nin adamlarından bir başkası. "Senin sandığın kadar kolay değildir."

"Başarabilirim," diye direttim.

"O halde sorun yok," dedi arkamdaki adam.

King Benny elini sallayarak gözlerinin önündeki puro dumanını dağıttı. Bakışları soğuk ve sabitti. Siyah ceketiyle pantolonu jilet gibi ütülenmişti ve üzerine tam oturuyordu. Sol bileğinde kocaman suratlı bir Miki Fare saati vardı.

"Ne istiyorsun?" diye sordu. Konuşurken dudakları belli belirsiz kıpırdamıştı.

"Arkadaşlarımı," dedim.

"Arkadaşların mı?" diye sordu arkamdaki adam gülerek. "Sen burayı yaz kampı filan mı sandın?"

"Fazladan para istemiyoruz," dedim. "Bana verdiğinizi bölüşebiliriz."

"Kimmiş bu arkadaşlar?" diye sordu King Benny.

"Mahalleden." Doğruca gözlerinin içine baktım. "Ailelerini tanırsınız. Tıpkı benimkileri tanıdığınız gibi."

Arkamdaki adam ellerini iki yana açtı. "Çocuklara güvenemeyiz."

"*Bu* çocuklara güvenebilirsiniz," diye ısrar ettim.

King Benny elini bir kez daha sallayıp dumanları dağıttı ve iskemlesini arkaya iterek ayağa kalktı.

"Arkadaşlarını getir," dedi ve odanın arkasına doğru yürüdü. "Ve Tony," dedi arkasına bile bakmadan. Omuzları dik, adımları yavaştı. Sakat sağ bacağını hafifçe sürüyordu.

"Evet King?" diye karşılık verdi purolu adam.

"Bir daha burada sigara içme," dedi King Benny.

8.

ŞİŞKO MANCHO, CEHENNEM Mutfağı'nın en cimri adamıydı ve biz onu olduğu gibi seviyorduk. 50. Sokak'ın ortasında iki harabe apartmanın arasına sıkışmış bir şekerci dükkanı vardı. Karısı, sağ yanağında ince bir yara izi olan, asık suratlı bir kadındı. Şekerci dükkanının yanındaki apartmanlardan birinin ikinci katında oturuyordu. Karısından daha yaşlı görünen metresiyse diğer apartmanın üçüncü katındaydı. Her iki kadın da sahte sakatlık bildirimiyle, aylık olarak sosyal güvenlik çekleri alıyordu. Bu çekler doğrudan Şişko Mancho'ya devrediliyordu.

Şişko Mancho dükkanının arka odasında bahis oynatıyor, ortaya konan her bir doların çeyreğini kendine ayırıyordu. Dükkanın kağıt üzerindeki sahibi, Porto Rico'da yaşadığı rivayet edilen ve Cehennem Mutfağı'nda kimsenin görmediği Şişko Mancho'nun annesiydi. Her ay yoksulluk yardımı alan Şişko Mancho'nun ayrıca Batı 54. Sokak'ta, tiyatrolar bölgesine yakın bir açık hava otoparkı vardı. Aslında otuzlarının ortasındaydı, ama iri gövdesi ve tıraşsız suratı yüzünden on yaş yaşlı gösteriyordu. Önüne gelene söver, güvendiği insanlar bir elin parmaklarını geçmezdi. Etrafındaki sokaklarda olup biten her şeyi bilmeyi kendine görev edinmişti. Şişko Mancho, tek bir gün bile iş yapmasına gerek kalmadan Amerikan rüyasını yaşıyordu.

Cehennem Mutfağı'nda en tercih edilen yol, en hızlı olanıydı. Şişko Mancho'nun şekerci dükkanının önünde durmuş, yangın musluğunu açmayı bekliyorduk. Pantolonumun arkasında, vidaları sökmeye yarayan ağır bir anahtar saklıydı. Tişörtümü dışarı çıkarıp kotumun örtemediğini saklamaya çalışmıştım. John yanımdaydı. Elinde iki tarafı kesilmiş, boş bir Chock Full o'Nuts kahve kutusu vardı. Arkamızda iki Porto Ricolu serseri, Şişko Mancho'yla bir şişe Colt 45 için pazarlık ediyordu.

Şişko Mancho hemen herkesten nefret ederdi ama nedense bize anlayış gösterirdi. Onun için biz, iyi vakit geçirmeye çalışan bir avuç sokak çocuğundan başka bir şey değildik. Bize sataşmayı sever, yaptığımız her şeyle dalga geçer ve canı istediğinde bizi aşağılardı. Onu kendimizi bildik bileli tanıyor ve bize güvendiğini hissediyorduk. Ondan asla çalmaz ya da kandırmaya çalışmazdık. Asla para istemez, dükkanının önünde sorun çıkarmazdık. Bizim arkadaşlığımızdan hoşlanır, alaycı sataşmalarına kıyasıya cevap verdiğimizde gözleri nadiren de olsa ışıldardı. Şişko Mancho'nun iyi bir kalbi olduğunu ve çocukları sevdiğini hissediyorduk. Ama bunu kimsenin bilmesini istemezdi.

"Nedir bu?" diye sordu John, Colt 45 şişelerini işaret ederek.

"Çişli bira," dedi Tommy, ayağını dükkanın önündeki yangın musluğuna dayayarak.

"Öyleyse ayyaşlar haklı," dedi John. "Mancho onlardan çok para istiyor."

"Musluğu ne zaman açacaksın?" diye sordu Tommy.

"Polisler bir kez daha tur atacak," dedi arkada dikilen Michael. "Sonra."

"Hey, Mancho," diye seslendi John, dükkana doğru.

"Ne var?" dedi Şişko.

"Tuvaletini kullanabilir miyim?"

"Canın cehenneme pislik," dedi Mancho gülerek. "Altına et."

"Hayır mı demek istedi?" diye sordu John, bana.

"Galiba," dedim omuz silkerek.

"Hey, Mancho," dedi Tommy. "Bırak girsin. Harbi altına kaçıracak."

"Şeyimi ye," dedi Şişko Mancho. Pek eğlendiği belliydi.

"Bitmiştir," diye söylendi Tommy. "Bir daha dükkanına adım atmayacağız."

"Haydi oradan be!" dedi Şişko Mancho.

"Gel," dedim John'a. "Bizim evde yaparsın. Zaten bir şey alman gerek."

"Emin misin?"

"Ya orada işeyeceksin ya da Şişko Mancho'nun arabasının arkasına," dedim.

"Nereye park etmiş?" diye sordu John.

"Gidelim," dedim.

***

CEHENNEM MUTFAĞI'NDAKİ APARTMANLARIN kapısı gündüzleri asla kilitlenmezdi ve bizimki de bir istisna değildi. John'la Bayan Aletti'nin uyuz, siyah kedisini kovalayarak iki katı koşar adım çıktık. Bayan Blake'in dairesinin önündeki kocaman saksının yanından geçip bizim kapıya geldik. Tokmağı çevirip arkamda John'la mutfağa girdim. Tuvalet solda, mutfak masasının yanındaydı. Önceki kiracı her nedense tahta kapıya bir Padre Pio takvimi sıkıştırmıştı ve yalnızca dışarıdan kilitlenebiliyordu. Arka odada annem ıslıkla İtalyanca bir pop

şarkısı çalıyordu. Ocakta bir demlik taze espresso vardı ve masanın üzerinde iki fincanla şekerlik duruyordu.

"Of, bir an yetişemeyeceğiz sandım," dedi John, elini tuvaletin kapısına uzatarak.

"Çabuk ol," dedim. "Yoksa halıya işeyeceksin."

Kapı açıldı ve John'la ikimiz buzdan heykeller gibi donakaldık.

İçeride, klozetin üstünde, baştan aşağı bembeyaz kıyafeti içinde, ikinci sınıf öğretmenim ve annemin en yakın arkadaşlarından biri Rahibe Carolyn Saunders oturuyordu. O da bize bakakalmıştı.

Bir elinde katlı bir tuvalet kağıdı vardı.

"Aman Tanrım!" dedi John.

"Aman Tanrım!" diye yineledi Rahibe Carolyn.

Saniyeler içinde tekrar sokaktaydık. John telaştan neredeyse merdivenden düşüyordu. Michael'la Tommy'yi tuğla bir duvarın önünde bozuk paralarla maç yaparken bulduk.

"Amma çabuk geldiniz," dedi Michael. "Yoksa işemeye koridordan mı başladın?"

"Öldüm ben," dedim. "Öldüm, bittim, mahvoldum."

Tommy şaşkın şaşkın suratıma baktı. "John evinize işediği için mi?"

"Bir rahibe gördük." John çömelip ellerini dizlerine koymuş, nefesinin düzene girmesini bekliyordu.

"Nerede?" diye sordu Michael. "Koridorda mı?"

"Hayır, tuvalette!" dedi John. "Shakesler'in klozetinde çişini ediyordu."

"Oha!" dedi Tommy. "Rahibeler hiç işemezmiş gibi geliyor."

"Hangisiydi?" diye sordu Michael.

"Rahibe Carolyn," dedim. Hala elim ayağım titriyordu.

"Şanslısınız," dedi Tommy. "En azından güzel."

"Orasını gördünüz mü?" diye sordu Michael.

"Bir rahibenin şeyi!" dedi John. "Bunun için cehennemde yanacağız Shakes!"

"Sakin olun," dedi Michael. "Bir şey olmaz."

Dik dik suratına baktım. "Nasıl bu kadar eminsin?"

"O bir rahibe değil mi? Yani kimseye bir şey söylemeyecek. Eğer insanlar öğrenirse, onun başı sizden daha çok belaya girer."

"Belki," diye sızlandı John. "Ama yine de görmememiz gerekiyordu."

"Şaka mı ediyorsunuz?" dedi Tommy. "Rahibe şeyi gördünüz! Bundan daha süper ne olabilir?"

"Ben sadece tenini gördüm," diye bağırdı John. "Yemin ederim. Beyaz kıyafetini ve beyaz tenini. Başka bir şey yoktu."

"Bir şey dedi mi?" diye sordu Tommy.

"Kendisine sor," dedi Michael, John'un omzunun üzerinden bakarak. "Buraya geliyor."

"Şimdi kalbim duracak," diye mırıldandı John. Sesi çatallanmış, yüzü bembeyaz kesilmişti.

"Bizim için geliyor," dedim, kafamı Rahibe Carolyn'ın geldiği yöne çevirerek. Apartmanın önündeki basamaklardan indi, sağa sola baktı ve yolun karşısına geçti.

"Ne istiyor o rahibe?" dedi Şişko Mancho, çikolatalı sütünü hüpletip üç günlük sakalını kaşıyarak.

"Kapa çeneni koca adam," dedi Michael.

"Kamışımı ye," dedi Şişko Mancho ve tekrar kasanın arkasına geçti.

"Merhaba çocuklar," dedi Rahibe Carolyn sakin ve yumuşak bir sesle.

Genç yüzü pürüzsüz ve gergindi. Boston'da doğmuş, Sacred Heart'a gelmeden önce üç yıl Latin Amerika'da yoksullara yar-

dım etmişti. Öğrencileri arasında popülerdi, veliler tarafından sevilip sayılırdı ve mahalledeki bazı rahibelerin aksine, Cehennem Mutfağı sakinlerinin arasında rahat görünürdü. İtalyanca bilmemesine ve annem doğru düzgün tek kelime İngilizce konuşamamasına rağmen, ikisinin sağlam bir dostlukları vardı. Rahibe Carolyn, annemi haftada ortalama üç kez ziyaret ederdi. Annemin nasıl bir evlilik sürdürdüğünü biliyordu. Ve babamın dayak fasıllarından sonra onu hemen kontrole gelirdi.

"Merhaba Rahibe," dedi Michael kayıtsız bir tavırla. "Nasılsınız?"

Rahibe Carolyn gülümseyip elini John'un omzuna koydu. John korkudan taş kesilmişti.

"Hala kullanmak istiyorsan tuvalet boşaldı," dedi Rahibe yumuşak sesiyle.

"Teşekkür ederim," diye mırıldandı John.

"Çok üzgünüz," dedim.

"Biliyorum," diye karşılık verdi Rahibe Carolyn. "Unutun gitsin. Ben öyle yaptım."

"Teşekkürler Rahibe," dedim.

"Kilisede görüşürüz çocuklar," dedi ve gitmek için döndü.

"Elbette," diye atıldı Tommy.

"Fıstık gibi, fıstık," dedi John, Rahibe Carolyn'ın beyaz eteklerini dalgalandırarak 51. Sokak'taki manastıra doğru uzaklaşmasını izlerken.

"Kıçı da güzel," dedi Michael, bana göz kırparak.

"Siz kıçtan ne anlarsınız?" diye seslendi Şişko Mancho kasanın arkasından.

"Ben işeyeceğim," dedi John, tekrar sokağın karşısına koşarak. "Daha fazla tutamıyorum."

"Bekle," dedi Tommy bana. "Bu sefer de anneni sıçarken yakalayacak."

"Öyle bir şey olursa kendini camdan atsın daha iyi," dedi Michael.

"Bence öyle bir şey olmasa da camdan atlasın," diye lafa karıştı Şişko Mancho. "Zaten gereksizin teki."

"Git, ağzındaki bokları temizle koca adam," diye çemkirdi Tommy.

"Sen de kendini yak," dedi Şişko Mancho. "Hepiniz canlı canlı yanıp geberin."

Hep birlikte Şişko Mancho'ya bakıp güldükten sonra biraz olsun serinlemek için yangın musluğuna doğru yürüdük.

9.

PEDER ROBERT CARILLO, bir liman işçisinin oğluydu. Leş gibi bir batakhanenin bar taburesinde otururken de bir ayinde olduğu kadar rahattı. Cehennem Mutfağı'nda büyümüş, din adamı olmadan önce ufak tefek suçlara aşina bir hayat sürmüştü. Carillo on altıncı doğum gününden üç hafta önce orta batıda bir papaz okuluna gitmiş ve on yıl sonra mahalleye döndüğünde bir Sacred Heart papazı olarak atanmak istemişti.

Ne var ki bizim gözümüzde asla bir papaz gibi değildi. Basket maçlarından sonra pizza yemeye gider, jimnastik salonuna yeni bir alet alınması için bağış kampanyası başlatırdı. Bir arkadaştı. Rahip olmayı seçmiş bir arkadaş.

Tıpkı bizim gibi, Peder Bobby'nin de geniş bir çizgi roman ve beyzbol kartı koleksiyonu vardı. Boksu sever, James Cagney'nin üzerine aktör tanımazdı. Kilisenin arkasındaki küçük ofisi, kitaplar ve eski Blues albümleriyle doluydu. Tam ortasında, bir kar tepeciğinde duran Jack London'ın kocaman, çerçeveli bir fotoğrafı vardı. Eğer Peder Bobby'nin ofisinden bir şey çalacak olsam, o resmi çalardım.

Mahalle sakinlerinin suça yatkınlığına rağmen, kilisenin, üzerlerinde önemli bir etkisi vardı ve din adamları, toplumun sevilip sayılan üyeleriydi. Rahipler erkek çocuklarını açıkça din adamlığına yönlendirir, bunu Cehennem Mutfağı'ndan

bir çıkış bileti olarak lanse ederlerdi. Rahibeler, kızları bir kenara çekip seks ve şiddet hakkında konuşurdu.

Rahiplerle rahibeler, şiddetin hüküm sürdüğü bir muhitte görev yaptıklarının bilincindeydi. Bizim fiziksel ve psikolojik yaralarımızı sarmak için buradaydılar. Avunmak için kendilerine sığınan şiddet mağduru kadınları ve korku içindeki çocukları dinlerlerdi. Kurulu düzenleri ve hassas dengeleri bozmadan, bize ellerinden geldiğince yardım etmeye çalışırlardı. Ama bazı şeyleri asla kontrol edemeyeceklerini de anlarlardı.

Din adamları, Cehennem Mutfağı kurallarını iyi bilirdi. Kimilerinin, ailelerini beslemek için yasaları çiğnemek zorunda olduğunun farkındaydılar. Çoğumuzun kıyafetlerinin, kaçakçılıktan, yediğimiz etlerin çalıntı kamyonlardan geldiğini biliyorlardı. Ve King Benny gibi biriyle uğraşmamaları gerektiğini de biliyorlardı. Ama yine de bize yardımcı olmaya çalışıyorlar, hiç değilse huzurlu bir oda, sıcak bir kahve ve ihtiyacımız olduğunda konuşabileceğimiz bir yer imkanı sunuyorlardı. Mahalleli, hiçbir dinden, daha fazlasını bekleyemezdi.

Peder Bobby bizimle farklı bir şekilde ilgileniyordu ve onu, arkadaş grubumuzun dışından biri olarak, elimizden geldiğince çok seviyorduk.

Annemle babamın sorunlarını biliyordu. Annemin yediği dayakları ve babamın borçlarını da biliyordu. Bunları, benimle kitaplardan ve beyzboldan konuşarak dengelemeye çalışıyordu. King Benny'yle çetesinden ve kolay paradan uzak durmamı istediğini açıkça ifade ediyordu.

Peder Bobby, Michael'ın yabancılara karşı güvensizliğini anlayabiliyordu. Michael'ın insanlara güvenmek için pek az sebebi olmuştu. Sert sözlerinin ardındaki yalnızlığı, kabadayılığının korkusunu maskelemek için bir araç olduğunu hisse-

debiliyordu. Michael, tek oğluna saldırmaktan daha fazlasını yapan bir babanın özlemini çekiyor ve Peder Bobby bunu biliyordu. Onun için, Michael'a mesafesini koruyor, hoşlanacağını düşündüğü bir kitabı okuldan sonra eline tutuşturmak yerine, sırasına bırakıyordu. Onun bağımsızlığıyla savaşmak yerine, bunu destekliyordu.

Peder Bobby, John'la şakalaşmayı seviyordu. Aralarındaki şakalaşmalar hep hazırcevaplığa dayalıydı. Onunla çizgi roman alışverişinde bulunur, vasat *Fantastic Four* sayılarının karşılığında değerli *Flash* baskılarını feda eder, pazarlık tamamlandığında John'un alaycı imalarını duymazdan gelirdi. John'un onuncu doğum gününde ona *Monte Kristo Kontu*'nun bir *Classics Illustrated* baskısını vermiş, bu hediye John'u derinden etkilemişti.

Peder Bobby, John'un ressam olma konusundaki gizli arzusunu destekliyor, ona sayısız kalem ve defter alıyordu. Bunun karşılığında John da Peder Bobby'ye üzerinde çalıştığı çizgi roman serilerinin çizimlerini veriyordu. John aynı zamanda onun favori yardımcısıydı ve birlikte ayin yapabilmek için bazen çocuğu derslerden erken çıkardığı bile oluyordu.

"John iyi bir rahip olabilirdi," dedi Peder Bobby, bana yıllar sonra. "Kalbi iyilikle doluydu. İnsanları önemsiyordu. Ama tıpkı sizin gibi, yanlış zamanda yanlış yerde olmak gibi bir becerisi vardı. Aslında bu çoğu insanda vardır ve ayakta kalabilirler. John kalamadı."

***

AMA PEDER BOBBY içimizde en çok Tommy'yle yakındı.

***

TEREYAĞI, BABASININ HAPİSTE olmasına asla alışamamıştı ve bundan hiç bahsetmese de biz, babasızlığın içini kemirdiğini bilirdik. Yoksa Tommy oldukça mutlu tabiatlı bir çocuktu. Peder Bobby ilkbahar akşamları onunla bire bir basket maçları yaparak, kış geceleri James Bond filmlerine götürerek ve Tommy'ye çatısında beslediği güvercinlerin bakımında yardım ederek bu eksikliği gidermeye çalışırdı. Babalar Günü'nde Tommy'nin yalnız kalmaması için elinden geleni yapardı.

Peder Bobby bir rahibin ruhuna ve birinci sınıf bir dedektifin içgüdülerine sahipti. Mahallemizden ilgisini eksik etmez, daima ihtiyatlı ve açıkgözlü davranırdı. Okul dışı aktivitelerimizi ilk o duyar, ne yapıp ne ettiğimizi ilk o sorgulardı. Ben ve arkadaşlarımın King Benny için çalıştığını biliyordu ve bundan hiç memnun değildi. Ama o paraya ne kadar ihtiyacımız olduğunu anlayabiliyordu. Zamanında o da ailesine yardım etmek için 'Şanslı' Jack ve Anastasia ailesi için çalışmıştı.

Asıl dert ettiği, cep harçlığımızı çıkarmamız değildi. Peder Bobby, sıradaki aşamadan korkuyordu. Elimize birer silah almamızı isteyecekleri aşamadan. Bize böyle olmasını istemiyordu. Gidişata başından dur demek önemliydi. Görmememiz gereken çok şey görmeden önce. Ne yazık ki hayatta, Peder Bobby'nin bile engelleyemeyeceği şeyler vardı.

Okulun konferans salonu, balondan geçilmiyordu. Poker masalarının üzeri bira sürahileri ve kraker kaseleriyle doluydu. Duvarlarda yeni gelinle damada mutluluklar dileyen afişler asılıydı. Buruşuk smokinli kel bir disk-jokey küçük sahnede ayakta durmuş, önündeki büyük stereoya, dört kolona ve yığınlarca plağa odaklanmıştı.

Hepimize açık bir mahalle düğünündeydik.

Gelin, 52. Sokak'tan, uzun boylu, esmer bir kızdı. Beş aylık hamileydi ve vaktinin çoğunu ana merdivenin oradaki tuvalette geçiriyordu. Damat, bozuk dişli, siyah sakallı bir araba tamircisiydi. Viskili birasını yudumlayıp bir kese kağıdından çerez atıştırırken, karısının karnındaki bebeğin babası olmadığıyla ilgili dedikoduların gayet farkındaydı.

Dışarıda yağmur yağıyordu ama salonun köşelerindeki büyük vantilatörlere rağmen içerisi cehennem gibiydi.

"İçlerinden birini tanıyor musun?" diye sordu Tommy, kolalı yakasını ve boğazını sıkan kravatını çekiştirerek.

"Adamı," dedim ve Pepsi kolamdan bir yudum aldım. "Sen de biliyorsun. Benzin istasyonundan. Hani hortumdan su içmemize izin veren."

"Suratında yağ lekeleri olmadan tanıyamamışsındır," dedi Michael, mavi blazer ceketinin ceplerini tuzlu krakerlerle doldururken.

"Sizce bu onun çocuğu mu?" diye sordu Tommy.

"Herkesin olabilir," dedi Michael. "Kız pek çekingen sayılmaz."

"Öyleyse neden onunla evleniyor?" dedim. "Yani onun hakkında sen bile bu kadar çok şey bilirken, o nasıl bilmiyor?"

"Belki gerçekten onun çocuğudur," diye yanıtladı Tommy. "Ya da belki kız, senin çocuğun demiştir. Kim bilir?"

"Haklısın Tommy," dedi Carol Martinez. "Bilemezsiniz."

Kabarık etekli, mavi bir elbise giymişti. Belinde küçük, beyaz bir çiçek vardı. Soket çoraplarının altındaki yeni Buster Brown ayakkabıları ışıl ışıl parlıyordu. Saçlarını atkuyruğu yapmıştı.

"Herkes burada," dedi John onu gördüğünde.

"Ben Connie'nin arkadaşıyım," dedi Carol.

"Connie kim?" diye sordu John.

"Gelin, aptal," dedi Michael ve Carol'ı kolundan tutarak dans pistine doğru sürükledi.

•••

ÜÇ ADAM, TAM gelinle damat üç katlı düğün pastasını keserken geldi. Hepsinin elinde uzun boyunlu Budweiser şişeleri vardı. Sırtlarını ön kapıya vererek salonun bir yanında dikildiler. Biri, ağzının kenarından sarkan sigarayı yaktı.

Biz, disk-jokeyin yanındaki gölgelerin arasındaydık. Michael'la Carol el eleydi. Tommy'yle John gizlice bira içiyordu. Ben elimde sıradaki plağı tutuyordum. Bir Sam Coke 45'liğiydi. "Twistin' the Night Away."

"Onları tanıyor musun?" diye sordu Michael, kolunu Carol'ın omzuna atarak.

"Sigaralı olanı birkaç kez King Benny'nin mekanında görmüştüm," dedim.

"Benny için ne iş yapıyor?"

"Kendini hep tetikçi olarak tanıtır," dedim. "Ama bilmiyorum. Sırf hava yapıyor da olabilir."

"Burada ne işi var?" diye sordu Tommy.

"Belki düğünlerden hoşlanıyordur," dedi John. Üç adam salonun ortasına doğru yürüdü. Gözleri, pasta yiyip yeni karısının iğne topuklu ayakkabısından şampanya içen damattaydı. Çiftin tam karşısındaki masada durup biralarını kağıt tabak yığınlarının arasına bıraktılar.

"Ne istiyorsunuz?" diye sordu damat, elinin tersiyle dudaklarını silerek.

"Sizi tebrik etmeye geldik," dedi ortadaki adam. "Seni ve kızı."

"Şimdi bunu yaptığınıza göre," dedi damat, "belki de gitmelisiniz."

"Bize pasta yok mu?" diye sordu ortadaki adam.

Masanın etrafındaki kalabalık sus pus olmuştu.

"Haydi ama çocuklar," dedi orta yaşlı bir adam. Beyaz gömleğinin önü biradan sırılsıklamdı ve konuşurken dili dolanıyordu.

"Düğünlerde sorun çıkarmak olmaz."

Ortadaki adam ona öyle bir baktı ki daha fazla bir şey diyemedi.

"Belki de arkadaşın haklıdır," dedi adam sonra. "Belki de düğün, yapacağımız şey için uygun bir yer değildir. En iyisi bu işi dışarıda halletmek."

"Ben dışarı çıkmak istemiyorum," dedi damat.

"Parayı buldun mu?"

"Hayır," dedi damat. "Bende o kadar para yok. Size söylemiştim. Toparlamak için süreye ihtiyacım var."

"Para yoksa," dedi adam kafasıyla gelini göstererek, " anlaşmayı biliyorsun."

Gelin, adamlar geldiğinden beri hiç kıpırdamamıştı. Bir elinde pasta dolu kağıt tabak, diğerinde boş bir şampanya kadehi vardı. Boyacı küpüne düşmüş gibi görünen suratı kıpkırmızı kesilmişti.

"Ondan vazgeçmeyeceğim," dedi damat kararlı bir sesle. "Ondan asla vazgeçmeyeceğim."

Ortadaki adam bir an sessiz kaldı. Sonra kafasını salladı ve "Gecenin geri kalanının tadını çıkar," dedi.

Üç adam arkalarını dönüp kalabalığın içinde kayboldu ve arka kapıdan karanlık sokağa çıktılar.

•••

İLK KATTAKİ YANGIN merdiveninin ince parmaklıklarına tutunarak oturmuş, altımızdaki dar sokağa bakıyorduk. Duvarlardan birinin önünde dört çöp bidonu ve boş bir buzdolabı kutusu duruyordu. Konferans salonunun arka kapısından kırk vatlık bir ampulün ışığı sızıyordu. Yağmur hızlanmıştı ve Hudson Nehri'nden esen rüzgar, pis sokağın üzerinde asılı çamaşırları dalgalandırıyordu.

Bizi buraya konuşlandıran Michael'dı. Bir şey olacağından emindi ve olayları yakından izlememiz için en stratejik noktayı seçmişti.

Gelinle damadın dar kapı eşiğinde durup birbirlerine sarıldıklarını ve öpüştüklerini gördük. İkisi de sarhoştu. Konferans salonundan gelen yoğun ışık yüzünden pencerenin kenarına doğru büzülmek zorunda kalmıştık.

Damat, karısının elini tutup sokağa çıktı ve diğer elindeki yarı boş Piels şişesiyle 51. Sokak'a doğru yürüdü. Kapıda biriken arkadaşlarına el sallamak için durdular. Erkekler sarhoştu ve kadınlar yağmurda titriyordu.

"Biraların hepsini bitirin," diye bağırdı damat. "Paraları ödendi."

"Gözün arkada kalmasın," dedi sarhoşlardan biri.

"Hoşçakalın," diye seslendi gelin. Hala el sallıyordu. "Her şey için teşekkürler."

"Haydi, gidelim," dedi damat, karısına. "Bu bizim düğün gecemiz." Yüzüne geniş bir sırıtış yayıldı.

Aniden karanlıktan fırlayan ilk kurşun, damadı kahverengi kemer tokasının hemen üzerinden vurdu. Adam hayret dolu bir ifadeyle dizlerinin üzerine çöktü. Gelin canhıraş bir feryat kopardı. Ellerini göğsünde kavuşturmuş, şaşkınlıkla irileşen gözleriyle, bir anda kanlar içinde kalan kocasına bakakalmıştı.

Kapıdaki grup adeta taş kesilmişti.

İkinci kurşun sokağın arka tarafından geldi ve damadı boğazından vurdu. Adam yüzüstü kaldırıma düştü.

"Yardım edin!" diye bağırdı gelin. "Tanrı aşkına, lütfen yardım edin! Ölecek! Lütfen yardım edin!"

Kimse kıpırdamadı. Kimse konuşmadı. Eşikteki suratlar biraz daha karanlığa gömüldü. Yerde yatan arkadaşlarının yardımına koşmak yerine, nişancının menzilinden uzak kalmak istemişlerdi.

***

UZAKLARDA SİREN SESLERİ duyuldu.

Gelin, dizlerinin üzerindeydi. Gelinliğinin önü kan içindeydi. Ölüm döşeğindeki kocasının üzerine eğilmiş, ağlıyordu. Bir rahip, çifte doğru koştu. Konferans salonundan yaşlı bir kadın çıktı. Elinde, içi buz dolu beyaz bir havlu vardı. Elbisesinin iki yanından sular akıyordu. Olayın etkisiyle ayılan iki genç adam, kapıdan çıkıp yerdeki kan gölüne baktı.

"Gidelim," dedi John usulca.

"Evlenmenin bedeli bu olmamalı," dedim en az onun kadar sessizce.

Michael, Tommy ve Carol hiçbir şey söylemedi. Ama akıllarından ne geçtiğini biliyordum. Hepimiz aynısını düşünüyorduk.

Sokak kazanmıştı. Sokak hep kazanırdı.

1965 Sonbaharı

10.

ARKADAŞLARIMLA BENİ GÜVEN birleştirmişti.

Biz birbirimizin sadakatini sorgulamazdık. Birbirimizle beslenir, sorunlarımızı konuşarak halleder, günlük olarak karşılaştığımız şiddete karşı birbirimize tampon görevi görürdük. Bizim dostluğumuz, bir hayatta kalma taktiğiydi.

Her birimiz daha iyi bir hayat istiyorduk ama bunu nasıl elde edeceğimizden emin değildik. Ne var ki umutlarımızı basit hedeflere bağlayacak kadar akıllıydık. Boş zamanlarımızda, büyük şirketler yönettiğimizi, önemli hastalıkların tedavisini bulduğumuzu ya da halk oylarıyla seçilen bir politikacı olduğumuzu hayal etmiyorduk. O hayaller başka yerlere, başka çocuklara aitti.

Bizim hayallerimizi, defalarca okuduğumuz kitaplar ve en sıkıcı diyalogları bile hafızamızda yer edene dek tekrar tekrar izlediğimiz filmler şekillendiriyordu. Büyük aşklar ve maceralar. Ve özellikle de özgürlükle ilgili hikayeler. Fakirlere zafer ve mutluluk getiren, intikamın zevkini tattıran öyküler.

O hayallere bir göz atmak için, Cehennem Mutfağı denen kozadan çıkmamıza gerek kalmıyordu.

Okuduğumuz her kitabın, izlediğimiz her filmin içinde yaşıyorduk. Biz *Angels with Dirty Faces*'daki Cagney, *The Call of the Wild*'daki Gable'dık. Kendi sokaklarımızda *Ivanhoe*, kendi sığınağımızda Yuvarlak Masa Şövalyeleri'ydik.

Çocuk olmanın lüksünü ancak bu kısıtlamasız anlarımızda yaşayabiliyorduk. Yabancıların yanında sert görünmeli, yaşımızdan büyük hareket etmeliydik. Bir sonraki şiddet anının ne zaman geleceğini bilmediğimiz evlerimizde hep temkinli olmalıydık. Ama yalnızken, gerçekten olduğumuz şey olabilirdik: Çocuk.

Yetişkinlik hayatımızı Cehennem Mutfağı'nın dışında hayal bile edemezdik. Bizim hayatlarımız, doğumumuzda şekillenmişti. Liseyi bitirmeye çalışacak, mahalledeki kızlardan birine aşık olacak, işçi olarak çalışmaya başlayacak, makul kirası olan bir gecekonduya taşınacaktık. Bunu bir kısıtlama olarak değil, daha çok, doğru yöne doğru attığımız dramatik bir adım olarak görürdük. Babalarımızın geçmişi günahlarla doluydu. Hepsi sabıkalıydı. Biz öyle olmayacaktık.

Annemle babamı seviyordum. King Benny'ye saygı duyuyordum. Ama arkadaşlarım, benim için bütün yetişkinlerden daha özeldi. Onlar benim kanım, canım, gücümdü. Basit rüyalarımız ortak bir topraktan besleniyordu.

Sonsuza dek birlikte olacağımızı sanıyorduk.

•••

"ÇOK BASİT," DEDİ Michael.

"Zaten sen hep çok basit dersin," dedi Tommy. "Sonra oraya gideriz ve o kadar basit olmadığını anlarız."

"Sözünü ettiğim dükkan daha yeni açıldı," diye açıkladı Michael. "Kimse bizi tanımıyor. İçeri girip ihtiyacımız olanı alacağız ve çıkacağız."

"Neleri var?" diye sordu John.

"En az elli değişik çizgi roman," dedi Michael. "*Flash*, *Green Lantern*, *Aquaman*... Ne ararsanız. Hepsi bizi bekliyor."

"Kaç kişi çalışıyor?" diye sordu John.

"Genelde iki kişi oluyorlar," dedi Michael. "En fazla üç."

"Ne zaman gideceğiz."

"En iyi zaman akşamüstü."

"Emin misin?"

"Plana bağlı kalacağız," dedi Michael, bize bakarak. "Plana bağlı kalırsak sorun çıkmaz."

•••

ARKADAŞLARIMLA BEN, KAZANÇTAN çok, eğlence için hırsızlık yapardık. İhtiyacımız olduğunu hissettiklerimizi ama paramızın yetmediklerini alırdık. Asla ailelerimizden para istemez, kimseden borç almaz ve silah kullanmazdık.

Şekerci dükkanlarından çizgi roman, oyuncakçılardan kutu oyunları, süpermarketlerden sakız çalardık. Ve bu konuda cidden başarılıydık. Yakalandığımız birkaç seferde de ya karşımızdakini konuşarak ikna etmiş ya savaşmış ya da ağlayarak başımızı beladan kurtarmıştık. Bir *Classics Illustrated* çaldı diye bir çocuğu kimsenin hapse göndermeyeceğini bilirdik.

Maceralarımızı ailelerimizden saklardık. Evet, hepsi ufak tefek dalavereler çeviriyordu ama hiçbiri, çocuklarının, kendi izlerinden gitmekte bu kadar erkenci davrandığını bilmek istemezdi. Yine de *çalmak günahtır* lafının, Cehennem Mutfağı'nda pek hükmü yoktu. Mahalle, tarihi boyunca, küçük suçlular için bir eğitim sahası oluşturmuştu.

Yüzyılın başında çocuk hırsızlara, *sokak serçeleri* denirmiş. Çoğu, yetim ve çaresizmiş. Yankesici çeteleri, sokaklarda dolaşıp haftalık maaşının tamamını cüzdanında taşıyan bir enayi ararmış. Bazı çocuklar işi o kadar abartmış ki kendilerini kiralık katil olarak pazarlayıp üç kuruşa adam öldürürlermiş.

Eğer yakalanırlarsa, suçları ne kadar küçük olursa olsun, en ağır şekilde cezalandırılırlarmış. New York Eyaleti yargı sisteminin her yaştan sokak serserisi için pek az sabrı vardı ve çocuk suçlular, çoğunlukla şehir dışındaki berbat hapishanelerde uzun yıllara mahkum oluyordu. Sokak çocukları cezalarını itirazsız kabulleniyordu, çünkü başka çareleri yoktu. Eğer demir parmaklıklar ardında hayatta kalmayı başarırlarsa, dışarı çıktıklarında daha da ölümcül suçlulara dönüşüyorlardı. Eski sabıkalılardan aldıkları dersler sayesinde, etraflarına daha beter kan kusturuyorlardı. Ve eğer biri gözaltında ölürse, kendinden önceki kalabalık listeye eklenen bir isimden ibaret oluyordu.

1900'lerin başında Cehennem Mutfağı'ndaki çocukların yaşam standartlarını ve bu koşulların onları suça itip itmediğini araştırmak için Russell Sage Vakfı kurulmuş. Sefalet içinde ve öfkeli tepkilerle geçen aylar sonunda, sosyal görevliler buradan belirli bir görüşle ayrılmış. Richard O'Connor 1958 tarihli, mahallenin tarihini mükemmel bir şekilde anlatan raporunda, Cehennem Mutfağı çocuklarını şöyle özetlemiş: "Bölge bir örümcek ağını andırıyor. Oraya girenlerin pek azı dışarı çıkabiliyor. Ara sıra bir çocuk taşraya gönderiliyor ya da aile Bronx'a taşınıyor. Ama genelde Cehennem Mutfağı'nda yaşayanların çoğu, oradan ayrılamayacaklarını biliyor. Batı Yakası felsefesine göre çocuklar hayalci değil, gerçekçi olmalıdır. Aksi olursa, onu aşırı kalabalık evlerinden dışarı paketleyen annesinden, zamanının çoğunu geçirdiği sokaktaki yetişkinlere dek, o dünyanın genelinin, onu tek bir şekilde gördüğünü anlamakta gecikebilir. Yaptığı her şey yasaya aykırı gibidir. Top oynuyorsa mülke zarar verme tehlikesi vardır. Bilye oynuyorsa kaldırımı işgal ediyordur. Sokak dövüşü fiili saldırıdır ve bunlardan hiçbiriyle suçlanmayan bir çocuk aylaktır. Diğer bir deyişle, o mülkü ve temsilcilerini, kendiyle sokağın

zevkleri arasında büyük engeller olarak görüyordur." Russell Sage komisyonu, raporunu yayınladıktan sonraki yıllar içinde, Cehennem Mutfağı fiziksel olarak değişti. Köprülerin üzerindeki demiryolları kalktı. Orta Batı'ya yol alan sığır dolu yük vagonları görülmez oldu. Sığırlar hala mezbahalara demiryoluyla gidiyordu ama şimdi düz kare raylarda seyahat ediyorlardı. Sokaklar artık çöplerle dolu değildi. Bölgenin fakirliğine rağmen temiz ve bakımlı tutulmaya özen gösteriliyordu. Duvar yazıları silinmişti. Dükkanlarla apartmanların önleri, bina sorumluları tarafından yıkanıyordu.

Yasalar, apartmanların her üç yılda bir beyaza boyanmasını şart koşuyordu. Beyaz sadece en ucuz renk değildi, aynı zamanda bu kalın ve yağ temelli karışımın hamam böceği yumurtalarını öldürdüğüne ve kemirgenleri uzak tuttuğuna inanılıyordu. Apartmanlara yeni gelenlerden ilk üç ay kira alınmıyordu. Böylesi, ev sahiplerinin kötü durumdaki mülklerini cazip kılmak için seçtiği bir yoldu. Bazı aileler bunu fırsat bilip senede dört kez taşınır ve kira parasından kurtulurdu.

Pek az ailenin evinde telefon vardı. Dolayısıyla, şekercilerle barların önünde uzun telefon kuyrukları oluşurdu. Eğer birinin telefonu varsa, büyük ihtimalle ya müşterek bahisçi ya da tefeciydi. Onlar dışında kimsenin o kadar çok parası ya da telefon kullanma ihtiyacı olmazdı.

Cehennem Mutfağı'ndaki hayatın bir düzeni vardı. Çeşitli suçlardan, cinayetten ya da delilikten kimse muzdarip olmamalıydı. Çete savaşlarına, kiralık katillerin işlediği cinayetlere ve aile içi şiddete rağmen, o sokaklara ve evlerimize bir güvenlik hissi hakimdi. Şiddeti gündelik hayatımızın bir parçası olarak kabullenmiştik. Şiddet, bizim için nesilden nesle geçen ölümcül bir mirastı.

Paramız kısıtlıydı ama asla aşamayacağımız kesin sınırlar vardı. "Mahallenin kurallarına uyduk," dedi Tommy bir gece vakti. "Uyuşturucudan uzak durduk, alkole el sürmedik ve silah taşımadık. Zaten o tip şeyler ilgimizi çekmiyordu. Bir çizgi roman almak ya da bir restorandan yiyecek bir şeyler aşırmak için silaha ihtiyacımız yoktu. Biz silahlı soyguncudan daha zekiydik. Belki onlar kadar çok paramız yoktu ama bir polis arabası gördüğümüzde arka sokaklara saklanmak zorunda kalmıyorduk."

Ama biz yine de birer hırsızdık ve King Benny için çalışmak, hırsızlığımıza ayrı bir cesaret katmıştı.

Mafya üyeleriyle vakit geçirmek, onların suç dünyasına ettikleri sadakat yemini, bizde kendi suçlu kaslarımızı esnetme isteği uyandırıyordu. Bir zamanlar bir dükkandan elimizde birkaç *Green Hornets*'la çıkmak bizi tatmin ederken, şimdi *Sgt. Rock*'tan *Fantastic Four*'a kadar rafta ne var ne yoksa hepsini boşaltmak istiyorduk.

İşlediğimiz her bir küçük suç, mahallelinin dikkatini üzerimize daha çok çekiyordu. Eskiler bize bildik bakışlar fırlatırdı. Biz onların alışılmış metotlarını Ivy League üniversitelerinde parlak öğrenci arayan personel avcıları edasıyla bir an olsun bıkıp usanmadan uygulayan yeni nesil suçlulardık. Bizler gelecek için birer vaattik. Mahalleyi eski düzeninde tutacak ve belki bir gün yasadışı trafiği biz düzenleyecektik.

Cehennem Mutfağı sokaklarında genç bir adamın izleyebileceği pek çok yol vardı. Hiçbirinin sonunda büyük ödül yoktu. Hatta çoğu çıkmaz sokaktı.

Hayatını suç işleyerek kazanmak işte böyle bir seçenekti. Şekerci dükkanına ilk Michael girdi.

Ben hemen arkasındaydım. Tommy'yle John –Tereyağı ve Kont– dışarıda ön kapının yakınında bekliyordu. Dükkanın

girişi dar ve dolambaçlıydı. Sert keresteden şeker dolabı, tezgah boyunca ilerliyordu. Dükkanda iki adam çalışıyordu. İkisi de orta yaşlıydı ve sigara içiyorlardı. Bir köşede, küçük, elektrikli bir vantilatör çalışıyordu.

Michael çizgi romanların durduğu rafa doğru ilerleyip bir *Batman* aldı ve bana verdi.

"Okudun mu?" diye sordu.

"Hayır," dedim omzumun üzerinden şeker kutularını kesen iki adama göz atarak. "Bu yenisi."

"İster misin?"

"Bugün değil," dedim.

"Hayrola Shakes?" diye sordu Michael, *Batman*'i rafa geri koyarak.

"Bunu yapmasak?" dedim fısıltıyla.

"Neden?"

"Doğru gelmiyor."

"Ama buraya kadar geldik."

"Ve istediğimiz zaman çekip gidebiliriz."

"Şimdi mızıkçılığın sırası değil Shakes. Bunu yapabiliriz. Sen ve ben."

"Ama bu kez farklı geliyor," dedim.

"Her seferinde farklı gelir," dedi Michael.

"Emin misin?"

"Evet."

Bir an duraksayıp sonra kafamı salladım. "Devam et."

Michael iki adamın onu izlediğinin farkındaydı. En üst raftan üç çizgi roman çekti. Ben alt rafların birinden dört tane *Sgt. Rock* çizgi romanı alıp sağ kolumun altına sıkıştırdım ve Michael'ın peşine takıldım. Arkamda, adamlardan biri tezgahın kapısını açıp bize doğru yürüdü. Uzun boylu ve zayıftı. Koyu renk gür saçları kafasının iki yanında kümelenmişti ve

sol gözünün hemen altında büyük, yuvarlak bir yara izi vardı. Elinde küçük, demir bir boru tutuyordu.

Tam o sırada Tommy'yle John, planımızı uygulayarak dükkana girdi ve itişip kakışmaya başladı. Tezgahın arkasındaki adam, yeni yaktığı sigarasının dumanını üfleyerek onları izliyordu.

"Burada sorun istemiyorum," dedi. Belirgin bir aksam vardı ve sigarasının filtresini lekeli dişleri arasında tutuyordu.

"Ben de sorun istemiyorum," dedi John, Tommy'yi gazeteliğe doğru iterek. "Sadece şeker istiyorum."

"Bak, bu beni son itişin," dedi Tommy, bir kese kağıdı alıp John'a fırlatarak.

"Kesin şunu!" diye bağırdı tezgahın arkasındaki adam. "Kavga edecekseniz dışarı çıkın."

Zayıf adam arkasını dönüp dükkanın ön tarafındaki Tommy'yle John'a doğru yürüdü. Adımları yavaştı ve elindeki borunun ucunu avucuna bastırmıştı.

"Defolun veletler!" dedi John'u omzundan iterek. "Basın gidin buradan!"

John, öfkeyle dönüp ellerini adamın göğsüne dayadı ve onu sertçe itti.

"Bana dokunma," dedi, adamın arkaya, bir tarafa fırlatılmış *New York Post* baskılarının üzerine yuvarlanışını izleyerek.

Birden işler çığırından çıktı. Adam utançtan kıpkırmızı kesilen suratıyla ayağa fırlayıp John'a doğru atıldı ve onu göğsünden yakalayıp yere çaldı. Sonra John'un karnına oturup bir eliyle yüzünü kavrarken diğerini yumruk yaptı.

Tommy arkadan koştu. Bir koluyla adamın boğazını sarıp omurgasına sert bir diz attı.

Michael'la ceketlerimizin iki yanı çizgi romanlarla dolu halde dükkanın önüne doğru koştuk. Gözlerimizi tezgahın

arkasındaki adamdan bir an olsun ayırmıyorduk. Ama onun bizim tarafa baktığı yoktu. Olduğu yerde donup kalmış, ortağının iki çocukla boğuşmasını izliyordu.

John'un tek kolu serbest kalmıştı. Adamın midesine iki yumruk indirdi. Tommy doğruca adamın kafasına vurdu. Dükkan sahibinin kulağıyla şakağı, darbenin etkisiyle pancar gibi kızardı. Dengesini kaybedip John'un üzerinden yuvarlandı ve tüm ağırlığıyla şeker tezgahına çarptı. Şimdi bir kolu, az önce düşürdüğü borunun yanında serbestçe sallanıyordu.

"Bir daha buraya gelmeyeceğiz," dedi John, ayağa kalkıp tezgahın arkasındaki adama bağırarak. Sonra uzanıp bir *Daily News* aldı ve hezimete uğrayan düşmanının kafasına fırlattı.

Michael'la John, Tommy ve diğer adamların yanından geçerek dükkandan çıktık.

John, Tommy'yi iki adamla yalnız bırakarak hemen peşimize takıldı.

Ve daha neler olduğunu bile anlamadan yerdeki adam demir boruyu kaptığı gibi ayağa fırladı. Ağzı hiddetle çarpılmıştı.

"Seni geberteceğim pislik!" diye bağırdı. "Geberteceğim!"

Darbeler birbiri ardına inmeye başladı.

İlki Tommy'nin omzuna geldi, ikinci sağ gözünün oraya. Ve kanamaya başladı. Üçüncüsü sol bileğine indi ve kemiğini çatlattı.

Acıdan dizleri bükülen Tommy, kendini dükkandan atacağı sırada dördüncü darbe ensesinde patladı. Tommy kapıya çarparak sokağa yuvarlandı. Şimdi betonda hareketsiz yatıyordu. Vücudu gevşemişti.

Yanına ilk varan John oldu. "Galiba öldü," dedi, kafasını kaldırıp bana ve Michael'a bakarak.

"O zaman bizi de öldürmesi gerek," dedi Michael

"Sizinle dövüşmeyeceğim," dedi adam. Öfkesi geçmeye başlamıştı. Kolları, vücudunun iki yanında sallanıyordu. "Benim sizinle bir sorunum yok!"

"Evet, var," dedi Michael bizi itip öne fırlayarak. "Senin tek sorunun benimle."

Mavi kot ceketinin önünü açıp elini içeri soktu. Rulo yaptığı dört çizgi romanı çıkardı ve bunları öfkeyle yere fırlattı. Sonra diğer kolundan dört çizgi roman daha çıkardı. En son kotunun arkasındaki üç taneyi çıkarırken, adam Tommy'nin üzerine basarak Michael'a doğru yürüdü.

"Hepinizi geberteceğim," dedi dişlerini gıcırdatarak.

"Zaten buna mecbursun," dedi Michael, yumruklarını sıkarak. "Yoksa sen ölürsün."

"Kötü," dediğimi hatırlıyorum. "Çok kötü."

Adam boruyu hızla savurup Michael'ın kafasını birkaç santimle ıskaladı.

Gözüm John'a kaydı. Tommy'yi kollarına almıştı. Alnından terler süzülüyordu. Yüzü endişeyle gerilmişti. Etrafımızdaki kalabalığı o an fark ettim. Herkes bizi izliyor, birkaçı sigara içiyor, bazıları Michael'a bedava tavsiye veriyordu.

Cehennem Mutfağı sokaklarında çıkan kavgalar ayrılmazdı. Dövüşenler ya da silahlar ne olursa olsun. Sokak kavgaları saygı duyulan ritüellerdi ve araya girmeye kimse cesaret edemezdi.

Kavgaların bir sürü sebebi olurdu. Ödenmemiş borçlar, bir süre sonra sarpa saran üçlü aşklar... Ama büyük bir çoğunluğu, yalnızca ufak tefek anlaşmazlıkları çözüme ulaştırmak için çıkardı. En kolay ve en hızlı yol buydu.

Büyük sokak kavgaları, tıpkı yaşlı boksörler gibi özlemle anımsamrdı. Ne kadar çok sokak kavgasına karışırsan, itibarın o kadar artardı.

Cinayet dışında hiçbir şey erkekliği daha çok ispatlayamazdı.

Michael sert bir sağ yumruk salladı ve eli adamın kafasının üzerinden geçince öfkeyle homurdandı. Hemen arkasından bu kez sol yumruğuyla denedi ama onu da isabet ettiremedi. Ceketinin arkasında ve koltukaltlarında kocaman ter lekeleri belirmişti. Kalabalık etraflarını sararken, adam da aralarındaki mesafeyi kapamak için bir hamle yaptı. Öne doğru üç adım attı ve boruyu göğsünde tutarak Michael'ın suratına baktı. Gözleri güneşten kısılmıştı.

Adamın hızla salladığı boru, Michael'ın kalçasına indi. İkinci darbe yüzüne geldi. Üçüncüsü çenesinde patladı ve Michael yere yuvarlandı. Neyse ki son anda betona ellerini koyarak düşüşünü yavaşlatmıştı. Kafası az kalsın bir yangın musluğuna çarpacaktı.

Adam yerde yatan Michael'a doğru yürüyüp boruyu kafasının üzerine kaldırdı.

"Benden bir daha hiçbir şey çalamayacaksın," diye bağırdı. "Kimse benden bir şey çalamaz."

Michael kollarını yangın musluğuna dolamıştı. Gözleri kapanıyor, dudaklarından ince çizgiler halinde kanlar süzülüyordu. John, Tommy'nin yanında ayağa kalktı. Yüzünde hiçbir ifade yoktu. Tereyağı'nın sırtı, hala şekerci dükkanının duvarına dayalıydı. Yanaklarından yaşlar süzülüyordu.

Ben kıpırdayamıyordum. Akşamüzeri güneşinde titreyerek orada dikiliyordum. Bacaklarım ağırlaşıp uyuşmuştu. En yakın arkadaşımın dayak yemiş bedenine bakarken midem bulanıyordu.

Kalabalık, sonun yaklaştığını hissetmişti. Kimsenin kaçamaması için, çember giderek daralıyordu.

Sokak, birinin ölmesini istiyordu.

"Bırak o boruyu!"

Ses, gölgelerden gelmişti.

Kendinden emin ve tehditkardı. Demir borulu adamın maço tavrı anında kaybolmuştu. Panikleyerek iki adım geriledi. Kafamı çevirdiğimde, King Benny'yi gördüm. Bir elinde bir fincan espresso, diğerinde *Il Progresso*'nun bir kopyası vardı. Yanında siyahlar içinde iki adam duruyordu.

"Duymadın mı?" diye sordu King Benny.

"Duydum," dedi adam, korkudan çatallanan sesiyle.

"Öyleyse dediğimi yap."

Yere çarpan borunun sesi sokakta yankılandı.

"Bunu bitirmek mi istiyorsun?" diye sordu King Benny, Michael'a bakarak.

"Evet," dedi Michael. Yangın musluğundan destek alarak ayağa kalkmıştı. "İstiyorum."

"O zaman elini çabuk tut," dedi King Benny. "Geç oldu."

Michael, titreyen bacaklarıyla rakibinin karşısında durdu.

"Dövüş benimle," dedi adama.

"Hayır," dedi adam. Gözleri hala King Benny'deydi.

Michael birden adamın üzerine atladı ve ikisi birlikte yere yuvarlandı. Adamın kafasının yanına iki yumruk indirdi ve burnuna dirsek attı.

Adam, Michael'a yumruk atmaya çalıştı ama ıskaladı. Zaten şimdi, öfkeliden çok, hayalkırıklığına uğramış gibi görünüyordu. Michael, suratına iki yumruk daha attı ve sonuncusunda adamın yanaklarından kanlar akmaya başladı. Kalabalıktan, ıslıklar ve tezahüratlar yükseldi.

"Çocuk onu haklayacak," dedi şişman bir adam. İşçi tulumunun önü yağ lekeleriyle kaplıydı. "Pislik herifin iki yumrukluk işi var."

"Keşke çocuğun bıçağı olsaydı," dedi kısa boylu bir adam piposunu yakarak. "Onu fena doğrardı."

Michael adamın suratına üç yumruk daha patlattı. Sonra boğazına bir tekme savurdu. Enseye inen iki yumruktan ve göğse isabet eden bir tekmeden sonra şekercinin işi bitikti.

Michael, kalabalığın, devam etmesi yönündeki ısrarına aldırmadan adamın üzerine basarak yerdeki çizgi roman yığınına doğru yürüdü. Eğilip hepsini bir bir topladı ve adamın yanına geri döndü. Bir an yüzüne baktı, sonra bütün çizgi romanları şekercinin yüzüne ve göğsüne fırlattı.

"Çizgi romanların sende kalsın," dedi. "Artık onları istemiyorum."

11.

BÜYÜDÜKÇE, ÇEVREMİZDEKİ ŞİDDET arttı. Bir erkek çocuğunun yaşı ikili rakamlara ulaştı mı, artık mahallenin daha büyük çocukları için önemsiz bir baş belası olmaktan çıkıp potansiyel bir tehdide dönüşüyordu. En küçük bir hata ya da kural ihlali, büyük kavgalara yol açabiliyordu.

Şimdi basit avlar arayan yabancıların da hedefindeydik.

Yukarı Manhattan'daki San Juan Hill'den gelen Porto Ricolular, bir çocuğun üzerine atlayıp parasını çalabilir ve eve dönebilirdi. Heights yakınlarındaki Inwood'dan gelen siyahlar, Dokuzuncu Cadde'nin ırkçı bir anlayışla çizilmiş hududunu geçebilirdi. Yarım düzinelik ya da daha kalabalık gruplar halinde saldırıp intikam almana fırsat kalmadan kendi bölgelerine çekilebilirlerdi.

Birkaç yöresel sokak çetesi bizi kendi bünyelerine almaya çalışmış ama başaramamışlardı. Çete üyesi olmak ve kazandığımızın büyük bir kısmını çete liderine yedirmek, hiç cazip gelmiyordu.

Bir çeteye yeni girerken uygulanan ritüeller de bize göre değildi: Derin yüzülene dek koluna sıcak demir parçaları sürtmek, kalıcı ve tuhaf dövmeler yaptırmak, rakip çetenin en zorlu üyesiyle dövüşmek ve ancak onu yenmek şartıyla çeteye kabul edilmek gibi. Biz güvende hissettiklerimizin yanında kalıp birbirimizin arkasını kollamayı tercih ediyor-

duk. Tıpkı hayranı olduğumuz kovboy filmlerindeki gibi. Cehennem Mutfağı'ndaki en kötü dayağımı babamdan, başka bir erkek ya da çocuktan değil, Tornadoların lideri Janet Rivera'dan yedim.

•••

KIZ ÇETELERİ, CEHENNEM Mutfağı'nın tarihi boyunca, kötü ahlakları ve adilikleriyle nam salmıştı. Erkeklerin aksine onlar, genelde hiçbir uyarıda bulunmadan ve sebepsiz yere saldırırdı. Daha saldırgan ve yırtıcıydılar. Sokaktan geçenlere uluorta saldırırlar, binaların girişlerinde konuşlanıp içeri girenleri soyarlardı. Herhangi bir suç örgütüne bağlı değillerdi. Kim en çok para verirse onlar için çalışırlardı.

•••

1960'LARDA, BU ÇETELERİN kökeninin yüzyılın başında Manhattan'ın su kıyısında terör estiren Bayan Sincaplar'a kadar uzandığı biliniyordu. Bayan Sincaplar'ın özel bir kartviziti vardı: Arkalarında, kurbanlarının kesilmiş ellerini ve parmaklarını bırakıyorlardı. Kedi Sadie'yle çetesi, canları çektiği an adam soyuyor ya da dövüyordu. Horoz Meg, önüne çıkan her erkeğe meydan okuyordu ve öldüğü güne dek tek bir yumruk dövüşünü bile kaybetmemesiyle övünmüştü. Cehennemkedisi Maggie'nin, bir keresinde Onuncu Cadde'nin köşesinde Çirkin Boksörler Çetesi'nin en sıkı elemanlarından dördünü dövdüğü ve beşincisini de kaldığı pansiyondaki yatağına götürdüğü söylenirdi.

Sokak kavgalarından kurtulan birkaç kadın çetesi lideri, sonraki yıllarında meyhane açmıştı. Her birinin kendi çöp-

lüğünde ötmeye devam ettiğini söylemeye gerek yoktur herhalde.

"O kadınlar saygı istiyordu," demişti King Benny'nin adamlarından biri bir keresinde. "Her zaman kavgaya hazırdılar. İşlerini idare etmesini de biliyorlardı. Dokundukları her şeyi kazanca dönüştürüyorlardı. Sert ve acımasızdılar. Erkeklerden daha iyiydiler. Pis dövüşüyorlar, kafayı bulana dek içiyor, istedikleriyle yatıyorlardı. Bir zamanlar Mutfak'ı onlar yönetiyordu ve doğrusu, bunu iyi başarıyorlardı."

Yirminci-yüzyıl-ortası-Cehennem-Mutfağı-sokak-çetelerinin en yaygın imajını, *Batı Yakasının Hikayesi* müzikali oluşturmuştur. Ama Leonard Bernstein'ın başyapıtı, gerçeklerden izler taşısa da –ırkçı gerginlik, aidiyet hissi, yasaklı bir aşka tutulmanın korkusu, sosyal etiketlerin dışına çıkamama– bunlar, mahallenin alaycı sakinleri için asla yeterli değildi.

Batı Yakasının Hikayesi, Cehennem Mutfağı'nda en nefret edilen filmdi.

"Felaket boktan bir film," diye şikayet etmişti Şişko Mancho bir keresinde. "Oğlanlar salak gibi dans ediyor, kızlar oğlanlara bağlı yaşıyor ve polisler de sinekler kadar ahmak gösteriliyor. Hepsi saçmalık. Çeteleri yumuşaklaştırmışlar. Herkes yumuşamış. Gerçek hayatta yumuşaklar uzun yaşamaz. Yumuşak yumuşak Cehennem Mutfağı'na gömülürler."

Janet Rivera De Witt Clinton Park'ın girişindeki anıtın önünde durup Rheingold kutusunu açtı. Üç arkadaşıylaydı. Çete elemanlarıyla. Vickie Gonzalez, Levis'ının arka cebinde bir ustura taşırdı. Janet birasını kafasına dikip John'la birlikte elimizdeki topları zıplatarak parka girişimizi izledi.

"Hey!" diye seslendi. "Kıçınızı kaldırıp yanıma gelin bakayım!"

"Bu da ne şimdi?" diye mırıldandı John.

"Laf olsun diye sataşıyor," dedim. "Bizim onlarla bir alıp veremediğimiz yok ki."

"Dediğini yapacak mıyız?"

"Gel, ne istiyorlar bir bakalım," dedim.

"Haydi!" diye bağırdı Rivera. "Sakın bana naz yapmaya kalkışmayın."

"Ne çirkin kız," dedi John, anıta doğru yürürken. "Annesiyle babası bunu yaparken çok uğraşmış olmalı."

"Nereye böyle? Park sizinmiş gibi," dedi Rivera, birasıyla bizi göstererek.

"Top oynayacaktık," dedim. "Bunda bir sorun olduğunu sanmıyorum."

"Asıl sorun sensin," dedi Rivera.

"Ne demek istiyorsun tatlım?" diye sordu John. "Açıkla da anlayalım."

Aslında sorunun ne olduğunu biliyorduk. İki hafta önce Michael, Tommy'yi korumak için Batı 60'tan Rapo adında Porto Ricolu bir çocukla kavga etmişti. Kazanmış ve Rapo'yu Cehennem Mutfağı'ndan çırılçıplak çıkmaya zorlamıştı. Ne yazık ki Rapo, Janet Rivera'nın kuzeniydi ve kız, o günden beri intikam için fırsat kolluyordu.

Vickie Gonzalez elini usturasının durduğu cebine soktu. Diğer iki kızın ellerinde pirinçten muştalar vardı. Janet Rivera bira kutusunu arkasındaki çimliğe doğru fırlattı. Hiçbiri mutlu görünmüyordu. Ama John'la beni, Michael'ın Rivera'nın kuzenine yaptığı gibi dövdüklerinde mutlu olacaklardı. İkimiz de bunun olmasını istemiyorduk ve geriye tek bir seçeneğimiz kalıyordu. İdrağı kuvvetli her Cehennem Mutfağı sakini bunu yapardı. Kaçmaya karar verdik.

"Çite doğru!" diye bağırdım John'a, koşmaya başladığımızda. "Şekerciye gidelim."

"Yakalanırsak ölürüz," dedi John. "Anladım, o çirkin karı beni öldürmek istiyor."

"Hepsi çirkin," dedim omzumun üzerinden bakarak. "Ve maalesef çok hızlılar."

Çitlerin arasındaki yuvarlak bir delikten kendimizi 11. Cadde tarafındaki çimliğe attık, kırmızı tuğladan bir beyzbol tümseğini, Parkies istasyonunu ve fıskiyeli havuzu geçtik. Tam havuzun siyah parmaklıklarından atlayacakken bir kum tepesinde ayağım kaydı ve yan tarafımı betona çarptım.

John, düştüğümü görünce durdu.

"Haydi Shakes," dedi telaşla. "Geliyorlar."

"Yapamam," dedim.

"Yapsan iyi olur," diye üsteledi John.

Böğrümdeki ağrı artmıştı. Her yanıma sancılar giriyordu.

"Sen koş," dedim. "Tereyağı'yla Mikey'i çağır."

"Seni bırakamam."

"Beş dakikaya gelirsiniz," dedim, hissettiğimden daha cesurca. "Beş dakikada bana ne yapabilirler ki?"

Yerde kalıp yan tarafımı tutarak John'un De Witt Clinton Parkı'nda yokuş aşağı koşuşunu izledim.

Dayak yemekten korkmuyordum. Bir kız çetesinden dayak yemekten korkuyordum. Orada durmuş, Rivera'yla yanındakilerin yaklaşmasını izlerken, arkadaşlarımın ve yabancıların benimle ne kadar alay edeceğini düşündüm. Cehennem Mutfağı'ndaki pek çok erkek çocuğu Rivera'yla çetesinin gazabına uğramış, eve kesikler ve morluklarla dönmüştü. Ama hiçbiri bunları kimin yaptığını itirafa yanaşmamıştı ve benim de ilk olmaya niyetim yoktu.

Janet Rivera tepemde dikildi ve çarpık dişlerini göstererek gülümsedi. "Senin gibi küçük bir pisliğin bizden kaçamayacağını biliyordum."

"Aslında kaçardım," dedim. "Ama biraz mola verip bana yetişmenizi bekledim."

Rivera, Gonzalez'e doğru yürüyüp bir elini omzuna koydu.

"Palyaçolardan nefret ederim," dedi. "Hiç komik olmazlar ama komik olduklarını sanırlar."

"Rapo'ya yaptıkları da komik değildi," dedi Gonzalez, spor ayakkabısının topuğunu bacağıma sürterek. "Ama bahse girerim, gülmüşlerdir."

"Bana kemerini ver," dedi Rivera. "Bu palyaçoya biraz ciddiyet öğretelim."

Banklardan birinde bir yığın gazetenin altında uyuyan yaşlı evsiz dışında park boştu. Yüzümle kollarım terden sırılsıklam olmuştu. Sağ bacağım gerginlikten seğiriyordu. Ayakkabılarımdan birinin bağcıkları çözülmüştü ve acıyla sarsılmadan tek bir nefes bile alamıyordum.

Bu kez Gonzalez tepemde dikilip usturasını açtı. Sonra eğilip beyaz gömleğime yapıştı ve pantolonuma dek kesti.

"Bu Rapo için," dedi Rivera, kemeri omzunun üzerinde sallayarak.

"Haydi, ver dersini," dedi Gonzalez hevesle. "Göster şuna gününü."

Rivera'nın kamçı gibi şaklayan kemeri, yüzüme ve enseme inmeye başladı. Gözlerim yaşlarla dolmuştu. Bir süre böyle devam ettikten sonra karnıma ve göğsüme vurmaya başladı. Göğsüm çok geçmeden kıpkırmızı olmuştu ve o ana dek çektiğim hiçbir acıya benzemiyordu.

Rivera son kez vurup durdu.

"Sen de ister misin?" diye sordu Gonzalez'e.

"Kamçılamaya değecek kadar erkek değil," dedi Gonzalez, bana gülümseyerek.

"Teşekkürler," diye mırıldandım.

İlk taş, Rivera'nın ayaklarının dibine düştü. İkincisi bacağının üstüne denk geldi. Gonzalez hızla kafasını çevirdi ve diğer bir taşı koluna çarpmadan yakaladı. Beni yerde tutan iki kız geri çekilmişti.

"Gidelim," dedi biri. "Fazla uzamasın."

Gonzalez'in arkasına baktım. Michael'la John, fıskiyeli havuzun parmaklıklarına tırmanıyordu. Tommy diğer taraftaydı. Taşları atan oydu.

Gonzalez nefret dolu gözlerle bana baktı. Derin bir nefes alıp eğildi ve sakızını sağ gözüme tükürdü. Sonra iki adım gerileyip böğrüme iki kez tekme attı. Spor ayakkabılarının sert lastik tabanları, her seferinde, düştüğümde açılan yarayı bulmayı başarmıştı.

"Fazla beklemeyeceksin, geri zekalı," dedi. "Yakında yine görüşeceğiz."

Michael'la John yanıma geldiklerinde, kollarımı omuzlarına atarak beni ayağa kaldırdı.

Yavaş adımlarla 52. Sokak'a doğru yürümeye başladım. Göğsümün içi de dışı gibi, dağlanmışçasına yanıyordu. Ama hepsinden ötesi utanç içindeydim. Bir kız grubu tarafından aşağılanmıştım.

"Kimsenin bilmesini istemiyorum," dedim.

"Yarın gazetelere bile düşebilirsin," dedi John, bıyık altından gülerek. "King Benny'nin çocukları her gün kızlardan dayak yemiyor."

"Keşke beni öldürseydiler," dedim.

"Haklısın," diye lafa karıştı Tommy. "Açıklaması daha kolay olurdu."

"Zaten bildiğimiz bir şey doğrulanmış oldu," dedi Michael.

"Ne?"

"Her an bok yoluna gidebilirsin."

"Duyduğuma göre, erkeklerle zorla seks yapıyorlarmış," dedi John.

"Tüh be," dedi Michael. "Keşke gelmeseydik. Nihayet biriyle yatabilirdin."

"Galiba bayılacağım," dedim.

"Çirkin kızlarla seks yapmak, hiç seks yapmamaktan iyidir," diye fikir yürüttü John.

"Soran olursa bunu Inwood'dan gelen bir çetenin yaptığını söyleyeceksiniz," dedim.

"Hangi çete?"

"Panterler," diye yanıtladım. "En sıkısı onlar."

"Körler Okulu çetesine ne dersin?" dedi John. "Sokakta sana çarptıklarını ve onlarla dövüşmekten başka seçeneğin kalmadığını söyleyebilirsin."

"Sekize karşı birdim dersin," diye atıldı Tommy. "O kadar adama karşı ne yapabilirdim ki dersin."

"Köpekleri de olsun," dedi John. "Onları üzerine salmış olsunlar."

"Valla benim tek bildiğim, Monte Kristo Kontu asla bir kızdan dayak yemezdi," dedi Michael.

"O şanslı," diye iç çektim. "Janet Rivera'yı tanımıyor."

1966 Yazı

12.

BEN VE ARKADAŞLARIM, KİTAPLAR ve filmlerle olduğu kadar, sporla da ilgiliydik. Bütün profesyonel sporları adeta dinsel bir huşuyla ve ergenlere özgü bir tutkuyla takip ederdik. Bize aptalca gelen golf ve yalnızca İngiltere'de oynandığını düşündüğümüz tenis dışında.

New York Rangers fanatiğiydik. Favori oyuncumuz Earl Ingerfield'di. Antrenman yaptıkları yerin kapısında beklediğimizde, genelde bizimle birkaç dakika sohbet eder, bize yeni hokey sopaları verirdi. Onları Printing Lisesi'nin beton bahçesinde oynadığımız oyunlarda kullanırdık. Üzerine basıp dümdüz ettiğimiz bir teneke kutuya ya da bir siyah bant rulosuna vururduk. Patenlerimiz spor ayakkabılarımızdı ve ağ yerine bir duvarı kullanırdık.

Boksa bayılır, bu sporda zarafet ve bir dereceye kadar teselli bulurduk. Orta sıklette, Joey Archer yerel kahramanımızdı. Madison Square Garden'daki pek çok maçını kazanmıştı. Ama Nijeryalı Dick Tiger'a kıyasla, stili ve gücünü yetersiz bulurduk. Zaten Tiger daha sonra hem hafif, hem orta sıklet şampiyonu oldu. Ama ilerleyen yıllarda ülkesinin savaştan tahrip olmuş Biafra'ya dönüştüğünü gördü ve yeni liderleri, tüm servetini çaldığı için yoksulluk içinde ve vaktinden çok önce öldü.

Sonbaharda altı günlük bisiklet yarışlarına gidip portatif radyodan İtalya ve İrlanda futbol ligindeki maçları dinlerdik.

Knicks basketboluyla Giants futboluna fazla önem vermezdik ama iki sporu da heyecanla yapardık. At yarışlarını ilgiden çok alışkanlıktan takip ediyorduk. Cehennem Mutfağı'nda hipodrom kutsal bir mekandı ve bahislerin çoğu yerel koşular için dönerdi.

Ama en sevdiğimiz spor beyzboldu.

Yaz akşamları beyzbol kartlarımızı başka çocuklarla değiş tokuş ederdik. Eski oyuncularla istatistikleri ezberler, beyzbol dünyasındaki tüm güncel olayları bilirdik. New York Yankees, ailemiz gibiydi. Her adımlarını takip ederdik. Tom Tresh kötü günündeyse, Clete Boyer bir hata yaptıysa ya da Al Downing yeterince iyi koşamadıysa, büyük bir hayalkırıklığına uğrardık. O yıllarda Yankee takımları çok iyi değildi ama yine de Yankeelerdi işte. Bizim Yankeelerimiz. Kaybediyorlar ama kazanmış gibi davranıyorlardı. Tıpkı bizim gibi. Onları bu kadar sevmemizin nedeni buydu.

***

BİZİM APARTMANIN ÖNÜNDEKİ basamaklarda oturuyorduk. Ayaklarımızın dibinde, beyzbol kartlarıyla dolu ayakkabı kutuları vardı. 1966 Ağustos'unun son haftasında New York Yankees, hayatımızda ilk kez sonuncu olmuştu.

"Büyük hezimet," diye söylendi Tommy. *Daily News*'ün spor sayfasını okuyordu. "Artık *Indians* bile bizi yeniyor."

"Olsun, hala Mets var," dedi John.

"Mets'i gerizekalılar tutar," dedi Tommy.

"Mantle dün ne yaptı?" diye sordu Michael.

"Oynamadı," dedi Tommy.

"Sakat," dedim. "Yine."

"Bu geceki maç kiminle?" diye sordu Michael.

"Orioles'le," diye yanıtladı Tommy. "Fırlatıcı Stottlemyre."

"Gitmek ister misiniz?" diye sordu Michael.

"Ne anlamı var?" diye burun kıvırdım.

"İyi koltuklar bulabiliriz," dedi Michael.

"Belki bir mucize olur," dedi Tommy. "Ve yarışa geri dönerler."

"Belki sen de bir gün yakışıklı uyanırsın," diye dalga geçti John.

"Bu yıl kimse onların kartlarını istemez," dedim, elimdeki desteye hüzünle bakarak.

"Bende üç Frank Robinson, iki Boog Powell var," dedi John, ayakkabı kutusuna şöyle bir göz attıktan sonra. "Sizde kim var?"

"Kimi istiyorsun?" diye sordu Tommy.

"Tommy Davis," dedi John. "Davis'e Powelllardan birini veririm."

"Bende Davis var," dedim.

"Anlaştık mı?" diye sordu John.

"Bilmiyorum," dedim. "Davis daha çok eder."

"Ne?" John hayretle yüzüme baktı. "Sen Powell'a kötü mü diyorsun?"

"Haydi, bitirin şu işi," diye araya girdi Michael.

"Bir Powell'a mı?" dedim.

"Bence gayet iyi."

"Bir de fırlatıcı eklesen?" dedim John'a. "Herhangi birini."

"Neden?" diye sordu John.

"O zaman daha adil olur."

"Boşversene," dedi John. "Davis için Powell. Son sözüm bu."

"Bende bir Boog Powell var," diye lafa karıştı Tommy. "Ama geçen yıldan."

"Fark etmez," dedim.

"Şimdi de onunla mı pazarlığa oturuyorsun?" diye sordu John.

"İstediğimi verirse neden olmasın?" dedim. "Davis için bir Powell ve bir fırlatıcı istiyorum."

"Diego Segui," dedi John. "Sana Tommy Davis için bir Powell'la bir Segui vereyim."

"En iyi teklifin bu mu?" diye sordum.

"*Tek* teklifim bu."

"Anlaştık," dedim, John'a kartı uzatarak.

"Yine havanı aldın," dedi Michael, Tommy'ye.

"Hiç de bile. Zaten bende Boog Powell yoktu."

"*Yalan* mı söyledin?" dedi John.

"Blöf yaptım."

"Neden?" diye sordum.

"Pazarlığa heyecan katmak için," diye açıkladı Tommy. "Yoksa bütün gün uzatırdınız."

"Biliyor musun Tereyağı, göründüğün kadar aptal değilsin," dedi Michael.

"Haklısın," dedi John, "ama göründüğü kadar çirkin. Tıpkı o çanlı adam gibi."

"Hangi çanlı adam?" diye sordu Tommy.

"Notre Dame'ın Kamburu," dedim.

John kafasını salladı. "Evet, o."

"Hadi," dedi Michael, "kartları değişin de yüzmeye gidelim."

"Nereye?" diye sordum. "Fıskiyeliye mi?"

"Hayır," dedi Michael. "Nehre. Şanslıysak birkaç yılan balığı da yakalarız."

"Bunun nesi şans?" diye sordu Tommy.

"Bay Mangnone her yılan balığı için üç dolar veriyor," dedim. "Canlı ya da ölü fark etmiyor."

"Onları ne yapıyor ki?" diye sordu John.

"Yiyor," dedim.

"Atıyorsun."

"Hiç de bile."

"Ciddi misin?"

"Önce onları haşlıyor. Sonra içlerini temizleyip sirke ve yağla pişiriyor. Bir sürü baharat da katıyor. Gerçekten iyi oluyor."

"Sen yılan balığı yer misin?" diye sordu John, suratını tiksintiyle buruşturarak. "Kendi isteğinle. Yani biri kafana silah filan dayanamadan?"

"O da bir şey mi?" dedi Michael. "Onlara Paskalya'dan bir gün önce ne yediğinizi söylesene."

"Kuzu kafası," dedim.

"Hayatta inanmam," diye söylendi Tommy.

"Bütün kafayı mı?" diye sordu John.

"Gözler dışında, evet," dedim. "Onları büyük anneme veriyoruz."

"Aman Tanrım," dedi John. "Neden?"

"Büyük annem gözleri yağ ve suyla karıştırıyor," diye açıkladım. "Annem baş ağrılarına iyi geldiğini söylüyor."

"Aspirin gibi mi?" diye sordu Tommy.

"Sayılır," dedim.

"Sen korkunç bir mağara adamısın Shakes," dedi John.

"Hani senin yemeyi çok sevdiğin bir çiçek vardı," dedi Tommy.

"Ne çiçeği?"

"Annen yapmıştı ya," dedi Tommy. "Yapraklarıyla birlikte."

"Enginar mı?"

"Hah, evet," dedi Tommy.

"O çiçek değil salak," dedim.

"Bana öyle göründü."

"Kuzu kafası ve çiçekler," dedi John. "Ne ziyafet ama!"

"İrlandalılar yemekten anlamıyor," dedim.

"Bak o konuda haklısın," diye söylendi Tommy.

"Şeyimi yiyin," dedi John ön tarafını tutarak.

"İrlandalılar yedi yemeklik bir ziyafete ne ad verir?" diye sordum.

"Ne?"

"Altılı bira paketi ve haşlanmış patates." Cehennem Mutfağı'nda bu tip etnik aşağılamalar gırla giderdi.

"Bir İtalyan düğününde gelini nesinden tanırsın?"

"Nesinden?"

"Koltukaltı kıllarını örmesinden," dedi John.

"İrlanda usulü ön sevişme nasıl olur?" diye sordu Tommy ayağa kalkarak.

"Nasıl?"

"Adam kadına 'git kendini kucakla Bridget,' der."

"Bir ampulü değiştirmek için kaç İrlandalıya ihtiyaç vardır?" diye sordum.

"Kaç?"

"Dört. Biri ampulü tutar, diğer üçü merdiveni döndürür."

"Ben yüzmeye gidiyorum," dedi Michael.

"Biz de geliyoruz," dedim ve 12. Cadde'deki iskelelere doğru yürümeye başlayan Michael'ın peşine takıldım.

"Bir İtalyan denizaltısının kaptanına ne denir?" diye sordu John, arkamızdan seyirterek.

"Deniz tavuğu," dedim.

"Bunlardan kaç tane var?" diye sordu Michael.

"Yüz kadar," dedim.

"Bahse girerim hepsini biliyorsundur."

"Hemen hemen."

"Ve bugün kafamızı bunlarla ütüleyeceksin, öyle mi?"

"Planım bu," dedim.

"Sizinle neden takılıyorum ki?"

"Çünkü yalnızsın," dedim.

"Çirkinsin," diye ekledi John.

"Başka arkadaşın yok," dedi Tommy.

"Evet, ondan olmalı," diye söylendi Michael.

"Sizce su çok soğuk mudur?" dedi Tommy.

"Hep soğuk zaten," dedi John. "Buz küplerinin arasında yüzmek gibi."

"Beni rahatsız eden soğuk değil," dedim. "Diğer şeyler."

"Kıyıda yüzen boklar mı?" dedi John. "Hiç düşündünüz mü, kim bilir kimindir diye?"

"Hayır," dedi Michael. "Düşünmedim."

"Bir de sıçanlar var," dedi Tommy. "Bir keresinde dibe daldım. O kocaman pis yaratıklardan biri, yanımda *Sea Hunt*'çılık oynuyordu."

"Kusman gelmiştir," dedim.

"Nehirde kusmak mı? Tam yeri," diye yapıştırdı John.

"Ne pısırıksınız!" dedi Michael, burun kıvırarak.

"Ah, afedersiniz, unutmuşum," dedi John. "Bizim Tarzan bunlara bayılır. Nehirde kendini gerçek bir erkek gibi hissediyor."

"Hayır, bayılmıyorum tabii. Ama yüzebileceğimiz tek yer orası ve sızlanmanız bütün sıçanları Jersey'e göndermiyor."

"Mikey haklı," dedim. "Başka nerede istediğimiz kadar yılanbalığı tutabiliriz ki?"

"Ve onları satın alacak bir salak bulabiliriz?" dedi John.

"Hem de ölü ya da diri aldırmadan," diye atıldı Tommy.

"Kazanacağımız parayla ne yapacağız?" diye sordu John.

"Birkaç gofret alıp sinemaya gideriz," diye önerdi Michael.

"Beacon'a mı?" dedi Tommy.

"Orada güzel bir şey oynamıyor," dedim.

"Ya ne oynuyor?" diye sordu Michael.

"Hatırlamıyorum. Bir Fransız filmi."

"Loew's'de ne var?" diye sordu Tommy.

"*Von Ryan's Express*," dedim. "Şimdiye dek çevrilmiş en iyi savaş filmi."

"Onu dört kez izledik," diye inledi John.

"Chinese'e gideceksek çok balık yakalamamız gerek," dedim.

"Senin neyin var Shakes?" dedi Michael. "Film izlemek için paraya ihtiyacımız yok ki."

"Beni pas geçin çocuklar," dedi John.

"Neden?" diye sordum.

"Eve gitmem gerek."

"Bir sorun mu var?" diye sordu Michael.

"Henüz değil." John omzunu silkti. "Ama olacak. Annem kendine yeni bir sevgili yaptı. Adam beni hizaya sokmak için fırsat kolluyor."

"Bize ihtiyacın var mı?" diye sordu Tommy.

"Eğer size ihtiyacım olsaydı," dedi John, "başım ciddi belada olurdu çocuklar."

"Bunun şakası olmaz," dedi Michael, birden ciddileşerek. "Birbirimizden başka kimseye güvenemeyiz."

"Biliyorum," dedi John. "Ama merak etmeyin, bu adamla baş edebilirim."

"Öyleyse yüzmeye gidelim," dedim. "Sonra John'u eve bırakırız."

"Uyar mı?" diye sordu Michael, John'a.

John kafasını salladı.

"Uyar."

Tommy'yle John önden yürüyor ve beyzbol kardarının arkasındaki yazıları okuyordu. Yavaşlayıp adımlarımı Michael'ınkilere uydurdum.

"Ciddi miydin?" diye sordum. "Yani yalnızca birbirimize güvenebileceğimiz konusunda?"

"Sence?"

"Bence öyleydin."

"O zaman neden soruyorsun?"

"Emin olmak istedim."

"Şimdi eminsin işte."

"Ya Johnny'yle Tereyağı?"

"Ne olmuş onlara?"

"Sence onlar da aynı şekilde mi hissediyordur?"

"Bence hepimiz öyle hissediyoruz," dedi Michael.

"Hep böyle mi olacak?"

"En azından şimdilik öyle."

"Ben sonsuza dek sürmesini istiyorum."

"Belki sürer," dedi Michael. "Tabii sen King Benny gibi düşünmeye başlamazsan."

"Kimse King Benny gibi düşünmez."

"Arkadaşlar borç gibidir," dedi Michael, King Benny'nin sesini taklit ederek. "Onlardan edinmek kötü bir fikirdir."

"Böyle diyor, çünkü bütün arkadaşları onu öldürmeye çalışmış," dedim.

"Bir gün başı ciddi belaya girecek," dedi Michael. "Ve sebebi, bir arkadaşı olmayacak."

"İşte bunda haksızsın. King Benny gibi adamlar asla yenilmez."

"Neden?"

"Çünkü suçlarını başkalarının üstlenmesini sağlarlar," dedim. "Onlar hep temiz kalır."

"Evet ama biz King Benny gibi değiliz," dedi Michael. "Biz hep temiz kalamayacağız. Her an birimizin başı belaya girebilir. Onun için, birbirimizden hiç ayrılmamalıyız."

"Yılan balıkları ısırır mı?" diye sordu John, 82. İskele'ye vardığımızda. Hep birlikte bulanık suya ve kıyıya çarpan yağlı dalgalara baktık.

"Emerler," dedim.

"Annen gibi," dedi Tommy.

"Ama yılan balıkları bunu bedavaya yapar," diye ekledi John.

Michael gömleğiyle ayakkabılarını çıkardı. "Haydi ıslanalım."

"Sonuncu olan yılan balıklarını taşır," diye bağırdım koşarak suya atlarken.

"Birinci de onları öldürür," diye bağırdı John, donuna dek soyunurken.

Tereyağı, paslı palamar babalarından birinin tepesinde çırılçıplak durup yüzünü güneşe döndü. "Burada mı işeyeyim, yoksa suya girene dek bekleyeyim mi?" diye sordu Michael'a.

"Bence sidiğini balıklarla paylaş," dedi Michael ve hızla koşup bir omuz darbesiyle Tereyağı'nı suya itti.

"Haydi Mikey," dedim. "Bir saat sonra gelgit başlar."

Michael nehre sırtüstü atlayıp uzun bir süre aşağıda kaldıktan sonra, altı metre solumuzdan su yüzüne çıktı.

"Dipte tonla yılan balığı var," dedi. "Bugün küçük çaplı bir servet kazanabiliriz."

"Ya da nehir sıçanları bizi canlı canlı yer," dedi Tommy.

"Yine de Yankeelerin maçına gitmekten iyidir," diye bağırdı John.

Mükemmel bir akşamüstüydü. Günün geri kalanını suda yılan balığı kovalayıp sıçanlardan kaçarak geçirdik. Çığlıklarımızla kahkahalarımız, ıssız iskelenin paslı demirlerini inletti.

Aile hayatımız, sokaktakinden çok farklıydı.

Birbirimizin kapalı kapılar ardında ne yaşadığını biliyorduk. Ama bunları tartışmanın hiçbir şeyi değiştirmeyeceğinin de bilincindeydik. Bizim için oyun günleri ya da pijama partileri organize edilmezdi. Ailelerimiz sosyalleşmez ve çocuklarının arkadaşlıklarını desteklemek için herhangi bir girişimde bulunmazdı.

"Evlerimiz birer savaş alanıydı," dedi Michael bir gün. "Ama bu, kendi başımıza vermemiz gereken bir savaştı. Neler döndüğünü biliyorduk. Kesikleri ve morlukları görüyorduk. Konuşmaları duyuyorduk. Ama kendimize saklamayı yeğliyorduk. Ev, birbirimize yardım edemediğimiz tek yerdi. Bunu değiştirmek için yapabileceğimiz bir şey yoktu. Onun için, yaşadıklarımızı görmezden gelir, birkaç şaka ya da yorum dışında asla kurcalamazdık. Sorunlarımız, bir bakıma bizi daha da yaklaştırdı."

Cehennem Mutfağı'nda bir İzci Birliği yoktu ama Onuncu Cadde'de bedavaya kullandığımız bir Polis Spor Salonu vardı. Orada arkadaşlarımla boks yapar, kum torbalarını pataklar ve *Daily News* sponsorluğunda düzenlenen Altın Eldiven turnuvasına katılan daha büyük çocukların antrenmanlarını izlerdik.

Sekizinci Cadde ve 52. Sokak'ta bowling oynardık. Haftalık oyunlarımızı Sacred Heart karşılardı. De Witt Clinton Park Derneği'nin düzenlediği hokey turnuvalarına katılırdık. Şişko Mancho'nun dükkanının önünde zar atardık. Ailelerimiz tüm bu aktivitelerden haberdardı ve hepsine rıza gösterirlerdi. Aslına bakarsanız, ailelerimiz yapmak istediğimiz pek çok şeyde bize yeşil ışık yakmıştı. Beladan mümkün olduğunca uzak durduğumuz ve onları bunların dışında bıraktığımız sürece sorun yoktu.

Sokağa çıkma yasağı diye bir şey bilmezdik. Zaten mahalle sokaklarında bir yabancı tarafından kaçırılma ya da silahlı bir çatışmanın ortasında kalma ihtimalimiz, yok denecek kadar azdı. Ailelerimiz bilirdi, Cehennem Mutfağı'nda başımıza gelecek en kötü şey ya spor yaparken yaralanmamız ya da bir sokak kavgasında dayak yememizdi.

Her yerde gözler vardı. Cehennem Mutfağı, yaşanacak en kusursuz yerdi. Daimi öfkesi ve gerginliği dışında. Mahalle, kocaman bir bebek bakıcısına benzerdi. Kocaman ve şeytani bir bebek bakıcısına.

Yetişkinlerle çocuklar arasındaki sınırlı sosyalleşme, bölgedeki lokantalarda ve meyhanelerde gerçekleşirdi. Doğu Avrupalılarla aileleri lokantaları doldurur, İrlandalılar meyhaneleri tercih ederdi. İtalyanlarla Porto Ricolularsa ikisinin arasında mekik dokurdu.

Cehennem Mutfağı'nın ilk yıllarında, 11. ve 12. Caddelerdeki restoranlarla yalnızca öğlen hizmet veren lokantalar, rıhtım işçilerinin, kıyı iznindeki gemicilerin, ilk randevularına çıkan çiftlerin ve şamatacı çocuklarla annelerinin uğrak yeriymiş. Zaten bölgenin, adını, Heil soyadında Alman bir ailenin işlettiği Mutfak diye bir lokantadan aldığı söylenirdi.

Meyhaneler başta çetelerin mekanıymış ve ailelere uygun değilmiş.

Çeteler kayboldukça meyhaneler eski işlevlerine geri dönmüş. İnsanlara günlük sıkıntılarını unutup birkaç şakayı paylaşacakları ve en önemlisi bolca içki içebilecekleri bir buluşma noktası oluşturmuşlar. Cehennem Mutfağı'nda bir cumartesi öğleden sonrası herhangi bir meyhaneye gittiğinizde içerinin ailelerle dolup taştığını görürdünüz. İçki içip sohbet eder, eski şarkılar söyler ve uzak diyarlardaki dostlarıyla akrabalarını anarlardı.

Etnik grupların farklı içki tercihleri vardı: İrlandalılar sert viskiyi, İtalyanlar ev yapımı şarabı, Porto Ricolular buz gibi birayı severdi.

Uyuşturucular, henüz bizim dünyamızın bir parçası değildi.

Ailelerimiz alkolle barışıktı ama uyuşturucuya zerre kadar tahammülleri yoktu. Onları Cehennem Mutfağı'ndan uzak tutmak konusunda King Benny'ye güvenirlerdi.

King Benny gerektiğinde diplomasiyi ve ihtiyacı olduğunda şiddeti kullanırdı. Parasını tefecilik, kamyon gasp etmek, çalıntı mal alım satımı ve genelev işletmek gibi eski moda yasadışı işlerden kazanırdı. Polis, haftalık komisyonunu aldığı sürece bunlara göz yumardı. Mahalleli deseniz zaten yasadışı işlere bağımlıydı. King Benny bölgesini otoriter bir tavırla yönetir, herhangi bir tehdide acımasızca karşılık verirdi. Hükümdarlığı sırasında pek çok rakibi oldu ama sonunda hepsi tahtalıköyü boyladı.

King Benny sevdiklerine iyilik yapardı ama insanların borçlarını kendi sorumlulukları olarak görür ve maddi destek ricalarını reddederdi. Sorunu ya da bu sorunlara çözümü olanları dinlerdi. King Benny günah çıkartmaya gittiğiniz bir papaz gibiydi. Tek farkla: King Benny'nin vicdanı yoktu. Kararlarını asla aceleyle almazdı ama son sözünü söyledi mi bir daha fikrini kimseler değiştiremezdi. Cehennem Mutfağı'nda onun sözleri kanundu.

Çiğnenmeyen tek kanun onlardı. King Benny iskambil kağıtlarını karıştırdı. Solunda büyük bir espresso fincanı duruyordu. Pencerenin kapalı panjuru, gözüne güneş gelmesini engelliyordu. Ben karşısında oturuyordum. Çenem neredeyse, küçük, yuvarlak masanın kenarına değiyordu. Yanımda bir 7Up şişesi vardı. Ellerimi kavuşturup oyunun başlamasını bekledim. On bir yaşındaydım.

"Benimle oynamak istediğine emin misin?" diye sordu.

"Neden olmasın?"

"Hile yaparım."

"Ben de," dedim.

"Güzel," dedi ve oyunu başlattı.

Sette bello oynayacaktık. İtalyan usulü yirmi bir. Bahisler düşüktü. Her tur için bir peni. Sonunda kazanana beş sent. King Benny'nin kulübünün ortasındaydık. Etrafımızda üç boş masa vardı ve arkamızdaki kapı kapalıydı. Tepemizdeki ışık, havada uçuşan toz zerreciklerini aydınlatıyordu. Müzik kutusundan Sinatra'nın 'High Hopes'u yükseliyordu.

"Aç mısın?" diye sordu King Benny, bana iki kağıt atarak.

"Hayır, teşekkürler."

"Emin misin?"

"Evet."

"Eee?" dedi başıyla kağıtlarımı işaret ederek.

"Aç."

King Benny gözlerini benden ayırmadan destenin üzerindeki kağıdı açtı.

"Bana bir peni borçlusun," dedi.

"Çifte katla."

"Büyük hata," dedi, kahvesinden bir yudum alarak.

İlk on eli kaybettim ve King Benny paraları fincanının yanında biriktirdi. İskambil kağıdı destesini sağ elinde tutuyor, gözlerini benden ayırmıyordu. Her elde kağıtları karıştırıyor ve telefonlara bakmıyordu.

"Hep altıyla bitiyorsun," dedim. "Nasıl oluyor?"

"Şans."

"Tuzlu kraker var mı?"

"Barın arkasında."

"Bir şey ister misin?"

"Saat kaç?" diye sordu.

"Beşe çeyrek var," dedim, bana hediye ettiği çalıntı Timex'e bakarak.

"Çok erken."

King Benny, yediden önce hiçbir şey yemez, geceleri iki saat uyurdu. Pantolonun cebinde yirmilik banknotlar ve bozukluklar halinde bin dolar bulundururdu. Asla silah taşımazdı ve hapiste bir erkek kardeşinin olduğu söylenirdi. İki kişiyi öldürmekten hüküm giymişti ve şartlı tahliye ihtimali yoktu.

Bir paket tuzlu kraker alıp tekrar yerime oturdum. King Benny kahvesini yudumlayıp kağıtları karıştırdı ve arkasına yaslandı.

"Evde sorun yaşıyormuşsun," dedi fincanı masaya bıraktığında.

"Önemli değil."

"Önemli olmasaydı benim kulağıma kadar gelmezdi."

"Babamın borcu var," diye itiraf ettim.

"Bu sefer kime?"

"Yunanlıya. Ödemesini altı ay geciktirmiş."

"Ne kadar?"

"Üç bin," dedim. "Yani dün öyleydi. Her gün artıyor."

"Hım," dedi King Benny. "Öyle olur."

"Yunanlı dün gece birkaç adam yolladı. Babamı korkutmak için."

"İşe yaradı mı?"

"Ne fark eder ki? Babamın o kadar parası yok. İsteyebileceği biri de yok."

"Doğru," dedi King Benny.

"Şimdi saklanıyor," dedim. "Ortalık yatışana ya da büyük bir iş çevirene dek."

"Baban gibi adamlar büyük işler çeviremez," dedi King Benny. "Ancak benim gibilerin işlerinin tıkırında gitmesini sağlarlar."

"Onu öldürürler mi?"

"Hayır," dedi King Benny. "Ama öyle bir süründürürler ki sonunda öleyim diye dua etmeye başlar."

"Benim bir köşede altmış dolar birikmişim var. Annemden de iki yirmilik çalışır. Bir işe yarar mı?"

"Boşver," dedi King Benny.

"Olmaz. O benim babam."

King Benny kafasını salladı. "Borç kapandı."

"Nasıl?"

"Sen kapadın. Yunanlı, bu sabah içinde üç bin dolar olan bir zarfla senden bir not aldı. Babanla hesabı kalmadı."

Duygularımı göstermedim. Buna izin yoktu. Tek söyleyebildiğim "Sana hemen ödeyemem," oldu.

"Bana bir şey ödemek zorunda değilsin," dedi.

"Bunu neden yaptın? Eskiden babamdan hoşlanmazdın."

"Hala hoşlanmıyorum," dedi. "Yaşaması ya da ölmesi umrumda bile değil."

7Up'ımdan bir yudum aldım.

"Teşekkürler," dedim. "Çok teşekkürler."

"Baban gibi adamlara her zaman dikkat et," dedi King Benny. "Onlar sokaklarda batağa saplanmaya mahkumdur ve daima birilerini de kendileriyle birlikte dibe çekerler."

"Deniyor," dedim. "Ama her seferinde başı belaya giriyor."

"Başka yollar var," dedi King Benny. "Daha iyi yollar. Bunu iyi bil."

"Para kazanmak istiyor. Buradaki herkes gibi."

"Senin baban kolay paranın peşinde," dedi King Benny. "Hepsi öyle. Ve işin ilginç yanı ne biliyor musun?"

"Ne?"

"Öyle bir şey yok."

"Babamın, borcunun kapandığından haberi var mı?" diye sordum.

"Hayır."

"Ona söyleyebilir miyim?"

"Gördüğünde, evet."

Akşamüzeri güneşi yerini geceye bırakmak üzereydi. Oda loşlamıştı. King Benny'nin kahve fincanı boştu ve benim gazozum ısınmıştı. Müzik kutusu şimdi Benny Goodman'dan 'Don't be That Way'i çalıyordu. Köşede, dışarının sıcağına rağmen, eski bir buhar radyatörü yanıyordu.

"47. Sokak'taki bir bodrum katında kalıyor," dedi King Benny. "Dokuzuncu Cadde'ye yakın."

"Biliyorum."

"Yalnız değil."

"Onu da biliyorum."

"Gitmeden önce akşam yemeği ister misin?"

"Ne var?"

"Makarna ve salyangoz."

"Yok," dedim.

"Neden? Çok sağlıklı."

"Gitmeliyim."

"Bir şey daha," dedi King Benny.

"Ne?"

"Şu Yunanlı meselesi aramızda kalacak."

"Babam parayı nereden bulduğumu soracak."

"Yalan söyle."

"Yapamam," dedim.

"O sana yalan söylüyor," dedi King Benny, iskemlesini arkaya itip ayağa kalkarak. Fincanını iki eliyle birden kavramıştı.

"Hem de sürekli."

"Bu farklı."

"Nasıl?" İfadesiz bir yüzle bara doğru yürüdü.

"O benim babam," dedim.

"Sence onun umrunda mı?"

"Önemi yok. *Benim* umrumda."

King Benny kafasını sallayıp arkasını döndü ve sağ bacağını sürüyerek barın arkasına geçti.

"Yarın görüşürüz," dedi ruhsuz bir sesle.

"Ancak yine oynarsak."

"Bu sefer ikiye bölersin," dedi ve fincanını barın içindeki eviyede yıkamaya koyuldu.

"Kesin sen kazanırsın," dedim. "Hep öyle oluyor."

"Bir hırsıza güvenemezsin," dedi ellerini kurularken. "Ya da bir yalancıya."

"Sen hangisisin?"

"İkisi de."

King Benny havluyu ikiye katlayıp barın üzerine koydu. Sonra koridorun sonundaki küçük, tahta kapıya doğru yürüdü, tokmağını çevirdi, mutfağa girdi ve kapıyı ardından usulca kapadı.

1966 Kışı

13.

ARKA MASADAKİ BİZ ve tezgahta sıcak bir pizza diliminin üzerine karabiber eken Joey Retard dışında lokanta boştu. Mimi, fırının başındaydı. Beyaz gömleğiyle işçi tulumu, kırmızı sos lekeleriyle kaplıydı.

"Ben bir dilim daha yiyeceğim," dedim ağzımı peçeteyle silerek.

"Ben de," dedi John.

"Bana da bir gazoz alsanıza," dedi Tommy. "Portakallı olsun. Bol buzlu."

"Hayrola, savaşta bacaklarını mı kaybettin?" dedim.

Tommy kendini acındırmaya girişti. "Param da yok."

"Sen bir şey istiyor musun?" dedim Michael'a.

"Tommy'nin gazozunun yarısını."

John'la tezgaha yürüyüp Joey Retard'ın yanında durduk. On dört yaşındaydı. Dürüst bir yüzü ve her an gülümsemeye hazır bir ifadesi vardı. Her zaman iyi giyinir, mahalledeki herkesle iyi geçinirdi. Ağır ağır ve kekeleyerek konuşur, zor kelimelere dili dönmezdi. Tavırları yumuşak, gözleri zeytin kadar karaydı.

Joey, çocuğu olmayan İrlandalı bir aile tarafından Batı Yakası yetimhanesinden evlatlık alınmıştı. Dokuzuncu Cadde'deki özel bir okula gidiyor, cep harçlığını King Benny için

araba yıkayarak çıkarıyordu. Kızlardan çekinir, pizzasını ekstra peynirli sever, ucuz korku filmlerinden ve sokak beyzbolu oynamaktan hoşlanırdı. Her Cadılar Bayramı'nda *Dick Tracy*'den Stooge Villa gibi giyinirdi.

"Ne haber Joe?" dedi John.

"İyi. Çok iyiyim."

"Bir şey ister misin?" diye sordum. "John ısmarlıyor."

"Kim demiş?" dedi John.

Joey kafasını iki yana salladı. "Hayır, teşekkür ederim."

John siparişleri verirken, ben Joey'e okul nasıl gidiyor diye sordum.

"İyi."

"Bunları gerçekten ben mi ödüyorum?" diye sordu John, Mimi'nin pizzayı fırından çıkarmasını izlerken.

"Paran var mı?"

"Cevap vermeme hakkımı kullanıyorum."

"Yarın da ben ısmarlarım," dedim, kağıt tabağı ondan alarak.

"Yemin et," dedi John, elini kotunun cebine sokup iki buruşuk banknot çıkarırken.

"Yemin ederim," dedim ve pizzamla gazozumu alıp masaya geri döndüm.

"Üstünü sen alsana," dedi John, Joey'nin omzuna bir şaplak atıp ikinci pizza dilimine uzanırken.

"Bende kalabilir mi?" diye sordu John.

"Eyvallah," dedi John.

Kapıdan içeri iriyarı bir adam girdiğinde, Joey ikinci dilimini yiyordu.

Adam elleri cebinde tezgahta durup büyük boy kola istedi ve Joey'nin pizzasına karabiber ekişini izlemeye başladı.

"Hiç zekice değil," dedi kolasını yudumlayarak. "Tadı boka benzeyecek."

"Ben karabiber çok seviyorum," diye karşılık verdi Joey ve pizzasına biraz daha karabiber ekti. "Karabiberi çok severim."

"Yeter," dedi adam biberliğe uzanarak.

"Hayır!" diye itiraz etti Joey ve biberliği tutan elini çekmeye çalıştı. "Bu benim pizzam."

"Bırak şu biberi gerizekalı pislik," dedi adam ve Joey'nin elini sıkmaya devam etti. Sonunda Joey'nin parmakları gevşedi ve biberlik tezgaha düştü.

"Benim pizzam!" dedi Joey. Gözleri hızla açılıp kapanıyordu. Sesi acıdan çatallanmıştı. "Benim pizzam!"

"Tamam, senin olsun," dedi adam tezgahı işaret ederek. "Bak, burada. Kimse pizzana dokunmadı."

"Ben karabiber istiyorum!" dedi Joey. Elleri iki yanındaydı. Kelimeleri kesik kesik söylüyordu. "Ben karabiber istiyorum!"

İriyarı adam gülümsedi.

Tezgahın arkasında donup kalan Mimi'ye bakıp göz kırptı. Sonra biberliğin kapağını çevirdi.

"Karabiber mi istiyorsun beyin özürlü?"

Joey gözyaşları içinde ve titreyerek onu süzüyordu.

"İşte," dedi adam, biberliğin tamamını Joey'nin pizzasına boşaltarak. "Al sana karabiber!"

Joey ellerini iki yanına vurarak ağlamaya başladı.

"Şimdi derdin ne beyin özürlü?" diye çıkıştı adam.

Joey cevap vermedi. Yanaklarıyla dudaklarından gözyaşları süzülüyordu. Sümükleri akmıştı.

"Defol," dedi iriyarı adam. "Midemi bulandırıyorsun."

Joey kıpırdamadı.

"Sana git dedim. Yoksa tokadı yiyeceksin. O zaman gerçekten ağlamak nasıl olurmuş görürsün."

Michael, Joey'nin yanından geçip iriyarı adamın yanına oturdu. Sonra tuzluğu aldı, kapağını açtı ve adamın kolasının içine boşalttı.

"Joey'yle ödeştiniz," dedi Michael, kolayı parmağıyla karıştırarak. "Ve şimdi buradan gidecek biri varsa, o da sensin."

"Vay vay vay," dedi adam, "işte küçük, kibirli bir sokak faresi."

"Vay vay vay," diye tekrarladı Michael, "işte gerçek bir dallama."

Tommy kolunu Joey'nin omzuna atıp onu tezgahtan uzaklaştırdı. John, elleri cebinde, iriyarı adamın yanında durdu. Ben kollarımı kavuşturup karşısına geçtim ve hamlesini beklemeye başladım.

"Dört küçük sokak faresi," dedi adam, "ve ağlak bir beyin özürlü."

"Ta kendileri," dedi Michael.

İriyarı adam elini kaldırıp Michael'ın suratına bir tane patlattı. Michael'ın yanağında beş parmağının izi kalmıştı ve çıkan ses tüyler ürperticiydi.

Michael adama bakıp gülümsedi.

"İlk vuruş en iyisi olmalıdır," dedi. "Seninki berbattı."

"Sana en iyi vuruşumu göstereceğim sokak faresi," dedi adam, ayağa kalkıp Michael'ın tepesinde dikilerek. "Dişlerini yerden toplayacaksın."

Michael suratına yapışmaya hazırlanan yumruğu gördüğü an hızla eğildi ve adamın midesine kafa attı. Bu sırada Tommy'yle John arkadan saldırmış, adamın saçlarını çekiyor, ensesine vuruyorlardı. Ben üzeri karabiberle kaplı pizza dilimini alıp adamın gözlerine bastırdım.

"Durun!" diye bağırdı Mimi. "İşinizi dışarıda halledin!"

John, adamın kulağını kan çıkarana dek ısırdı. Tommy, adamın böbreklerine çalışmaya başlamıştı. Masaların birinden bir kırmızıbiber kavanozu alıp adamın suratına indirdim.

"Gözlerim!" diye böğürdü adam, bizden kurtulmaya çalışarak. "Gitti gözlerim!"

Michael bar taburelerinden birini alıp adamın bacaklarına vurmaya başladı. John, adamı gür saçlarından yakalamış, kafasını ön kapının kenarına vuruyordu. Ben hala kırmızıbiber kavanozuyla vurmaya devam ediyordum. Kavanoz sonunda adamın burnunda kırıldı ve yanaklarından aşağı kanlı cam kırıkları süzülmeye başladı.

Adam, acıdan dizlerinin üzerine çöktü. Bir eliyle tezgaha tutunmuştu.

"Bir daha gelme buraya," dedi Michael, iki büklüm kıvranan adama bir tekme sallayarak. "Duydun mu? Seni bir daha buralarda görmeyeyim."

Mimi tezgahın arkasından koşup Michael'ı belinden yakaladı ve adamın üzerinden aldı.

"Onu öldürmek istemezsin, değil mi?" dedi.

"O kadar emin olma," diye söylendi Michael. Hayatlarımız, kendimizi ve bölgemizi korumakla geçiyordu. Biz büyüdükçe Cehennem Mutfağı denen izole edilmiş çember daha da daraldı. Yabancılar hiçbir zaman hoş görülmemişti, ama şimdi onlara karşı aleni bir düşmanlık besleniyordu. Arkadaşlarımla ben, en esaslı kavgaları kimselere bırakmıyorduk.

Yükselme sırası bizdeydi ve Michael, her zamanki gibi liderimizdi.

Dış olayların bizim için pek az anlamı vardı. Saat başı radikal değişikliklere uğrayan bir toplum olarak, kendi küçük ve kontrollü bölgemizde yaşananlara odaklanmıştık.

60'larda televizyon ekranlarında beliren görüntülere şüpheyle yaklaşırdık. Hiçbiri bize inandırıcı gelmezdi. Bize, dünyaya böyle bakmamız öğretilmişti. Hayat kendi çıkarlarını kollamaktan ibaretti ve çıkarlarını kollayan biri, kendi bölgesinin dışıyla ilgilenmezdi.

Televizyonda genç protestocuları görürdük. Hayatlarımızı nasıl değiştireceklerinden ve dünyayı nasıl düzelteceklerinden dem vururlardı. Ama biz bilirdik ki onlar bizim gibi insanları iplemezdi. Onlar sloganlarını atarken, arkadaşlarımla ben, Vietnam'dan ceset torbaları içinde gelen genç erkeklerin cenazelerine katılıyorduk. Savaş, televizyonda gördüğümüz o genç ve öfkeli suratlara asla erişemedi, onlara asla dokunamadı. Para ve üst tabakanın imkanlarıyla korunanlara. Onlar katılmayacakları bir savaşın çığırtkanlığını yaptılar. Bana ve arkadaşlarıma göre, dünyanın en eski hilesine başvuruyorlar ve bunu en mükemmel şekilde yapıyorlardı.

İnsan hakları en güncel konulardan biriydi ama bizim sokaklarımızda hiçbir anlamı yoktu. Orada farklı etnik kökenlerden gelen ve değişik ten renklerine sahip çeteler hala birbirlerini yiyordu. Ülkede eşitlik isteyen feministlerin sayısı giderek artarken, annelerimiz hala onlara sözel ve fiziksel şiddet uygulayan kocalarına yemek pişiriyor, söküklerini dikiyordu.

Ohio'daki Kent Devlet Üniversitesi'nde öğrenciler öldürülecek, Martin Luther King Jr. ve Senatör Robert F. Kennedy uğradıkları suikastlar sonucu ölecekti. Vali George Wallace'ın omurgasına bir kurşun isabet edecekti.

Amerikan şehirleri yanıp kül olacaktı.

'Aşk Yazı' yakındı.

Uyuşturucular yayılmak üzereydi.

Ülke bir saatli bombadan farksızdı.

Ben ve arkadaşlarım için tüm bu gelişmelerin hiçbir değeri yoktu. Adeta başka bir ülkede, hatta başka bir yüzyılda yaşanıyorlardı. Yeni neslin 'savaşma, seviş' sloganı bizi es geçmişti.

Bizim dikkatimiz başka bir yerdeydi.

Kent Üniversitesi'ndeki öğrencilerin vurulduğu hafta, Tommy'nin babası, Attica hapishanesinde göğsünden bıçaklandı ve üç ay suni solunum cihazına bağlı kaldı.

O yaz Michael'ın annesi kanserden öldü ve Carol Martinez'in amcası 11. Cadde'deki bir barın önünde vurularak öldürüldü.

Binlerce öfkeli savaş karşıtı, Washington D.C.'ye akın ederken, biz Peder Bobby'yle üçüncü kattaki bir hastane koğuşunda John için dua ediyorduk. Annesinin sevgililerinden biri, akciğerinde bir delik açmıştı. Adam fazlasıyla içkiliyken John ileri gitmiş ve sonunda feci şekilde dayak yemişti. Heyecandan bir de astım atağı geçirmişti ve o gece ölmediği için şanslıydı.

Cehennem Mutfağı'nda öğrendiğiniz ilk derslerden biri, ölümün hayatta kolayca gelen tek şey olduğuydu.

Bir kış akşamında Hector Garcia ve üç arkadaşıyla sokak beyzbolu oynuyorduk. Yediye beş gerideydik.

Tommy iki eliyle sıkıca kavradığı bir süpürge sapıyla tümsekteydi. Karşısında, lastik topu fırlatmaya hazırlanan, ince, yaralı suratlı bir Porto Ricolu vardı. İskelelere inen 50. Sokak'ın ortasındaydık. Faul çizgilerini solumuzdaki sarı U-Haul kamyoneti ve sağımızdaki AP market arabası olarak belirlemiştik.

Tommy'nin birkaç adım arkasında durdum. Elimdeki çikolatalı keki kemirerek Porto Ricoluya doğru yürüdüm. Michael'la John, Şişko Mancho'nun siyah Chevrolet'sinin kaputuna oturmuş, kendi sıralarını bekliyordu.

"Bunu kaçırmaman lazım," dedim Tommy'ye.

"Teşekkürler Casey Stengel," dedi Tommy yere tükürerek.

"Topu nasıl döndürüyor baksanıza," dedi John, Tommy'nin isabetsiz vuruşundan sonra. "Adam süper."

"Belki yalnızca biz kötüyüzdür," dedi Michael.

"Yok ya, harbiden o kadar iyi değil," dedim, rakip takımın duyabileceği kadar yüksek sesle. "Biz onu Sandy Koufax gibi gösteriyoruz."

"Siz mal kafalar herkesi Sandy Koufax gibi gösterirsiniz," dedi Porto Ricolu, alayla gülümseyerek. Topu tutan eliyle alnını sildi.

"Her yerde hayranlarımızın olması ne güzel," dedi John, fırlatıcıya göz kırparak.

Tommy üçüncü kez sopasını savurdu ve topu sokağın ortasına doğru gönderdi. Hector sokağın trafiğinden kıvrak bir manevrayla kurtularak topu tuttu. Tommy süpürge sapını bana fırlatıp kollarını göğsünde kavuşturarak Şişko Mancho'nun arabasına doğru yürüdü.

"Birkaç santimle kaçırdım," diye homurdandı.

"Birkaç santim daha uzağa atsaydın, Hector bir arabanın altında kalacaktı," dedi Michael.

"Pes etmek isterseniz söyleyin mal kafalar," dedi fırlatıcı gülerek.

"İspanyolca, şeyimi yala nasıl deniyor?" diye sordu John.

"Haydi Shakes," dedi Michael. "Şunu boğazına göm."

"Salla bakalım ezik," dedi fırlatıcı bana. "Senin karşında kendimi yormama bile gerek yok."

"Koca şeyimi yala kürdan alet," diye bağırdı Şişko Mancho. Dükkanın vitrinine yaslanmıştı. Elindeki kese kağıdında yarım litrelik bir Rheingold kutusu vardı. "Senin gibi bir hanım evladı, bizim çocukları alt edemez."

"Bakıyorum kendinize bir amigo tutmuşsunuz," dedi fırlatıcı. "Ponponların nerede bebeğim?"

"Kıçına sakladım tatlım," diye yapıştırdı Şişko Mancho. "Haydi, fırlat şu lanet topu."

İlkini ıskaladım. Top zıplaya zıplaya yanımdan geçip gitti.

"Doğru zamanı bekle Shakes," diye seslendi Michael. "Sakin ol."

Diğer iki atışta, sopa omzumda bekledim.

"Bugün bir şeylere vurmayı düşünüyor musun mankafa?" diye sordu fırlatıcı. "Yoksa orada durup beni mi izleyeceksin?"

"Ağırdan al Shakes," dedi Michael.

Sopayı bacaklarımın arasına koyarak bekledim. Fırlatıcı, bir atış daha yaptı. Ellerim kotumun dizlerindeydi. Şişko Mancho'nun dükkanının önünde birkaç yaşlı adam duruyordu. Ayaklarının dibinde bir bira kasası vardı. Rüzgara karşı ceketlerinin önlerini iliklemişlerdi. Dudaklarından, yanan sigaralar sarkıyordu.

"Bir sonraki tamamdır Shakes," dedi Michael.

"Nereden biliyorsun?" diye sordum.

"Artık atışlarının boşa gitmesine izin vermez," dedi. "Baksana, nasıl öfkelendi. Topa vurmana izin verecek. Birinin onu yakalayacağına güveniyor."

"Haklı olabilir," dedim.

Ama değildi. Topa sertçe vurdum. Doğruca fırlatıcının kafasının üzerinden geçti ve yerde iki kez zıpladıktan sonra tıraşlı kafalı genç bir çocuk tarafından yakalandı.

"Çift sayı bok kafa!" diye bağırdı John, el çırpıp ayaklarını Şişko Mancho'nun arabasına vurarak.

"Eğer o arabayı bir daha tekmelersen, bacaklarını dişlerimle koparırım," dedi Şişko Mancho.

"Sıkıysa dişlerinle bunu kopar," dedi John, aletini tutarak.

"O kadar küçük ki bir sineğe gölge bile yapamaz," dedi Şişko Mancho, birasını yudumlayarak.

Süpürge sapını kavrama sırası John'daydı. Pozisyonunu aldı, ayaklarını yere sıkıca bastı ve omuzlarını dikleştirdi. Sopa tam sağ kulağının hizasındaydı. İlk atış alçaktan geldi. Hızlı ve sertti. John sopayı salladı, top zıplayarak fırlatıcıyı geçti ve sayı oldu.

"Seni canlı canlı yiyecekler, beceriksiz herif," diye bağırdı Şişko Mancho, fırlatıcıya.

"Daha dur," dedi fırlatıcı. "Onlarla biraz oynuyorum hepsi o."

"Kıçımı yala," dedi Şişko Mancho, bir bira daha açarak.

"Al bakalım," dedim Michael'a sopayı uzatırken. "Şişko Mancho'yu gururlandırma vakti geldi."

Sokak beyzbolunu kazanmanın en iyi yolu, topa sert vurup mümkün olduğunca uzağa göndermekti. Sokak kalabalık olduğu için, kaleye koşmak gibi bir şansımız yoktu. Dolayısıyla, topun ne kadar ileri gittiği, vuruşun tipini belirliyordu. Top bir lağım çukurunu geçerse tek sayı, iki lağım çukurunu geçerse iki sayı, U-Haul'u geçerse üç sayı sayılıyordu. Tur vuruşu, 12. Cadde tarafında bir yere denk geliyordu. Michael, aramızda tek tur vuruşu yapabilendi.

Michael sopayı hızla savurup bir iki kez deneme yaptı. Sonra dizlerini büktü ve sopayı göz hizasına getirip fırlatıcıya baktı. Porto Ricolu artık gülmüyordu.

"Asıl istediğim sendin," dedi Michael'a ve topu bacağının üzerinden çevirdi.

"Bakalım beklediğine değecek mi?" dedi Michael.

"Haydi Davey!" diye bağırdı tekerlekli sandalyede oturan genç bir kadın, fırlatıcıya. "Başarabilirsin!"

Michael soluna dönüp kadına baktı. Kadın, koyu renk saçlarını topuz yapmıştı. Yüzü güneşten yanık, teni gergindi. Kolları iki yanında gevşekçe sallanıyordu. Arkasında kısa boy-

lu, şişman bir kadın duruyordu. Dirseklerini tekerlekli sandalyeye dayamıştı. Ağzından filtresiz bir sigara sarkıyordu. Genç kadın sakız çiğniyordu. İki bacağı da dizden kesikti. A&S şortunun altından yuvarlak uçları görünüyordu.

"Kim bu?" diye sordu Michael.

"Ablası," dedim, kafamla Porto Ricolu fırlatıcıyı işaret ederek. "Kadın da annesi."

"Haydi Mikey," diye bağırdı John. "Tekmele şunun kıçını!"

"Bacaklarına ne olmuş?" diye sordu Michael.

"Emin değilim," dedim. "Galiba bir çeşit kanser. Bacaklarına yayılmış."

"Göster şu pisliklere gününü!" diye bağırdı genç kadın. "Sana dokunamazlar Davey."

"Kes sesini topal fare," diye bağırdı Şişko Mancho sokağın karşısından.

Michael pozisyonunu alıp göz ucuyla genç kadına bakarak fırlatıcının topu atmasını bekledi. Onun için kolay bir atıştı ama ıskaladı.

"Sakin ol Mike," diye uyardım arkasında durarak. İlk kez yüzünde böyle bir ifade görüyordum. "Zamanını bekle..."

"Güzel kızmış," dedi Michael, kanalizasyon kapağından uzaklaşarak.

"Neye bakıyorsun küçük pislik?" diye bağırdı genç kadın tekerlekli sandalyesinden.

"Çok da kibar," dedim.

Michael sopayı bu kez fazla erken sallamıştı. Topu yakaladığımda, sopası omzundaydı.

"Canlan biraz Mikey," diye bağırdı John.

"Yapabilirsin oğlum," dedi Tommy.

"Lanet İrlandalı piçi," diye böğürdü Şişko Mancho. "Ne bok yiyor bu?"

"Unut şu kızı Mikey," diye yalvardım. "Kardeşine odaklan."

Ama Michael onu unutamadı.

Üçüncü vuruşu da ıskaladı.

Süpürge sapını yere atıp elleri ceplerinde Şişko Mancho'nun arabasına doğru yürüdü. Etrafındaki homurtuları duymuyor gibiydi. Gözleri, tekerlekli sandalyedeki genç kadındaydı.

Fırlatıcı, yumruğunu havaya kaldırıp takım arkadaşlarına gülümsedikten sonra sokağın karşısındaki ablasına öpücük yolladı.

"Sana bir bok değiller demiştim bebeğim," dedi genç kadın.

"Karşıdan karşıya geçmesine yardım edebilirdin," dedim Michael'a. "Ya da bir dondurma ısmarlayabilirdin. Oyunu vermene gerek yoktu."

"Daha bitmedi," dedi Michael. "Tommy bizi kurtarabilir."

"Tommy sopayı sallarken gözlerini kapıyor," dedim. "Bir tek sen kazanabilirdin ama yapmadın."

"Bana aynı şekilde davranmayacağını söyleyebilir misin?"

"Sence kızın umrunda mı?" dedim.

"Hayır, değil."

"Eee?"

"Boşveeerr."

"Neyiz biz? Sakatlara yardım derneği filan mı?" dedim arkamı dönerek. Şişko Mancho bizi izliyordu.

"Selamet Ordusu'ndan farkımız yok," dedi John.

Yaptığı şeyi neden yaptığını bilmiyordum. Ya da hayır. Biliyordum da *anlamıyordum*.

"Tam bir odun," diye bağırdı Şişko Mancho, Tommy'yi izleyerek. "Belki sularsak yeşerir."

Tommy ilk topa sopasını salladı ve doğruca fırlatıcıya yolladı. Fırlatıcı, avcunu açarak topu kolayca yakaladı. Sonra dönüp bir deponun çatısına fırlattı.

"Oyun bitti ezikler," dedi. "Paraları uçlanın bakalım. Hepinizden bir dolar çalışır."

"Onları mahvettin bebeğim," dedi tekerlekli sandalyedeki genç kadın, kardeşine yaklaşarak.

Michael paraları topladı, katladı ve Porto Ricolu fırlatıcıya verdi.

"İyi oyundu," dedi genç kadına bakarak.

"Hass.ktir," dedi fırlatıcı.

Beş dakika sonra elimizde Pepsi kola şişeleriyle Şişko Mancho'nun dükkanının önünde oturmuş, fırlatıcının ablasının sandalyesini iterek 11. Cadde'ye doğru uzaklaşmasını izliyorduk.

"Sizden iyi değildi," dedi Şişko Mancho.

"Bugün öyleydi," dedim.

"Siz fırsat verdiniz. Çünkü buradaki küçük İrlandalının sakatlara zaafı var."

"Bu işe karışma," dedi Michael. "Seni ilgilendirmez."

"Ekmek hamuru gibi yumuşaksınız," dedi Şişko Mancho. "Ve bir gün sırf bu yüzden başınıza bir bela alacaksınız."

"Kapa çeneni Koca Adam," dedi John. "Senin sorunun değil."

"Sert olmak için sert kalmalısınız," diye devam etti Şişko Mancho. "Bazıları zayıflığınızın kokusunu alır ve sizi çiğ çiğ yer."

"Ekmek hamuru... Çiğ çiğ yemek... Adam yemekten başka laf bilmiyor," dedi Tommy.

"Şaklabanlığın lüzumu yok," diye söylendi Şişko Mancho. "Bu iş ciddi. Zorlu tipler olmak istiyorsanız, böyle zayıflıklar gösteremezsiniz."

"Amma abarttın," dedim. "Sadece bir oyundu."

"Yufka yüreklilik alışkanlık yapar," dedi Şişko Mancho. "Acımasız olmak zorundasınız. Sizin gibi sokak fareleri için tek yol bu."

"Ulan sanki lanet Konfüçyüs'le takılıyoruz," dedi John.

"Sen dalganı geç bakalım iğne pipi," diye söylendi Şişko Mancho. "Ben tavsiyemi vereyim de ister dinleyin ister kıçınıza sallamayın. Sonunda olan size olur."

"Teşekkürler, Koca Adam," dedi Michael. "Söylediklerini düşüneceğiz."

"İyi olur İrlandalı."

Doğrusu, Michael'ın bu tavrı hepimizi biraz şaşırtmıştı. Asıl olay, tanımadığı birine hassasiyet göstermesi değildi. Biri için bilerek maç kaybetmesi de öyle. Öylesi, John'la Tommy'nin hiç düşünmeden yapabileceği bir şeydi. Ben de biraz düşünür ve öyle yapardım. Ama Michael'ın yapması, hepimizin bir an durup düşünmesine sebep olmuştu. Onu hep en güçlümüz olarak görmüştük. Michael, kaya gibi sertti.

Hiçbirimiz kaybetmekten hoşlanmıyorduk. Ama bugün kaybetmiştik ve sebebini bilmiyorduk. Michael huzursuzluğumuzu sezmiş olmalıydı ama hiçbir şey söylemedi. Onun için, o oyunu kaybetmek ve tekerlekli sandalyedeki bir kıza zafer mutluluğu tattırmak, yapılacak en doğru şeyden öteydi. Ya da cesaret isteyen bir şeyden. Böylesi, yapılacak *tek* şeydi.

1967 Yazı

14.

HAYATLARIMIZIN SONSUZA DEK değiştiği gün, sıcaklık kırk dereceye kadar çıkmıştı. Ülke karanlık bir yaz geçiriyordu. Irkçı çatışmalar Amerika'nın 127 şehrini derinden sarsmıştı. 77 kişi ölmüş, 4000 kişi hastanelik olmuştu. İşin kötüsü, iki taraf da uzlaşmaya hazır değildi.

Kargaşayla birlikte değişiklik geldi.

Başkan Lyndon Johnson, Yargıç Thomas C. Clark'ın istifasından sonra, Yargıtay'a Thurgood Marshall'ı atadı. Karşılığında, eski bir yargıcın oğlu Ramsey Clark, başsavcılık görevine getirildi.

Ortadoğu'da Altı Gün Savaşı sürüyordu.

The New York World-Journal & Tribune yayını durdurdu ve *Rolling Stone,* ilk baskısını yayınladı. *Bonnie and Clyde,* pek çok insanı sinema salonlarına çekti. *Rosemary's Baby,* büyük bir okuyucu kitlesine ulaştı. Beatles 'All You Need Is Love'ı söylüyor ama radyoda defalarca çalan 'Ode to Billy Joe' tam tersini öneriyordu. Beyzbol hayatının sonuna yaklaşan Mickey Mantle, 500. tur vuruşunu yaptı. Boks kariyerinin zirvesindeki Muhammed Ali, Vietnam'da savaşmayı reddettiği için ağırsıklet boks şampiyonu unvanından oldu.

Sabahı Batı 53. Sokak'taki bir binanın ikinci katında bulunan bilardo salonunun serin gölgelerinde geçirmiştik. Tişört ve yırtık pırtık bir kot giyen sert suratlı bir adam, dört faklı

rakibine karşı yaptığı bir düzine maçın hepsini kazanmıştı. Adam, oyunlar boyunca iki paket Camel ve yarım litre Four Roses tüketmişti.

"Bahse girerim, Ralph Kramden'ı bile yenebilir," dedi Tommy, adamı dikkatle izleyerek.

"Ralph Kramden bilardo oynamıyor," dedim. "Kamyon kullanıyor."

"*Honeymooners*'da değil," dedi Tommy.

"*Hustler* demek istedin herhalde?" diye araya girdi Michael.

"Hani Hızlı Eddie'nin başparmaklarını kırıyorlardı," dedi John. "Onda."

"Aklından geçenleri, kendin bile anca yol gösterilince anlayabiliyorsun," dedim Tommy'ye.

"Bir dakika, yoksa o Kramden değil miydi?" diye söylendi Tommy.

"Haydi, gidelim," dedi Michael, sigara dumanından geçilmeyen salona bakarak. "Yoksa leş gibi kokacağız."

Bilardo salonundan çıktığımızda, öğle güneşi omuzlarımızı ısıttı. Hepimiz acıkmıştık. Kırmızı ışıkta, bir okul otobüsüyle iki taksinin altında kalmaktan son anda kurtularak 11. Cadde'nin karşısına koştuk. Hızlı adımlarla yaşlı Pippilo'nun berber dükkanının önünden geçtik. 51. Sokak'la Onuncu Cadde'nin köşesinde sola döndük ve sessiz sokaklarda yan yana yürümeye başladık.

Cebimizdeki parayı toplasan iki dolar etmiyordu.

"Pizza yiyelim," diye önerdi John. "Mimi'ye sonra öderiz deriz."

"Mimi sudan bile para alıyor," dedi Tommy. "Hayatta kabul etmez."

"Öyleyse evden bir şeyler alalım," dedim. "Artıkları toplarız."

"Bizim evdeki tek artıklar, kirli tabaklar," dedi John.

"Bizimkinden de anca bir haftalık küflü ekmekler çıkar," diye atıldı Tommy.

"Sosisliye ne dersiniz?" dedi Michael. "Sosisli arabası çarpmayalı birkaç hafta oldu, değil mi?"

Tommy sıkıntıyla kafasını iki yana salladı. "Bilmiyorum Mikey. Sosisçi, diğerleri gibi değil. Kandırılınca öfkeden deliye dönüyor."

"Tommy haklı," dedim. "Geçen hafta Ramos'la iki arkadaşını iskelelere kadar kovalamış. Neredeyse birini bıçaklıyormuş."

"Bir sosisli için kan dökmeye değmez," dedi John.

"Ya sosisli yiyeceğiz ya da havamızı alacağız," dedi Michael. "Onun için, birini seçin."

"Havamı almayı yeğlerim," dedim. "En azından güvenli."

"Hem belki tadı daha güzeldir," diye atıldı John.

"Sıra kimde?" diye sordum.

"Sende," dedi Michael.

"Sizce beni tanır mı?"

"Umarım," dedi Tommy. "Gerçekten çok açım."

Basit bir dolap çevirecektik. Daha önce pek çok sokak satıcısıyla defalarca denemiştik. Fikri, 48. Sokak'taki İrlandalı bir gruptan çalmıştık. O fikri her yaz kullanır, bedavaya Porto Rico dondurması yerlerdi.

Sosisli arabasına gidip siparişimi verecektim. Satıcı bana sandviçimi verdiğinde, parayı ödemeden kaçacaktım. Satıcıya iki seçenek kalacaktı. Ya yerinde kalıp giden sosislinin üzerine bir bardak soğuk su içecek ya da beni kovalamaya başlayacaktı. İkinci seçenekte, arkadaşlarım başıboş kalan arabanın etrafını sarıp kendilerine güzel bir ziyafet çekecekti.

Köşedeki sosisçi, uzun boylu ve inceydi. Yirmili yaşlarının ortasındaydı. Koyu renk, gür saçları ve yuvarlak bir burnu

vardı. Cehennem Mutfağı'na geleli çok olmamıştı. Dolayısıyla lisanı da kıyafetleri kadar berbat durumdaydı. Yırtık pırtık mavi bir gömlekle, ön cepleri kesik bir kot giymişti. Soğuk günlerde kullandığı bir Yankee eşofman üstüyle pis bir beyzbol şapkası vardı.

51. Sokak'la Onuncu Cadde'nin en uzak ucundaydı. Kırmızı, sarı Sabrett şemsiyesinin altında durmuş, dükkan sahiplerine, liman işçilerine, kamyonculara, öğrencilere ve sokaktan gelip geçen diğer insanlara sosisli sandviç ve soğuk içecek satıyordu. Haftanın yedi günü, sabahın erken saatlerinden akşam geç vakte kadar orada, bizim acımasızca alay ettiğimiz bir ticareti icra ediyordu.

Onu asla bir erkek olarak görmezdik. Mahalledeki diğer adamlar gibi değildi. Ona saygı duymazdık. Kazandığı birkaç dolar için ne kadar çok çalıştığını görmezdik. Yunanistan'da bıraktığı genç karısıyla iki çocuğundan habersizdik. Onlara yeni bir hayat kurmaya çalıştığından da öyle. Buz gibi soğukta ya da cehennem sıcağında on iki saat boyunca ekmek kesmenin ne demek olduğunu bilmiyorduk. Kan dolaşımını sağlamak için, ayaklarını mütemadiyen sert betona vurduğunu fark etmiyorduk.

En yakın istasyona kırk dakika yürüme mesafesinde, bir apartmanın dördüncü katındaki küçük, havasız odasını hiç görmemiştik. Tek mutluluğu, yırtık pırtık döşeğinin yanındaki duvara seloteyple yapıştırdığı aile fotoğraflarıydı. Karnını Campbell's domuz ve fasulye konserveleriyle doyurmaya çalışıyordu. Biz bunları da bilmezdik. Ve karısının gönderdiği, izmaritlerini köşedeki çöp kutusuna attığı, Yunan sigaralarının tek avuntusu olduğunu.

Evet, biz hiçbirini bilmiyorduk, görmemiştik.

Tek gördüğümüz, bedava öğle yemeğiydi.

"Yalnızca hardalla soğan olsun," dedim, sosisçinin şüpheci bakışlarına aldırmadan. "İçecek bir şey istemiyorum."

Kafasını sallayıp omzumun üzerinden sokağın kuytu köşelerine baktı.

"Seni tanıyorum," dedi suçlarcasına.

Omzumu silkip gülümsedim.

"İki peçete alabilir miyim?" diye sordum elimi uzatırken. "Soğanlar dökülmesin."

Kağıt peçetelikten bir peçete daha çekip sosislinin altına sardı. Sandviçi bana uzatırken bir an duraksadı. İkimiz de bir terslik olduğunu sezmiştik ama aldırmadık. Sosisçi, ağırlığını bir ayağından diğerine geçirerek sandviçi elime tutuşturdu. Hiç vakit kaybetmeden koşmaya başladım.

Tommy Mug'ın kuru temizleme dükkanını ve Armond'ın ayakkabı tamircisini geçtim. Sosisçi, mantığını bir kenara bırakıp eziyet içinde geçirdiği tüm ayların öfkesiyle peşime takıldı. Bir yandan da elindeki tahta saplı maşayı sallıyordu.

Koşarken, sosisli sandviçin kırmızı soğanları yanağıma ve beyaz gömleğimin üzerine sıçradı. Polis Spor Salonu'nun girişini geçip 50. Sokak'ın köşesinden döndüm.

Sosisçi hemen arkamdaydı. Kollarıyla bacakları öfke içinde, adeta gövdesinden bağımsız hareket ediyordu. Maşayı elinden bırakmamıştı. Kesik kesik soluyordu.

"Paramı öde hırsız!" diye bağırdı arkamdan. "Paramı öde!"

Michael, John ve Tommy ikinci sosislilerine geçmişti. Arabaya yaslanıp yüzlerini güneşe vermişlerdi.

"Sizce ne zaman döner?" diye sordu John, alt dudağına bulaşan hardalı silerek.

"Shakes mi, sosisçi mi?" diye sordu Michael.

"Biri geldi mi diğeri de damlar," dedi Tommy. "Adam azgın bir boğadan farksızdı. Umarım Shakes'i öldürmez."

"Öldürmesi için önce yakalaması gerek," dedi John. "Boşuna endişelenme."

"Bunlar, göründüklerinden daha ağırmış," dedi Michael, arabanın tahta kollarını tutarak.

"Asıl ağırlık altında," dedi Tommy.

"Neden?" diye sordu John.

"Gaz deposu orada," diye açıkladı Tommy. "Sosisleri nasıl sıcak tutuyor sanıyorsun? Suyu güneş kaynatmıyor herhalde?"

"Sizce üçümüz bu şeyi itebilir miyiz?" dedi Michael.

"Nereye?" diye sordu John.

"Birkaç blok öteye. Adam geri döndüğünde, arabasını bulamazsa kafayı yer."

"Ya biri alırsa?" dedi Tommy.

"Bir sosisli arabası çalmak için, salağın teki olmalısın," dedi Michael.

"E, bu durumda biz ne oluyoruz?" diye sordu John.

"Biz onu çalmıyoruz ki. Sadece yerini değiştiriyoruz. Başka kimsenin çalmamasını garantiliyoruz."

"Yani adama yardım ediyoruz," dedi Tommy.

"Aynen öyle," diye yanıt verdi Michael. Sosisçi, 52. Sokak'la 12. Cadde'nin köşesinde yoruldu.

Ellerini dizlerine koyarak iki büklüm oldu. Maşası çoktan düşmüştü. Yüzü kıpkırmızıydı ve nefes nefese kalmıştı. Ben sokağın diğer tarafında, bir apartmanın eşiğindeydim. Saçlarımla vücudum terden sırılsıklamdı. Neredeyse bütün kovalamaca boyunca elimde tuttuğum sandviç, parmaklarımı yağ içinde bırakmıştı.

Sosisçiye baktım. O da bana bakıyordu. Öfkesi yüzünden okunuyordu. Ellerini yumruk yapmış, iki yanına vuruyordu. Yorgun düşmüştü ama pes etmeye niyeti yoktu. Sırf nefretten, on dakika daha koşacak gücü bulabilirdi. İskelelere doğru koş-

mak yerine, geri dönüp mahallenin güvenliğine sığınmaya karar verdim. Çocuklar şimdiye dek Babe Ruth'u bile doyuracak kadar sosisliyi ve gazozu mideye indirmiş olmalıydı.

Üç derin nefes aldım ve arkamda vızır vızır akan trafikle 51. Sokak'a doğru koşmaya başladım. Kafamı çevirip sosisçiye baktım. Aynı şekilde duruyordu. Köşeye geldiğimde yavaşladım ve hafifçe gülümsedim. Belki kovalamaca henüz bitmemişti, ama avantajlı durumda olduğum tartışılmazdı.

Arabanın yanına yeterince hızlı varabilirsem, belki ben bile bir sosisli yiyebilirdim.

Michael, John ve Tommy, 50. Sokak'la Dokuzuncu Cadde'nin köşesinde duruyordu. Arabayı bir blok itmekten canları çıkmıştı. Bir çiçekçinin önündeydiler. Kadın kısa boyluydu. Saçlarını topuz yapmıştı. Bir demet gülün saplarını keserken onları şüpheyle süzüyordu.

"Bir şeyler içelim," dedi, John alüminyum kapıyı yana çekip koyu renkli bir şişe çıkararak. "Bir Dr. Brown's süper gider."

"Bana bir vanilyalı soda," dedi Tommy.

John, Tommy'ye soda şişesini uzattı. "Sen, Mikey?"

"Bir şey istemem," dedi Michael. Kollarını göğsünde kavuşturmuş, sokağın aşağısına bakıyordu.

"Ne oldu?" dedi Tommy, sodasını yudumlayarak.

"Shakes gecikti. Şimdiye dek dönmüş olmalıydı."

•••

51. SOKAK'LA ONUNCU Cadde'nin köşesindeki trafik ışıklarında durup arkadaşlarımla sosisli arabasına bakındım.

Sosisçi bir cadde aşağıdaydı. Bacakları giderek açılıyor gibiydi. Şimdi daha da hızlı koşuyordu. Ayakkabımın bağcıklarını bağlamak için eğildiğimde arkama baktım.

"Vazgeç," diye mırıldandım. "Haydi, vazgeç artık."

Doğrulup bu kez Dokuzuncu Cadde'ye doğru koşmaya devam ettim. Her yanım ağrımaya, bacaklarıma kramplar girmeye başlamıştı. Başım dönüyordu. Boğazım kurumuş, ciğerlerim ağırlaşmıştı. Printing Lisesi'nin yanından geçtim. Bahçede, kahve içip sigara tüttürerek günün ilk içkisini düşleyen iki ayyaş dışında kimse yoktu. Ağzına kadar dolu market arabasını iten şişman bir kadının yanından geçtim ve çöpçülerin bir kenara fırlattığı iki çöp bidonu kapağının üzerinden atladım.

Sonra tam bloğun yarısına geldiğimde ve satıcı hala peşimdeyken, arkadaşlarımı gördüm. Sosisli arabasını Sekizinci Cadde'ye doğru itiyorlardı. Kamburlarını çıkarmış, zorlanmadan yürüyorlardı. Eski Madison Square Garden'ın kemerlerinin gölgesinde ilerlerken, köpek dolaştırıyormuş gibi rahat ve sakin görünüyorlardı.

Sosisçi de onları görmüştü.

"Durdurun şunları!" diye bağırdı koşusunu yavaşlatmadan. "Durdurun şunları! Hırsız var!"

Suç karşısında üç maymunu oynamanın gereklilik ve erdem sayıldığı mahallede, tabii kimse kılını bile kıpırdatmadı.

Yanan ciğerlerimle yorgun bacaklarımın elverdiğince hızlı koşarak üç arkadaşıma yetiştim. Dünya Güreş Federasyonu Şampiyonu Bruno Sammartino'yla, ona meydan okuyan Goril Monsoon arasındaki maçı müjdeleyen bir posterin önünden geçiyorlardı.

"Bir tek sosislileri alacaktınız," dedim, ellerimle arabanın kenarına yaslanarak. "Arabayı değil."

"İyi ki söyledin," diye dalga geçti John.

"Bunu burada bırakın," dedim nefes nefese. "İtecek bir şey arıyorsanız beni itin. Tek adım daha atacak halim yok."

"Olmaz," dedi Michael, sağ tarafı işaret ederek. "Şuraya gidelim. Metro istasyonunun üzerinden geçelim."

"Adam tazı gibi," dedi John. "Metroya gidecek vaktimiz yok."

"Bir planım var," dedi Michael.

Döndüğümde, sosisçinin yaklaştığını gördüm. "Eminim, onun da bir planı vardır," dedim ve arabanın kaldırıma, IRT metro istasyonunun en üst basamağına doğru çıkarılmasına yardım ettim.

"Hayır, sosisli sandviçi sevsem içim yanmayacak," dedi John. Plan basit ve şimdiye dek yaptığımız her şeyden daha aptalcaydı. Arabayı en üst basamakta tutup sosisçiyi bekleyecektik. Tam kollarından tuttuğu anda arabayı bırakacak ve oradan tüyüp adamın onu kaldırıma geri çekmeye çalışmasını izleyecektik.

Bunu neden yaptık hala bilmiyorum. Ama bedelini ağır ödeyecektik. Hepimiz. Sadece bir dakika sürdü ama o kısa sürede her şey değişti.

Vurulan insanlar olay anını sanki ağır çekimde yaşanmış gibi hatırlar. Ben de o sosisli arabasıyla son anlarımızı hep öyle hatırlayacağım. Etrafımda inanılmaz bir aksiyon vardı ama arka plan bulanık bir görüntüden ibaretti. Bırakılan eller, havaya savrulan kollar, yere düşen vücutlar, hepsi karanlık ve ürkütücü figürler olarak kaldı belleğimde.

O an, ben ve arkadaşlarım için, Mickey Mantle'ın kalelerden geçerek sayı turunu tamamladığı bir günde geldi. Hepimiz o ana tanıklık edip gururlanmayı isterdik.

•••

SOSİSLİ ARABASINI EN uzun Michael tuttu. Merdivenlerden düşmesini engellemek için gösterdiği

çabadan, kol kasları şişip belirginleşmişti. John yere düşmüştü. Sırtı istasyonun tahta tırabzanına dayalıydı. Arabanın tahta kolları iki avcunu da yarmıştı. Tommy dizlerinin üzerine düşerken, son bir ümit, tekerleklerden birine yapıştı. Dizleri beton zeminde çizik içinde kalmıştı. Ben iki elimle şemsiyenin dibini tutmuştum. Kollarımla yüzüme sıcak sular sıçrıyordu.

Sosisçi birkaç adım arkamızda, dizlerinin üzerindeydi. Elleriyle yüzünü kapamıştı. Parmaklarının arasından bir tek gözleri görünüyordu.

"Daha fazla tutamayacağım!" diye bağırdı Tommy. Tekerlek elinden giderek kayıyordu.

"Bırak," dedi Michael.

"Olmaz!" dedim. "Bırakamayız!"

"Bırak Shakes!" diye diretti Michael. Sesinde kaçınılmazın teslimiyeti vardı. "Bırak."

Arabanın merdivenlerden yuvarlanışını izlemek, onu tutmaya çalışmak kadar acı verici değildi. Kulakları sağır eden bir gürültü koptu. İki araba boş bir sokakta kafa kafaya çarpışmış gibi. Sosisler, soğanlar, içecekler, buzlar, peçeteler ve lahana turşuları hep birlikte havaya fırladı ve merdivenin kenarlarına saçıldı. O an gözüme bir Florida seyahat posteri ilişti. Üzerinden soğanlar süzülüyordu. Yarı yolda, arka tekerlerden biri kopup başka bir tarafa uçtu. Şemsiyeli üst kısımsa merdivenin dibinde ikiye ayrıldı. Sonra en yüksek ses geldi. Tüm metro istasyonunu sallayan bir ses. Kimsenin duymayı beklemediği bir sesti bu.

Tahtanın kemiğe çarparken çıkardığı çatırtı.

O günden sonra, o sesi hayatımın her günü duydum.

***

JAMES CALDWELL ALTMIŞ yedi yaşında, emekli bir matbaacıydı. Otuz altı yıldır aynı kadınla evliydi. Üç yetişkin kızı ve üçü erkek, dört torunu vardı. Sabahı, Aşağı Manhattan'da kızlarından birinin evinde geçirmişti. Kızı Alice yeni evliydi. Kocası, şehir merkezindeki bir muhasebe şirketinde müdür yardımcısıydı. Caldwell, karısına en sevdiği kurabiyelerden almak için Küçük İtalya'daki bir pastaneye uğramıştı. Sol elinde işte o kutu vardı. Doktorun tavsiyesiyle bir haftadan kısa bir süre önce, günde iki paket sigara içmekten vazgeçmişti. Ama viskisinden asla vazgeçmezdi. Viskiyi sek, yanında bir bardak buzlu su ve bir kase tuzlu krakerle içiyordu.

Araba göğsüne çarptığında, iki parça Juicy Fruit sakızı çiğniyor ve *Daily News*'ün son baskısını alabilmek için pantolonunun cebinde bozuk para arıyordu. Son hız üzerine gelen arabayı durdurabilmek için, ellerini öne uzatmıştı.

Araba, yıkıcı bir füzeden farksızdı. Ve günün geri kalanı için, spor sayfalarını okumaktan daha büyük bir planı olmayan James Caldwell'i kendine kurban seçmişti.

Araba ve adam adeta bütünleşerek metro istasyonunun fayans kaplı duvarına çarptı. Tekerleklerin her biri bir tarafa gitti, arabanın kolları kırılıp kıymıkları etrafa saçıldı. Kaynak sularla buz parçaları, Caldwell'in arabanın en sivri köşesiyle duvarın arasında kalan ve kanlı bir topu andıran kel kafasına sıçradı.

Çarpmadan sonraki sessizlik, en az önceki gürültü kadar sersemleticiydi.

Ayaklarımız yere çakılmış gibiydi. Hiçbirimiz kıpırdamıyorduk. Kimse konuşmuyordu ve gözyaşlarımızı tutmaya çalışıyorduk. Sirenlerin feryatlarını duyduk ve bize doğru gelmeleri için dua ettik. Aşağıdaki yıkıntıya baktığımda, Caldwell'in bacaklarının, alt kısmının ağırlığın altında seğirdiğini gördüm.

Bir köşede incecik kan çizgileri, pis sosisli suyuyla birleşip küçük bir birikinti oluşturmuştu.

Havada bok kokusu vardı.

Michael bana döndü ve hayatımda ilk kez, yüzünde korkuyu gördüm.

John'la Tommy kıpırdamadı. Vücutları şiddetle titriyordu. Yüzleri kül rengini almıştı. İkisi de bayılacak gibiydi. Hepimiz kendimizi, bir saat öncekinden çok daha yaşlı hissediyorduk. Vücut saatlerimizin tik takları, kazanın baş döndürücü hızına ayak uydurmuştu.

Solumuzda, zayıf, orta yaşlı bir kadın koşarak karşıdan karşıya geçti ve metro istasyonunun en üst basamağında dikildi. Üzerinde ekoseli bir ev entarisi, belinde beyaz bir önlük vardı. Siyah uzun saçları, öfke dolu gözlerini gölgeliyordu. Elleri kalçalarında, kamburunu çıkararak aşağıdaki manzaraya baktı.

"Aman Tanrım," diye bağırdı bize dönerek. Sesi tiz ve yüksekti. "Ne yaptınız siz? Tanrı aşkına, ne yaptığınızı görüyor musunuz?"

"Galiba bir adam öldürdük," dedi Michael.

15.

O AKŞAMÜZERİ POLİS, dördümüz için gözaltı ve tutuklama emri çıkardı. Bir dizi suçla itham ediliyorduk: İnsan hayatını tehlikeye atmak, birinci derece filli saldırı, tehlikeli bir aracı çalma, kasıtlı saldırı, küçük hırsızlık. Yaşımız tutmadığı için, ihtiyacımız halinde, danışmanlık hizmeti verilecekti. Ayrıca çocuk suçlu damgası yemiştik. Böyle bir damganın avantajlarından biri, sabıka kayıtlarımızın gizli tutulmasıydı. Ayrıca en acımasız hakimler bile, çocuklarla yetişkin suçluları aynı kefeye koymazdı. Yani cezamızın indirilmesi söz konusuydu.

James Caldwell, St. Clare's Hastanesi'nin yoğun bakımında, bir solunum cihazına bağlı, ölüm kalım mücadelesindeyken biz ailelerimizin gözetimine verildik. Büyük bir hız ve pek az itinayla tutuklama sisteminden geçerken, günün şokunu hala atlatamamıştık. Gözlerimizle kulaklarımız, bizi çevreleyen hıçkırıklara ve feryatlara kapalıydı. Biz başka bir dünyadaydık. Tüm bu hareketin ötesinde. Ailelerimiz ağlayıp lanetler yağdırıyor, polisler ifadesiz yüzlerle görevlerini yapıyor, Caldwell'in ailesi gebermemizi istiyordu. Ve sanki bütün mahalle, karakolun önünde bizi bekliyordu. Biz hep diğer tarafta olmuştuk. Tutuklanan adamları izleyen tarafta. Şimdi sıra bizdeydi. Parmakla gösterilen bizlerdik. Konuşulan. Suçlu olan. Babam az önce suratıma sert bir tokat atmıştı. Ona baktım. Mutfak masasının yanındaki bir iskemleye çökmüştü.

Üzerinde yalnızca donu ve tişörtü vardı. Yüzü kıpkırmızıydı. Elleri seğiriyordu. Gözleri yaşlarla doluydu. Annem arka odada, yatağına yüzüstü uzanmış, ağlıyordu.

Ailem bana hep büyük bir özgürlük vermişti. Sokaktaki karmaşadan sıyrılabilme yeteneğime güvenirlerdi. Başımı belaya sokacak bir tip değildim. Bu özgürlük sayesinde, beni günlük olarak yaşadıkları sözel ve fiziksel kavgalardan da uzak tutuyorlardı.

Ve sosisli arabası James Caldwell'e çarptığında, ben o özgürlüğü sonsuza dek kaybettim.

"Üzgünüm, baba," *diyebildim.*

"Üzgün olman hiçbir şeyi değiştirmeyecek evlat," dedi babam birden yumuşayarak. "Yaptığınızla yüzleşmek zorunda kalacaksınız."

"Bize ne olacak?" diye sordum. Sesim çatallanmıştı. Yanaklarımdan yaşlar süzülüyordu.

"Neyse ki yaşlı adam ölmedi," dedi. "Birkaç ay ıslahevinde kalıp çıkarsınız."

Bütün gücümü toplayıp sordum. "Ya ölürse?"

Babam cevap veremedi. Kollarını uzatıp beni kendine çekti. İkimiz de ağlıyorduk. İkimiz de korkuyorduk. Sonraki birkaç gün, geçmişte daima suçlularını bağrına *basan Cehennem* Mutfağı sakinleri için şok içinde geçti. Şimdiki olayın en can alıcı unsuru, suçu bizim işlememizdi.

"Siz farklıydınız," dedi Şişko Mancho, bana yıllar sonra. "Evet, ortalıkta dolaşıp serserilik ediyordunuz, bazen aptal gibi davranıyordunuz, kavga ediyordunuz. Ama siz kimseyi incitmezdiniz. Hiçbir zaman o küçük gangsterlerden biri olmadınız. Sosisli arabasını o adamın üzerine gönderene dek. Kimse sizden böyle bir hareket beklemezdi."

İki hafta sonra aile mahkemesi hakiminin karşısına çıktığımızda, James Caldwell'in kefeni yırttığı kesinleşmişti. Bize ha-

beri, olaya karışan tüm ailelere danışmanlık eden Peder Bobby ulaştırmıştı.

Tutuklanmamızdan mahkeme günümüze kadar arkadaşlarımı görmeme ya da onlarla telefonda konuşmama izin verilmemişti. Hepimiz günlerimizi ailelerimizin yakın takibinde, çoğunlukla evlerimizde geçirmiştik. Peder Bobby her birimizi günlük olarak ziyaret etmiş, yanında çizgi romanlar getirmiş, bizimle cesaret verici konuşmalar yapmıştı. Yanımızdan, daima ilk geldiğinden biraz daha üzgün ayrılmıştı.

Suçumuz gazetelere düşecek kadar korkunç değildi. Dolayısıyla şöhretimiz mahalle sınırları dışına çıkamadı. Yine de kendimizi birer halk düşmanı gibi hissediyorduk. Annem alışverişe ya da kiliseye gittiğinde, mutlaka arkasından fısıldaşmalar oluyordu. John'un annesi işten o kadar kaytardı ki neredeyse atılıyordu. Michael kısacık bir ara evden çıktığında, yolunun üzerine bir bira şişesi fırlatılmıştı. Tommy mahalledeki bir sinemaya alınmamıştı.

"Burada senin gibilere yer yok," denmişti.

"Ben sana ne yaptım?" diye sormuştu Tommy.

"Sen benim kararımı mı sorguluyorsun?" demişti sinema müdürü. "Çok istiyorsan polis çağır."

O iki uzun, korku dolu, korkunç hafta boyunca, evden yalnızca üç kez çıktım.

İlk ikisinde annemle kiliseye gittim.

Üçüncüsünde King Benny'yi görmeye.

***

KENDİME İKİ FİNCANLIK demlikten espresso koydum. King Benny masanın karşısından beni izliyordu. Bir pazar akşamüstüydü. Arkamdaki pencereye dayalı transistörlü

radyoda Yankeelerin maçı açıktı. Radyonun sesi neredeyse sonuna kadar kısılmıştı. Siyah pantolon ve kolsuz tişörtler giyen iki adam, kulübün önündeki tahta basamaklarda oturuyordu.

Kahvemi içip Phil Rizzuto'nun maçın son dakikalarını anlatmasını dinledim. Yankeeler üç tur sayısıyla yenilmişti. King Benny'nin elleri masanın üzerindeydi. Yüzü, sinekkaydı tıraşlı bir maskeyi andırıyordu.

"Bu sene berbatlar," dedi, bir parmağını radyoya doğru kaldırarak.

"Geçen yıl da öyleydiler," dedim.

"Alışkanlık haline getirdiler," dedi. "Yenilgi kötü bir alışkanlıktır. Tıpkı hapse girmek gibi."

Kafamı sallayıp gözlerimi kaçırdım.

"Kimseyi incitmek istememiştik," dedim.

"Böylesi, yaşananları değiştirmez."

"Ama amacımız, birine bir şey yapmak değildi."

"Zaten pek azının öyledir," dedi King Benny.

"Sence ne kadar ceza alırız?"

"Bir yıl," dedi ve birden dizlerim titremeye başladı. "Belki daha fazla. Hakimin ruh haline bağlı."

"Bizim hakim zorlu bir tipmiş, misal oluşturmayı severmiş."

"Hepsi zorludur," dedi King Benny.

Biraz daha kahve içip etrafıma bakındım. Buranın nasıl göründüğünü, kokusunu ve verdiği güvenlik hissini unutmak istemiyordum. King Benny'nin leş kokulu kulübü, tıpkı kütüphane gibi, benim için adeta ikinci bir evdi. Hayatın acımasızlığından kaçıp sığınabileceğim bir yerdi.

Ben, Cehennem Mutfağı'ndaki en tehlikeli adamın yanında huzur buluyordum.

"Baban sana ne beklemen gerektiğini anlattı mı?" diye sordu. "Başının çaresine nasıl bakacağını?"

"Benimle fazla konuşmuyor," dedim. "Çok üzgün. Annemle ikisi durmadan ağlıyorlar. Ya da kavga ediyorlar."

"Orada sana yardım edemem," dedi King Benny bana doğru eğilip dikkatle yüzüme bakarak. "Ya da arkadaşlarına. Tek başınıza olacaksınız. Kolay olmayacak Shakes. Zor olacak. Sen ve arkadaşlarının yaşadığı en zor şey olacak."

"Babam da öyle düşünüyor," dedim. "O yüzden ağlıyor."

"Baban oradaki şartları biliyor," dedi King Benny. "Ve senin hazır olduğunu düşünmüyor. Dayanabileceğini."

"Ya sen?"

"Ben ona katılmıyorum," dedi King Benny. "Sende bana benzemeyen bir yan var. Küçük bir parçan benim gibi değil. Ve sırf bu bile, seni canlı olarak geri getirmeye yetmeli."

"Gitsem iyi olur," dedim fincanı kenara iterek. "Dışarıda tek başıma fazla uzun kalmaya iznim yok."

"Ne zaman gidiyorsunuz?"

"Perşembe hakim karşısına çıkacağız," dedim, zamanla öz babam gibi sevmeye başladığım adama bakarak. "Nereye ve ne kadar süreliğine gittiğimizi o gün öğreneceğiz."

"Ailen seninle olacak mı?"

"Yalnızca babam," dedim. "Annemin dayanabileceğini sanmıyorum. Nasıl olduğunu bilirsin."

"Böylesi daha iyi," dedi King Benny. "Annen seni mahkeme salonunda görmesin."

"Geri döndüğümde burada olacak mısın?" diye sordum boğuk bir sesle. Gözlerimi dışarıdaki iki adama dikmiştim. King Benny'nin, ağladığımı görmesini istemiyordum.

"Ben burada olacağım," dedi. "Hep yaptığımı yapacağım."

"Neymiş o?" diye sordum gözyaşları arasında gülümseyerek.

King Benny, boş espresso demliğini işaret etti.

"Kahve."

16.

ARKADAŞLARIMLA ÇİZİK İÇİNDEKİ meşe masanın arkasında duruyorduk. Yüksek tavanlı, havasız bir odanın tam ortasındaydık. Ellerimiz iki yanımızda, gözlerimiz karşıdaydı. Sahip olduğumuz tek iyi kıyafetleri giymiştik. Koyu renk ceketler, koyu renk pantolonlar, beyaz gömlekler ve New York Eyaleti Aile Mahkemesi salonunun krem duvarları arasında iyice göze batan gök mavisi kravatlar.

John'la ben, masanın sağında, avukatımızın yanındaydık. Burnundan nefes almakta güçlük çeken, iri gözlü, masum bakışlı bir adamdı. Saçlarını jöleyle arkaya yapıştırmıştı ve beyaz gömleği, kahverengi pantolonunun arkasından çıkmıştı.

Michael'la Tommy, avukatın solundaydı.

Hiçbirimiz ona bakmıyor, söylediklerini dinlemeye ya da anlamaya çalışmıyorduk. Ailelerimiz arkamızdaydı. Aramızda tahta parmaklıklarla, iki mahkeme memuru vardı. Babam ilk sıranın başında, tam arkamda oturuyordu. Üzgün ve öfkeli varlığı, enseme üfleyen sıcak bir rüzgar gibiydi. Şehir merkezine gelirken, metroda ancak birkaç kelime etmiştik. Bana her şeyin yolunda gideceğini söylemişti. Mahalleli dışında kimse, nerede olduğumu bilmeyecekti. Ve belki, sadece belki bu, iyi bile olmuştu. Belki böylece dersimi alırdım.

"Kampa gitmek gibi olacak," dedi babam, metro Chambers Sokağı'na doğru ilerlerken. "Temiz hava, iyi yemekler, bol

egzersiz. Ve sizi hizada tutacakları kesin. Belki hepiniz biraz disiplin öğrenirsiniz. Benim yapamadığımı onlar yapar."

"Seni özleyeceğim baba," dedim.

"Bu saçmalıkları sonraya bırak," dedi. "Böyle şeyler düşünme. Kaya gibi sert olmalısın. Kimseyi düşünme. Kimse için endişelenme. Kendin dışında. Tek yolu bu evlat. İnan bana, ne dediğimi iyi biliyorum."

Yolun geri kalanında hiç konuşmadık. Hızla ilerleyen metronun uğultusunda kendi sessizliklerimize gömüldük.

On üçüncü doğum günüme iki ay vardı ve hayatımda ilk kez evden ayrılıyordum.

•••

"SANIKLAR, KENDİLERİNE YÖNELTİLEN suçlamaların farkında mı?" diye sordu hakim.

"Evet Sayın Hakim," dedi avukat. Sesi de fiyatı kadar ucuz ve bayağıydı.

"Bu suçlamaları anladılar mı?"

"Evet Sayın Hakim."

Aslında, anlamamıştık. Buraya gelmeden bir gece önce bize, hakkımızdaki tüm suçlamaların birinci derece fiili saldırı şemsiyesi altında toplanacağı söylenmişti. Düşüncesizce hareket edip insan hayatını tehlikeye sokmak. Hırsızlık suçlamasıysa bir tek bana yönelikti, zira her şeyi ben başlatmıştım.

"Elimden gelen bu," demişti avukatımız, tek odalı ofisindeki eski püskü masasının ardından. "Kabul etmelisiniz ki cinayete teşebbüsle suçlanmaktan daha iyi. Ki biliyorsunuz, karşı taraf bunu istiyordu."

"Perry Mason'ı sıkı takip ediyor olmalısınız," dedi John ve annesinden tokadı yedi.

"Sonuç ne? Çocuklara ne olacak?" diye sordu Peder Bobby, yoruma ve tokada aldırmadan.

"Bir yıl yatarlar," dedi avukat. "Minimum. Lorenzo olayı tetiklediği için birkaç ay fazla yiyebilir ama olay yerine en son geldiği için birkaç ay az da yiyebilir. Hakimin bakış açısına bağlı."

"Bu onun fikri değildi," dedi Michael. "Benimdi."

"Önemli olan, fikrin kimden çıktığı değil," dedi avukat. "Her neyse, belki hakimi Lorenzo'ya birkaç ay fazladan vermemesi konusunda ikna edebilirim. Yaşını göz önünde bulundurmasını rica ederim."

"Hepsi çok *genç*," dedi Peder Bobby.

"Ve hepsi *suçlu*," diye karşılık verdi avukat, masasındaki sarı dosyayı kapayıp sigara paketine uzanarak.

"Neresi olacak?" diye sordu Peder Bobby.

"Ne neresi?" Avukat mentollü sigarasını dudaklarının arasına sıkıştırıp bir kibrit yaktı.

"Nereye gönderilecekler?" diye sordu Peder Bobby. Yüzü kıpkırmızıydı. Avuçlarını dizlerine bastırmıştı. "Hangi ıslahevine? Hangi hapishaneye? Onları hangi deliğe tıkacaklar?"

"Wilkinson," dedi avukat. "New York dışında, erkek çocukların gönderildiği bir ıslahevi."

"Nerede olduğunu biliyorum."

"O zaman nasıl bir yer olduğunu da biliyorsunuzdur," dedi avukat.

"Evet," dedi Peder Bobby. Sanki bir anda bütün kanı çekilmişti. "Biliyorum."

***

OMZUMUN ÜZERİNDEN SOLA, Caldwell ailesi üyelerine baktım. Savcı masasının arkasındaki ilk iki

sırada oturuyorlardı. Yaşlı Caldwell hastaneden çıkıp evine dönmüştü. Vücudundaki sayısız yaranın iyileşmesini bekliyordu. Mahkemeye sunulan sağlık raporuna göre, bir daha sol bacağını eskisi gibi kullanamayacak, hayatı boyunca baş dönmesinden ve diğer uzuvlarındaki uyuşmalardan muzdarip olacaktı. İşitme ve görme duyuları da hasar görmüştü.

Her birimiz Bay Caldwell'le ailesine birer özür notu yazmıştık. Peder Bobby bunları, onlara ulaştırmıştı.

Hiçbirine yanıt gelmemişti.

"Karar açıklanmadan önce söylemek istediğiniz bir şey var mı?" diye sordu hakim, buzlu suyla dolu bardağını yana iterek.

"Hayır efendim," dedik sırayla.

Hakim kafasını salladı ve son kez notlarına baktı. Ellili yaşların sonunda, kısa boylu, tıknaz bir adamdı. Kafası beyaz saçlarla kaplıydı ve kahverengi gözleri, düşüncelerini pek az ele veriyordu. İkinci karısı ve iki köpeğiyle Manhattan'da bir sitede oturuyordu. Çocuğu yoktu. Hırslı bir poker oyuncusuydu ve yaz tatillerini Cape Cod'daki evinin iskelesinde balık tutarak geçiriyordu.

Boğazını temizleyip biraz su içti ve önündeki dosyayı kapadı.

"Eminim şimdiye dek, işlediğiniz suçun ciddiyetinin farkına varmışsınızdır," diye başladı sözlerine. "Bir adamın işyerini, ki sizin olayınızda bu, bir sosisli sandviç arabasıydı, hiç düşünmeden gasp ettiniz ve bununla başka bir adamın canına kastettiniz. Sonunda bir adam ağır maddi hasara uğradı ve diğeri neredeyse ölüyordu. Bir sosisli sandviç için değer miydi?"

Oda sıcaktı ve ceketimle gömleğimin altında su gibi terliyordum. Ellerimi önümde kavuşturmuş, karşıya bakıyordum. Arkamdakilerin mırıltılarını duydum. Sağımdakiler, hakimin sözlerinden irkilmişti. Solumdakilerse heyecanla verilecek ce-

zayı bekliyordu. Babamın yanında oturan John'un annesi, tespih çekerek bir dua mırıldanmaya başladı.

"Bay Kratrous işinden ve burada bir yuva kurma hayallerinden vazgeçmek zorunda kaldı. Anavatanı Yunanistan'a, bizim hayat tarzımıza duyduğu inancı dört düşüncesiz çocuk tarafından kırılmış olarak dönecek. Bay Caldwell onun kadar bile şanslı değil. Bir eşek şakası yüzünden hayatı bir daha asla eskisi gibi olmayacak. Bu dünyada geri kalan günlerini, acısını azaltmak için kullanacağı ilaçlarla geçirecek. Ancak bir baston yardımıyla yürüyebilecek ve belki de evinden çıkmaya bile korkacak. Ve hepsi ne için? Dört çocuk, başkalarının acısıyla alay edebilsin diye. Ama eşek şakanız feci şekilde geri tepti, öyle değil mi?"

Sabah 9.40'tı. Hakim, cübbesinin kollarını sıvayıp suyundan bir yudum daha aldı ve bizi onun erkek çocukları için ıslahevi, diğer herkesin hapishane olarak adlandırdığı yere yolladı.

Kont'tan başlayarak tek tek yüzlerimize baktı.

"John Reilly," dedi. "Mahkeme, on sekiz aydan uzun, bir yıldan kısa olmamak suretiyle Wilkinson Erkek Çocuklar Islahevi'ne gönderilmene karar verdi. İki tarafın avukatlarının önceden anlaşmasına göre, cezan bu yıl, 1 Eylül'den itibaren başlayacaktır."

Arkamdan, John'un annesinden boğuk bir inilti geldi.

"Thomas Marcano," dedi hakim, dikkatini Tereyağı'na yönelterek. "Mahkeme, on sekiz aydan uzun, bir yıldan kısa olmamak suretiyle Wilkinson Erkek Çocuklar Islahevi'ne gönderilmene karar verdi. İki tarafın avukatlarının önceden anlaşmasına göre, cezan bu yıl, 1 Eylül'den itibaren başlayacaktır."

"Michael Sullivan," diye devam etti. Grubun lideriyle konuşurken sesi sertleşmişti. "Mahkeme on sekiz aydan uzun,

bir yıldan kısa olmamak suretiyle Wilkinson Erkek Çocuklar Islahevi'ne gönderilmene karar verdi. İki tarafın avukatlarının önceden anlaşmasına göre, cezan bu yıl 1 Eylül'den itibaren başlayacaktır. Şunu da eklemeden geçemeyeceğim ki bölge papazınız Peder Robert Carillo senden o kadar iyi bahsetmeseydi, cezan daha ağır olabilirdi. Yine de seninle ilgili şüphelerimden tamamen arındığımı söyleyemem. Yanılıp yanılmadığımı zaman gösterecek."

Üst dudağımla alnımı silip adımın söylenmesini bekledim. Arkama bir göz attığımda, babamın gözlerini yumup kollarını kavuşturduğunu gördüm. Kel kafasının tepesi terden parlıyordu.

"Lorenzo Carcaterra," dedi hakim. Sesindeki nefret bir nebze olsun azalmamıştı. "Senin durumunda, mahkeme bu dört çocuğun arasında en küçük oluşunu ve olay yerine arabanın çalınmasından sonra geldiğini göz önünde bulundurmuştur. Bu bağlamda, bir yıldan uzun, altı aydan kısa olmamak suretiyle, Wilkinson Erkek Çocuklar Islahevi'ne gönderilmene karar verilmiştir. İki tarafın avukatlarının önceden anlaşmasına göre, cezan bu yıl 1 Eylül'den itibaren başlayacaktır."

Hakim, kafasını yüksek arkalıklı iskemlesine dayayıp sessizce bizi süzdü. Sağ elinin parmaklarıyla dosyanın kenarında tempo tutuyordu. Yüzünde bomboş bir ifade vardı. Yargının gücüyle ağırlığı artan, ufacık tefecik, alelade bir adamdı işte.

"Umarım," dedi nihayet, "Wilkinson'daki zamanınızı iyi değerlendirirsiniz. Bir zanaat öğrenir ya da eğitiminizi ilerletirsiniz. Aksi takdirde, yani size sunulan imkanları görmezden gelirseniz, size garanti ederim ki başka bir suçla karşıma gelirsiniz. Ve emin olun, o zaman size bugünkü kadar merhametli davranmam."

"Teşekkürler sayın hakim," dedi avukatımız, şakaklarından terler süzülerek. "Şu aşağılık herife bak," dedi babam, arkasında oturan Peder Bobby'ye. Sesi bize kadar ulaşmıştı. Bu sırada hakim, salonu terk etmek üzereydi. "Nasıl da gülümsüyor. Dört çocuğu bir yıla mahkum etti ve gülüyor. Şeytan diyor, git lanet çenesini kır!"

Peder Bobby öne eğilip elini babamın omzuna koydu.

"Sakin ol Mario," dedi. "Ne yeri, ne zamanı."

"Asla yeri olmaz zaten," diye söylendi babam. "Ve o lanet zaman hiç gelmez."

Avukatımız, tahta parmaklıkların üzerinden Peder Bobby'ye elini uzattı. Caldwell ailesinin yaptığı şamatanın yanında, sesi güçlükle duyuluyordu.

"Umabileceğimiz en iyi şekilde bitti," dedi avukat.

"Belki senin açından öyledir," dedi Peder Bobby.

"Daha ağır bir ceza alabilirlerdi," dedi avukat. "Biliyorsunuz, suçları ciddiydi."

Peder Bobby ayağa kalkıp parmaklıklara yaslandı. Çıkardığı rahip yakası sağ elinde duruyordu.

"Bu bir oyun değil," dedi. "Yapılan anlaşmaların ya da ne kadar ceza aldıklarının önemi yok. Dört çocuğun hayatı söz konusu. Senin adlarını bile öğrenmeye zahmet etmediğin dört çocuğun. Sırtını sıvazlayacağımızı sanıyorsan yanılıyorsun."

"Ben işimi yaptım," dedi avukat.

"İşimi yaptım," diye tekrarladı Peder Bobby. "Sıradan insanların hayat felsefesi."

"Belki de sen, onlara daha iyi meziyetler kazandırsaydın," dedi avukat, "benim gibi bir pisliğe ihtiyaçları olmazdı Peder."

Peder Bobby tekrar yerine oturdu. Göz göze geldiğimizde yüzü kireç gibi bembeyaz, gözleri acı doluydu.

"O kadar karamsar olmayın," dedi avukat. "Sonuçta Wilkinson'dan çıkan herkes, birer suçluya dönüşmüyor."

Avukat dönüp masasındakileri topladı ve birkaç şeffaf dosyayı eski püskü, kahverengi çantasının içine attı.

"Hatta bazıları Tanrı'yı bulup rahip bile oluyor," dedi, tekrar Peder Bobby'ye döndüğünde. "Haksız mıyım?"

"Cehenneme git," dedi Peder Bobby.

Dışarıda hafif bir yaz yağmuru çiselemeye başlamıştı.

İKİNCİ BÖLÜM

"Öyleyse yaşayın, kalbimin sevgili
çocukları ve asla unutmayın:
Emri, insanlara geleceği bahsettikçe,
insanlığın bütün bilgeliği
şu dört kelimede toplanacak:
Bekle ve ümit et."

-Monte Kristo Kontu

1.

PANİKLEMEYE BAŞLADIĞIMDA, DAHA hücreye atılalı bir saat bile olmamıştı. Bununla savaşmak için gözlerimi kapadım ve evi düşündüm. Mahalleyi, oyun oynadığım sokakları ve tanıdığım insanları. Bir yangın musluğundan yüzüme soğuk su sıçradığını hayal ettim, avcumda bir beyzbol topunun dikişlerini hissetmeye çalıştım, bir çatıdan yayılan yumuşacık bir şarkıyı duyar gibi oldum. Daha on üç yaşında bile değildim ve ait olduğum yere geri dönmek istiyordum. Her şeyin, sosisli arabasını çaldığımız günden önceki gibi olmasını. Cehennem Mutfağı'nda olmak istiyordum. Soğuk duvarları ve ufacık bir karyolası olan bu yerde değil. Yerimden kıpırdamaya bile korkuyordum.

İçerisi karanlıktı. Karnım acıkmıştı. Rutubetli hava, temizlik malzemelerinin kokusuyla ağırlaşmıştı. Dar yerlerden, karanlıktan nefret ederdim ve hücrem, iki tanıma da uyuyordu. Duvarlarda çatlaklar vardı ve yer yer sıvaları dökülmüştü. Bir duvara James Dean'in yırtık pırtık bir fotoğrafı yapıştırılmıştı. Yalnız olmaktan nefret ediyordum. Okuyacak kitaplarım ya da düzenleyecek beyzbol kartlarımın olmamasından da. Dışarıdan kilitli, kalın, demir kapıya bakmaktan. Diğer hücrelerden gelen gürültüleri duymazdan

gelmek imkansızdı. Şimdiden, Sacred Heart Kilisesi'nin huzurunu özlemiştim.

Ne kadar dayanıklı ya da güçlü biri olduğunuzu anlamak fazla uzun sürmüyor. Daha Wilkinson'daki ilk günümde, ikisi de olmadığımı biliyordum. Korkunun yolunu bulması ve özenle inşa edilmiş zırhtan içeri sızması, yalnızca bir an alıyor. Ve korku bir kere içinize sızdı mı artık hep orada kalıyor. İster hayatın acımasızlığıyla sertleşmiş bir suçlu, ister küçük bir çocuk olun.

•••

WILKINSON'DA TANIŞTIĞIM İLK gardiyan, Sean Nokes'tu. O zamanlar yirmi beş yaşındaydı. Bacaklarını birbirine sıkıca bastırarak hücremin ortasında dikildi. Siyah copunu iki eliyle birden kavramıştı. Kaba saba bir yüzü, al yanakları vardı. Sarı saçları iki numara kazınmıştı. Bumburuşuk, kahverengi bir pantolon, kalın tabanlı siyah ayakkabılar ve kolalı beyaz bir gömlek giymişti. Ön cebine siyah bir yaka kartı tutturmuştu. Gözleri buz gibi, sesi boğuktu.

"Eski kıyafetlerini yere at." Bana söylediği ilk sözler bunlardı.

"Burada mı?"

"Ne o, soyunma odası filan mı bekliyordun? Haydi, sallanma."

"Sizin önünüzde mi soyunacağım?" diye sordum.

Noke'un yüzünde bir gülümseme belirdi. "Burada olduğun sürece, gece gündüz, her şeyi birilerinin önünde yapacaksın. Buna işemek, sıçmak, dişlerini fırçalamak, kendinle oynamak ve eve mektup yazmak da dahil. Biri hep seni izliyor olacak ve o kişi, çoğunlukla *ben* olacağım."

Gömleğimi yere attım, pantolonumun fermuarını indirdim ve dizlerime düşmesine izin verdim. Sonra pantolonumdan çıkıp onu kenara tekmeledim. Şimdi üzerimde yalnızca beyaz pamuklu donum, topukları delik beyaz çoraplarım ve bir çift bağcıksız Keds vardı. Nokes'a baktım.

"Hepsini," dedi, asker duruşunu bozmadan. "Burada tek tip kıyafet giyilir."

"Çıplak mı kalacağım?" diye sordum.

"Nihayet anladın. Siz Cehennem Sokağı çocuklarının, herkesin söylediği kadar beyinsiz olmadığını biliyordum."

Donumla ayakkabılarımı çıkarıp çoraplarımı top yaptım ve yanımdaki yığına attım. Orada çırılçıplak ve utanç içinde beklemeye başladım.

"Şimdi?" diye sordum dayanamayıp.

"Giyin," dedi Nokes başıyla karyolamın üzerindeki kıyafetleri işaret ederek. "On beş dakikaya toplanacağız: Diğer çocuklarla tanışırsın."

"Arkadaşlarım da bu katta mı?" diye sordum, karyolanın yanma gidip katlı, yeşil gömleğe uzanırken.

"Arkadaş mı?" dedi Nokes arkasını dönerek. "öğrenecek çok şeyin var ufaklık. Burada kimsenin arkadaşı olmaz. Bunu aklından çıkarmasan iyi edersin."Wilkinson Islahevi'ne yaptığımız otobüs yolculuğu üç saatten fazla sürmüştü. İki kez benzin almak için durduk, bir kere de kısa bir tuvalet molası verdik. Öğle yemeğini yolda yedik. Menümüz, vıcık vıcık tereyağlı sandviçlerden, ılık elma suyundan ve 'Oh Henry!' marka çubuk şekerlerden oluşuyordu. Dışarıda 32 derece sıcak vardı. İçerisi daha da sıcaktı. Eski havalandırma ılık hava üflüyordu ve camların yarısı kapalıydı. Çerçevelerinin diplerinde toz tabakaları birikmişti.

Otobüs eski, dar ve pisti. İçi ve dışı koyu griye boyanmıştı. Otuz altı koltuğun yarısında, benden küçük çocuklar vardı.

Zaten hiçbiri on altı yaşından büyük değildi. Yolda bize üç gardiyan refakat etmişti. Biri önde, şoförün yanında, diğer ikisi arkadaydı. Arkadakiler sigara içip açık saçık bir dergiye bakıyordu. Her bir gardiyanın uzun, siyah bir copu ve kemerinin iç tarafında sersemletici spreyi vardı. Öndeki gardiyan, pantolonunun beline küçük bir tabanca sıkıştırmıştı.

Çocukların dördü siyahtı, ikisi İspanyol kökenli gibi görünüyordu, diğerleri beyazdı. Koltuklarda yalnız oturuyorduk. Ayaklarımız, otobüs boyunca ilerleyen ince demir bir çubuğa zincirliydi. Konuşmamıza izin vardı ama çoğunluk, camdan kırları izlemekle yetiniyordu. Çocukların büyük bir kısmı, New York şehri sınırlarının dışına ilk kez çıkıyordu.

Michael iki sıra önümde, John'la Tommy solumda, benimkine yakın iki koltuktaydı.

"Tıpkı Doug McClure'un *The Longest Hundred Miles*'da kullandığı otobüse benziyor, değil mi?" dedi John, diğer tarafındaki çiçek bozuğu suratlı çocuğa.

"Doug McClure da kim be?" dedi çocuk.

"Önemli değil," diye mırıldandı John, dikkatini yeniden engebeli kırlara yönelterek. O sabah erken saatlerde, Foley Meydanı'nın karşısındaki mahkeme binasının önünde akrabalarımızla arkadaşlarımıza veda etmiştik. Babam bana sarıldı ve gardiyanlardan biri, gitme vaktimizin geldiğini söyleyene dek bırakmadı.

"Ona iyi davranın," dedi babam, gardiyana.

"Merak etme," dedi adam. "İyi olacak. Şimdi geri çekil lütfen."

Babamdan uzaklaşıp otobüsün yanındaki kuyruğa girdim. Etrafımızdaki çember giderek daralıyordu. Yaşlı eller bize son kez dokunmak için uzanıyor, anneler ağlıyor, babalarsa kafaları önde, öfkeli bir sessizlik içinde bekliyordu. John'un anne-

si, tespihini başına koymuştu. Dizleri titriyordu. Michael'la Tommy, kuyrukta arkamda durdu. Gözlerini boşluğa dikmişlerdi. Onları geçiren kimse yoktu.

Soluma baktığımda, Peder Bobby'yi bir otoparkın yanında dikilirken gördüm. Sırtını bir sokak lambasına dayamıştı. Başımla selam verdim ama ne kadar çalışsam da gülümsemeyi başaramadım. Peder Bobby sigarasını kaldırıma atıp otobüse doğru yürüdü.

Keşke orada olmasaydı. Keşke hiçbiri orada olmasaydı. Hapishane olarak nitelendirebileceğim bir yere gitmek için kuyrukta beklerken, bırakın en yakınlarımın, *kimsenin* beni görmesini istemiyordum. Özellikle de Peder Bobby'nin. Kendimi ona ihanet etmişim, güvenini boşa çıkarmışım gibi hissediyordum. Bana ve arkadaşlarıma elinden geldiğince yardım etmeye çalışmıştı. Belki bize insaflı davranır diye hakime bir sürü mektup yazmış, başka bir kuruma gönderilmemiz için uğraşmış, bizim kendi sorumluluğuna verilmemiz için ricacı olmuştu. Hiçbiri işe yaramamıştı ve şimdi geriye bir tek, bizim için dua etmek kalıyordu.

Karşımda durdu. Gözlerinde müthiş bir hüzün vardı. Güçlü, sırım gibi vücudu, üzüntüden neredeyse iki büklüm olmuştu.

"Bana yazacak mısın?" diye sordu.

O an deliler gibi ağlamak istedim. Ona, babama yaptığım gibi sıkıca sarılmak istedim. Gözyaşlarımı tutup yutkunmaya çalıştım. Ağzımda pas tadı vardı. Boğazım kurumuştu.

"Merak etme," diyebildim. "Yazarım."

"Çok sevinirim," dedi Peder Bobby. Sesi, en az benimki kadar boğuk ve kırgındı.

Islak gözlerle yüzüme baktı. O bakışın ne anlama geldiğini yıllar sonra anlayacaktım. Beni uyarmak isteyip de sırf daha

fazla korkmamam için yapamadığım. Beni, hepimizi kaptığı gibi, oradan kaçmamak için kendini ne kadar zor tuttuğunu. Hep birlikte, elimizden geldiğince hızlı koştuğumuzu hayal ettiğini. Hepimiz özgür olana dek.

"Bana bir iyilik yapar mısın?" diye sordum.

"Ne istersen."

"Annemle babama göz kulak ol. Son birkaç haftadır birbirlerini öldürecek gibiler."

"Tamam," dedi Peder Bobby.

"Ve ne duyarsan duy, onlara hep iyi olduğumu söyle."

"Yalan söylememi mi istiyorsun?" dedi, bir eli omzumda, gözyaşları arasında gülümseyerek.

"Bu beyaz bir yalan Peder," dedim. "Kimseye bir zararı dokunmaz."

Peder Bobby birkaç adım uzaklaşıp otobüse binişimi izledi ve gözleriyle koltukları tarayarak benden erkenci davranan arkadaşlarımın yerlerini saptamaya çalıştı. Sonra cebinden bir sigara daha çıkarıp yaktı ve derin bir nefes çekti. Yavaş adımlarla babamın yanına gitti ve otobüs hareket edip kaldırımdan ayrılana dek orada bekledi. Sonra iki adam, bir rahip ve eski bir sabıkalı, başları önde, elleri ceplerinde, güvende hissettikleri tek yere dönmek için en yakın metro durağına doğru yürüdü.

2.

WILKINSON ISLAHEVİ, BÜNYESİNDE 375 çocuk suçluyu barındırıyordu. Beş farklı birim, yedi dönümlük, bakımlı bir araziye yayılmıştı. İki büyük spor salonu, bir futbol sahası, 402 metrelik bir koşu pisti ve bütün dinlere uygun bir şapeli vardı.

Tesis, dışarıdan bakıldığında, onu yönetenlerin yaratmak istediği imaja uygun görünüyordu. Buraya özel bir yatılı okul havası vermek istemiş ve başarmışlardı. Mahkumlar, yüz adet gardiyanın kontrolündeydi. Çoğu, civardan toplanmış acemilerdi. Yaşça en büyük mahkumlarla aralarında sadece birkaç yaş vardı. Wilkinson onlar için, yargıda ya da devlette atanabilecekleri diğer işler için bir başlangıç, geçici bir duraktı. Gardiyanların büyük bir bölümü burada ortalama iki yıl kalıyor, Wilkinson'da görev yapmış olmak, iş hayatlarında onlara artı bir puan sağlıyordu.

Öğretmenler, binalarla bahçelerin bakımını yapan işçiler, aşçılar ve diğer personel de hep civar kasabalardandı. Böylece hem maliyetleri düşük tutuyorlar hem de mahremiyetlerini koruyabiliyorlardı. Duydukları ya da gördükleri önemli değildi. Bölgedeki en büyük işvereni kimse kaybetmek istemezdi.

Wilkinson'ı, bir hapishane müdürüyle iki yardımcısı yönetiyordu.

Müdür, kırklarının sonlarında, aşırı kilolu, umursamaz bir adamdı. Wilkinson'daki gerçeklerden çok, buranın dışarıdan nasıl göründüğüyle ilgileniyordu. Karısı ve iki çocuğuyla yaşadığı büyük ev, ana kapıya arabayla beş dakika bile değildi. Her akşam ofisinden dörtte çıkar, sabahları ondan önce gelmezdi. Bir gün kendi ıslahevlerini yönetmenin hayaliyle yaşayan genç yardımcıları da çalışma saatleri konusunda ondan farklı değildi.

Günlük işlemlerden gardiyanlar sorumluydu. Wilkinson'da her sabah altıda kalkılıp egzersiz yapılıyor, yirmi dakikalık bir kahvaltıdan sonra günlük koşuşturma başlıyordu. Akşamları, ışıkların sönme vakti dokuz buçuktu. Her gün bir dizi düdük sesiyle sıradaki durağımıza güdülüyorduk. Sınıf, spor salonu, duş, yemek, revir, kütüphane ya da saha çalışmalarına.

Michael, Tommy, John ve ben, arazideki üçüncü ve en küçük binanın ikinci katındaki C grubuna yerleştirilmiştik. Her biri üç buçuk metrelik farklı hücrelerde kalıyorduk. Hücrelerde bir karyolayla bir döşek, kapaksız bir tuvalet ve sadece soğuk su musluğu bulunan bir lavabo vardı. Odaya açılan demir kapının ortasında üç parmaklık ve tabanında da sürmeli bir panel bulunuyordu. Lavabonun üzerinde, demir telle kaplanmış küçük bir pencere vardı. Buradan bakıldığında, gökyüzünün hiçbir rengi yokmuş gibi görünüyordu.

Duş iznimiz üç günde birdi ve her cuma sabahı temiz kıyafetler veriliyordu. Kirli çamaşırlarımızı, beyaz saçlı, topal bir adamın gezdirdiği tekerlekli sepete atıyorduk. Karışıklığı önlemek için, yeşil gömleklerimizin, beyaz pantolonlarımızın, beyaz çoraplarımızın ve lacivert spor ayakkabılarımızın içine soyadımızın ilk iki harfi yazılıyordu. Tıraş olabilecek kadar büyük çocuklar, bu işi mutlaka bir gardiyanın gözetimi altında yapıyordu. Sakala ve bıyığa izin yoktu. Portatif radyolarla

başka herhangi bir kayıt cihazına da öyle. Bina başına bir televizyon düşüyor, onu da genelde gardiyanlar izliyordu.

Ayda bir, büyük salonda film gösteriliyor ve 375 mahkumun tamamının bu etkinliğe katılması bekleniyordu.

Her katta dört gardiyan görev yapıyordu. Bizim grubun lideri Nokes'tu. Onunla çalışan üç adamın isimleri, Ferguson, Styler ve Addison'dı. Kimse bize ilk adlarını söylemedi, biz de sormaya asla cesaret edemedik. Hepsi yirmili yaşlarının ortalarındaydı ve oldukça sıkı fıkı görünüyorlardı.

Ferguson, uzun boylu, kemikli bir tipti. Kadınsı elleri ve düşüncelerini kolayca ele veren, ince bir yüzü vardı. Görev sırasında öldürülen bir New York eyalet polisinin tek oğluydu ve hem New York Şehri hem Suffolk County polis departmanının bekleme listesindeydi. Wilkinson'da bir yılını daha yeni doldurmuştu. Mahkumlar, Ferguson'dan hiç hoşlanmıyor, ona güvenmiyorlardı. Ani bir öfkesi ve fiziğinden hiç beklenmeyecek hayvani bir gücü vardı. "O herife ilk baktığında anlıyordun," dedi John. "Onunki ya ölecek ya öldürecek ya da ikisine birden yetecek tarzda bir öfkeydi."

Styler, Wilkinson'da çalışarak hukuk fakültesindeki eğitiminin masraflarını karşılıyordu. Kısa boylu ama oldukça kaslıydı ve spor salonunu mahkumlar kadar sık kullanıyordu. Akşam molalarında barfiks çeker, mahkumlara açıkça meydan okurdu. Daima kötü bir ruh hali içindeydi. Hem okuyup hem çalışmanın yüküne, bir de nefret ettiği ve küçümsediği bir işte vakit kaybetmenin bıkkınlığı binmişti. Styler kendisi de öyle olmasına rağmen, diğer fakirlere tepeden bakardı. Ona nereden geldiğini ve kaçmak için ne kadar uzağa gitmesi gerektiğini hatırlatırlardı.

Addison, yerel bir liseden mezun olmuştu. İyi imkanları olan, dolgun maaşlı ve yirmi yıl sonra emeklilik hakkı elde

edebileceği bir işten başka beklentisi yoktu. Önüne gelen her sivil kamu hizmeti sınavına girmişti. Bölgedeki, sekiz polis ve itfaiye departmanının bekleme listesindeydi. Bize tahsis edilen gardiyanların en genci ve en gürültücüsüydü. Durmadan emirler yağdırarak boğaz kaslarını çalıştırmak ister gibi bir hali vardı. Cehennem Mutfağı'nda onun gibi bir sürü adam görmüştük. Alelade mesleği dışında, hayatta pek az şeyi vardı. İş dışında sürekli eziliyor, işinde de bizi eziyordu.

İlk bakışta, Addison bizi şaşırtmamıştı. Aslına bakarsanız, hiçbiri şaşırtmamıştı. Ama o sadece ilk bakıştı ve ilk kez, ne beklememiz gerektiği hakkında hiçbir fikrimiz yoktu. John'un yanında oturuyordum. Sırtımızı spor salonunun duvarına yaslamış, bacaklarımızı öne uzatmıştık. Gömleklerimiz terden sırılsıklamdı. Altı siyah mahkumun üç üçe basketbol maçını izliyorduk. Daha Wilkinson'daki üçüncü günümüzün ortasındaydık ama buraya geleli üç ay olmuş gibi hissediyorduk.

Üzerinde sweatshirt olan, kaslı bir oğlanın şut çekmesini yapışını izledim. Sonra gözlerim, biz mahkumları içeride tutan beton duvarlara kaydı. Islahevindeki ilk günlerimde, endişelerimi giderecek hiçbir şey olmamıştı. Yemekler tatsızdı, uyumak neredeyse imkansızdı. Bahçede ve sınıflarda daimi bir gerginlik vardı. Sürekli, bir tehlikeye karşı tetikteydin. Sanki hep bir şeyler olacakmış gibiydi. Hayatımın koca bir yılını bu şekilde geçirebileceğimi hayal bile edemiyordum.

John, benden de kötü durumdaydı. Dar mekanlar, klostrofobisiyle astımını azdırmıştı. Yemeklerde verilen sütü içemiyordu. Dolayısıyla sıvı alımı, oyun alanındaki çeşmeden içtiği birkaç yudum ılık suyla sınırlıydı. Cildi sararmıştı, sürekli burnu akıyordu ve benim hissettiğimden bile korkmuş görünüyordu.

"Siz Cehennem Mutfağı çocukları, günlerinizi böyle mi geçirirsiniz?" Bunu soran Nokes'tu. Birden tepemizde bitmişti. Siyah copu elindeydi. "Zencilerin basket atmasını izleyerek mi?"

"Mola verdik," dedi John. "Birazdan kalkacağız."

"Ne zaman mola vereceğinize ben karar veririm," dedi Nokes, yapmacık bir sırıtışla.

Sam Nokes'un aramızdaki varlığını hissettirmesi fazla uzun sürmedi. Elinde tuttuğu güçten zevk alan, her fırsatta hır çıkaran adamlardandı. Wilkinson'daki ikinci yılının ortasındaydı ve evleneli altı ay bile olmamıştı. Arabayla ıslahevine sekiz kilometre ötedeki bir apartmanın üçüncü katında, iki odalı bir dairede yaşıyordu. Maaşının küçük bir kısmını Rochester yakınlarında oturan dul annesine gönderiyordu ve gardiyanların bowling takımının kaptanıydı. Baca gibi tütüyor ve nefesi sık sık viski kokuyordu.

Nokes özellikle de mahkumlar arasında sert konuşur ve acımasız tavırlar sergilerdi. Ama içimden bir ses, konumunun gücü ve diğer gardiyanların desteği olmadan daha fazlasına kalkışamayacağını söylerdi. Cehennem Mutfağı sokaklarında, adil bir dövüşte, içimizden birinin onu yenmesi işten bile değildi. Hele Michael'ın onu bire bir dövüşte fena pataklayacağından *emindim*. Hatta Janet Rivera'ya bile karşı durması zordu. Ama şimdi burada kapalıydık ve onun kurallarına göre oynamak zorundaydık.

"Hemen geri dönün," dedi Nokes, copunun ucuyla kalabalık avluyu işaret ederek. "*Derhal*."

Omzumu silkip John'a döndüm. "Gel, bir oyun daha oynayalım. Ölecek değiliz ya?" Ayağa kalktım ve omuzlarımdan biri, hafifçe Nokes'un üniformasına süründü.

Nokes arkamdan yetişip copunu kaldırdı ve hızla belime indirdi. Acı o kadar keskin, yoğun ve sersemleticiydi k, tek dizimin üzerine çökmek zorunda kaldım.

Nokes'un ikinci darbesi sırtımın ortasına indi ve hemen ardından üçüncüsü geldi. Kemiklerimi kıracak kadar sertti. Şimdi iki dizimin üzerinde güçlükle nefes alıp veriyor ve afro saçlı bir siyahın gözlerine bakıyordum. O da bana baktı. Sessizce ve yanında zıplayan basket topunun aksine, hiç kıpırdamadan.

John'un, arkamdan bağırdığını duydum. "Ne yapıyorsun? O sana hiçbir şey yapmadı!"

"Üniformama dokundu," dedi Nokes sakin bir sesle. "Bu kurallara aykırı."

"Sana dokunmadı bile," dedi John, bütün vücudu titreyerek. "Eğer dokunsaydı, bunu hakkıyla yapardı."

"Sen bu işe karışma," diye söylendi Nokes.

"Ona vurmak zorunda değildin," diye diretti John. Sesinde ufak da olsa bir Cehennem Mutfağı tınısı vardı. "Sakın bir daha ona vurma."

"Tamam." Nokes'un sesi yumuşamış ama gözlerindeki sert ifade kaybolmamıştı. "Şimdi kalkmasına yardım et ve onu hücresine geri götür." John duraksadığında "Haydi," dedi. "Al götür arkadaşını. Korkma."

"Korkmuyorum," dedi John.

Nokes gülümsemekle yetindi. John hücrede karyolama yatmama yardım etti ve katlı battaniyeyi bacaklarıma sardı.

"Sana öyle vurduğuna inanamıyorum," dedi.

"Bunu ilk kez yapmıyor," dedim.

"Nereden biliyorsun?"

"Yerdeyken diğerlerine baktım. Hiçbiri şaşkın görünmüyordu."

Ve artık ben de şaşkın değildim. Peder Bobby'nin bana ne söylemek isteyip de söyleyemediğini biliyordum. Babamın sözlerinin ağırlığını hissediyordum. King Benny'nin üstü

kapalı uyarılarının ne anlama geldiğini anlamıştım. Beni hazırlamaya çalışmışlardı. Hepimizi. Ama hiçbiri, King Benny bile, karşı karşıya kalacağımız dehşeti tasavvur edemezdi. Varlıklarını daha onları duymadan hissettik. John iyi olduğumdan emin olmak için biraz daha yanımda kalmıştı. Sanırım hücrenin ötesindeki acımasız dünyaya dönüşünü geciktirmek istemişti. Yalnızken, bir şekilde, işlerin iyi olduğuna inandırabiliyorduk kendimizi. Ama hiçbir şey iyi değildi ve bir daha asla olmayacaktı.

Nokes hücrenin kapısında durdu. Ellerini göğsünde kavuşturmuştu. Yüzünde çarpık bir gülümseme vardı. Arkasında Ferguson, Styler ve Addison duruyordu. Copları, bellerinin yanından sarkıyordu. Nokes onları hücreme soktu. Addison kapıyı arkasından kapadı. Hiçbir şey söylemediler. Ta ki John, elinden geldiğince korkusuzca onlara ne istediklerini sorana dek.

"Görüyorsunuz ya?" dedi Nokes gülerek. "Bu İrlandalı pislik pek bir cesur."

Ferguson'la Styler, Nokes'un yanından geçip John'u iki kolundan tuttu. Addison hiç vakit kaybetmeden John'un ağzına kalın bir kumaş geçirip kafasının arkasından bağladı. Nokes tepemde durup dizlerinden birini göğsüme bastırdı. Gözlerim ondan, John'a kaydı. İkimizin yüzleri de korkumuzu ele veriyordu.

"Pantolonunu indir," dedi Nokes.

John'un pantolonunu bileklerine kadar indirdiler. Beyaz bacakları, pencereden sızan güneş ışığında parlıyordu.

"Sıkı tutun," dedi Addison, Ferguson'la Styler'a. "Kayıp kafasını vurmasını istemem."

"Tuttuk, merak etme," dedi Ferguson.

"Pekala İrlandalı," dedi Nokes. "Bakalım, ne kadar dayanıklısın."

Addison copuyla John'un sırtına, poposuna ve bacaklarına vurmaya başladı. Teni hemen su toplamış, gözleri yaşlarla dolmuştu. Sırtı pancar gibi kırmızıydı ve bacaklarının ince kasları, darbelerin şiddetiyle bükülüyordu. Her seferinde, John'un dudaklarından hafif bir inilti yükseliyordu. Beşinci darbede bilincini yitirdi. Ama Addison durmadı. Copunu yükseğe kaldırıp daha büyük bir güçle indirdi. Yüzü terden parlıyordu. Gözlerinde, aldığı sadistçe zevkin pırıltısı vardı. Bir düzine darbeden sonra nihayet durup gömleğinin koluyla alnındaki teri sildi. Ferguson'la Styler, hala John'un kollarını tutuyordu. Sırf yere düşmesin diye.

"Sence bu kadarı yeter mi?" diye sordu Nokes, bana.

"Evet," diye yanıt verdim yüzüne bakarak.

"Evet ne, bok çuvalı?"

"Evet efendim," dedim. "Bence bu kadarı yeter."

Diğer üç gardiyan, John'un pantolonunu çekip ağzındaki tıkacı çıkarırken, Nokes'la ben sessizce bekledik. Sonra John, sürüklenerek kendi hücresine götürüldü.

Nokes, benim hücremi turlamaya başladı. Elleri arkasında, kafası eğikti.

"Olaylara benim açımdan bakın," dedi bana. "İşinizi benim istediğim şekilde halledin. Bizimle savaşmaya kalkmayın. Ve bir daha bugünkü gibi bir sorun yaşamayın. Aksi takdirde, siz Cehennem Mutfağı çocukları, buradan sağ çıkamazsınız. Bunu bir düşünün."

Wilkinson Islahevi'ndeki üçüncü günümüz işte böyle bitti.

3.

WİLKİNSON'DAKİLER, BİR GRUP küçük ve masum oğlan çocuğu değildi. Hepsi olmasa bile, çoğu buraya aitti.

Nüfusumuz, eyaletin en tehlikeli ve en fakir bölgelerinden gelen zorlu çocuklardan oluşuyordu. Bir kısmı, ikinci ya da üçüncü kez hüküm giyiyordu. Hepsi şiddete meyilliydi. Pek azı yaptıklarından pişmandı ve daha iyi biri olmak istiyordu.

Mahkumların bazıları Wilkinson'da kalmaktan hoşlanıyor, bunu sokakların amansız dünyasından bir kaçış olarak görüyordu. Diğerleri -ki bu gruba biz de dahildik- beton duvarlara çentik atarak günlerini sayıyordu. Tıpkı hapishane filmlerindeki aktörlerin yaptığı gibi.

Tutukluların çoğu fiili saldırıdan oradaydı ve bu suçların yarısından fazlası, uyuşturucuyla bağlantılıydı. Kokain, o uğursuz dişlerini fakir mahallere geçirmeye yeni yeni başlamıştı. Hızla eroinin yerini almıştı ve popülerliği her geçen gün artıyordu.

Fakirler arasında uyuşturucunun verdiği gücün tadını ilk alanlar, ihtiyacını ilk hissedenler, siyahlar ve İspanyol kökenlilerdi. Bunun sonucunda, eskiden ufak tefek hırsızlıklarla yetinirken, şimdi daha bir cüretkarlaşmışlar, daha tehlikeli işlere kalkışır olmuşlardı. Banliyödeki hemşerilerinin aksine, toz ihtiyacı duyduklarında, güvenebilecekleri cüzdanları şişkin ai-

leleri yoktu. Dolayısıyla, alışkanlıklarını ve arzularını desteklemesi için savunmasız insanlara saldırıyorlardı.

1967'de, İtalyan ve İrlandalı fakirler, belalarını hala alkol ve gereksiz cesaret gösterilerinden buluyordu. Bir kere şişenin mantarı açıldı mı sokak kavgaları çabucak kan davalarına dönerdi. Beyaz mahkumlardan büyük bir kısmı, alkol ve intikam kaynaklı saldırılardan hükümlüydü. Diğerleri ya alkollüyken ya da yanlarında yaşça daha büyük adamlar varken giriştikleri başarısız soygun denemelerinde yakayı ele vermişti.

Arkadaşlarımla ben, kendimizi son derece huzursuz edici bir şekilde ortada kalmış gibi hissediyorduk. Zira biz de saldırıdan içerideydik ama bunu ne sarhoşluktan ne de bir anlık öfkeden yapmıştık.

Biz, saf aptallık yüzünden Wilkinson'daydık.

Islahevinde sadece birkaç sağlam dostluk vardı. Müttefiklikler bir elin parmaklarını geçmezdi ve hepsinin geleceği pamuk ipliğine bağlıydı. Beyazlarla siyahlar, her hapishanede olduğu gibi burada da renklerine göre gruplaşmıştı. Etnik gruplarla aynı mahalleden çocuklar beraber dolaşıyor, birbirlerinin arkalarını kolluyorlardı.

Gruplaşmayı önlemek ve kendileri dışında oluşabilecek herhangi bir gücü engellemek, gardiyanların göreviydi. Kişilerle savaşmak iş değildi ama büyük bir grupla başa çıkmak o kadar kolay olmayabilirdi.

Arkadaşlarımla benimki, dağılmamaya çalışan pek çok gruptan biriydi. Bulunduğumuz blokta, özellikle de Nokes ve Styler tarafından birbirimizden ayrılmaya çalışılmamız bu yüzdendi. Bizim, diğerlerinden daha kolay lokma olduğumuzu biliyorlardı. Onlar kalabalıktı, biz sadece dört kişiydik. Islahevinin gediklisi ve yaşça büyük çocuklara bulaşmak, Nokes'la ekibinin işine gelmiyordu. O grupları hizada tutmak, sadece

görevlerinin bir parçasıydı. Ama bizler, boş zamanlarını değerlendirmek için seçtikleri bir eğlenceydik.

Biraz yaşlarımız, biraz suçumuzun hafifliği, biraz da başka bir çetenin üyesi olmamamız yüzünden, baştan beri bir numaralı alay konusuyduk. Gardiyanlar, diğer mahkumlar ve gruplarla aralarına bir çizgi çekmişti ve onlara ancak bu çizgiyi aştıklarında saldırıyorlardı.

Bizimle çizgi filan yoktu. Nokes'la ekibi, bize saldırmak için bir sebep aramıyordu.

Konu bizsek, hiçbir kural geçerli değildi.

1967 Sonbaharı

4.

ON ÜÇÜNCÜ DOĞUM günümün sabahıydı.

Wilkinson'daki ilk ayımız, başka bir olay yaşanmadan geçmişti. Tereyağı –Tommy– dışında hepimiz yemeklerin kötülüğü ve uykusuzluk yüzünden birkaç kilo vermiştik. Babam beni hapishanenin gürültüsüne çok zor alışıldığı konusunda uyarmıştı.

Haklıydı. İniltiler, horultular, öksürükler, ara sıra atılan çığlıklar, çekilen sifonlar ve içeri gizlice sokulan radyolardan yükselen müzik. Güneş doğana dek hiçbirinin ardı arkası kesilmiyordu.

Sekiz kişilik bir sıranın ortasında yürüyordum. Greg Simpson adında uykulu gözlü eski bir uyuşturucu bağımlısı tarafından yönetilen bir sabah maçından dönüyorduk. Wilkinson'daki dersler son derece vasattı. Çoğu aşırı kalabalıktı, bazen içerideki öğrenci sayısı kırka kadar çıkıyordu. Öğretmenler de en az öğrenciler kadar bezgindi. İngilizce ve Tarih hala en sevdiğim derslerdi. Tabii öğretmenlerin ikisi de Peder Bobby'nin eline su dökemezdi ama en azından deniyorlardı. Arkadaşlarımla, ödevleri heyecanla bekler olmuştuk. Böylece hücrelerimizde oturup duvarlara bakmak ve hiç kesilmeyen ağlamaları dinlemek yerine, uğraşacak bir şeylerimiz oluyordu.

İlk kata gelmiştik. Michael önümde, John arkamdaydı. Mahkumların, Kokuşmuş Meyhane adını taktıkları yemekhaneye gidiyorduk.

"Sırayı bozmayın," diye böğürdü Nokes solumdan. "Carcaterra, Sullivan, Reilly bir adım öne. Ötekiler! Çeneler kapalı, gözler karşıda!"

John'la yediğimiz dayaktan sonra, Nokes ve ekibiyle mesafemizi koruyorduk. Sözlü sataşmalarına karşılık vermiyor, bizi dirsekleriyle dürtmelerine, ensemize patlattıkları tokatlara ve diğer el kol hareketlerine ses çıkarmıyorduk. Bize göre, oyunu güvenli oynamanın tek yolu buydu. Zaten başka şansımız da yoktu.

Kollarımız demir tırabzanın yanlarına değerek, hazır olda durup gözlerimizi karşıya diktik.

Nokes yanımda durup kocaman bir gülümsemeyle hücrelerimize dönmemizi emretti. Benim doğum günüm olduğunu biliyordu ve alaya başlamakta gecikmedi. Bana kendi doğum gününün bir hafta sonra, Styler'ınkinin de hemen akabinde olduğunu söyledi. Bakışlarına karşılık vermemeye çalıştım. Ağır ve sıcak nefesini üzerimde hissediyordum. Sarhoş görünüyor, yürürken ayakları dolanıyordu. Yüzü kırmızı, bakışları bulanıktı. İçimden bir ses, kötü şeyler olacağını söylüyordu.

Nokes benden bir adım uzaklaşıp Michael'a yaklaştı. Ona birkaç saniye baktı ve sonra copunun ucuyla hafifçe omzuna vurdu. Gülümsemesi hala kaybolmamıştı. Bize bir doğum günü partisi düzenlediğini söyledi. Hepimizin hoşuna gidecek bir parti. Nokes konuşurken, alkol yüzünden dili dolanıyordu. Sıradaki birkaç mahkum, kıkırdamaya başlamıştı.

John'la ben, yerimizden kıpırdayamayacak kadar korkmuştuk. Nokes bizi sertçe itmek zorunda kaldı. John bana bakmak için döndüğünde, yüzü korkudan bembeyaz kesilmişti. Michael başı önde, elleri iki yanında, her zaman koruyup kolladığı

arkadaşlarına yardım edememenin acizliğiyle yürüyordu.

Nokes'un bizim için ne planladığından emin değildik ama pasta, balonlar ve parti şapkaları beklememiz gerektiğini biliyorduk. Dördümüz de tek ummamız gerekenin tasavvur edilemez olduğunu anlayacak kadar uzun zamandır Wilkinson'daydık.

Hücreme girdim. Michael hala önümdeydi. Styler, Ferguson ve Addison'ın yatağımda oturduklarını gördüm. İkisi sigara içiyordu. Köşede, lavaboyla klozetin arasında Tommy, hazır olda bekliyordu.

Ferguson gömleğini çıkarıp sırtını duvara yaslamıştı. Addison'ın omzuna vurup göz kırptı. Eğlencenin bir an önce başlaması için sabırsızlandığı belliydi. Bize yaptıkları saldırıları nadiren Ferguson başlatırdı ama olay bir kere başladı mı fiziğinden ve tavırlarından beklenmeyecek kadar ahlaksızca bir tutum sergilerdi. Kendini pek komik buluyordu. Mahkumları, şakalarına yüksek sesle gülene dek tokatladığı ya da tekmelediği söylenirdi.

Etrafıma bakınırken arkamdaki kapının gürültüyle kapandığını duydum. Addison, Styler ve Nokes, gömleklerinin düğmelerini açtı. Vücudum terden sırılsıklam olmuştu. Bayılacak gibiydim. Michael'ın yumruklarını açıp kapadığını gördüm. Tommy gözlerini yummuştu. John'un nefesi sıklaşmış, genzinden hırıltılar yükselmeye başlamıştı.

Nokes, gömleğinin cebinden bir sigara çıkarıp bana sürprizlerden hoşlanır mıyım diye sordu. Hayır dediğimde dördü de kahkahalarla güldü. Sonra Ferguson yanıma gelip avucunu suratıma sürttü ve kaç yaşına girdiğimi sordu.

"On üç," dedim.

Addison, parmağıyla Tommy'ye işaret ederek duvara dönmesini emretti. Tommy yavaşça denileni yaptı.

Ferguson benden uzaklaşıp John'la Michael'a aynısını yapmalarını söyledi. Arkadaşlarım, yataktan en uzak duvara doğru yürüyüp arkalarını döndü.

Nokes ağzından sallanan sigarayla bir kolunu omzuma attı. Addison sigarasını söndürüp saatine baktı ve geri çekilip Nokes'a yer açtı.

Gözlerimi hızla açıp kapayarak alnımdan süzülen terleri engellemeye çalışıyordum. Sesim, korku ve gerginlikten çatlamıştı. "Ne istiyorsun?" diye sorabildim.

"Ağzına alacaksın," dedi Nokes.

Günün geri kalanını fazla hatırlamıyorum. Tek hatırladığım, zorla dizlerimin üzerine çöktürüldüğüm, gözlerimi kapadığım ve etrafımdaki alaycı kahkahalar. Nokes'un kafamın arkasına bastıran terli eli. Ve o korkunç uyuşmuşluk hissi. O gece bitmeden beni öldürmelerini istedim.

Bunu arkadaşlarımla hiç konuşmadım, onlar da bir şey demedi. Doğum günü sabahımdan sonra rutine binen o anları, derinliklerimizden söküp atmak için elimizden geleni yaptık. Bugüne dek, zihnimde, Wilkinson'da maruz kaldığımız cinsel tacize dair net bir görüntü oluşmadı. Onu mümkün olduğunca derine gömmüştüm. Ama hala orada ve ben ne kadar engellesem de hep orada kalacak. Ara sıra ortaya çıktığında da onlarca korkunç kabusumu değil, daha yumuşak anları seçiyor. Bana daha masum görüntülerle çağrışım yapıyor. Bir üniforma, bir adamın kahkahası, karanlık bir oda ya da bir çitin çarpması gibi. Ve belki saniyenin onda biri kadar sürüyor ama bu kadarı bile tüm vücuduma soğuk bir ürpertinin yayılmasına yetiyor.

Tüm o zorlama cinsel temasların detaylarını, bir dizi bulanık görüntüye indirgedim.

Çıplak teni tokatlayan eller görüyorum. Yırtılan pantolonlarla gömlekler. Ensemde sıcak bir nefes hissediyorum. Benim-

kilere dolanan güçlü bacaklar. Sırtımda başka bir adamın teri ve tükürükleriyle, iniltiler ve çılgınca kahkahalar duyduğumu hayal ediyorum. Sigara kokusu alıyor, bittiğindeki boğuk konuşmaları, şakaları, yorumları ve bir dahaki seferin vaatlerini duyar gibi oluyorum.

O bulanık görüntülerde daima yalnızım. Acı, utanç ve taciz edilen bir bedenin zihinde bıraktığı boşluk hissi yüzünden ağlıyorum. Nefret ettiğim adamlar tarafından zorla yerimde tutuluyorum, korku ve bir copun siyah ucu yüzünden karşı koyamıyorum, savaşamıyorum.

O soğuk ekim gününden en net hatırladığım şey, benim doğum günüm olduğu. O gün, çocukluğum son buldu.

5.

MICHAEL'LA BİRLİKTE, WILKINSON'DA boş, tahta tribünlere bakan beyzbol sahasında yürüyorduk. Şükran Günü yaklaşıyordu ve hava iyiden iyiye soğumaya başlamıştı. Hapishane kıyafetimizin üzerine, bezelye yeşili, incecik ceketler giymiştik. Ellerimiz, pantolonlarımızın cebindeydi.

İki aydır Wilkinson'daydık. On ayımız daha vardı. Bu kısacık süre içinde gardiyanlar bizi defalarca dövmüş, zihinlerimizi güçsüzleştirmişti. Geriye bir tek ruhumuzun dayanıklılığı kalmıştı ama biliyordum, bunun da yok olması an meselesiydi.

Wilkinson'dan asla çıkamayacağımı düşünmeye başlamıştım. Hayatımın bu duvarlar arasında son bulacağını. Yataklarında ya da duşlarda ölü bulunan mahkumlarla ilgili pek çok söylenti vardı. Bunlardaki doğruluk payı neydi bilmiyor ve ilgilenmiyordum. Tek bildiğim, benim gibileri kırmak üzerine kurulan bir sistemde paramparça olduğumdu. Geceleri iki saat uyuyor, ancak ölmeyecek kadar yemek yiyordum. Çoğu şeye ilgimi yitirmiştim. Gözlerimi kapayıp etrafımda dönenleri elimden geldiğince görmeyerek, günlük rutinimin gerekliliklerini yerine getiriyordum.

Arkadaşlarımın durumu benden bile kötüydü. Michael'a baktım. Yüzü yorgun, hareketleri yavaş ve temkinliydi. Bulunduğu çevre ve yediği dayaklar, tüm cesaretini alıp götürmüştü. O tutkulu hali kaybolmuş, gücü kırılmıştı. İçine göçmüş göz-

leriyle dayaktan bitap düşmüş vücudunun ötesinde, bir tek gururu ve bizim güvenliğimiz için duyduğu endişe kalmıştı. Böylesinin, onu en azından gerektiği kadar ayakta tutacağını ummaktan başka çarem yoktu.

Aramızda en çok John zorlanıyordu. Çok hastaydı. Dayaklar ve tecavüzler, yetersiz beslenmeyle birleşince vücudu iflas etme noktasına gelmişti. Sınıftan ya da bahçeden çok, revirdeydi. Alçak, hırıltılı bir sesle konuşuyordu. Kendisini daima ayakta tutan keskin mizah anlayışını kaybetmişti.

Tereyağı, dışarıdan aynı görünüyordu. Kilosu ve tavırları değişmemişti. Ama gözleri ışıltılarını kaybetmiş, bakışları donuklaşmıştı. Şimdi soğuk ve mesafeliydi. Duygularını belli etmiyor, sorulara tek kelimelik cevaplar veriyordu. Böylesi, onun kurtuluş yoluydu. Bir günü daha atlatmak için düşünebildiği tek yol.

Gardiyanların her biri, kendine birimizi hedef seçmişti. Bizi kendi özel evcil hayvanları olarak bellemişlerdi. Benimki Addison'dı. Sağa sola koşturmak, hatta haftada bir arabasını yıkatmak için beni çağırıyordu. Bana duyduğu nefretin ya da tacizlerinin haddi hesabı yoktu. Bana hayatımın, kendininkine kıyasla ne kadar kolay olduğunu söyleyip duruyordu. Benimle ilgilenen bir babam ve onla bunla yatmayan bir annem olduğu için çok şanslıydım. New York'ta büyüdüğüm için minnettar olmalıydım. Benim gördüklerimi o asla göremeyecekti, çünkü parası yoktu. Hatta bana bir keresinde, Wilkinson'da onun gibi bir dostum olduğu için ne kadar şanslı olduğumu bile söyledi.

Ferguson kendine John'u seçmişti. John'un varlığı bile, gardiyanın o anlık öfkesini kabartmaya yetiyordu. Yanından geçerken John'u tekmeler ya da copuyla kafasına vururdu. Bazen tacizin dozunu kaçırır, ertesi sabah John'u avluda şiş gözler ve

patlak dudaklarla görürdük. Ferguson cani ruhluydu ve grubumuzun en zayıf üyesini hırpalamak hoşuna giderdi. Bunun sebebinin, kendi zayıflığı ve Nokes'la Styler'ın alayları olduğunu hissederdim. Hıncını onlardan çıkaramadığı için, kendine kolay bir hedef seçmişti. John Reilly'i.

Styler, Tommy'ye resmen el koymuştu. Tommy'ye avluda ağırlıklarını taşıtıyor, her gece hücresinin önüne bir çift ayakkabısını bırakıp sabaha kadar parlatmasını istiyordu. Ona canı çektiği zaman vuruyor ya da sözle taciz ediyordu. Hantal ve tombul bir çocuğu itip kakan kaslı adam olmak hoşuna gidiyordu. Tommy'nin varlığı, Styler'a kendi yoksulluk içinde geçen çocukluğunu anımsatıyordu. Kendini Tommy'den üstün görüyor, onu aşağılamak ya da fırçalamak için en ufak fırsatı kaçırmıyordu. Her gün bir yolunu bulup ona mutlaka saldırıyordu.

Nokes, hepimizi taciz etmesine rağmen, en çok Michael'ı dövmekten zevk alıyordu. Bunu iki grubun lideri arasında bir savaş olarak görüyor ve sayısız aşağılamasına daima bizim de tanıklık etmemizi istiyordu. Michael'a eziyet etmek, ona tuvaletlerdeki sidik birikintilerini temizletmek, diğer mahkumların kirli kıyafetlerini yıkatmak hoşuna gidiyordu. Michael'ı gece geç saatlere kadar pistte koşturuyor, sabahları kalk zilinden önce uyandırıyordu. Ona sık sık vuruyor, tekmeliyor, öğle yemeği kuyruğunda ayağına çelme takıyordu. Hepsi Michael'ı yalvartmak içindi. Nokes, Mchael'ın, ayaklarına kapanmasını istiyordu. Dur demesini. Beni rahat bırak demesini. Ama Michael Sullivan tek kelime etmiyordu.

Dört gardiyan da seksi, cephaneliklerindeki en korkunç ve en amansız silah olarak kullanıyordu. Sıklıkla tekrarlanan tecavüzler, yalnızca aşağılamanın ulaştığı en son nokta değil, gardiyanların ellerindeki en güçlü kontrol mekanizmasıydı.

Daimi bir tecavüz tehdidi altında, korku içinde yaşıyor, hücremizin kapısının ne zaman açılacağını ya da bir sıradan ne zaman çıkarılacağımızı bilmiyorduk.

Nokes'la ekibinin bu tip aşağılamalarda bulunduğu ilk grup değildik. Onlar da mahkumları taciz eden ilk gardiyanlar değildi. Wilkinson'ın tamamında, küçük çocuklar, kontrolden çıkmış gardiyanların kontrolündeydi. Ve tüm bu zalimlik gösterileri, hiçbir misilleme korkusu duyulmadan açıkça sergileniyordu. Kimse tacize karşı çıkmıyor ya da bunu rapor etmiyordu. Wilkinson'da yalnızca görevlerini yerine getiren gardiyanlar, işlerini kaybetme korkusuyla ağızlarını açıp tek kelime etmiyordu. Personel de aynı durumdaydı. Hapishane müdürüyle yardımcıları, yaşananlara göz yumuyordu. Bizim gibi çocukları sokaklardan uzak tutmanın gönül rahatlığı içindeydiler. Açıkçası, belki de böyle düşündükleri için haklıydılar. Sonuçta, kasabada genç suçluların başına gelenleri umursayan pek az insan çıkardı.

Wilkinson'ı çevreleyen kasaba, küçük ve eski bir yerdi. Evlerin çoğu, yüzyılın başında inşa edilmişti. Birkaç dönüm çiftlik arazisi, iki mandıra ve 4000 kişilik nüfusun neredeyse yarısına iş imkanı tanıyan büyük bir plastik fabrikası dışında, başka bir endüstrisi yoktu. Kasabalılar, arkadaş canlısı insanlardı. Küçük karakolda görev yapan polisler, halkla iyi geçiniyordu. Lise futbol takımının, bölgenin en iyilerinden olduğu söyleniyordu. Kimsenin fazla parası yoktu ama para harcayacak yerleri de yoktu. Pazar sabahları kilisenin çanları yüksek sesle çalıyor, yaz hafta sonlarında topluca pikniğe gidiliyordu. Kasabalılar her kasımda Cumhuriyetçi partiye oy veriyor, bütün yılı başka insanlarla sosyalleşmeden, kendi sınırlı bölgelerinde geçiriyorlardı. Kilitli kapılar ardına tıkılmak için kasabalarına gönderilen çocukların yaşam koşullarıyla ilgilenmeye, vakitleri ya da sabırları yoktu.

Yürümeyi bırakıp etrafıma baktım. Solumda bir grup mahkum futbol oynuyordu. Sağımdaki daha küçük grup halka olmuş, fısıltılar ve el kol hareketleriyle konuşuyordu. Rüzgar sert esiyordu. Gökyüzü kararmış, bulutlar sonbahar güneşini gölgede bırakmıştı.

Teneffüsün bitmesine on beş dakika daha vardı. Michael'ı yürüyüşünde yalnız bırakıp kütüphaneye gittim. Hepimizin bir sığınağa ihtiyacı vardı ve ben huzuru, John'un en sevdiği kitabın, *Monte Kristo Kontu*'nun sayfalarında buldum. O romanı defalarca okumuştum. Bir kez daha, Edmond Dantes'nin haksız yere hapsedildiğinde yaşadığı karanlık anlarda dolaştım ve nihayet hayat boyu mahkum edildiği hapisten kaçtığında gülümsedim. Sonra kitabı bırakıp Wilkinson'dan çıkacağım günü düşünerek bir dua mırıldandım.

6.

HAFTA SONU SABAHLARINDA Wilkinson'a ziyaretçi kabul ediliyordu. En fazla bir saatlik görüş hakkı vardı ve her bir mahkuma yalnızca bir ziyaretçi izni veriliyordu.

Buradaki ilk günlerimde babama bir mektup yazıp gelmemesini istemiştim. Onu ya da annemi görmek, benim için daha zor olacaktı. Yaşadıklarımdan sonra, babamın yüzüne bakmak ya da onun benimkine bakmasını istemiyordum. Böylesi, hepimiz için çok fazla olurdu. Michael da akrabalarına aynısını söylemişti. Tommy'nin annesi zaten buraya gelecek gücü bulamıyor, oğlunun iyi olduğunu belirten mektuplarıyla tatmin oluyordu. John'un annesi ayda bir kez geliyordu. Her seferinde gözleri yaşlarla dolu oluyordu. Öylesine üzgün ve perişandı ki oğlunun iskelete döndüğünü bile fark edemiyordu.

Ama hiçbirimiz, Peder Bobby'nin bizi ziyaret etmesini engelleyemedik.

Cumartesi günleri Nokes, Peder Bobby'nin geldiğini iletirken, bizi sert bir dille uyarmayı da ihmal etmezdi. Çenemizi kapalı tutacaktık, yoksa cezası ağır olurdu. Şimdi ona aittik ve fakir bir bölgenin sıradan bir rahibinin bize bir faydası dokunmazdı.

***

PEDER BOBBY, BÜYÜK ziyaretçi odasının ortasındaki açılır kapanır iskemlede oturuyordu. Siyah ceketini iskemlenin arkasına asmış, ellerini kucağına koymuştu. Rahip yakalı, siyah, kısa kollu bir gömlek, siyah pantolon ve parlak siyah ayakkabılar giymişti. Yüzü gergindi. Ona doğru yürürken, gözleri doğruca bana kilitlendi. Gördükleri karşısında yaşadığı şoku gizleyememişti.

"Kilo vermişsin," dedi öfkeli bir sesle.

"Buradakiler ev yemeği gibi olmuyor tabii," dedim, uzun masanın arkasına, Peder Bobby'nin karşısına oturarak.

Kafasını salladı ve benimkilere dokunmak için ellerini uzattı. Bana yorgun göründüğümü söyledi. Uykumu yeterince alıyor muyum diye sordu. Arkadaşlarımı da sordu ve gün içinde sırayla hepimizi göreceğini anlattı.

Ben fazla konuşmadım. Ona çok şey anlatmak istiyor ama bunu yapamayacağımı biliyordum. Nokes'la ekibinin öğrenmesinden korkuyordum. Bir de utanç vardı. Peder Bobby'nin, bana yapılanları öğrenmesini istemiyordum. *Kimsenin* öğrenmesini istemiyordum. Peder Bobby'yi seviyordum ama şu anda ona bakmaya dayanamıyordum. İçimdekileri göreceğinden, korku ve utancın ardındaki gerçeği öğreneceğinden korkuyordum.

"Bana söylemek istediğin bir şey yok mu Shakes?" diye sordu, sandalyesini masaya yaklaştırarak. "Herhangi bir şey?"

"Bir daha gelme. İlgilendiğin için teşekkürler ama bunu yapma."

Ona baktım ve artık asla elde edemeyeceğim, delice özlediğim şeyleri gördüm. Eğer buradan kurtulmak istiyorsam, bu düşünceleri aklımdan çıkarmalıydım. Her ziyarette kendimi böyle hissedemezdim. Bir gün Wilkinson'dan çıkacaksam, bunu yalnız başıma başarmalıydım.

Peder Bobby iskemlesine yaslanıp bir Marlboro çıkardı ve çakmağıyla yaktı. Dumanını sıvaları kalkmış tavana doğru üflerken, sağ omzumun üzerinden, kapıda kıpırdamadan duran gardiyana baktı. "Buraya gelirken Attica'ya uğradım," dedi bana. "Eski bir ahbabımı görmek için."

"Hapishanede olmayan bir arkadaşın var mı?" diye sordum.

"Maalesef tercih edeceğim kadar çok değil," dedi ağzında sigarasıyla gülümseyerek.

"Neden içeride?"

"Üç cinayet," dedi. "On beş yıl önce üç adamı gözünü bile kırpmadan öldürdü."

"İyi bir arkadaşın mıydı?"

"En yakın arkadaşım," dedi Peder Bobby. "Birlikte büyüdük. Çok yakındık. Sizin gibi."

Sigarasından derin bir nefes alıp yavaşça bıraktı. Eskiden sorunlu bir genç olduğunu biliyordum. Polislerin sık sık karakola çekmek zorunda kaldığı kavgacı bir tipti. Kendini bizimle bu yüzden özdeşleştirdiğini hissediyordum. Ama o sabaha dek, Wilkinson'da kaldığını bilmiyordum.

"İkimiz de buraya gönderildik," dedi. Sesini alçaltmış, gözlerini benimkilere dikmişti. "Kolay değildi. Tıpkı sizin için olmadığı gibi. Burası arkadaşımı öldürdü. Onu sert ve umursamaz birine dönüştürdü."

Ağlama arzumu bastırarak gözlerimi kaçırdım. Beni, bizi umursayan, ne yaşadığımızı bilen ve susma ihtiyacımıza saygı gösteren biri olduğu için minnettardım. Ve bu insanın Peder Bobby olması, benim için hiç şaşırtıcı değildi.

O burada ölmemiş ya da hayat direncinden bir şey kaybetmemişti. Olanlarla yüzleşecek ve onları ardında bırakacak cesareti bulmuştu. Şimdi eğer bir gün Wilkinson'dan tek parça halinde çıkabilirsem, bunlarla yaşama şansım olduğu-

nu biliyordum. Belki hiçbirini unutamayacaktım. Tıpkı her gün kendi cehennemini yaşadığından emin olduğum Peder Bobby gibi. Ama en azından hayatıma devam edebilecektim. Hatta belki arkadaşlarım da edebilirdi. Tek ihtiyacımız, Peder Bobby'ninki gibi bir güç ve dayanıklılıktı.

"Buranın seni öldürmesine izin verme Shakes," dedi ellerimi sıkarak. "Senden daha güçlü olduklarını düşündürmelerine izin verme."

"Neden?" diye sordum. "Dışarı çıkıp rahip olabileyim diye mi?"

"Tanrım, hayır," dedi Peder Bobby gülerek. "Kilisenin, sadaka kutusundan yetişen bir rahibe daha ihtiyacı yok."

"Öyleyse?"

Sesi yumuşadı. "Aksi takdirde yolun burada biter. Ve o yol seni öldürür. Önce içini, sonra dışını. Tıpkı arkadaşıma yaptığı gibi."

Peder Bobby iskemlesinden kalktı, kollarını uzattı ve bana uzun uzun sarıldı. Hiç bitmesin istedim. Hayatta hiç kimseye kendimi, o an ona olduğu kadar yakın hissetmemiştim. Bana söyledikleri için minnettardım. İhtiyacımız olduğunda benim ve arkadaşlarımın yükünü hafifletmeye hazır olduğunu bilmek müthişti.

Nihayet onu bırakıp üç adım geri çekildim ve ceketini giyip düğmelerini iliklemesini izledim. Sağ elinde ikiye katlı bir Yankee kasketi vardı.

"Mutfak'ta görüşürüz," dedim.

"Heyecanla bekliyorum Shakes," dedi ve arkasını dönüp gardiyana demir kapıyı açmasını işaret etti.

7.

YILDA BİR KEZ, Şükran Günü'yle Noel arasındaki haftalarda Wilkinson Islahevi'nde bir futbol maçı düzenleniyordu. Amerikan futbolunun değişik bir çeşidi oynanıyordu. Özel bir teçhizata gerek duyulmuyor, topu almak için rakip takım oyuncusunun üzerine çullanılmıyor, dokunmak yeterli oluyordu. Kasaba sakinleri futbol sahasının etrafındaki tribünlerde bir araya geliyor, biletlerden elde edilen gelir yine kasabaya harcanıyordu. On yaşın altındaki çocuklardan giriş ücreti alınmıyordu.

Ne var ki böylesi, asla futbolla ilgili bir şey değildi. Tamamen mahkumları yıkmaya, yok etmeye yönelikti. Seçilen zavallılar önce, Amerikan futbolu antrenmanlarında kullanılan bir korkulukmuş gibi hırpalanırdı. Sonra manevi baskı uygulanır, bütün gün tek gördükleri bir gardiyanın suratı, tek duydukları bir hapishane düdüğü ve en büyük korkuları bilinmeyen bir kuralı çiğnemek olana dek her gün, her gece birer av gibi takip edilirlerdi. Sonra bu işlemi tamamlamak için, gardiyanlar eserlerini kendilerine rakip olmaları için futbol sahasına, küçük bir kasabanın iyi insanlarının karşısına çıkarırdı. Mücadele bile edemeyecek kadar hasta, dayak yemiş ve manevi baskıya uğramış oldukları bir maçı oynamak için. Amaç, Wilkinson'ı insanlara çağdaş bir tesis gibi göstermekti.

Gardiyanların bu pes ettirme politikası, bütün mahkumlar üzerinde başarılı olmazdı. Ama çizdikleri portreyi kusursuz kılmaya yeterdi.

Gardiyanlar, takımlarını maçtan çok önce belirliyor, haftada dört kez antrenman yapıyor, sahayı istedikleri zaman kullanabiliyorlardı. Mahkumların takımı, maçtan önceki pazartesi seçiliyor, farklı etnik gruplardan on bir gönülsüz çocuk zorla biraraya getiriliyor, bir bütün olarak mücadele etmeleri isteniyordu. İki saatlik tek bir antrenman hakları vardı. O da gardiyanların sıkı denetimi altında gerçekleşiyordu. Böyle bir maçın adil olması imkansızdı. Gardiyanlar, mahkumları bu sefer de para ödeyen bir kalabalık karşısında dövme imkanı buluyordu, hepsi o. Hakeme bile gerek yoktu. Saha kenarında bir doktor hazır bulunsa yetiyordu.

Wilkinson'daki aylarım boyunca, gardiyanlar takımının kaptanı Nokes'tu. Addison, Ferguson ve Styler da takımdaydı. Arkadaşlarımla ben, daha isim listesi açıklanmadan biliyorduk, mahkumlar takımına seçileceğimiz kesindi. Styler'ın yakın zamanda attığı dayak yüzünden sol ayak bileği davul gibi şişen Tommy'ye bile acımayacaklardı. Gardiyanlar günlerdir bizi bu konudaki sorularıyla bunaltıyordu. Cehennem Mutfağı'nda futbol oynuyor muyduk? En sevdiğimiz oyuncular kimdi? Böylesi, onların yeni bir dayağa hazır olmamızı söyleme yoluydu. Yirmi dakikadır antrenmandaydık. Sahanın dört bir yanında gardiyanlar vardı. Pantolon askılı, şarap fıçısı kollu, siyah bir çocuk arkamdan üzerime çullandı. Yüzümü toprağa bastırdığında burnuma çimler girdi. Kafamı çevirip suratına baktım.

"Dokunmalı oynuyoruz," diye mırıldandım.

"İyi ya, ben de sert dokundum işte," dedi.

"Gücünü gardiyanlara sakla," dedim. "Ben senin tarafındayım."

"Kimsenin benim tarafımda olmasına ihtiyacım yok," diye homurdandı.

"Gardiyanların kıçımızı tekmelemesi yeterince kötü değilmiş gibi, bir de kendilerini Green Day Packers sanan eziklerle oynuyoruz," dedim, Michael'la yürürken.

"Neden antrenman yapıyoruz ki?" diye sordu John, arkamızdan yaklaşarak.

"Onlar için." Kafamla orta sahadaki bir grup gardiyanı işaret ettim. Kollarını kavuşturmuş, birbirlerini dürterek kahkahalar atıyorlardı.

"Bir avuç şaklabandan farkımız yok," dedi Tommy. Yaralı bileğine ağırlık vermemeye çalışarak yavaşça yürüyordu.

"Belki," dedi Michael, sahanın diğer tarafındaki mahkumlara bakarak. "Buradaki en sıkı tip kim Shakes?"

"Sıkı derken?"

"Kimin lafı dinleniyor?"

"Rizzo," dedim. "Şu uzun boylu, kafası tıraşlı, siyah çocuk. Topu tutan."

"Siyah bir İtalyan ha?" dedi John.

"Ne olduğunu bilmiyorum. Tek bildiğim, adının Rizzo olduğu. B bloğunun lideri o."

"Neden içeride?" diye sordu Tommy.

"Kasıtsız adam öldürme," dedim.

"Nasıl yani?"

"Kavga sırasında olmuş. Rizzo çekip gitmiş, diğer adam ancak sürüklenerek götürülebilmiş."

"Oyuna geri dönmezsek bizi de öyle götürecekler," dedi Tommy. "Rizzo'yu maçtan önce kızdırmasak iyi ederiz."

"Dışarıda kendi çetesinin olduğunu söylüyorlar," dedim. "Ya Harlem'den ya da Bed-Stuy'dan. Hangisiydi unuttum. Ve öldürdüğü adam var ya?"

"Eee?" dedi Michael.

"Annesinin sevgilisiymiş. Rizzo'nun küçük kız kardeşiyle fazla haşır neşir olunca ipler kopmuş."

"Öyleyse adamımızı bulduk," dedi Michael.

"Ne için?" diye sordum.

"Antrenmandan sonra söylerim," dedi Michael. Rizzo kütüphanede tek başınaydı. Odanın ortasındaki tahta masaya oturmuş, bir futbol dergisinin sayfalarını çevirmekle meşguldü. Flüoresan ışıkların vurduğu tıraşlı kafası ay gibi parlıyordu. Solunda durup macera romanlarını karıştırmaya başladım. Çoğu ciltsizdi, kapakları yoktu ve sayfaları eksikti. Birkaç tanesine pornografik resimler çizilmişti.

Michael kolunun altında bir *Tom Sawyer* baskısıyla masaya yürüdü, bir iskemle çekti ve Rizzo'nun karşısına oturdu.

"Buraya oturmamın sakıncası yok ya?" diye sordu.

"Gebersen umrumda değil," dedi Rizzo. Sesi ve vücudu, yetişkin bir adamınki gibiydi. "Kıçıma bile sallamam."

"Teşekkürler," dedi Michael.

Birkaç dakika sessizce oturdular. Michael sadece bir kez dönüp bana baktı. Yüzünde, kendinden emin ama aynı zamanda endişeli bir ifade vardı.

"Rizzo," diye fısıldadı. "Seninle konuşmalıyım. Fazla vaktini almayacağım."

"Söylesene adımı nereden biliyorsun geri zekalı?" diye tıslad Rizzo.

"Asıl bilmesem gerizekalı olurdum," dedi Michael. "Sen herkesin parmakla gösterip ölümüne tırstığı çocuksun."

"Demek ki," dedi Rizzo, "bir bildikleri varmış. Şimdi bas git buradan."

"Boşuna zaman harcıyoruz," dedi Michael. "İlgileniyor musun, ilgilenmiyor musun?"

Rizzo derin bir nefes alıp Michael'a baktı. Avuçlarını masanın üzerine koymuştu. Gözleri, yanan bir puronun rengindeydi.

"Arkadaşına söyle bir iskemle çeksin," dedi. "Bizi dinlediğini çaktırmamak için kıçını yırtıyor."

Michael ona gülümseyip eliyle gelmemi işaret etti.

Masaların arasından onlara doğru yürürken etrafıma bakındım. Kapıdaki gardiyan dışında kütüphanede kimse yoktu. Elimde *Scaramouche*'nin bir baskısıyla otururken, Rizzo'ya başımla selam verdim.

"Buraya geleli bir yıldan çok oldu, değil mi?" dedi Michael.

"Neredeyse üç," dedi Rizzo. "İlkbaharda çıkacağım."

"Kaç futbol maçı yaptın?"

"Bu ikinci olacak," dedi Rizzo. "Neden?"

"Birincisinde gardiyanlar mı kazandı?"

"Gardiyanlar daha maç kaybetmedi," dedi Rizzo.

"Ya ederlerse?"

"Bak beyaz çocuk," dedi Rizzo, iskemlesinde dikleşerek. Buz gibi bakışlarında bir öfke parıltısı belirmişti. "Siz ne ayaksınız bilemem. Ve umrumda da değil. Ama burada kuralları gardiyanlar koyar ve maçı daima onlar kazanır."

"Neden?"

"Şimdi seninle uğraştıklarını mı sanıyorsun?" dedi Rizzo. "Cumartesi onları yen de neler oluyor gör. İnan bana, acısını fena çıkarırlar. Sırf sen de değil, öfkelerinden herkes nasibini alır. Şimdi söyle bakalım, sırf bir futbol maçında iyi görüneceğiz diye, kıçımızı ikiye ayırtmaya değer mi?"

"Sana hiç bulaşmıyorlar ki," diye lafa karıştım.

"Öyle," dedi Rizzo. "Ama kendilerine başka bir zenci bulup doğduğuna pişman ederler."

"İlla kazanmamız gerekmiyor," dedi Michael. "Dayak yemek istemiyorum hepsi o."

"Her gün yiyorsun ya?" diye söylendi Rizzo. "Cumartesinin ne özelliği var?"

"Cumartesi onlara karşılık verebiliriz."

"Gardiyanları pataklamak için bana ihtiyacınız yok," dedi Rizzo.

"Hepimiz bir olmazsak bir işe yaramaz," diye üsteldi Michael. "Bunu yapabilecek tek kişi sensin."

"Gardiyanlar bana dokunmuyor. Geri durup vaktimi doldurmamı bekliyorlar. Dengeleri değiştirirsem, bu rahat günlerimi çok arayabilirim."

"Yine de onlar için hala pis bir zencisin," dedi Michael.

"Hop, ağır ol bakalım beyaz çocuk," dedi Rizzo. "Seni karşıma aldım da konuşuyorum diye aynı taraftayız sanma."

"Belki seni dövmüyorlar," diye devam etti Michael. Heyecanlanmıştı. "Ama seninle başka türlü uğraşıyorlar. Sana bir hayvan gibi davranıyorlar. Bir sokak hayvanı gibi. Kafanı çevirdiğin an arkandan konuşmaya başlıyorlar."

"Hakkımda ne söyledikleri umrumda bile değil," dedi Rizzo.

"Evet, umrunda," diye diretti Michael. "Aksi takdirde, geldiğin yerdeki Rizzo olamazsın."

"Gardiyanları hırpalamak... bunu değiştirecek mi sanıyorsun?"

"Hiçbir şeyi değiştirmeyecek," dedi Michael.

Rizzo birden durdu. İlk kez ilgilenmişti. "O zaman derdin ne beyaz çocuk?" İskemlesini arkaya itip ayağa kalktı. "Madem hiçbir şeyi değiştirmeyecek?"

Michael da ayağa kalktı ve Rizzo'nun omzunun üzerinden, sağındaki gardiyana baktı. Sonra masaya dayanıp gözlerini Rizzo'nun yüzüne dikti.

"Bir kez olsun, kendilerini bizim gibi hissetmelerini istiyorum," dedi.

Rizzo ilk kez uzun bir süre cevap vermedi. Sonra dudakları yukarı doğru kıvrıldı. Galiba gülümsüyordu.

"Umarım konuştuğun kadar iyi oynuyorsundur," dedi, gitmek için dönerken.

"Umarım," dedi Michael.

***

ARALIK AYININ İLK cumartesisiydi.

Akşamüstü güneşi sert rüzgarı kesmeye yetmiyordu. Tribünler, paltolu, bereli, kapüşonlu, deri eldivenli, atkılı ve kalın yün hırkalı insanlarla doluydu. Koruyucu kıyafetlerinden sızan ılık nefesler, kül grisi gökyüzüne yükseliyordu.

Tribünlerin dibinde, fıstık, sıcak çikolata ve kahve satan sokak satıcıları vardı. Sahanın etrafında silahlı gardiyanlar duruyor, kalabalığı dikkatli gözlerle izliyorlardı. Başka bir grup gardiyan da bizim arkamızda sıra olmuştu. İncecik şortlarımız ve sweatshirtlerimizle zangır zangır titreyerek ayakkabılarımızı bağlamaya çalışırken bizi alaycı gözlerle süzüyorlardı.

Kalabalığa baktım. Acaba mahkumlarla gardiyanlar arasındaki bir futbol maçında kimi tutacaklardı? Birden içimi bir kıskançlık kapladı. Tüm bu insanlar maç bitince evlerine dönecek, bizim oyunumuz da yemek masalarındaki bir sohbet konusundan ibaret olacaktı.

Gardiyanlar, omuzluk ve dirseklik takmıştı. Kramponları yepyeniydi. Birkaçı kot, gerisi eşofman altı giymişti. Hepsinde kalın, pamuklu sweatshirtler vardı. Birkaçınınki kapüşonluydu. Bizse baştan aşağı hapishane kıyafetlerimiz içindeydik.

İki kaptan, Nokes ve Rizzo, yazı tura için sahanın ortasında buluştu. Hakemlik yapan bir gardiyan aralarında durdu. Rizzo, kaptan olarak adlandırılmakta ısrar etmiş, böylesinin,

gardiyanlara olacakların sinyalini vereceğini düşünmüştü. İkisi de el sıkışma girişiminde bulunmadı ama Nokes yazı turayı boşverip oyuna başlama hakkını bize vermeyi teklif etti.

Rizzo bunu geri çevirdi ve tura dedi. Nokes, Rizzo'nun kötü şöhretini biliyor, onunla dalaşmak istemiyordu. Ama diğer gardiyanların ve en ön sırada oturan müdürün gözleri önünde geri adım atamazdı. Rizzo'ya bir anlaşma önerdi. Oyunu onlara bırakır, sahada aktif olmazsa, ona ve çetesinin üç üyesine, diğer mahkumların aksine yumuşak davranacaklardı. "Aksi takdirde," diye uyardı Nokes, sonuçlarına katlanmak zorunda kalırlardı. Rizzo teklifi hiçbir duygu belirtisi göstermeden dinledi ve gözlerini bir an olsun Nokes'un yüzünden ayırmadı. Birkaç derin nefes aldı ve sonra bir kez daha yazı turanın atılmasını söyledi.

Tura geldi.

Michael kalabalığın ortasında, bir dizinin üzerinde, etrafındaki yüzlere bakıyordu. Gardiyanların ne kadar sert davranacağını görmesi gerekti. Topu bana atacaktı. Eğer kuralların gerektirdiği gibi bana yalnızca dokunurlarsa, adil oynayacaktık. Ama eğer hepimizin beklediği gibi, üzerime atlarlarsa, bizi uzun ve kanlı bir öğleden sonra bekliyordu. Michael kalabalıktan ayrıldı ve Rizzo beni, ne kadar sert vururlarsa vursunlar topu düşürmememem konusunda uyardı.

Michael'ın arkasında, tişört ve yırtık pırtık bir pantolon giyen, on beş yaşındaki Juanito'nun yanında durdum. Tommy'yle John Rizzo, tıknaz, zenci bir çocukla aynı hizadaydı. Dört mahkum sahaya, iki tarafa doğru yayıldı. Gardiyanlar önde dört, ortada üç ve arka sahada dört kişi oynuyordu.

Nokes'la Addison sıranın ortasındaydı. İkisi de doğruca bana bakıyordu. Nefesleri bulutlar halinde yükseliyor, kolları

iki yanlarından sarkıyordu. Ferguson'la Styler, ayakkabılarının burunlarını toprağa gömerek yere çömelmişti.

"Paslara dikkat," diye bağırdı Nokes, etrafında pozisyon alan takım arkadaşlarına. "Kanatlardaki zenciler çok hızlı. Sakın önünüze geçmelerine izin vermeyin."

Michael üç adım geri çekilip topu bana fırlattı ve onu iki elimle kavradığım anda, gardiyanlar büyük bir öfkeyle üzerime koştu. En önde Nokes vardı. Çevik bir hamleyle sola döndüm ve ortaya doğru koşarak bir boşluk aradım.

İki buçuk metre sonra Addison hızla bana çarptı. Kollarını belime dolayıp üzerime abandı. Göz ucuyla Nokes'u gördüm. Bize doğru koşuyor, beni yere mıhlamaya hazırlanıyordu.

Dirsek darbesi o kadar ani geldi ki insanlar bir karaltıdan fazlasını göremedi. Dirsek, Nokes'un yüzünde patladı ve gardiyan yere yığıldı. Rizzo alaycı bir gülümsemeyle tepesinde dikildi.

"Ortadaki zenci de sıkı vurabiliyor," dedi Nokes'a. "Sakın önüne geçmesine izin verme."

"Pekala!" dedi Juanito, ayağa kalkmama yardım ederek. "İşte şimdi oyun başlıyor orospu çocukları."

"Haklısın," dedi Michael, Rizzo'ya göz kırparak. "Haydi, devam!"

Dört devre ve bir devre arasına yayılan doksan dakika boyunca, gardiyanlarla Wilkinson Islahevi sahasında şimdiye dek oynanan en sert ve en kanlı maçı yaptık. O doksan dakikada maçı hapisten çıkardık, kilitli kapılarla etraftaki kırların ötesine, geldiğimiz mahallenin sokaklarına taşıdık.

O doksan dakika boyunca, bir kez daha özgürdük.

Dördüncü devrenin ortasında yediğimiz bir golle çökmüştük. Soğuk ve gardiyanların zafer için başvurdukları yollar, tüm enerjimizi tüketmişti.

Michael ortada durdu. Sol kolu Addison ve Styler'dan yediği krampon darbeleriyle kan içinde kalmıştı. Yüzünün sağ yanından, iki ince çizgi halinde kanlar akıyordu. Tommy nefes nefeseydi. Bileği iyice şişip morarmıştı. Johnny birkaç kez Nokes'la Ferguson'ın arasında sıkışmıştı ve şimdi ayakta durmakta bile zorlanıyordu.

Dizlerimin üzerine düştüm. Yarılan dudağımdan yere kan damlıyordu. Kaburga kemiklerimin ağrısından, kesik kesik nefes alıp veriyordum. Diğerlerine baktım. Hepsi yaralı ve bitkindi. Rizzo'nun sağ eli, dört oyun önce, gardiyanlar üzerine üşüştüğü zaman kırılmıştı.

Oyunun başında açıkça gardiyanları destekleyen kasabalılar, şimdi arkamda sus pus oturuyordu. Gözlerini sahanın yer yer kırmızıya boyanan çimlerine dikmişlerdi. Önlerinde yaşanan bu drama şahitlik etmekten başka bir şey gelmiyordu ellerinden.

Buraya kadar gelmiştik. Uzayan oyun ve aldığımız darbeler bizi serseme çevirmişti. Yanımda duran uzun boylu çocuğun bacağından kanlar akıyordu.

Bir oyuna daha ihtiyacımız vardı. Gardiyanların bizden beklemeyeceği, büyük bir oyuna. Bunun bir sokak oyunu olması gerekiyordu. Golle bitmeli ve karşı takımı yıkmalıydı. Bütün mahkumlar kanla biten oyunlar oynamıştı. Ama gardiyanlar için bu, yeni bir deneyimdi.

Rizzo planı açıkladı. Michael topu, savunmanın arkasına sarkıp pasları tutmakla görevli R.J. adındaki çocuğa atıyormuş gibi yapacak, sonra dönüp otuz beş metre kadar uzağa, gol çizgisinin kenarına fırlatacaktı. Rizzo topu karşılamak için Styler'la birlikte orada olacaktı. Rizzo'nun kırık sağ eli, bileğinden gevşekçe sarkıyordu. Kemiğini kıran Styler'dı, dolayısıyla hesabını onunla görecekti. Yani oyunda başarılı olmamız için,

bir golden fazlasına ihtiyacımız vardı. Hedefimiz, takımımız için altı puan almak ve Styler'ın çenesini kırmaktı. Hangisinin önce olduğunun önemi yoktu.

Michael elinden geldiğince havaya sıçrayıp topu fırlatmaya hazırlandı. Ben, yolumuza çıkacakları engellemek için Juanito'nun yanında kaldım. İlk iki sıra hızla birbirine girdi. Kanlar, tükürükler ve küçük et parçaları etrafa saçıldı. Suratı kanayıp moraran Nokes, sahanın solundan gelip bir mahkumun üzerinden atladı ve iki koluyla birden Michael'a uzandı. Ben de aynı anda zıpladım ve havada çarpışarak yere, Michael'ın ayaklarının dibine düştük. Bu sırada Michael sağlam koluyla topu fırlattı.

"Lanet pislik!" diye bağırdı Nokes, beni iki eliyle birden tokatlayıp yumruklayarak. "Seni geberteceğim!"

"Onu rahat bırak!" diye bağırdı Juanito, Nokes'u saçlarından ve bir kolundan çekiştirerek. "Kalk ayağa lanet olası!"

Michael'la başka bir gardiyan itişmeye başlamıştı. Diğer iki mahkum da gardiyanlarla dövüşüyordu. Sahada bir anda herkes birbirini tekmeleyip yumruklamaya başlamıştı. Her yönden tiz düdük sesleri geliyordu. Üniformalı gardiyanlar, bayıltıcı spreyler ve coplarla sahaya dalmıştı. Hapishane müdürüyle yardımcıları, sahanın kenarına yanaştırılan bir arabayla olay yerinden uzaklaştırılmıştı.

Sonra, uzun zamandır sessizce oturan kalabalıktan müthiş bir gürültü yükseldi.

Tahta sıralara ayaklarını vuruyor, çılgınca el çırpıp tezahürat yapıyorlardı.

Michael, dizlerinin üzerine çöküp yumruğunu havaya kaldırdı. Rizzo bu anın tadını çıkararak gardiyanların onu almaya gelmesini bekliyordu. Top, sağlam elindeydi. Yüzüne, hissettiği kadar bariz ve özgür bir gülümseme yayılmıştı.

Styler, Rizzo'nun birkaç adım ötesinde, yerde yüzüstü yatıyordu. Bacakları iki yana açılmış, kafası tuhaf bir açıyla bükülmüştü. Hiç kıpırdamıyordu.

Hapishanenin içinden bağrışmalar ve çığlıklar duyduk.

Hücrelerinden ya da spor salonunun açık pencerelerinden maçı izlemeye zorlanan mahkumlar bu anı kutluyor, çoğu Rizzo'nun adını haykırıyordu. Oyunculardan birkaçı Rizzo'ya gardiyanlardan önce yetişebilmek, sahanın kahramanına bir beşlik çakabilmek için koştu.

Nokes tek dizinin üzerinde doğrulup ağzından kanlar gelerek bana ve Michael'a baktı.

"Öldünüz," dedi. "Bunu hayal bile edemeyeceğiz şekilde ödeyeceksiniz. Hepiniz. Hepiniz bittiniz."

"Bir bok değilsin Nokes," dedi Juanito. "Biz bunu hep biliyorduk da bugünden sonra *herkes* öğrenmiş oldu."

"S.ktir git lanet İspanyol," dedi Nokes, ayağa kalkıp diğer gardiyanlara doğru topallamadan önce.

Michael ona doğru yürüdü ve aralarında yalnızca birkaç santim kalana dek bekledi. "Hey Nokes?"

"Ne?" diye tısladı Nokes, gözlerinde kanımızı dondurmaya yetecek kadar soğuk bir nefretle.

"İyi maçtı," dedi Michael.

8.

KARANTİNA HÜCRESİNDE İKİNCİ günümdü. Sırtımı nemli duvara dayayıp dizlerimi göğsüme çekmiş, karanlığa bakıyordum. Mahkumların *delik* adını verdikleri bu yere, oyundan hemen sonra getirilmiştim. Ferguson'la birlikte, kızıl sakallı, iriyarı bir gardiyan, beni resmen yerlerde sürüklemişti. Sonra yüzüstü soğuk betona fırlatıp yönümü bulmaya çalışarak emeklememi izlemişlerdi.

Uzun bir süre benimle alay edip kahkahalarla gülmüşlerdi. Ardından kapıyı kapayıp dışarıdan sürgülemişler ve ağır ayak sesleri boş, uzak bir yankıya dönüşmüştü. Delikte yatak yoktu. Su ve temiz hava da yoktu. Yalnızca karanlık ve kocaman, aç sıçanlar vardı.

Delikte yalnızca delilik vardı.

Toza, maçta aldığım yaralardan akan kanlara ve özellikle de hücrenin karanlığında oradan oraya koşuşturan sıçanların çıtırtılarına aldırmamaya çalışarak odanın ortasına gittim.

Delikteki ilk günü, uykusuz, sıçanları yaralarımdan uzak tutma ümidiyle bacaklarımı iki yana açıp kapayarak geçirdim. Ama bir noktada uykunun ağır basacağını biliyordum. Ve sıçanlar da işte o zaman harekete geçecekti.

Dehşet içindeydim. Herhangi bir ses, ufacık bir tahta çıtırtısı bile korkuyla titrememe sebep oluyordu. Kıyafetim terden sırılsıklamdı. Saçlarım alnıma yapışmıştı. Gözlerimi kocaman

açmış, derin ve titrek nefesler alıyordum. Ellerimle ayaklarım soğuktan uyuşmuştu.

Geceyi gündüzden ayırt edemiyordum. Karanlıkta geçen her bir dakika, işkenceden farksızdı. Gardiyanlar yemek ya da su getirmiyordu. Kurumuş sidik ve bok kokusu dayanılmazdı.

Delikte yalnız değildim.

Arkadaşlarımın da benimle birlikte buraya kapatıldığını biliyordum. Her biri başka bir hücrede, kendi acısı ve şeytanlarıyla savaşıyordu. Rizzo da buradaydı. Gardiyanlar, diğer elini de kırmıştı. Onlara seslenmenin anlamı yoktu. Hücrenin kapısı, sesleri iletmeyecek kadar kalındı. Delikten bahsedildiğini duymuştum. Gardiyanlar, sistemlerine alışmakta sorun yaşayan mahkumları burada terbiye ediyordu. Karantinada bir ya da en fazla iki hafta kalınıyordu. Buradan çıkan, bir daha asla eskisi gibi olmuyordu.

Ölümü düşünmeye başladığımda, henüz deliğe atılalı saatler olmuştu. O anda bir tek bunu istiyordum ve beni dinleyecek bütün tanrılara dua etmeye hazırdım.

Kilidin tıkırtısını ve sürgünün çekildiğini duyduğumda, ne kadardır oradaydım bilmiyordum. Sıçanlar aniden içeri dolan sert ışıkla köşelere kaçıştı. Elimi gözlerime siper ettim. Yaklaşan ayak seslerini duydum. Kocaman bir gölge tepemde dikildi.

"Belki acıkmışsındır diye düşündüm futbol yıldızı," dedi bir ses. Nokes'tu. Elinde büyük bir kase vardı. "Sana yulaf lapası getirdim."

Kaseyi odanın ortasına, ayaklarının dibine koyup ayakkabısının burnuyla bana doğru itti.

"Ama biraz kurumuş," dedi. "Kurumuş yulaf lapasını kimse sevmez. Tadı boka benzer."

Fermuarını indirdiğini duydum, bacaklarını ayırdı ve kasenin içine işedi.

"İşte," dedi bitirdiğinde. "Böylesi daha iyi. Yutman kolaylaşır."

Anahtarlarını sallayarak uzaklaştı.

"Afiyet olsun futbol yıldızı," dedi, beni yeniden karanlık dünyama kilitlemeden önce.

Kilidin döndüğünü duyduğum an, kaseye atılıp delikteki ilk yemeğimi yedim. Yüzümden birkaç santim ötedeki sıçana bakıp yerde açık duran parmaklarımın derisini kemirmesini izledim. Hücrenin sert zemininde yatıyordum. Kıyafetim pislik içindeydi. Bütün duygularımdan arınmıştım. Zaman ve mekan kavramımı yitirmiştim. Zihnim, hayallerle kabuslar arasındaki bulutlu yolda gidip geliyordu. Sıçanlar sırtımda bir aşağı bir yukarı yürüyor, kesiklerim ve yaralarımın kabuklarıyla besleniyor, kıyafetlerimin deliklerinden içeri giriyorlardı.

Gözlerimden biri kapanmıştı. Dokunduğumda, şiş ve yapış yapış olduğunu hissettim. Ellerimden birini sımsıkı yumruk yapmıştım. Parmaklarım açılmıyordu. Dudaklarım şişip kurumuştu ve boynumdan kuyruk sokumuma kadar yayılan feci bir ağrım vardı. Tam bir düşünce oluşturamıyor, anıları hatırlamaya çalıştığımda yalnızca bölük pörçük yüzler görüyordum. Arkadaşlarımla düşmanlarımın seslerini duydum. Babamla King Benny'nin kalın tonlarını, Nokes'la ekibinin boş seslerini, Şişko Mancho'yla Peder Bobby'nin aksanlı konuşmalarını. Yüzlerle kelimeler birbirine karışmıştı.

Vücudumda Cehennem Mutfağı'nın açık yangın musluklarını hissettim. Yaz sıcağında tenime sıçrayan soğuk su damlacıklarını. Ağzıma dondurma ve acı biberli sandviçlerin tadı geldi. Frankie Valli'nin şarkılarını duydum. Dinah Washington, o dokunaklı sesiyle blues parçaları söyledi. Bir depo duvarına bozuk para fırlatıp sokaktan geçen bir yabancının kafasına içi su dolu balon attım. De Witt Clinton Park'ın rüzgarlarında

koştum, 12. Cadde'deki iskelelerde balık tuttum. O delikte ölümüme terk edildiğimde, zihnim kendimi en güvende hissettiğim yere sığındı. Cehennem Mutfağı'nın sokaklarına.

Sadece o anlarda, o nadir bulutsuz dakikalarda, karanlıktan kaçıp kirlerimden, acılarımdan, sıçanlardan ve sidik kokusundan arındım.

Sadece o anlarda, yaşayan ölülerin feryatlarından uzaklaşıp hala hayatta olduğumu hissettim.

***

DELİKTEN İKİ HAFTA sonra çıkarıldım ve doğruca hapishanenin revirine yollandım. Orada yaralarım temizlendi, kıyafetlerim çöpe atıldı ve yemeklerim plastik tepsilerde önüme kondu. Yirmi iki yataklık koğuşa alındığımda, maçtan beri tam yedi kilo vermiştim. Vücudum, yüksek ateş ve bir dizi iltihaptan bitap düşmüştü.

Wilkinson'ın küçük reviri, kronik öksürüğü olan yaşlı bir doktor ve üç yaşlı hemşire tarafından idare ediliyordu. Her biri, sıradan ve sıkıcı kariyerlerinin son durağı olarak, bu olağandışı yeri seçmişti. Hepsi neler döndüğünün farkında olmalıydı ama bırakın Wilkinson'da yaşanan tacizi daha yüksek bir otoriteye taşımayı, sorgulamaya bile halleri yoktu. Hem böyle bir yüzleşmenin götürüleri, getirilerinden fazla olurdu. Burada sayıca üstün değillerdi ve zekaları diğerlerini alt etmeye yetmezdi.

Hapishane doktorunun bana, "Şanslısın," dediğini duydum. "Orada bir gün daha kalsaydın, sana kimse yardım edemezdi."

"Yalnız değildim," dedim. Sesim bir fısıltıdan öteye gidememişti. Zihnim hala boşlukta daireler çiziyordu.

"Herkesi çıkardılar," dedi doktor.

"Hepimiz şanslı mıydık?" diye sordum.

"Hayır," dedi doktor. "Değildiniz."

Açık pencereden giren güneş ışığı yüzümü ısıtıyordu. Sol gözüm hala kapalıydı. Yatak ve çarşaflar, çıplak tenime yumuşacık dokunuyordu. Göğsüm, kollarım, bacaklarım ve ayaklarımda beyaz bandajlar vardı. Kollarımdan birine serum takılıydı. Burnumdaki iki plastik tüple yatağımın yanındaki solunum cihazına bağlıydım. Bir yerlerde bir radyo, daha önce duymadığım bir şarkıyı çalıyordu.

Kafamı sağa çevirdiğimde, yan yataktaki Michael'ı gördüm. Sol koluyla sağ bacağı alçılıydı. Yüzü şişip morarmıştı. Vücudunun geri kalanı, tıpkı benim gibi bandajlıydı.

"Hiç uyanmayacaksın sandım," dedi, bana bakarak.

"Ben de bir daha uyanmayı isteyeceğimi sanmıyordum," dedim boru gibi bir sesle.

"John'la Tereyağı diğer tarafta."

"Nasıllar?"

"Yaşıyorlar."

"Ölen kim?"

"Rizzo," dedi Michael.

"Onu *öldürdüler mi?*"

Michael kafasını salladı. "Sırayla dövmüşler. Ortada dövecek bir şey kalmayana dek."

Rizzo bizim yüzümüzden ölmüştü. Onu, anlamsız bir futbol maçında gardiyanlara karşı gelmenin önemli olduğuna inandırmıştık. Böylesinin, bize devam etmek için güç vereceğini sanmıştık. Ve bir kere daha yanılmıştık. Bir hata daha yapmıştık. İnsan büyürken bazı şeyleri yanlış değerlendirebilirdi ama bizim kararlarımızın hep ölümcül bir bedeli oluyordu. Sosisli sandviç arabasını almamız hataydı. Sonucunda, bir adamın öl-

mesine ramak kalmış ve kendimizi bir ıslahevinde bulmuştuk. Rizzo'ya gitmek ve onu aptal planımızın içine katmak da hataydı. Rizzo'nun bize inanması hayatına mal olmuştu.

Bizim hatalarımızın tamiri yoktu. James Caldwell bir daha asla kolunu hissedemeyecek, çektiği acılar dinmeyecekti. Sosisli sandviççi başka bir araba alamayacak, hayallerine kavuşamayacaktı. John'la Tommy bir daha asla eskisi gibi gülemeyecekti. Michael ya da ben yaşadıklarımızı hiçbir zaman atlatamayacaktık. Ve Rizzo asla geri gelmeyecekti. Genç bir adam, yakalamaması gereken bir topu tuttu ve gardiyanlara meydan okudu diye ölmüştü. Rizzo onlara, biz istedik diye meydan okumuştu.

Michael'a baktım, o da bana baktı ve ikimizin de aklından aynı şeylerin geçtiğini anladım. Başımı çevirip sağlam gözümü beyaz tavana dikerek, radyodaki sesin, tatil indirimlerinden ve beklenen yoğun kar yağışından bahsetmesini dinledim. Ellerime baktım. Parmak uçlarım gazlı bezle sarılıydı. Geri kalan her yer çizik içindeydi. Birden gözüm ağırlaştı ve kendimi yorgun hissettim. Antibiyotikler ve ağrı kesiciler yüzünden, bir esrarkeşten farkım kalmamıştı.

Gözümü kapayıp kendimi uykuya bıraktım. İki gün sonra tanıdık ayak sesleri duydum.

"Merhaba çocuklar," dedi Nokes, yataklarımızın arasında durup gülümseyerek. "Bugün nasılsınız bakalım?"

Michael'la ben ona bakmakla yetindik. Nokes bir aşağı bir yukarı yürüyüp bandajlarımızla yaralarımızı kontrol etti.

"Buradan bir an önce çıkmalısınız," diye tısladı sonra. "Sizi geri almak güzel olacak. Sizi çok özlüyoruz. Özellikle de geceleri."

Michael kafasını çevirip koridora, diğer hasta mahkumların suratlarına baktı. Juanito iki yatak aşağımızdaydı. Yüzü, kesikler, çürükler ve dikişlerden oluşan bir maske gibiydi.

"Size doyum olmaz," dedi Nokes, elimizi değdirebileceğimiz kadar yakınımızda durarak. "Ama şimdi gitmeliyim. Nöbetim var. Yakında görüşürüz çocuklar."

Michael, ona durmasını işaret etti. "*Öldür beni*," diye fısıldadı.

"Ne?" Nokes, Michael'a yaklaştı. "Ne dedin sen?"

"Öldür beni." Bu seferki bir fısıltı değildi. Michael'ın sesi sakin ve berraktı. "Hepimizi öldür."

"Sen kafayı yemişsin," dedi Nokes.

"Bizi öldürmelisin," dedi Michael. "Bizi sağ bırakamazsın."

Nokes hala şaşkındı ama huzursuzluğunu her zamanki alaycı gülümsemesiyle örtbas etmeye çalıştı. "Öyle mi? Nedenmiş o sert çocuk?"

"O riski alamazsın," dedi Michael.

"Hangi risk?"

"Bir gün buranın dışında bir yerde karşılaşma riskini," dedi Michael.

"Korkmam mı gerek?" Nokes güldü. "Sizin o boktan mahallenizden mi tırsacağım? Rizzo da hindi gibi kabarıyordu. Ne oldu? Bakın, şimdi toprağın altında."

"Ya hepimizi öldür," dedi Michael, "ya da bir gün buradaki hayata mahkum ol. Seçim senin."

"Haydi oradan be," dedi Nokes. "Sen kafayı üşütmüşsün. Siz Cehennem Mutfağı pislikleri, hepiniz kaçıksınız."

"Bunu bir düşün," dedi Michael işkencecimize. "Çünkü tek bir çıkış yolun var. Bence fırsatı iyi değerlendir ve bizi şimdi öldür."

1968 Kışı

9.

SÜPÜRGEYİ TAHTA MERDANEYE bastırıp kirli suyu kovaya akıttım. C Blok'un üçüncü katında, hücrelerin bulunduğu koridoru siliyordum. Revirden çıkalı bir hafta bile olmamıştı. Kaburgalarımda ve bacaklarımda hala bandajlar vardı. Yaralarım sızlıyor, her yanım ağrıyordu. Süpürgeyi birkaç kere daha salladıktan sonra bacaklarımı dinlendirmek için demir parmaklıklara yaslandım. Sabahın erken saatleriydi. Etraf sessizdi. Mahkumlar ya sınıflarda ya da spor salonundaydı.

Koridorun iki ucuna baktım. Pencerelerden sızan kış güneşi, yirmi dört saat açık tutulan flüoresanların ışığına karışmıştı. Her yer gri, parlak ve durgundu. Hücrelerin kapıları açıktı. Büyük radyatörlerden yükselen buhar, kışın soğuk rüzgarlarını dışarıda tutuyordu. Bir an Wilkinson, gözüme sakin ve huzurlu göründü.

Ama gerçek bu değildi. Islahevi isyanın eşiğindeydi. Rizzo sözlerinde haklıydı. Gardiyanlar maçta onlara aynı şekilde karşılık vermemizden hoşlanmamıştı. Maçtan sonraki gün, bütün mahkumların ayrıcalıkları iptal edilmişti. Geceyarısı dayakları ve tacizler hız kazanmıştı. Artık hiçbir mahkum kendini güvende hissetmiyordu. Geçmişte görmezden gelinen ufak tefek hatalar, şimdi acımasızca cezalandırılıyordu.

Rizzo'nun ölümü ve karantina hücrelerinden çıkanların durumları ortalığı karıştırmıştı. Şimdi her hücrede, ev yapımı

silahlar, uçları sivriltilmiş kaşıklar ve kıvrılıp bükülerek muştaya dönüştürülmüş yatak yayları kol geziyordu. Mahkumlar hala emirlere itaat ediyordu ama suratlarına küstah bir ifade yapışıp kalmıştı.

Koridorun yarısına geldiğimde helezon şeklindeki merdivende Wilson'ı gördüm. Wilson bizim bloktaki tek siyah gardiyandı ve meslektaşlarının uyguladığı fiziksel şiddetten bir tek o kaçınırdı. İriyarı bir adamdı. Bir zamanlar yarı profesyonel futbol oynamıştı. Dizinde büyük bir yara izi vardı ve göbeği, üniformasının belini zorluyordu. Durmadan sigara içtiği için arka cebinde daima açık bir vişneli pastil kutusu bulundururdu. Kocaman gülümsemesi, sarı dişlerini ortaya çıkarırdı. Kalın ve küt parmak uçları morumsu bir renkteydi. Mahkumlar ona Marlboro adını takmıştı.

Marlboro, diğer gardiyanlardan en az on yaş büyüktü. Başka ıslahevlerinde benzer işler yapan iki erkek kardeşi vardı. Yaz aylarında, daha büyük mahkumlara gizlice bira taşıdığı söylenirdi.

Marlboro aynı zamanda Rizzo'nun dış dünyayla bağlantısıydı.

"İyi iş çıkarmışsın," dedi, bana yaklaştığında kesik kesik soluyarak. Burnundan üflediği sigara dumanları havaya karışıyordu. "İleride hademe olarak iş bulabilirsin."

"Bazıları yapar," dedim, "bazıları konuşur."

"Tamam, sustum," dedi gülerek ve öksürmeye başladı.

"Günde kaç tane içiyorsun?" diye sordum elindeki sigarayı işaret ederek.

"Üç ya da dört."

"Paket?"

"Herkesin alışkanlıkları vardır evlat," dedi Marlboro. "Bazıları iyidir, bazıları kötü."

Kovadaki pis suyun etrafa sıçramamasına dikkat ederek yerleri silmeye devam ettim.

"Daha ne kadar buradasın?" dedi Marlboro arkamdan.

"Cezam tam uygulanırsa yedi ay," dedim. "Erken bırakırlarsa daha az."

"İlkbahara çıkmış olursun," dedi Marlboro. "Sadece en kötüleri tam tutarlar."

"Olabilir," diye mırıldandım. "Tabii o zamana kadar sağ kalabilirsem."

Marlboro eski sigarasını bir kenara atıp yeni bir tane yaktı ve dumanını yutarcasına içine çekti.

"Rizzo arkadaşımdı," dedi. "O olayda benim parmağım yok."

"Ama kıçını kaldırıp bir şeyleri engellemeye çalışmadın."

"Etrafına bak evlat," dedi. Sigarasını dişlerinin arasına sıkıştırıp kalın kollarını kavuşturmuştu. "Burada başka zenci gardiyan görüyor musun?"

"Ben burada bir tek *gardiyanlar* görüyorum," diye cevap verdim.

"Kendime iyi bir iş buldum," dedi Marlboro. "Sabit bir iş. İyi maaş alıyorum. Yıllık iznim var. Ayda iki hafta sonunu karımla geçirebiliyorum."

"Ve baca gibi tütebiliyorsun," dedim.

"Diğer çocuklara ve sana yaptıklarından nefret ediyorum," dedi Marlboro, ağzında sigarasıyla. Yüzünün keskin hatlarına hüzünlü bir ifade çökmüştü. "Rizzo'ya yaptıklarından nefret ettim. O çocuğu çok severdim. Ama elimden bir şey gelmezdi. Buranın düzenini ben değiştiremem."

Gözlerimi Marlboro'dan ayırmadan, süpürgeyi tahta merdaneye bastırdım ve suların kovaya süzülmesini bekledim.

"Bir çocuğa vurduğun oldu mu hiç?" diye sordum.

"Hayır," dedi Marlboro. "Asla da yapmam. Beni yanlış anlama. Burada eşek sudan gelene kadar dövmek isteyeceğim bazı piç kuruları var. Ama bu, işimin bir parçası değil. En azından görev tanımımda böyle bir şey yazmıyordu."

"Diğer gardiyanlar sana kıl olmuyor mu?"

"Ben onlar için bir zenciden ibaretim. Herhalde sizden farksız olduğumu düşünüyorlardır. Ya da daha bile beter olduğumu."

"Hep böyle miydiler?"

"Buraya geldiğimden beri," dedi Marlboro. "Bu haziranda üç yıl olacak."

"Ya sen ve Nokes?" diye sordum.

"İşimi yapıp mesafemi koruyorum," dedi Marlboro. "O da aynısını yapıyor."

"Onun hikayesi ne? Neden böyle?"

"Diğerlerinden farklı değil," dedi Marlboro. "Kim olduklarından hoşlanmazlar. Bulundukları yerden hoşlanmazlar."

"Kendilerini bu şekilde hisseden bir sürü insan var," dedim. "Benim yaşadığım yerde herkes böyle. Ama etrafta dolaşıp Nokes'la çetesi gibi pislik yapmıyorlar."

"Belki onlar farklıdır," dedi Marlboro. "Nokes'la yancıları hayatı iyi tanımıyor ve tanıdıkları kadarı hoşlarına gitmemiş. Bomboş bir hisle büyümüşler. Onlar bu işte. Boşlar. İçlerinde hiçbir şey yok. Dışlarında da öyle."

"Ya hapishane müdürü?" diye sordum, süpürgenin sapma yaslanarak. "Yardımcıları? Neler döndüğünü biliyor olmalılar."

"Ama görmezden geliyorlar," dedi Marlboro, sigarasından bir nefes daha çekerek. "Tıpkı kasabalılar gibi. Kimse bir şey bilmek istemiyor. Bana dokunmayan yılan bin yaşasın hesabı."

"Yani aptala yatıyorlar," dedim.

"Bir bakıma evet ama başka bir şey de var. Unutma, bu adamlar sizi kötü çocuklar olarak görüyor. Nokes'la yancıları, insanların evlerine girmiyor. Onlara silah doğrultmuyor. Bunları siz yapıyorsunuz. O yüzden buradasınız. Sizin için gözyaşı dökmelerini bekleme. Onlara göre, siz kapalı kapılar ardına aitsiniz."

"Her soruya bir cevabın var," dedim kovayı çekiştirerek.

"Eğer dediğin gibi olsaydı, devletin çeklerine muhtaç olmazdım," diye söylendi Marlboro. "Bildiklerimle daha çok para kazanırdım."

"İşimi bitirsem iyi olur," dedim koridorun geri kalanını göstererek.

"Ben de kendime yeni bir paket sigara bulayım," dedi. "Bak, en azından ikimizin de yapacak bir şeyleri var."

Bana el sallayıp copunu tırabzana vurarak aşağı inmeye başladı. Demin durduğu yerde, birkaç ezilmiş sigara izmariti vardı.

"Biliyorsun değil mi, katlarda sigara içilmiyor," diye bağırdım arkasından.

"Ne yapacaklar?" dedi, bana dönüp sırıtarak. "Tutuklayacaklar mı?"

10.

ELLERİMİ KAFAMIN ARKASINDA kavuşturmuş, ince battaniyemi çeneme kadar çekmiştim. Sevgililer Günü'nden bir hafta sonraki cumartesi gecesiydi. Saat geç olmuştu. Kar tanecikleri kalın camları dövüyordu. Griptim. Burnum tıkalıydı, durmadan gözlerim yaşarıyordu ve sağ elimde bir tuvalet kağıdı tomarı vardı. Yutkunurken boğazım acıyordu.

Annemi düşündüm. Keşke yanımda olsaydı. *Ricota*'sından bir fincan, bütün ağrılarımı ve üşüme nöbetlerimi dindirirdi. Büyük bir kaseyi suyla doldurup içine üçer dilim elma ve limon, iki poşet çay, iki kaşık bal ve yarım bardak İtalyan viskisi koyardı. Sonra hepsini, içindeki sıvı ancak büyük bir kahve fincanını doldurmaya yetecek kadar kalıncaya dek kaynatırdı.

"Giy şunu," derdi, evdeki en kalın kazağı vererek. "Ve şunu sıcak sıcak iç bakalım."

"Sıkı bir terledin mi bir şeyciğin kalmaz," derdi babam, arkasında dikilip. "Penisilinden iyidir. Hem daha ucuz."

Gözlerimi kapayıp hücremin dışından gelen sesleri duymamaya çalıştım. Kendimi Cehennem Mutfağı'ndaki evimizde annemin kocakarı ilacını içerken hayal ettim. Fincanı geri verdiğimde bana gülümsediğini görür gibi oldum. Ama huzur bulamayacak kadar hasta ve gergindim.

Bazı tutuklular, gün içinde sert çocuk ayağına yatar, geceleri yalnız kaldıklarında ağlarlardı. Hıçkırıkları birer hayalet gibi hücrelerin arasında dolaşırdı.

Başka sesler de vardı. Çığlıklar.

Bunlar, korku ve yalnızlık dolu hıçkırıklardan farklıydı. Daha alçak ve boğuklardı. Izdırapla tarazlanır, asla verilmeyecek bir özgürlük için yalvarır, yardım dilenirlerdi.

O çığlıklar, en kalın duvarlardan bile duyulurdu. Betondan sızarak kayıp bir çocuğun ruhunun en karanlık noktalarına ulaşırlardı. Onlar, hayatın akışını değiştiren çığlıklardı. Masumiyeti ayaklar altına alan, iyilik denen kavramı unutturan.

Bir kere duyuldu mu bir daha asla bellekten silinmeyen.

Şimdiki kış gecesinde o çığlıklar, arkadaşım John'a aitti.

Hücremin karanlığı beni bir maske gibi sardı. Gözlerim geceyi taradı. Çığlıkların kesilmesi, sabah güneşinin doğması için dua ettim. Sonra doğrulup yatağımın köşesine büzüldüm, üst dudağımdaki teri sildim ve tuvalet kağıdına sümkürdüm. Gözlerimi yumdum, ellerimle kulaklarımı kapadım ve öne arkaya sallanmaya başladım. Sırtım her seferinde buz gibi duvara çarpıyordu.

Birden hücremin kapısı açıldı ve içeri, yoğun bir ışıkla birlikte dışarının gürültüsü doldu. Ferguson eşikte durdu. Bir elinde bir bira şişesi, diğerinde copu vardı. Sakalı uzamış, yağlı saçları kafasına yapışmıştı. Sarkık gözkapakları ona uykulu bir ifade veriyordu. İnce dudaklarının etrafındaki deri çatlamış, kenarlarda sivilceler çıkmıştı.

"Demin küçük arkadaşını becerdim," dedi. Konuşurken dili dolanıyor, olduğu yerde sallanıyordu.

Bana doğru üç adım attı.

Yataktan kalkıp karşısında durdum. Tuvalet kağıdı hala elimdeydi.

"Soyun," dedi Ferguson, bira şişesini dudaklarına götürerek. "Sonra yatağına dön. Seninle biraz oynamak istiyorum."

"Hayır," dedim.

"Ne?" Ferguson bira şişesini indirip kafasını yana eğdi. Gülümsüyordu. "Ne dedin sen?"

"Hayır," dedim. "Soyunmuyorum ve yatağa girmiyorum."

Ferguson, ayaklarını sürüyerek biraz daha yaklaştı.

"Sana ne lazım biliyor musun?" dedi. Gülümsemesi, suratına yapışıp kalmış gibiydi. "İçki. Biraz gevşersin. Al, iç. Sonra oynarız."

Bira şişesini kaldırdı ve başımdan aşağı boşalttı. Soğuk bira, yüzümden ve gömleğimden akarak ayaklarımın dibinde küçük bir birikinti oluşturdu. Ferguson, parmaklarıyla yüzümdeki birayı sildi.

Ve parmaklarını ağzına götürüp emdi.

"Bira içmenin bir sürü yolu vardır," dedi şişeyi yatağıma fırlatarak. "Düzüşmenin de öyle."

Ferguson copunu yatağa attı ve şişenin yanına düşmesini izledi. Sonra tekrar bana döndü, tek eliyle kemerini açıp fermuarını indirdi.

Diğer eliyle yüzümü ve göğsümü okşadı.

"Haklısın," diye fısıldadı. "İstemiyorsan soyunma. Yatağa yatmak zorunda da değilsin."

"Lütfen Ferguson," diye mırıldandım. "Yapma."

"Neyi yapma tatlım?" diye sordu. Gözlerinde donuk bir ifade belirmişti. Elini göğsüme daha sertçe sürtmeye başladı ve aşağı kaydırdı.

"Bu yaptığını," dedim.

"Ama ben hoşuna gidiyor sanıyordum," dedi. "*Hepinizin* hoşuna gidiyor sanıyordum."

"Hayır," dedim. "Gitmiyor."

"Çok yazık," dedi yüzünü benimkine yaklaştırarak. Nefesi bira ve sigara kokuyordu. "Çünkü benim çok hoşuma gidiyor."

Elini bu kez yukarı, yüzüme doğru kaydırdı. Boynumu ve ensemi okşamaya başladı. Bana daha da yaklaşmıştı. Yüzünü omzuma dayadı.

"Aletimi çıkar," dedi.

Kıpırdamadım. Gözlerim kapalıydı. Dişlerimi birbirine bastırmıştım. Ferguson'ın ağırlığı üzerime çullanmıştı. Nefesi yanaklarımı ısıtıyordu.

"Haydi tatlı şey," diye fısıldadı. "Çıkar şunu. Gerisini ben hallederim."

Gözlerimi açtım ve John'u kapıda dikilirken gördüm.

Elinde kendi yaptığı bıçak vardı.

Işıktan uzaklaşıp hücrenin karanlığına girdi. Kan lekeli bir külot ve bileğine düşmüş bir çorap dışında çıplaktı. Ağzından nefes alıyordu. Bıçak, bir lastikle bacağına bağlıydı.

"Korkma tatlı şey," diye fısıldadı Ferguson kulağıma. "Çıkar şunu dışarı. Bak, senin için hazır."

"Korkmuyorum," dedim.

"O zaman dediğimi yap."

"Işıktan çekil," dedim. "Gözlerimi acıtıyor."

Ferguson kafasını kaldırıp ellerini iki yanağıma koydu ve yüzüne vahşi, sadist bir gülümseme yayıldı.

"Gözlerini kapalı tutman gerekiyor," dedi, arkaya, John'a doğru birkaç adım atıp beni kendine çekerek. "Bunu bilmiyor musun?"

Yatağımla aramızda birkaç santim vardı. Elim, boş bira şişesiyle copa uzanacak kadar yakındı. John yatağın kenarındaydı. Ferguson yüzümü bırakıp pantolonunu açtı ve arkaya doğru iki adım daha attı.

"Pekala," dedi. "Bu kadar oynaşma yeter tatlım. Şimdi eğlence zamanı."

Dizlerimin üzerine çöküp kafamı kaldırdım ve Ferguson'ın gözlerinin içine bakarak sağımdaki copa uzandım.

"İşte bu tatlım," dedi. "Unutma, yavaş seviyorum. Güzel ve yavaş."

Ferguson, John'un sesini duymadan önce bıçağın ucunu hissetti.

"Ve aynen öyle gebereceksin," dedi John. "Güzel ve yavaş yavaş."

"Küçük pislik," dedi Ferguson, korkudan çok şaşkınlıkla. "Ne yaptığını sanıyorsun sen?"

"Şimdi eğlenme sırası bana geldi," diye mırıldandı John gülerek.

"Gebereceksin," dedi Ferguson.

"O halde, kaybedeceğim hiçbir şey yok."

Ayağa fırlayıp hızla copu kaptım ve iki elimle sıkı sıkı kavradım. Gözlerim Ferguson'dan John'a doğru kaydığında, yüzünde daha önce hiç tanık olmadığım garip bir ifade gördüm.

"Onu kesemezsin Johnny," dedim.

"Öyleyse izle Shakes. Yatağına otur ve izle."

"Hücrene geri dön," dedim. "Onu bana bırak."

"Bundan paçayı kurtaramayacak. Bana yaptıkları cezasız kalmayacak. Bize yaptıkları."

"Yapma John," dedim. "Bırak gitsin."

"Neden? Hazır elime düşmüşken neden?"

"Birkaç ay sonra buradan çıkacağız," diye fısıldadım yavaşça. "Onu bıçaklarsan, hiçbir yere gidemeyiz."

"Laf dinle İrlandalı," dedi Ferguson. "Arkadaşın mantıklı konuşuyor."

Ayaklarımı yere sıkıca basıp copun kalın ucunu Ferguson'ın midesine indirdim. Darbe, hiç beklemediği bir anda gelmişti. Korkuyla irkilip nefesi kesildi.

"Bu işe karışma bok çuvalı," dedim. "Yoksa seni kendim gebertirim."

John, bıçağı Ferguson'ın boynundan çekip bir iki adım geriledi. Bıçağın keskin ucu avcundaydı. Yüzünde saf nefret vardı. O tatlı çekiciliği kaybolmuştu. Şimdi geriye, yaşadığı tüm acı ve işkenceleri yansıtan, boş, duygusuz bir maske kalmıştı.

Pek çok bakımdan o artık, tanıdığım, birlikte büyüdüğüm John değildi. Wilkinson ona dayaktan ve tacizden fazlasını yapmıştı. Aşağılanmanın da ötesine götürmüştü. Kırmış, yok etmişti. Tanıdığım en yumuşak kalbi parçalamış, tüm duygularından arındırmıştı. Sığınağımızı annesiz kedi yavruları için bir bakımevine dönüştüren John Reilly gitmişti. Market kamyonlarından sebze meyve çalıp yaşlı, fakir ve hasta Bayan Angela DeSalvo'nun kapısına bırakan John Reilly ölmüş ve gömülmüştü. Şimdi karşımda, gözünü kırpmadan adam öldürmeye hazırlanan bir John Reilly vardı.

"Bırak John," dedim. "O buna değmez."

"Aklınızı başınıza aldığınızı görmek güzel," dedi Ferguson. Rahatlayıp eski kayıtsız tavrına geri dönmüştü. "Raporumda sana fazla yüklenmeyeceğim," dedi bana.

"Rapor falan olmayacak," dedim.

"Ne demek rapor olmayacak?" Ferguson'ın az önce alkolden dolanan dili açılmıştı. Şimdi yüzünde öfkeli bir ifade vardı. "Siz ikiniz, bir gardiyana saldırdınız. Tabii ki bir rapor olacak."

"Git Ferguson," dedim ona copunu geri vererek. "Pantolonunu çek ve bas git buradan."

"İrlandalı bana bıçağı vermeden hiçbir yere gitmiyorum," diye diretti Ferguson.

"Ne bıçağı?"

John'a doğru yürüdüm. Gözlerinde çelik gibi bir ifadeyle hala Ferguson'ı süzüyordu. Elimi, arkadaşımın bıçağı tutan elinin üzerine koydum.

"Tamam Johnny," dedim. "Geçti. Artık bırakabilirsin."

"Bana bir daha dokunamayacak," diye söylendi. Sesi acıklı filmlerde ağlayan o çocuğunki değildi. "Beni duydun mu Shakes? Bana bir daha dokunamayacak."

"Duydum," dedim bıçağı alarak.

Ferguson'ı itip yatağıma gittim. İnce döşeği kaldırdım ve bıçağı karyolanın demirlerine koydum.

"Dediğim gibi Ferguson, ben bıçak filan göremiyorum."

"Size bu yaptığınızı unutturmayacağım," dedi Ferguson, titreyen parmağını bize doğru sallayarak. "Duydunuz mu? Bunu hiç unutmayacağım."

"O halde bu bir şeytan anlaşması," dedim.

"O da ne be?"

Gerekli açıklamayı John yaptı. "İlk unutan ölür."

11.

İNGİLİZCE ÖĞRETMENİ FRED Carlson, sınıfın ön tarafındaydı. Kravatını gevşetmiş, gözlüğünü kafasına takmıştı. Yanağının iç tarafında koca bir sakız vardı. Sırtını tahtaya dayayıp ellerini kenarlarına koydu. Gençti, en fazla otuzlarının başında. Wilkinson'daki ilk sömestrinde, ilgisiz mahkumlarla dolu bir sınıfa okuma ve yazmanın inceliklerini öğretmek için maaş alıyordu.

"Haftasonu otuz kitap raporu okumayı bekliyordum," dedi taşra aksanıyla. "Ama sadece altı tane vardı. Yani geriye kaç eksik ödev kalıyor?"

"Burası İngilizce sınıfı," diye bağırdı arka sıralardan bir çocuk. "Matematik dersi koridorun sonunda."

Birkaç mahkum yüksek sesle güldü, gerisi alayla sırıtmakla ya da sınıfın camından karlı tarlaları seyretmeye devam etmekle yetindi.

"Elimden geleni yapıyorum," dedi Carlson, bıkkınlığını belli etmemeye çalışarak. "Size yardım etmek istiyorum. İnanmayabilir ya da aldırmayabilirsiniz ama gerçek bu. Ama sizi okumaya ve özet çıkarmaya zorlayamam. Bunu ancak kendiniz yapabilirsiniz."

"Senin yaşadığın yerde okumak kolay olmalı," dedi kısa, afro saçlı bir çocuk. "Yazmak da öyle. Ama burada hiç kolay değil."

"Eminim değildir," dedi Carlson. "Ama bir yolunu bulmalısınız. Buradan çıktığınızda bir şey olmak istiyorsanız, bir yolunu bulmalısınız."

"Valla sağ kalsam bana yeter," dedi bir mahkum. "Bana bunu öğretecek bir kitabın var mı?"

"Hayır," diye yanıtladı Carlson, tahtadan uzaklaşarak. "Öyle bir kitap yok."

"İşte," dedi mahkum.

"O halde vaktini boşa harcıyorum?" Carlson gözlerini sınıfta dolaştırdı. "Bana söylediğin bu mu?"

"*Herkesin* vaktini boşa harcıyorsun," dedi mahkum, sağındaki kaslı çocuğa bir şaplak atarak. "Salla gitsin. Burası sana göre bir yer değil."

Fred Carlson masasının metal iskemlesini çekip oturdu. Ellerini dizlerine koydu ve ona meydan okuyan mahkuma baktı.

Zil çalana dek böyle oturmaya devam etti.

"Cuma görüşürüz hocam," dedi mahkum, sınıftan çıkarken. "Tabii eğer hala buradaysan."

"Görüşürüz," dedi Carlson. "Tabii sen de hala sağsan." Elimde siyah kenarlı defterim ve kapağının kenarından sarkan kurşunkalemimle diğer dört çocuğun arkasından yürüdüm.

"Bir dakikan var mı?" dedi Carlson, masasının önünden geçerken.

"Yanlış bir şey mi yaptım?" diye sordum.

"Hayır," dedi Carlson, başını sallayıp gülümseyerek. "Yalnızca konuşmak istiyorum."

Ellerimi ceplerime sokup olduğum yerde dikilerek sınıfın boşalmasını bekledim.

"Kitap raporun çok iyiydi," dedi Carlson.

"Teşekkürler," diye mırıldandım.

"Sen ödev yapmaya nasıl vakit buldun?" diye sordu alayla. "Yoksa sağ kalmakla ilgilenmiyor musun?"

"Aksine fazlasıyla ilgileniyorum," dedim. "Bu yüzden okuyup yazıyorum. En azından bir süreliğine aklımı dağıtıyor."

"Kitabı gerçekten sevmiş gibisin," dedi Carlson. Raporum, *Monte Kristo Kontu*'yla ilgiliydi.

"En sevdiğim kitaptır," dedim. "Buraya geldiğimden beri, daha bile çok sever oldum."

"Neden?"

"Nedenini raporda anlatmıştım."

"Yine anlat."

"Kimsenin onu alt etmesine izin vermiyor," dedim. "Tüm o dayaklardan ve hakaretlerden kendine ders çıkarıyor. Sonra zamanı geldiğinde, intikamını alıyor."

"Ve sen de buna hayranlık duyuyorsun?" Carlson, kitaplar ve kağıtlarla dolu kahverengi, deri çantasına uzandı.

"*Saygı duyuyorum*," dedim.

"Evde bir kopyası var mı?"

"Hayır," dedim. "Yalnızca *Classics Illustrated* çizgi romanı var. Zaten kitabı da ondan öğrendim."

"O aynı şey değil," dedi Carlson.

"Mahallede bir kütüphaneci var," dedim. "Bu hikayeyi çok sevdiğimi biliyor. Ne zaman istesem bana veriyor. Zaten çok da aranan bir şey değil."

Carlson kafasını eğmiş, çantasını karıştırıyordu.

"Gitmeliyim Bay Carlson," dedim. "Sabah yoklamasını kaçıramam."

"Bir dakika," dedi. "Sana bir şey vereceğim."

"Ne?"

"Bunu." Elinde *Monte Kristo Kontu*'nun ciltli bir kopyası vardı. "Belki hoşuna gider diye düşündüm."

"Benim mi olacak?"

"Evet."

"Ciddi misiniz?" diye sordum.

"Hem de nasıl. Eğer bir kitabı bu kadar çok seviyorsan, mutlaka bir kopyasına sahip olmalısın."

"Size parasını ödeyemem," dedim.

"Gerek yok. Bu bir hediye. Daha önce hediye aldın, değil mi?"

"Uzun zaman oldu ama evet." Kitabı açıp tanıdık sayfalarını çevirdim.

"İşte bu da benden sana bir hediye," dedi. "Bir teşekkür hediyesi."

"Ne için?"

"Burada boşa kürek çekmediğimi anladım. En azından, öğrencilerimden birinin beni dinlediğini."

"Siz iyi bir öğretmensiniz Bay Carlson," dedim. "Yalnızca kötü bir sınıfa denk geldiniz."

"Burada kapalı kaldığımı hayal bile edemiyorum. Bırak ayları, bir gece için olsa bile."

"Ben de hayal edemiyorum," dedim.

"Wilkinson düşündüğüm gibi bir yer çıkmadı." Carlson kafasını iki yana salladı.

"Bence kimsenin düşündüğü gibi çıkmadı."

"Öyle," dedi.

"Bakın, gerçekten gitmeliyim. Kitap için teşekkürler. Benim için anlamı büyük."

"Gardiyanlar, bir kitabın olmasına laf etmez, değil mi?"

"Bir kitabım olduğunu bilmeyecekler ki," dedim.

"Belki cuma günkü derste bu kitabı tartışabiliriz," dedi Carlson. "Sence Kont, ilgilerini çeker mi?"

Gülümsedim. "Denemeye değer."

"Okumamı istediğin özel bir bölüm var mı?" diye sordu, leri çantasını kapatarak.

"Çok kolay," dedim, elimde kitapla kapıya doğru yürür- ten. "Tabii ki hapisten kaçtığı bölüm."

12.

İLK KEZ GARDİYANLARIN bölümüne geçiyordum. Bir dizi kilitli dolap, kanepeler, ranzalar, duş kabinleri, soğuk içecek ve kahve makineleri C Blok'un arkasındaki dört büyük odaya yayılmıştı. İçerisi, eski kıyafet ve küf kokuyordu. Yerler tozlu ve lekeliydi. Köşelerde izmarit yığınları vardı. Abajurları yırtık pırtık ve lekeli, ayaklı lambalar, bir tek kendi çevrelerini aydınlatıyordu. Geri kalan her yer yarı karanlıktı. Mobilyaların üzerine ve yerlere pis kıyafetler atılmıştı. Ana odanın duvarında, Wilkinson'ı bir kış manzarası içinde gösteren, eski ve büyük bir fotoğraf vardı.

Nokes, üzeri not kağıtları, dosyalar, bir kayıt cihazı, iki telefon, bir tomar dergi ve sigara paketleriyle dolu bir masada oturuyordu. Masanın ortasında, kapağı açık, tost makinesi büyüklüğünde karton bir kutu vardı.

"Beni çağırmışsın," dedim önünde dikilerek.

"Bir dakika bekle asker," dedi Nokes. "Bunu diğerlerinin de görmesini istiyorum."

"Haydi, kaldırın kıçınızı," diye bağırdı. "Geldi."

Addison, Styler ve Ferguson, yan odadan koşup geldi. Hepsi farklı çıplaklık aşamalarındaydı. Ferguson'ın yüzüyle boynu tıraş köpüğüyle kaplıydı. Elinde bir ustura vardı. Styler beyaz külotu dışında çıplaktı. Plastik bir ağızlıkla puro içiyor-

du. Addison'ın bir elinde katlı bir kağıt, diğerinde bir dilim pepperonili pizza vardı.

Nokes'un arkasında durdular. Dikkatleri benden çok, kutudaydı.

"Posta kurallarını biliyorsun, değil mi?" diye sordu Nokes, dişlerinin arasında yanmayan bir sigarayla. "Ne alıp alamayacağını?"

"Evet, biliyorum," dedim.

Nokes parmağıyla kutuyu işaret etti. "Demek o kadar iyi bilmiyormuşsun pislik," dedi. "Annen bunları yolladığına göre."

"O kutu annemden mi?" diye sordum.

"Şunlara baksanıza," dedi Nokes, etrafını saran üç gardiyana. "Annen oğlunu nereye gönderdi sanıyor? Askere filan mı?"

"Bu da ne böyle?" diye sordu Styler, kutudan küçük bir kavanoz çıkararak. İçinde közde biber ve zeytinyağı vardı.

"Postayı hapishane müdürü kontrol eder," dedim. "Gardiyanlar değil."

"Hapishane müdürü ortada yok," dedi Nokes. "Ve o ortalıkta olmadığında, postalara biz bakıyoruz."

"Zaten buradaki hiçbir şey hapishane müdürünü geçemezdi," dedi Styler. "Hiçbiri onaylı listede yok."

"Eminim annende o listenin bir kopyası vardır," dedi Addison. "Bütün ailelere yollanıyor."

"Annem İngilizce okuyamıyor," dedim.

"Senin anan salaksa biz ne yapalım," dedi Nokes, bir kavanoz enginar kalbini Styler'a atarak.

"Onları kendi yapmıştır," dedim. "Benim sevdiğimi bildiği için. Kötü bir niyeti yoktur."

"Ama oğlu, bedelini fena ödeyecek," dedi Styler, kavanozu açıp koklayarak.

"Kutuyu alabilir miyim?" diye sordum. "Lütfen?"

"Tabii," dedi Nokes. "Kutu senin. Ama içindekiler bizim. Adilce, ha?"

"Yiyecekten başka bir şey koymuş mu?" diye sordum. Ellerimi iki yanımda yumruk yapmıştım.

"Bir tek bunu." Nokes, kahverengi bir tespih çıkardı. "Senin için bir anlamı var mı?"

"Sizin için olduğundan daha fazla," dedim.

"O halde onu istiyorsun?" diye sordu Styler. Ağzı enginar kalpleriyle doluydu.

"Onlar bana ait," dedim.

"Bu şeyle ne yapılıyor?" diye sordu Nokes, tespihi sallayarak.

"Dua ediliyor," dedim.

"Senin gibi ezikler duadan ne anlar?" dedi Styler.

"Yiyecekleri alabilirsin Nokes," dedim. "Hepsini al. Ama bırak tespih bende kalsın."

Styler masanın etrafından dolaşıp yanıma geldi ve elini omzuma attı.

"Duanı biz de dinleyebilir miyiz?"

"Yalnızken etmeyi tercih ederim," dedim. Gözlerim hala Nokes'taydı. "Öyle daha çok işe yarıyor."

"Tıpkı otuzbir çekmek gibi," dedi Addison.

"Ne olur," diye yalvardı Styler, sahte bir gülümsemeyle ve diğerlerine göz kırparak. "Bu seferlik biz de duyalım."

"Belki dua etmek için bir nedene ihtiyacı vardır," dedi Nokes, masanın altından siyah bir cop çıkararak.

Copu Styler'a verdi. Styler bir eliyle copu alırken, diğeriyle beni kendine çekti.

Ellerini masaya koy," dedi. "Parmaklar açık."

"Ve bir dua düşünmeye başla," diye ekledi Addison. Ellerim, annemin gönderdiği kutudan birkaç santim ötedeydi.

Styler bacaklarımı açıp pantolonumu hızla aşağı çekti. Üstteki düğme zorlanmadan kopmuştu. Nokes tespihi ellerimin üzerine yaydı. Styler'ın arkamı okşadığını hissettim. Dokunuşu hoyratça, eli nasırlıydı.

"Unutma bok kafa," dedi Nokes, annemin biberlerini eliyle yiyerek. "Dua ettiğini duymak istiyoruz. Yüksek sesle!"

Styler bir kolunu karnıma dolayıp diğeriyle copun ucunu içime soktu. Acı, hızla vücudumu sardı. Bacak kaslarıma kramplar girdi, göğsüm sıkıştı ve midem keskin bir sancıyla düğümlendi.

"Hani dua?" dedi Nokes.

"Başlasan iyi olur." Ferguson'ın yüzünde korkunç bir gülümseme vardı. "Yoksa Styler, o copu kıçında kaybedecek."

"*Cennetteki kutsal Babamız,*" dedim dudaklarımı güçlükle kıpırdatarak. Nefesim kesik kesik çıkıyor, ciğerlerim alev almışçasına yanıyordu.

"Daha yüksek," dedi Styler arkamdan.

"*Bizi varlığınla kutsa,*" dedim, gözlerimden yaşlar süzülerek. "*Bizim için gel. Bizleri krallığına al.*"

"Styler'ın yanında, gelmekten bahsetme," dedi Nokes, bir kahkaha atarak. "Heyecanlanmasını istemezsin, değil mi?"

"*Dünyadaki günahlarımızı affet...*" Bacaklarım titremeye başlamıştı. Her yanımdan soğuk terler akıyordu.

"Bu kısım bizimle ilgili olmalı," dedi Addison, diliyle dudaklarını ıslatarak.

"*Ve bize karşı günah işleyenleri de affet.*" Ellerim masadan kaymaya başladı. Tespih hala üzerlerinde duruyordu.

"Daha yüksek, pislik!" dedi Nokes. İki eliyle yüzümü tutmuştu. "Kilisedeymişsin gibi."

"*Bizi yeryüzündeki günahlardan uzak tut,*" dedim. Oda bulanıklaşmıştı. Kollarımla bacaklarımı hissetmiyordum. "*Bizi şeytandan uzak tut.*"

"Artık bunun için çok geç ezik," dedi Styler ve beni bıraktığında yere yığıldım. "Çok, çok geç."

Hücremde, yatağımda uyandım. Pantolonum hala dizlerimdeydi. Beni battaniyemin üzerine bırakmışlardı. Titriyordum. Vücudum, hareket edemeyecek kadar uyuşmuştu. Tespih elimdeydi. Haç, avucumun içine kaymıştı, Yavaşça dudaklarıma götürüp öptüm.

Gözlerimi açtım, karanlığa baktım ve güneş doğana dek ağladım.

1968 İlkbaharı

13.

MICHAEL TOPU BETON duvara attı ve beyaz çizginin ortasına yakın duran John'a doğru sekmesini izledi. Ben arkada, Tommy'nin yanındaydım. Aklım, oyundan çok havadaydı.

Öğleden sonraydı. Nisan ortasına göre oldukça ılık bir gündü. Güneş hala kuvvetliydi. Işınları katranla kaplı zeminden sekip kollarımızı, bacaklarımızı ve yüzümüzü ısıtıyordu. Hava kuru, nem oranı düşüktü. Sırtımıza hafif bir meltem üflüyordu.

Hentbol sahası nadiren boş olurdu. Siyah mahkumlar, burayı kendi bölgelerinin bir parçası ilan etmişti. Ama şimdilik ortalarda yoklardı. Ayın başında bir suikasta kurban giden Martin Luther King, Jr.'ın öldürülüşünü protesto etmek için hücrelerinde kalmış, herhangi bir aktiviteye katılmayı reddetmiş, hatta yemeklerinin bile hücrelerine getirilmesini talep etmişlerdi. Gardiyanlar başta kendilerinden bekleneceği gibi davranmış, zor kullanmışlardı. Ama siyah mahkumlar kararlıydı ve sonunda, öfkeleriyle hapishane kurallarını yıkmayı başarmışlardı. Birilerinin dikkatini çekeceklerinden korkan hapishane müdürü, gardiyanlara geri çekilmelerini, protestoya müdahale etmemelerini emretmişti.

Tommy arkaya doğru iki adım attı, ağırlığını dengeledi ve kolunu savurdu ama topu kaçırdı. Arkasını dönüp topu yerden aldı ve tekrar Michael'a fırlattı.

"Bu oyunu hiç anlamıyorum," dedi.

"Bak şimdi benim takımda olduğuna çok sevindim!" dedim.

"Kaç kaç oldu?" diye sordu.

"Biz hiç sayı yapamadık ki. Michael'la John'a sor."

"Altıya sıfır," dedi Michael, topu sektirerek bana doğru yürürken. Sağ eline siyah bir bant sarılıydı. "Yer değiştirmek ister misiniz?"

"Mola versek?" diye önerdim. "Bu kadar güneşe alışkın değilim."

"Burada gölge yok ki," dedi Michael.

"Ağaçların oraya gidelim," dedim. "Yine gardiyanların gözü önünde oluruz ve biraz serinleriz."

Yüzlerimizden ve kollarımızdan terler akarak duvarı geçtik ve görevdeki gardiyanın dikkatli bakışları altında, sarkık dallı, küçük bir kestane ağacına doğru yürüdük.

Kollarımızı başlarımızın arkasına atarak ağacın etrafına oturduk. Bacaklarımız çimlere gömülmüştü. Son yedi aydır kaldığımız C Blok'un kare şeklindeki tuğla cephesi, tam karşımızdaydı.

"Güzel manzara," dedi John.

"Buradan herhangi bir yer gibi görünüyor," dedi Tommy. "Aslını yansıtmıyor."

"Nasıl göründüğünü asla unutmayacağım," dedim. "Ya da aslında ne olduğunu."

"Şanslıysan unutursun," dedi Michael.

"Daha tahliye tarihini vermediler mi?" diye sordu Tommy.

"Nokes mektubu hapishane müdüründen aldı," dedim. "Suratıma doğru salladı. Sonra da yırtıp attı."

"Sence ne zaman çıkarsın?" diye sordu Michael.

"Haziran sonu. Ya da temmuz başı. Öyle bir şey işte."

"Keşke biz de seninle gelebilseydik," dedi John kederle. "Buradan hep birlikte çıkmak güzel olurdu."

"Bunu ben de isterdim," dedim, ona gülümseyerek.

"Boş hayallerin kimseye faydası dokunmaz," dedi Michael. "Bize bir yılı tamamlatacaklar. Bir saat bile daha az olmayacak."

"Çıktıktan sonra Peder Bobby'yle konuşabilirim," dedim. "Belki araya birilerini sokar ve cezanızı bir iki ay indirebilir."

"Konuşacak bir şey yok," dedi John.

"Hayır, çok şey var," dedim. "Belki insanlar burada yaşananları öğrenirse bir şeyler yaparlar."

"Ben kimsenin bilmesini istemiyorum Shakes," dedi John, gözleri yaşlarla dolarken. "Peder Bobby, King Benny ya da Şişko Mancho'nun öğrenmesini istemiyorum. Ya da annemin. Kimse bir şey bilmemeli."

"Ben de öyle," dedi Tommy. "Birileri öğrenirse, bir daha yüzlerine bakamam."

"Ya sen?" diye sordum Michael'a. "Sen de susacak mısın?"

"Kimsenin bunları duymaya ihtiyacı olduğunu sanmıyorum," dedi Michael. "Böyle yerlerde vakit geçiren bir sürü insan var. Neler döndüğünü hepsi biliyor. Daha önce içeri girmeyenler de buna inanmaz ya da aldırmaz. Yani her iki şekilde de zaman kaybı olur."

"Bence bittiğinde, biz bile aramızda konuşmayalım," dedi John.

"Ben de gizli kalmasını istiyorum Shakes," dedi Tommy. "Burayı elimizden geldiğince derine gömmemizi istiyorum."

"Bununla yaşamak zorundayız," dedi Michael. "Ve konuşmak, durumu daha da güçleştirir."

"Ama insanlar soru sorabilir," dedim.

Michael ayağa kalkıp eşofman altının arkasını silkeledi. "Bırak sorsunlar. Gerçek bizde kaldığı sürece sorun yok."

"Eve dönüşünün tadını çıkar Shakes," dedi John. "Gerisini düşünme."

"Ve biz gelene dek başını belaya sokma," dedi Michael.

"Siz yanımda değilken ondan kolay ne var?"

"Mahalleye döndüğünde ilk ne yapacaksın?" diye sordu John.

"Kütüphaneye gideceğim," dedim. "Orada istediğim kadar oturacağım. İstediğim kitaba bakacağım. Biri düdük çaldığında kalkıp gitmek zorunda kalmadan. Orada oturacağım ve sessizliği dinleyeceğim."

"Ben en çok neyi özlüyorum biliyor musunuz?" dedi Tommy hüzünlü bir sesle. Yüzünü güneşe verip gözlerini kapamıştı.

"Neyi?" diye sordu John.

"Gece geç saatte açık bir yangın musluğunun altında koşmayı. Buz gibi suları hissetmeyi. Eşiklerde oturmuş, kese kağıtlarından bira içen ve tuzlu kraker yiyen insanları. Açık pencerelerden ve park etmiş arabalardan gelen müziği. Apartman girişlerinden bize gülümseyen kızları. Of, cennet gibiydi."

"Mimi'de iki dilim sıcak pizza ve dondurma," dedim.

"Carol'la iskelelerde yürümeyi," dedi Michael. "Elini tutmayı. Onu ıssız bir köşede öpmeyi. Ben en çok bunları özlüyorum."

"Ya sen John?" diye sordum.

"Ben bir daha karanlıkta korkmak istemiyorum," dedi John umutsuz bir sesle. "Ya da gecenin bir yarısı açılan kapının gıcırtısını duymak. Kimsenin bana dokunmasını istemiyorum. Kimsenin ellerini üzerimde hissetmek istemiyorum. Kim gelecek ya da ne olacak korkusu duymadan uyumak istiyorum. Eğer bir gün bunlara sahip olabilirsem mutlu olurum. Kendimi cennette ya da en azından yakınında hissederim."

"Bir gün olacak John," dedi Michael. "Söz."

"Hepimiz söz veriyoruz," dedim.

Hemen arkamızda bir gardiyanın düdüğü duyuldu. Tepemizde yağmur bulutları toplanmıştı. Gökyüzünü karartmışlar, güneşi puslarına saklamışlardı.

14.

HAPİSHANENİN YEMEKHANESİ KALABALIKTI. Sıralarca tahta masa, ince tepsilerle doluydu. Mahkumlar birbirlerini dirsekleyerek, makarna ve peynirden oluşan akşam yemeklerini yiyordu.

Herkesin yemek için yirmi dakikası vardı. Sırada beklemek, oturacak bir yer bulmak ve tepsini büyük odanın arkasındaki bulaşık arabasına atmak da bu süreye dahildi. Yemek sırasında konuşmaya izin yoktu. Hele verilen yemekleri ya da miktarı sorgulamak kesinlikle yasaktı.

Yemekler genelde en kalitesiz donmuş yemek zincirlerinden temin ediliyordu. İşlenmiş et, yumurta, peynir ve patates ağırlıklıydı. Sebze ve meyveye pek az yer veriliyordu. Her masada on altı, her bankta sekiz mahkum oturuyordu. Her üç masaya bir gardiyan düşüyordu.

Wilkinson'ın diğer her sosyal mekanı gibi, yemekhanede de arkadaş edinme imkanı son derece sınırlıydı. Gardiyanlar en ufak bir gruplaşmaya karşı temkinliydi. Böyle girişimlere hemen müdahale ediliyordu. Mahkumlar da ister istemez, orijinal müttefiklerine bağlı kalıyordu. Hayatta kalmanın başka her şeyden üstün tutulduğu gergin bir atmosferde, rastgele arkadaşlıklar büyük risk taşıyordu. Zira kimsenin karşılamak istemeyeceği türden bir güven seviyesi gerektiriyorlardı. Kendi grubunda kalmak daha güvenliydi.

Yemek sırasında dördüncüydüm. Michael'ın birkaç adım arkasındaydım. Ellerimizde boş tepsiler vardı. Asık suratlı bir görevli, kendince bir ritim tutturmuş, kafasını eğip kaldırarak tepsileri dolduruyordu. Biraz ilerlediğimde, iki kaşık ve boş bir teneke kupa aldım.

"Ne var, görebiliyor musun?" diye sordum Michael'a.

"Bilmiyorum, üzeri kahverengi et suyuyla kaplı."

"Zaten hepsinin öyle," dedim.

"Hoşumuza gittiğini sanıyor olmalılar," dedi Michael. Sonra tepsisine, rengi siyaha dönmüş bir parça et, birkaç grileşmiş patates, küçük ve bayat bir ekmek dilimi ve bir bardak su alıp oturacağımız bir yer bakındı. Odanın arkasında iki boş yer görünce, oraya doğru seğirtti. Ben de arkasından.

Masaların arası dardı. Bir seferde tek bir kişi geçebiliyordu. Gardiyanlar gözlerini kendilerine verilen masalara dikerek kenarlarda bekliyorlardı. Masadan kalkanlarla yerlerine gelenleri el kol işaretleriyle, başlarını sallayarak ya da mahkumların omuzlarına dokunarak kontrol ediyorlardı. Sistem, kesinlik ve itaat üzerine kuruluydu. Hatalara ve kazalara yer yoktu.

Akışı ve düzeni kimse bozamazdı.

Michael gözlerini boş yerlere dikmiş, yürüyordu. Sıraların ortasına gelmişti. Ben hemen arkasındaydım. Benim arkamdaysa, topal, kısa boylu genç bir çocuk vardı. Hiçbirimiz, Michael'ın solundaki mahkumun kalktığını ve sırasından çıktığını görmedik.

Michael öne doğru üç adım attı ve tepsisinin kenarı, solundan ona doğru yürüyen mahkumun koluna belli belirsiz süründü. Mahkum, gardiyanın gözleri önünde kolunu hızla kaldırıp tepsiyi havaya fırlattı.

Michael kendine K.C. diyen mahkumla yüzleşmek için döndü. Çocuğun suratına bir gülümseme yayılmış, ellerini

yumruk yapmıştı. "Ne demeye yaptın bunu?" diye sordu Michael.

"Bana çarptın," dedi K.C.

"Eee?"

"Bana kimse dokunamaz. Ayrıca senden ve g.tveren arkadaşlarından hiç hoşlanmıyorum, tamam mı?"

Michael birden K.C.'nin üzerine atılıp kendisinden çok daha uzun boylu çocuğun çenesine bir yumruk yapıştırdı. Ne var ki Michael'ın şimdiye dek şahit olduğum en sert yumruğu, K.C.'yi sersemletmedi bile. Michael bir an bana şaşkınlıkla baktı. Komik bile sayılabilirdi. Sanki bir James Bond filmindeymişiz gibi. Ama K.C. işin şakasında değildi ve hepimiz bunun bir Bond filmi olmadığını gayet iyi biliyorduk.

K.C., Michael'dan üç yaş büyük görünüyordu. On sekiz bile olabilirdi. Geniş omuzları, kaslı kolları saçları ve sıfıra vurulmuş bir kafası vardı. Wilkinson'a geleli daha birkaç ay olmasına rağmen şimdiden bir mahkumu jiletlemiş, toplu tecavüzden deliğe atılmış ve bir gardiyanın ensesini ısırdığı için bir hafta deli gömleğiyle dolaşmıştı.

K.C., Michael'ın üzerine atıldı ve ikisi birlikte yere yuvarlandı. Üstleri başları yemek suyu içinde kalmıştı. K.C., Michael'ın suratına iki sert yumruk attı. Biri doğruca Michael'ın gözüne geldi. Bir grup mahkum çevrelerini sarmış, sessizce dövüşü izliyordu. Bazılarının ellerinde tepsileri vardı. Bir yandan da yemeklerine devam ediyorlardı. İşe başlayalı bir aydan az olan gardiyan, köşede dikilmeye devam ediyordu. Yüzünde bomboş bir ifade vardı.

Ben olduğum yerde durup K.C.'nin çetesinin diğer elemanlarına baktım. Ortaya bir silah çıkacak mı ya da hep birlikte Michael'ın üzerine atılmaya kalkışacaklar mı diye.

K.C. bir avuç eti Michael'ın gözlerine sürtüyordu. Michael çocuğun kasığına sert bir diz atıp böbreğini yumrukladı.

"İşte şimdi geberdin pislik," diye böğürdü K.C., ellerini Michael'ın boğazına dolayarak. "Bugün, burada öleceksin."

Tepsimi bir kenara fırlatıp K.C.'nin sırtına atladım ve ensesiyle kafasını yumruklayarak Michael'ın boğazındaki ellerini gevşetmeye çalıştım. K.C. bir elini bırakıp bana döndü ve yukarı doğru bir yumruk salladı. Eli, omzuma teğet geçmişti. Bu sırada Michael birkaç nefes alabildi. K.C. vücudunu bükerek çenemi tutmuş, beni üzerinden atmaya çalışıyordu. Ben hala sırtındayken yerde yuvarlanınca, tepsinin üzerine düştüm. Gömleğim, yere saçılan et suyu ve patatesler yüzünden ıslanmış, vıcık vıcık olmuştu. K.C. kollarıyla bacaklarını savuruyor, kapana kısılmış bir hayvan gibi bizi çılgınca yumrukluyor, tekmeliyordu. Ellerimle yüzümü korumaya çalıştım.

Michael da aynısını yaptı.

Kalabalık giderek yaklaşıyordu. Görmek istediklerinin yakın olduğunu sezmişlerdi. Dövüş, kanlı bir sonla bitecekti.

Boğazıma denk gelen sert bir diz darbesiyle nefesim kesildi. Suratımın ortasına inen yumrukla burnumdan kan geldi. Etrafımızdaki seslerin K.C.'ye tezahürat yaptığını duydum.

"Bitir işini!" diye bağırdı biri arkamdan.

"Gebert şunları!" dedi bir başkası.

"İkisi de senin," diye bağırdı bir üçüncü. "Geri çekilip can çekişmelerini izle."

Birden, bir polis düdüğünün acı sesi duyuldu.

Nokes geçerken, kalabalık yarılıp sessizce onu izledi. Nokes'un bir elinde bayıltıcı sprey, diğerinde copu vardı. Sakız çiğniyordu ve kulağının arkasına bir sigara sıkıştırmıştı. Gömleğinin arkası terden ıslanmıştı. Gözleri benden, Michael'a ve

K.C.'ye kaydı. Üçümüz de ayağa kalkıp karşısında durduk. Baştan aşağı kan ve yemek suyu içindeydik.

Nokes önümde durdu. Kulağının arkasındaki sigarayı çıkarıp ağzına koydu ve yaktı. Sonra derin bir nefes alıp dumanı yavaşça burnundan üfledi. Çenesi, sakızla birlikte hareket ediyordu.

"Burada bu kadar ay kaldınız ama bir bok öğrenemediniz," dedi. "Hala aynı palyaçolarsınız."

Dönüp arkasındaki mahkumlara baktı ve elini saçlarında gezdirerek dikkatle suratlarını inceledi. Sigarası alt dudağından sarkıyordu.

"Herkes yerlerine," dedi. "Yemeklerinizi bitirin. Burada görecek bir şey kalmadı."

"Ben?" dedi K.C., ellerini pantolonunun iki yanına sürterek.

Nokes tekrar ona döndü. "Sen hücrene. Yemeğin bitti."

"Daha hesabımız kapanmadı," dedi K.C., Michael'a. "Sen ve ben bunu başka bir gün halledeceğiz."

"Belki akşam yemeğinde," dedi Michael ve K.C.'nin yemekhaneden çıkışını izledi.

"Siz ikiniz, yemek yediniz mi?" diye sordu Nokes, sigarayı yere atıp botunun burnuyla ezerek.

"Hayır ama yeterince kokladık," dedi Michael. "Yemekten iyidir."

"Şimdi bitirmeye ne dersiniz?" diye sordu Nokes.

"Aç değilim," dedi Michael.

"Aç olup olmaman kıçımda bile değil," dedi Nokes. "Yiyeceksin, çünkü ben yemeni söylüyorum."

Yeni bir tepsi almak için tezgaha yöneldim ama Nokes, elini göğsüme koyarak beni durdurdu.

"Nereye gittiğini sanıyorsun?" diye sordu. Herkesin bizi izlediğini fark edip sesini yükseltmişti.

Şaşkınlıkla suratına baktım. "Yemek yiyin dedin ya."

"Bunun için tekrar sıraya girmenize gerek yok ki," diye homurdandı gülerek. "Bak, burada bir sürü yemek var."

Gözlerimi suratına dikerek, onu bu kadar zalim birine dönüştürenin ne olduğunu düşündüm. Böyle bir aşağılamayı hak edecek ne yapmıştık? Ona karşı, nefretin de ötesinde bir his besliyordum. Ondan iğreniyordum. Sırf varlığı bile, Wilkinson'da işkence ve dehşet içinde geçirdiğim her bir günü temsil ediyordu. Bana, bize daha fazla bir şey yapamaz sanıyordum ama yanılmıştım. Nokes'un kötülüğünün bir sınırı yoktu. Ve şimdi bizi zorladığı cehennemvari dünyada bir yara daha almak üzereydik.

Michael da ben de kıpırdamadık.

Mahkumlar kendi aralarında fısıldaşıp bizi gösteriyordu. Birkaçı kıkırdadı. Sıranın ortasındaki gardiyan hala olduğu yerde duruyordu.

"Elinizi çabuk tutun çocuklar," dedi Nokes. Öfkesini boşaltacak bir yol bulmanın memnuniyeti içindeydi. "Yemek vakti birazdan bitecek."

"Ben hala aç değilim," dedi Michael.

Nokes bir an bile duraksamadan copunu Michael'ın kafasına indirdi. Sonra yüzüne bir tane daha patlattı. Michael'ın burnundan ve ağzından boşalan kanlar, Nokes'un üniformasına sıçradı.

"Sana aç olup olmadığını ancak ben söylerim!" diye bağırdı Nokes, copunu bu kez Michael'ın ensesine indirerek. "Şimdi, o lanet dizlerinin üzerine çök ve tıkınmaya başla!"

Michael tek dizinin üzerine çöktü ve titreyen eliyle çatalına uzandı. Gözlerinde donuk bir ifade vardı. Yüzünden kanlar akıyordu. Çatalı aldı ve bacağının yanındaki et parçasına batırıp ağzına götürdü.

"Sen ne bekliyorsun?" diye sordu Nokes, bana. "Bitir şu yemeğini!"

Nokes'un arkasındaki mahkumlara baktım. Hepsinin gözlerinde tuhaf bir rahatlama ve keyif vardı. Hepsi Nokes'un copunun ucundaydı, hepsi onun gazabından nasibini almıştı ama hiçbiri, doğru düzgün tanımadıkları iki mahkum için ona karşı gelmeye kalkışmıyordu. Nokes o gün bizi öldürebilirdi ve kimse ağzını açıp tek kelime etmezdi.

Dizlerimin üzerine çöküp bir kaşık aldım ve bir patates dilimini ağzıma götürdüm.

Nokes'a baktım. Gömleği ve suratı, Michael'ın kanıyla lekelenmişti.

"Daha hızlı yiyin," dedi Nokes, copunu sırtıma indirerek. "Bütün gün sizinle uğraşamam."

Biz yemeğimizi yerken, Nokes aramızda dolaşıp diğer mahkumlara göz kırpıyor, birazdan ağzımıza atacağımız lokmaları ayağıyla çiğniyordu.

Michael'ı saçlarından tutup suratına bir tokat attı. "Siz bitirene dek kimse buradan gitmeyecek."

Masalardan birinin köşesine yürüdü ve botunu bir dilim ekmeğin üzerine sürttü. Sonra gömleğinin cebindeki açık paketten bir sigara alıp yaktı ve masaya oturdu.

"Bakın burada ekmek de var," dedi sigara dumanını tavana doğru üfleyerek. "Ekmeksiz karnınız doymaz."

Nokes bacaklarını açtı, ekmeğe baktı ve derin bir nefes alıp üzerine tükürdü. Sonra sigarasından bir nefes daha çekip gömleğinin koluyla suratındaki teri ve kanları sildi.

"Çekinmeyin, gelin," dedi bize.

Dizlerimizin üzerinde lokmalarımızı çiğniyorduk. Korkudan çok utançla titreyerek. Nokes'la ekibinin her aşağılaması, bir kırılma noktasıydı. Bizi paramparça edecekler ve sonunda

Wilkinson'a yenilecektik. Aslında o kırılma noktasını, bu hapishaneye adım attığımız anda geçtiğimizi bilmeyecek kadar gençtik. Ve o duvarların arasında, Nokes'la yanındakileri asla yenemeyeceğimizi anlamayacak kadar inatçı.

"Haydi, gelsenize," dedi Nokes, izmaritini ekmeğin üzerine atıp doğrularak. "Sürünmenizi istiyorum pislikler. Dediğimi yapmazsanız, sizi ben sürükleyeceğim."

Dirseklerimizi et suyundan kayganlaşan yere dayadık. Yüzlerimiz, yemeklerden ve pis zeminden birkaç santim ötedeydi. Michael'ın burnu hala kanıyordu ve bir gözü şişip kapanmıştı.

"İşte bu. Nihayet beni dinlemeye başladınız," dedi Nokes. "Şimdi, buradaki çocuklara nasıl süründüğünüzü gösterin bakalım. Kurallarıma nasıl uyduğunuzu."

"Saat bir Nokes," dedi Marlboro, arkamızda durarak. Nefesi sigara dumanı kokuyordu. "Öğle nöbetin bitti."

"Ama daha işim bitmedi," dedi Nokes. "Gitmeden önce etrafı temizlemem gerek."

"Sıra bende," dedi Marlboro sakin bir sesle ve yanımızdan geçip Nokes'a doğru yürüdü. "Temizlenmesi gerekeni ben temizlerim."

"Sen bu işe karışma," dedi Nokes. "Bu senin meselen değil."

"Şimdiye kadar bir sürü şeye karışmadım," dedi Marlboro, sigarasını ağzına götürüp yakarak. "Ama buna karışacağım."

Şimdi Nokes'un yüzü, gömleğindeki kan lekeleri kadar kırmızıydı. Marlboro'ya doğru yürüyüp, kendinden en az on iki santim uzun gardiyanın karşısına dikildi.

"Sakın benimle uğraşma," dedi. "Seni uyarıyorum."

"Sen benimle *uğraş* Nokes," dedi Marlboro sakin bir sesle. "Ben de senden özellikle bunu istiyorum."

Nokes gözlerini Marlboro'nun suratından ayırmadan horozlanmaya devam etti. Mahkumlar, gardiyanlar arasındaki

ilk anlaşmazlığı merakla izliyordu. Michael çatalını yere bırakmıştı. Savaşı kimin kazanacağı umrunda bile değildi. Kendi aşağılanmasının derdindeydi. Elimdeki kaşığı bacağıma bastırarak büktüm. Gözlerim yerdeydi.

Nokes derin bir nefes alıp ağzından verdi ve ağırlığını bir ayağından diğerine geçirdi. Sonra copunu açık avucuna vurmaya başladı. Dudaklarının kenarında bir gülümseme belirmişti. Marlboro, gerginliği arttıracak hiçbir şey yapmadan sessizce bekliyordu.

Gerileyen Nokes oldu. Yüzündeki gülümseme soldu ve Marlboro'yla göz temasını kesip başını eğdi.

"İşimi engelliyorsun," dedi Marlboro.

"Yolundan çekiliyorum," dedi Nokes. "*Şimdilik.*"

"Görüşürüz, ben hep buradayım," dedi Marlboro ve Nokes'tan uzaklaşıp bize doğru yürüdü.

Michael'ın ayağa kalkmasına yardım etti ve bana baktı. Ayakkabılarının tabanları, yağlı zeminde kayıyordu. Sıraların arasındaki gardiyana başıyla işaret etti.

"Orada dikilmeye devam edeceksen, bari yardım et," dedi.

"Ne istiyorsun?" diye sordu gardiyan, gözleriyle etrafı tarayıp Nokes'un gittiğinden emin olunca.

"Çocukları çıkar buradan," dedi Marlboro, masalardaki mahkumları göstererek. "Akşama kadar göreceklerini gördüler. Ben bu ikisinin icabına bakarım."

Gardiyan, tamam dercesine kafa salladı ve yemekhaneyi boşaltmaya başladı. Gösterinin bittiğini bilen mahkumlar, şimdi oradan bir an önce çıkıp gitmek için sabırsızlanıyordu.

Michael'la Marlboro'nun yanında durup mahkumların arkasından baktık. Üçümüz de bugünün bedelini ağır ödeyeceğimizi biliyorduk. Sean Nokes, işkenceyi yarıda kesecek bir adam değildi. Sistemdeki boşlukları kullanarak Marlboro'nun

ıakkından gelecek, tek bir kötü alışkanlığı olan bu iyi adama Wilkinson'ı dar edecekti. Ama asıl hiddetini Michael'la benim çin saklayacaktı. Bunu ikimiz de biliyorduk. Nasıl yapacağı nakkında bir fikrimiz yoktu. Bunca işkenceden sonra daha ne kadar ileri gidebilirdi, hayal edemiyorduk. Tek bildiğimiz, yakında olacağı ve Nokes'un yaptığı diğer her şey gibi, hafızalarımızdan asla silinmeyeceğiydi.

1968 Yazı

15.

24 TEMMUZ 1968, Wilkinson'daki son tam günümdü.

İki hafta önce, beş kişilik New York Eyaleti Çocuk Mahkemesi heyeti, on ay yirmi dört günlük cezamın yeterli olduğuna karar vermişti. Hapishane müdürüne bir yazı ve tahliye belgelerim gönderilmişti. Paketten, bana atanan kontrol memurunun adı da vardı. Ağustosta dört gün ona rapor verecektim ve hiç tanımadığım biri, psikolojik profilimi çıkartacaktı.

Etrafı seloteyple çevrili kalın dosya üç gün boyunca hapishane müdürünün masasında kalmış, müdür nihayet açıp imzalamıştı.

"Son gününde aşçı özel bir şey yapıyor mu?" diye sordu Tommy. Sabah teneffüsündeydik. Avluda yürüyorduk.

"Eğer beni gerçekten umursasaydı bugün izin alırdı," dedim. "Buradaki yemekler içimi çürüttü."

"King Benny'nin kahvesinden iki fincan seni kendine getirir," dedi Tommy.

"O kadar kolay olacağını hiç sanmıyorum.

"Dışarıda bizi unutma," dedi Tommy. Sesi adeta bir yalvarıştı.

Durup yüzüne baktım. Görüntüsü hala çocuksuydu ama diğer bakımlardan tamamen değişmişti. Gözleri öfkeyle bulutlanmıştı. Yürürken, bedeni tuhaf bir şekilde seğiriyordu.

Boynuyla kolları, kesiklerle çürükler içindeydi. Sol diz kapağı iki kez paramparça olmuştu.

Hapiste bir erkeğin zamanını dolduran bir çocuğun vücuduydu bu.

"Sizi *asla* unutmayacağım," dedim ve gözlerindeki öfke biraz olsun kaybolur gibi oldu. "Ne buradayken ne de dışarıda."

"Teşekkürler Shakes," dedi, yürümeye devam ederek. "En azından birimizin buradan çıktığını bilmek iyi gelecek."

"Hepimiz çıkacağız Tereyağı," dedim.

"Son birkaç ay çekilmez olacak."

"Ama bitecek," dedim, ağırlık kaldırırken oflayıp puflayan üç mahkumun yanından geçerken. "Yankeeler şampiyonluk yarışından düşmeden evde olacaksınız."

"Nokes, gidişinle ilgili bir şey dedi mi?"

"Yapabileceği fazla bir şey yok," dedim. "Artık zaman lehime işliyor."

"Bu kapıdan çıkıp gitmeden," dedi Tommy, "hiçbir şey lehine işleyemez."

16.

WILKINSON ISLAHEVİ'NDEKİ MAHKUMİYETİMİN son saatlerinde, hücremde tek başıma oturuyordum. Küçük odaya, çıplak duvarlara, yeni silindiği için parlayan tuvaletle lavaboya ve gece, gökyüzünün hayal meyal göründüğü pencereye baktım. Beyaz çarşafı katlayıp döşeğin altına sıkıştırmıştım. Bacaklarımı uzatmış yatıyordum. Ayaklarım karyolanın ucundan sarkıyordu. Boğucu sıcakta üzerimde yalnızca beyaz külotum ve yeşil tişörtüm vardı.

O akşamüzeri gardiyanlar, diş fırçası hariç, hapishanede kullandığım tüm eşyaları almıştı. Sabah bana Wilkinson'a ilk geldiğim günkü kıyafetimi vereceklerdi. Tahliye formumun dört kopyasını içeren mühürlü beyaz zarf, bir bacağımın üzerinde duruyordu. Birini bloğun sonundaki gardiyana verecektim. İkincisi, ana kapıdaki gardiyan içindi. Üçüncüsüyse beni Aşağı Manhattan'a götürecek otobüsün şoförüne verilecekti.

Son kopya bana aitti. Wilkinson'da, parmaklıklar ardından geçirdiğim zamanının son bir hatırası.

Uzanıp zarfı aldım, açtım ve tahliye formlarına baktım. Zihnimi, bir gün bu formlara ulaşabilmek için maruz kaldığım acılar, cezalar ve aşağılamalar doldurdu.

Özgürlüğümü elde edebilmek ve geri gönderilmek için uğradığım yıkım.

Wilkinson'a bir çocuk olarak girmiştim. Şimdyse kim ya da ne olduğumdan emin değildim. Buradaki aylar beni değiştirmişti. Orası kesindi. Ama bu değişimin kendini nasıl ortaya koyacağı hakkında hiçbir fikrim yoktu. Dıştan bakıldığında, fiziksel olarak John kadar perişan değildim. Tommy kadar yıkılmış görünmüyordum. Michael gibi patlamaya hazır bir bombaya dönüşmemiştim.

Benim öfkem daha kontrollü ve derin bir korkuyla karışıktı. Buradaki aylarım boyunca gardiyanları benden uzak tutacak cesareti toplayamamıştım. Ama aynı zamanda, Wilkinson'dan çıkıp gitmemi sağlayacak kadar saygınlığımı korumayı bilmiştim.

Eğer Wilkinson'da zaman geçirmeseydim nasıl bir adama dönüşürdüm bilmiyorum. Orada geçirdiğim ayların, dönüştüğüm insanı nasıl şekillendirdiğini bilmiyorum. Amaçlarımı ya da eylemlerimi ne dereceye kadar etkilediklerini bilmiyorum. Beni daha mı cesur, daha mı korkak yaptılar bilmiyorum. Bir yetişkin olarak muzdarip olduğum hastalıkların, orada geçirdiğim aylarla bir ilgisi var mı, onu da bilmiyorum. İnsanlara karşı güvensizliğim ve topluluk içinde yaşadığım tedirginlik, Wilkinson'daki günlerimin bir yan etkisi mi, yoksa yalnızca çekingen kişiliğimin bir eseri mi, bunu asla öğrenemeyeceğim.

Ama bildiklerim de var. Bunca yıldır gördüğüm kabuslar, Wilkinson'daki hücremde doğdu. Zihinsel ve fiziksel, taşıdığım tüm yaralar, çocuklara av muamelesi yapan bir sistemin hediyesi. Yalnız saatlerimde gözlerimin önünde canlananları, sadece zamanında benim yaşadıklarımı yaşamış, sessiz bir grupla paylaşıyorum. Biz çığlıklarımıza sağır bir dünyanın çocuklarıydık ve hep öyle kalacağız.

Uyuyamıyor, bir an önce sabah olması için sabırsızlanıyordum. Hala karanlık sayılırdı. Şafağın ilk ışıkları koridordan

odama belli belirsiz sızıyor, duvarlarda loş gölgeler oluşturuyordu.

Parmaklıklarla çevrili olmayan bir yatakta uyumanın nasıl olacağını hayal ettim. Gittiğin her yerde şüpheci gözlerin seni izlememesinin... İstediğin yemeği seçmenin ve içine bir şey atmışlar mıdır diye korkmadan yemenin.

Cehennem Mutfağı'nın tanıdık sokaklarına döndüğümde ilk yapacaklarımı düşündüm. Bir gazete alıp spor sayfasına bakacak, sevdiğim oyuncuların nasıl bir sezon geçirdiğini öğrenecektim. Sırf o yumuşak koltuklarda oturup yanık patlamış mısır kokusunu içime çekebilmek için Batı 74. Sokak'taki Beacon'a gidip hangi film oynuyorsa oynasın izleyecektim. Mimi'ye gidip iki dilim ekstra peynirli pizza söyleyecek ve tezgahta bunları yerken dışarıdaki trafiği izleyecektim. Bizim apartmanın yanındaki kütüphaneye gidecek, boş bir masa bulacak, etrafımı sevdiğim kitaplarla dolduracak, ellerimi sayfalarında dolaştırıp eski püskü ciltlerini okşayacaktım.

Benim anladığım hayat buydu ve ona bir an önce geri dönmek istiyordum.

Kilitte dönen anahtarın sesini duymadım. Sürgünün yana çekildiğini de öyle. Yalnızca kapının açıldığını gördüm. Birden, hücremin zeminini karanlık gölgeler kapladı.

"Uyuyor olmalıydın," dedi Nokes. Dili dolanıyordu. İçeri ilk o girdi. Üniformasının gömleğini çıkarmıştı. Sağ elinde boş bir viski şişesi vardı. "Yarınki büyük yolculuk için zinde olmalısın."

"Size uyanık olacağını söylemiştim," dedi Addison, Nokes'un arkasından içeri girerek. O da sarhoştu. Suratı, boynu ve kolları terden ıslanmıştı. "Bu piç kuruları fare gibi. Hiç uyumuyorlar."

"Ne istiyorsunuz?" diye sordum, elimden geldiğince sakin bir sesle.

"Yalnızca veda etmek," dedi Nokes. "Hepimiz sana hoşçakal demek istiyoruz. Seni ne kadar özleyeceğimizi söylemeye geldik."

"Biz arkadaşız, değil mi?" dedi Styler, hücreye girerek. Ayık ve tamamen giyinikti. John'la Tommy'yi yanında tutuyordu. "Hepimiz arkadaşız."

John bana ölü gözlerle baktı, sanki neler olacağını biliyor da zihnini kapatmaya çalışıyor gibi. Tommy ağlıyordu. Gözyaşları yanaklarından süzülüyor, kendinden çok, benim için korkuyordu.

"Arkadaşlarından ayrılmak zor olsa gerek," dedi Ferguson, Michael'la birlikle içeri girip hücrenin kapısını ardından kilitleyerek. "Ne de olsa uzun zamandır birlikteyiz."

"Arkadaşlarını senin veda partinden mahrum bırakamazdık," dedi Nokes. "Bu doğru olmazdı."

Michael her zamanki gibi sessizdi. Yüzü, gözleri ve tüm vücudu koca bir nefret maskesiyle kaplanmış gibiydi. John'la Tommy kalplerini yitirmiş olabilirdi ama Michael insanlığını yitirme tehlikesiyle karşı karşıyaydı. Ona yapılanlar ve söylenenler, bir tek nefretini körüklemişti. Ve şimdiye dek, kendisine bir ömür boyu yetecek kadar nefret biriktirmişti.

"Artık bitti Nokes," dedim kalabalık odada ayağa kalkarak. İçeride boğucu bir sıcak ve ekşi bir koku vardı. "Rahat bırak bizi."

"Daha sabah olmadı," dedi. "Seni güzel bir parti yapmadan gönderemeyiz."

"Ben parti filan istemiyorum," dedim.

"Bak, bu çok kötü," diye lafa karıştı Styler. "Halbuki dışarı çıkıp sana bir hediye bile almıştım."

"Özel bir hediye," dedi Nokes. "Asla unutmayacağın bir şey."

Ferguson'la Addison iki yanımda durup kollarımdan tutarken, Styler cebinden yetmiş, seksen santimlik naylon bir ip çıkardı. İpi kollarıma dolayıp sırtımda düğümledi. Styler ağzıma bir tomar kağıt peçete tıktı ve Addison, kalın, sarı bir bandı dudaklarıma yapıştırırken yüzümü sıkıca tuttu. Nokes, elinde kalın, siyah bir kemerle bize doğru yürüdü.

"Ayaklarını da bağlayın," dedi, kemeri Styler'a vererek. "Hareket etmesini istemiyorum."

Üç arkadaşım, önümde hava kadar kıpırtısız duruyordu. Yaşadıkları dehşeti tek ele veren şey, gözleriydi. John'un dudakları titriyordu. Tommy gözlerini tavana dikmiş, sessiz bir dua mırıldanıyordu. Michael bir heykelden farksızdı.

"Bu gece işimiz çok," dedi Nokes, eğilip kulağıma fısıldayarak. Nefesi viski kokuyordu. "Önce arkadaşlarınla ilgileneceğiz. Sonra seninle."

Styler'ın John'a doğru yürüyüp bileklerinden birine bir kelepçe geçirişini izledim. Kelepçenin diğer ucu Tommy'nin bileğine bağlandı. Addison, aynısını Michael'la Tommy'ye yaptı. Şimdi üçü birbirine bağlıydı.

"Şunları birbirlerine yaklaştır," dedi Nokes, yatağa oturup bir kolunu omzuma atarak. "Hepsini bir arada görelim."

Styler üçünü tek eliyle öne iterken, diğeriyle sigarasını yaktı. Ferguson, gömleğinin koluyla yüzündeki ve alnındaki terleri sildi. Addison sırtını kapıya yaslamış kıkırdıyordu.

"Yaşadın, sinemanın en iyi koltuğundasın," dedi Nokes, bana. "Buradan hiçbir şeyi kaçırmazsın."

Gidebileceğimiz hiçbir yer yoktu. Kaçabileceğimiz... Kimse çığlıklarımıza aldırış etmeyecekti. Hapishane müdürüne seslenmek boşunaydı. Kimse bizi duymayacak, kimse aldırış etmeyecekti. Zira geceyi ve bu yeri korku yönetiyordu.

Arkadaşlarım yerde yüzüstü yatıyordu. Pantolonları çıkarılıp bir kenara fırlatılmıştı. Üç gardiyan arkalarında, dizlerinin üzerindeydi. Gülüyor, terliyor, onlara dokunuyor, donuk bakışlı, yaşlı gözlerle Nokes'un işaretini bekliyorlardı.

"Herkes hazır," dedi Nokes, beni kendine çekip sıkarak. "Topu fırlatma vakti."

Nokes kafamı omzuna bastırıp elinin tersiyle ağzını sildi. İkimizden de yağmur gibi ter boşanıyordu.

Styler, John'un arka tarafını tokatlıyordu. Bu cilveli dokunuşların sesi, küçük odanın duvarlarında yankılanıyordu.

Addison, Tommy'nin üzerine eğilip kendini okşayarak yüzüme baktı.

"Arkadaşını becereceğim," dedi titrek bir sesle. "Her gece. Sen burada yokken, her gece arkadaşını becereceğim."

Ferguson, Michael'ın üzerine yattı. Gözleri beklentiyle irileşmişti.

"Haydi Nokes," dedi. "Boşuna zaman harcamayalım. Onlara istediklerini verelim."

Nokes beni de kendiyle birlikte çekerek sırtımızı duvara yasladı. Bir eliyle yüzümü sıkıca tutuyordu.

"Pekala," dedi, gözlerini, nefesini ve vücudunu benden ayırmadan, "eğlence başlasın!"

Gardiyanlar arkadaşlarıma kafesten kaçan hayvanlar gibi saldırdı. Çığlıklar, bağrışmalar ve feryatlar. Hepsi bu hayvani oyunun bir parçasıydı. Orada, vücudumdan terler boşanarak oturup üç çocuğun paramparça edilişini izledim. Şeytanın kol gezdiği bir bahçedeki canlı oyuncaklardan farksızlardı.

"Gittiğinde bunu düşüneceksin," dedi Nokes, kollarını vücuduma sürterek. "Öyle değil mi küçük pislik?

Nokes eğilip beni yüzüstü yatağıma bastırdı. Üzerimdeki birkaç parça kıyafeti yırtıp beni tamamen çıplak bıraktı. El-

lerim hala naylon iple bağlıydı. Bacaklarımdaki kemeri çözüp katladı. Sırtıma ve kaba etlerime vurmaya başladı.

"Bu küçük partiyi asla unutmayacaksın," dedi, kemerin sert kenarıyla vurmaya devam ederken. "Ve hep iyi hatırlayacaksın. Merak etme pislik. Bunun için elimden geleni yapacağım."

Nokes kemeri yere fırlatıp pantolonunu indirdi. Nefesi ağır dalgalar halinde sırtıma çarptı. Her yanından terler akıyordu. Ağzını kulağıma dayayıp kulak mememi ısırdı.

"Bu, beni unutmaman için," dedi yine ve vücudunun ağırlığını üzerime verdi. "Beni unutmana izin veremezdim tatlı şey. Beni ve bu geceyi sonsuza dek hatırlayacaksın."

John'un ağladığını duydum. Ruhunun derinliklerindeki dipsiz kuyudan gelen acı dolu inlemeleri. Tommy'nin kafası, beton zeminde lastik bir top gibi sekti. Alnından kanlar geliyordu. Gözlerinde bomboş bir ifade vardı. Ağzının kenarlarında köpükler birikmişti. Michael'ın sol kolunun arkaya büküldüğünü gördüm. Eklemlerindeki kemikler çatladığında, arkadaşımın bedeni acıyla sarsıldı.

Nokes'un beni kendine çektiğini hissettim. Sonra beni iki eliyle birden yumruklamaya başladı. Omzumu ve ensemi kan çıkarana dek ısırıyordu. Her öne arkaya gidişiyle vücuduma müthiş bir sancı yayılıyor, burnumla yanaklarım karyolamın sert kenarına sürtünüp bereleniyordu. Kemeri, dizlerinden birine dolamıştı. İğneli ucunu bacağıma batırıyor, yaramdan kanlar fışkırıyordu.

O gece hepimizin bir parçası o odada kaldı. Üzerinden bunca zaman geçti ama o gece aklımdan hiçbir zaman çıkmadı.

24 Temmuz 1968.

Aşk Yazı.

Wilkinson Islahevi'ndeki son gecem.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

"Lazzaro tek bir el hareketiyle Billy Pilgrim'in
söyleyebileceklerini engelledi.
Unut gitsin evlat, dedi.
Fırsatın varken hayatın tadını çıkar.
Belki, beş, on, on beş ya da yirmi yıl hiçbir şey olmayacak. Ama
sana bir tavsiye:
Kapı çaldığında, bırak başkası açsın."

-Kurt Vonnegut,
Slaughterhouse-Five

1979 Sonbaharı

1.

CEHENNEM MUTFAĞI DEĞİŞMİŞTİ. Sokaklar artık her gün süpürülmüyordu. Yıkık dökük apartmanların yerini düşük gelirli ailelerin yaşadığı daha yüksek binalar almıştı. Dükkanların, onları geceye karşı koruyacak kepenklere ihtiyacı vardı. İrlandalı ve İtalyan kiracıların çoğu bölgeyi terk etmiş, Queens ve Long Island'ın daha güvenli bölgelerine yerleşmişti. Doğu Avrupalılarsa buradan tamamen vazgeçip Brooklyn ya da New Jersey'e taşınmıştı. Yerlerine çoğunlukla İspanyol kökenliler, eskiden şehrin yukarı mahallelerinde yaşayan ya da ülkeye yeni göç eden siyahlar gelmişti. Bu gruplara ek olarak, bir de gecekondulardan bazılarını satın alıp restore eden paralı, orta sınıf, genç çiftler vardı. Bu genç zenginler, mahallenin adını bile değiştirmişti. Şimdi buraya Clinton diyorlardı.

Eski düzen bozulmuştu. Suçlular artık kolay para için çalıntı mallar ya da kumar yerine silah kaçakçılığı ve uyuşturucu ticaretine başvuruyordu. Kokain kullanımı yaygınlaşmıştı. Etraf torbacı doluydu. Sokak köşeleriyle otoparkları tutmuş, mallarını açıkça pazarlıyorlardı. Mahalle sakinleri geceleri polis sirenleri eşliğinde uyumaya alışmıştı. Bir sürü çete türemişti. Ama en ölümcülü İrlandalılardan oluşuyordu ve kırka yakın yeminli üyesi vardı.

Kendilerine Batı Yakası Çocukları diyorlar, Cehennem Mutfağı'ndaki uyuşturucu ticaretini kontrol ediyorlardı. Çir-

kin Boksörler'den beri, gelmiş geçmiş en tehlikeli çeteydiler. Para için kendi bölgelerinin içinde ve dışında her şeyi yapıyorlardı. Bir İtalyan çetesinin kiralık katilliğinden tutun, mal yüklü kamyonları gasp etmeye, dükkan sahiplerinden haraç toplamaktan, şehir dışındaki satıcılarla kokain ve eroin alışverişi yapmaya dek her şeyi. Uyuşturucu alışverişleri genelde kanlı bitiyor, çete üyeleri sonunda hem mallarını kurtarıyor hem ceplerini dolduruyordu. Hepsi uyuşturucu ve alkol kullanıyor, hiçbir suçu faaliyet alanlarının dışında görmüyorlardı.

Kendilerine özgü bir kıyafetleri bile vardı. Siyah deri ceket, siyah gömlek ve kot. Kışın, parmaksız, siyah yün eldivenler takıyorlardı. Bıraktıkları cesetlere daima imzalarını atıyorlardı: Kafaya, kalbe, ellere ve bacaklara isabet eden mermiler. Bulunmasını istemedikleri cesetleriyse, parçalara ayırıp New York'un beş ilçesine saçıyorlardı.

•••

CEHENNEM MUTFAĞI, SOKAKLARINI etkileyen değişikliklerde yalnız değildi. Tüm ülkede ve dünyada, benzer sesler duyuluyordu. Atlanta'da, seri bir katil türemişti. Siyah çocukları avlıyordu. Cincinnati'deki Who konseri sırasında on bir kişi ezilerek ölmüştü. Sony, insanları Walkman'le tanıştırmıştı. Londra'daki bir hastanede ilk tüp bebek, Louise Brown dünyaya gelmişti. Camp David Barış Anlaşması imzalanmış, İngiliz Lord Mountbatten, IRA teröristlerince öldürülmüştü. Chrysler meclisten çıkan yasayla iflastan kurtulmuş ve John Wayne kanserden ölmüştü.

Tüm bu değişiklikler sırasında, birkaç tanıdık yüz hep aynı kalmıştı. King Benny hala Cehennem Mutfağı'nın bir kısmını yönetiyordu. Hala onunla ilk tanıştığım karanlık odada

çalışıyordu. Uyuşturucu ve silah ticaretini açıkça görmezden geliyor, en az onlar kadar yasa dışı ama daha az şiddet içeren işlerinden kazandıklarıyla yetiniyordu. Yaşlanmıştı. Biraz daha bilgeleşmişti ve her zamanki kadar tehlikeliydi. Batı Yakası Çocukları bile onun bölgesine dokunmuyordu.

Zaman, Şişko Mancho'yu olgunlaştırmamıştı. Hala küçük dükkanının önünde millete sataşıyordu. Ama zaman ona yeni bir eş, yeni bir sosyal güvenlik numarası, bir ev daha ve başka bir aylık yoksul yardımı getirmişti.

***

MAHALLEDE HALA BARLARLA restoranlar vardı. Gerçi pek çoğu yeniydi ve şehrin yukarısındaki müşteri kesimine hitap edecek şekilde dekore edilmişlerdi. Ama en iyi mekanlar, eski ve yıpranmış olanlardı. Aralarında Batı 48. Sokak'taki Shamrock Pub da vardı. Burası İrlanda soda ekmeğiyle meşhurdu ve Cehennem Mutfağı'nda yemek yemek için tercih edilecek ilk adresti. Shamrock Pub eskiye bağlı kalmıştı. Mahalleli orada hala hesap açtırabiliyor, bahis oynayabiliyor, hatta geceyi arkadaki bir döşekte geçirebiliyordu. Burası ayrıca sırların hala saklanabildiği bir yerdi. Shamrock Pub, çarşamba gecesi geç bir saate göre, alışılmadık bir şekilde kalabalıktı. Demode takım elbiseler giyen iki adam kravatlarını gevşetmiş, restoran boyunca ilerleyen ahşap barın ortasında oturuyordu. Ellerinde birer kadeh Rob Roy'la Başkan Jimmy Carter'ın ekonomi politikalarını tartışıyorlardı. Barın uzak bir ucundaki yaşlı, kırmızı suratlı İrlandalı, diğerlerinin muhabbetini duymazdan gelerek üçüncü birasını yudumluyordu.

Barın karşında beş tane deri kabin vardı. Her biri pencere kenarındaydı ve tepelerinde fanus lambalar asılıydı. Arkadaki

duvarın önüne dört yuvarlak masa yerleştirilmiş, üzerlerine beyaz örtüler serilmişti. Tepelerindeki duvarda şampiyon yarış atlarının fotoğrafları, İrlanda kır manzaraları ve restoranın Dublinli, ekşi suratlı ilk sahibi Dusty McTweed'in renkli bir portresi asılıydı.

Shamrock Pub'ı Batı Yakası'nda yaşayan ya da çalışan herkes bilirdi. Karışık bir müşteri profili vardı. Mahallelilere, bira sever gazetecilere, emekli polislere, turistlere ve son yıllarda Batı Yakası Çocukları'nın uçarı üyelerine hizmet veriyordu.

Masalardan birinde genç bir çift oturuyordu. Sırtları bara dönüktü. El ele tutuşmuşlardı. Aralarında, yarısına kadar dolu bir beyaz şarap şişesi vardı. Yaşça daha büyük başka bir çift –sevgiliden çok arkadaş gibi görünüyorlardı– ön kabinlerden birinde, dikkatleriyse lezzetli pirzolalarındaydı. Masaya gelen ikinci sepet soda ekmeğinin tadını çıkarıyorlardı.

Yan duvarlardan birinin önünde, siyah mini etekli, beyaz bluzlu iki garson kız duruyordu. Yirmilerinin başlarındaydılar. Sigara içip hararetle fısıldaşıyorlardı. Aslında aktrislerdi. Chelsea'de oturdukları asansörsüz apartmanın üçüncü katındaki dairelerinin kirasını çıkarmak için ek iş olarak garsonluk yapıyorlardı. Biri boşanmıştı. Diğeri, alkol sorunu olan bir uzun yol kamyon şoförüyle beraberdi.

Restoranda bunlardan başka tek bir müşteri vardı.

Sonuncu kabinde, otuzlarının sonlarında, tıknaz ve bodur bir adam oturuyordu. Önündeki yemek soğurken, birasını içip sigarasını tüttürüyordu. Günün spesiyalini söylemişti. Sulu köfte, patates püresi ve buharda ıspanak. Yanında da konserve domates sosuyla servis edilen makarnadan istemişti. Sosun üzerine iki top tereyağı koymuş ve aşırı pişmekten lapa olan makarnaları iyice karıştırmıştı.

Adamın uzun ve gür sarı saçları kulaklarını kapatıyor, eski, mavi iş gömleğinin yakasına değiyordu. Yüzü keskin hatlı, teni gergindi. Mavi gözlerinde mesafeli bir bakış vardı. Üniformasının gömleği, iki kolunda da Randall Güvenlik arması bulunan mavi, fermuarlı bir montun altında kalmıştı. Kemerindeki kılıfta bir 357 Magnum vardı. Sağ elinin serçeparmağında bir yüzük göze çarpıyordu.

Sigarasını cam tuzlukla teneke şekerliğin arasındaki kültablasına bırakarak çatalını köftelerden birine batırdı ve barın üzerindeki televizyona baktı. Sessiz ekranda New York Knicks ve Atlanta Hawks, can sıkıcı bir ikinci devre oynuyordu.

Sert sonbahar rüzgarı camları titretiyordu. Gökyüzü bulutlanmış, yaklaşan yağmuru haber veriyordu.

Akşam, saat sekiz on beşti.

Sekiz yirmi beşte iki genç adam camlı ahşap kapılardan içeri girdi. İkisi de siyah deri ceket, siyah gömlek ve siyah kot giymişti. Biri aşırı kemikli ve zayıftı. Koyu renk, kıvırcık saçları, geniş, yakışıklı yüzünü çevreliyordu. Parmaksız siyah eldivenler ve yanları kıvrık bir fötr şapka takmıştı. Kotunun arka ceplerinden birinde yarım litrelik bir viski şişesi, diğerinde içinde üç gram kokain olan bir sigara tabakası vardı. Bir Vantage içiyordu ve kapıdan ilk o girmişti.

İkinci genç adam daha iriyarıydı. Siyah kotunun beli sıkmış gibiydi. Siyah deri ceketinin önü açıktı ve boynuyla omuzlarının genişliğini gözler önüne seriyordu. Tütün çiğniyordu. Açık kahverengi saçlarla kaplı kafasına bir denizci kasketi takmıştı. Bilekte biten siyah botları tükürükle yeni parlatılmıştı ve puba girerken, çocukluğunda yaralanan sağ bacağını hafifçe sürüyordu.

Barmen onlara başıyla selam verdi. O yüzleri tanıyordu. Tıpkı mahallelinin isimlerini gayet iyi bildiği gibi. Bunlar

Batı Yakası Çocukları'nın iki kurucu üyesi ve en ölümcüllerıydi. Zayıf olanı, küçük yaşlardan beri hapse girip çıkıyordu. Hırsızlık yapıyor, kendi isteğiyle ya da para karşılığı adam öldürüyordu. Şu anda dört çözümlenmemiş cinayet vakasının zanlısıydı. Alkolikti, kokain kullanıyordu, sıkı bir nişancıydı ve çabucak öfkelenen, sinirli bir tabiatı vardı. Bir keresinde bir film kuyruğunda önüne geçti diye, bir araba tamircisini vurarak öldürmüştü.

İkinci adam da en az onun kadar tehlikeliydi. İlk cinayetini on yedi yaşında işlemişti. Karşılığında elli dolar almıştı. İçiyor, uyuşturucu kullanıyordu ve Queens'te bir yerlerde, hiç görmediği bir karısı vardı.

Yaşlı adamla ilk kabindeki çiftin yanından geçtiler, onlara hevesle gülümseyen garson kızlara selam verdiler. İş adamlarından üç tabure öteye oturup parmaklarını ahşap bara vurmaya başladılar. Barmen Jerry, nazik ve canayakın, orta yaşlı bir adamdı. Bir karısı ve iki çocuğu vardı. Altı yıldır ilk kez sabit bir işi oluyordu. Genç adamlara büyük bardaklarda bira ve birer büyük shot bardağında Wild Turkey verip şişeyi önlerine bıraktı.

Adamlardan zayıf olanı, shot bardağını kafaya dikip bir sigara yaktı. Barmene başıyla iki iş adamını işaret ederek ne konuştuklarını sordu. Carter'dan bahsettiklerini duyduğunda, yüzündeki kayıtsız ifadede en ufak bir değişiklik olmadı. Bara yaslanıp pubın arkasındaki genç çifte bakarak kendine ve arkadaşına ikişer duble viski daha koydu. Barmene, takım elbiseli iki adama içki vermesini ve kendi hesabına yazmasını söyledi. Ayrıca Jerry'den onlara, Cehennem Mutfağı'nda Cumhuriyetçilere iyi gözle bakılmadığını ve politika muhabbetinden hoşlanılmadığım söylemesini istedi.

Bu sırada arkadaşı saatine bakıp dirseğiyle onu dürttü. Bir randevuya geç kalıyorlardı. Raoul Reynoso adında bir uyuş-

turucu satıcısı üç blok ötedeki Holiday Inn'de onları bekliyor, alışverişlerini dokuza kadar bitireceklerini umuyordu. Reynoso, iki kilo kokain alacaktı. 25.000 dolarlık ödemeyi nakit yapmaya hazırdı. Ama iki adamın başka planları vardı. Parasını alıp adamın kalbine dört kurşun sıkacaklardı. Sonra Reynoso'nun kafasını kesecekler ve odasındaki televizyonun yanında duran buz kovasının içine koyacaklardı.

Zayıf adam bara uzanıp mönüyü aldı, arkadaşına baktı ve omuzlarını silkti. Boş mideyle adam öldürmekten nefret ederdi. Menüyü arkadaşına verip ikisi için de yemek söylemesini istedi. Tuvalete gitmesi gerekti. Diğeri, mönüyü alıp gülümsedi. Zayıf adamı çocukluğundan beri tanıyordu, birlikte büyümüşler, aynı okullara gitmişler, aynı hapishanelere girmişler, aynı kadınlarla yatmışlar ve aynı insanlara kurşun yağdırmışlardı. Tüm bu yıllar içinde zayıf adam, her yemeğinden önce mutlaka tuvalete gitmişti.

Zayıf adam taburesinden kalkıp birasını bitirdi. Sonra kabinleri bar taburelerinden ayıran ince koridorda yürüdü. Elleri iki yanında, yüzü dışarıdaki sokağa dönüktü. Barın sonunda, en arkadaki kabinin karşısındayken gözleri, dışarıdaki trafikten, köfte spesiyalini yiyen adama kaydı. İkisi birkaç saniye bakıştı. Birinin gözlerinde karşısındaki tanımanın verdiği ifade, diğerinde bariz bir huzursuzluk belirdi.

"Buyur ahbap?" dedi kabindeki adam, püre dolu ağzıyla. "Yardımcı olabileceğim bir şey var mı?"

"Şimdilik, hayır," dedi zayıf adam ve arkaya doğru yürüdü. Kabinin yanından geçerken adama afiyet olsun demeyi de ihmal etmedi.

Erkekler tuvaletine girdiğinde doğruca lavaboya gidip soğuk suyu açtı ve aynada kendine baktı. Yirmi yedi yaşındaydı ama daha yaşlı görünüyordu. Alkol ve uyuşturucu, hala ka-

dınları gülümseten, yakışıklı, İrlandalı yüzünü zamanından önce olgunlaştırmıştı. Eldivenlerini çıkarıp ellerine baktı. Titremiyorlardı. Cildi yer yer sertleşip soyulmuştu. Eklem yerleri, beyaz yara izleriyle kaplıydı.

Ne şanslı piçmişsin be Reynoso, diye düşündü. *O lanet pislik, hayatını kurtardı.*

***

TUVALETTEN ÇIKIP TEKRAR arka kabindeki adamın yanından geçti. Arkadaşının yanına oturduğunda bir sigara yaktı ve viski bardağını doldurdu.

"Dana etli sandviçle patates kızartması söyledim," dedi arkadaşı. "Ve iki sepet soda ekmeği. Sen o boktan şeyi pek seversin. İstediğin başka bir şey var mı?"

Zayıf adamın gözleri, barın üzerindeki küçük aynadaydı. Köfteli akşam yemeğini bitiren üniformalı adamı izliyordu.

"Haydi," dedi arkadaşı, omzuna dokunarak. "Bir kabine geçelim. Daha rahat yeriz."

Zayıf adam, arkadaşına döndü. Ondan, pubın arka tarafındaki kabine bakmasını istedi. Orada oturan adamın yüzüne dikkatle bakmasını.

Arkadaşı, taburesinde dönüp fermuarlı mont giyen adamın yüzüne baktı. Adamı anılarıyla bağdaştırmak birkaç saniyesini aldı ve bu süre içinde yüzünde kas bile oynamadı. Ama gözleri, yaşadığı duygu fırtınasını ele veriyordu.

"O olduğundan emin misin?" diye sordu hırıltılı bir sesle. Üst dudağı seğiriyordu. "Gerçekten o olduğundan emin misin?"

"Beni biliyorsun," dedi zayıf adam. "Ben, bir dostu asla unutmam."

Barda, montlarının altına saklı tabancalarının emniyetlerini kaldıracak kadar uzun kaldılar. İkisi birlikte kalktı ve pubın arkasındaki kabine doğru yürüdü. Zayıf olanı öndeydi.

"Merhaba," dedi bir iskemle çekerek. "Uzun zaman oldu."

"Siz de kimsiniz be?" diye sordu kabindeki adam. Özellikle korkmuş bir hali yoktu. Daha çok, rahatsız olmuştu. "Size oturabileceğinizi söyledim mi?"

"Hayret! Ben de bizi gördüğüne sevinirsin sanırdım," dedi genç adamlardan iri yarı olanı. "Demek yanılmışım."

"Daha iyi bir yerlere gelirsin diye düşünmüştüm," dedi zayıf adam, diğerinin montundaki armalara bakarak. "Onca eğitimi, birilerinin parasını korumak için mi aldın? Ne yazık."

"Son kez soruyorum," dedi adam. Giderek öfkeleniyordu. "Ne istiyorsunuz?"

Zayıf adam, eldivenlerini çıkarıp deri ceketinin ön cebine tıktı. Sonra ellerini masaya koydu. Parmak uçları, güvenlik görevlisinin boş bira bardağına değiyordu.

"Yaraları görüyor musun?" diye sordu. "İyi bak. Belki bir çağrışım yapar."

Güvenlik görevlisi, zayıf adamın ellerine baktı. Üst dudağında ter damlacıkları birikmişti. Tehlikeyi sezen vücudu yay gibi gerilmişti.

Sonra anladı.

Sanki yüzüne buz gibi ve ıslak bir kumaş parçası yapıştı. Arkaya yaslanıp kafasını kabinin deri koltuğuna yasladı. Konuşmaya çalıştı ama yapamadı. Elleri masanın kenarlarını kavrarken, boğazı kupkuru oldu.

"Bizi unutmanı anlarım," dedi zayıf adam yumuşak bir sesle. "Ne de olsa sen ve arkadaşların için birer oyuncaktan fazlası değildik."

"Ama bizim sizi unutmamız biraz daha zor," dedi iriyarı olanı. "Bize hatırlayacağımız çok şey verdiniz."

"Bu uzun bir zaman önceydi," dedi güvenlik görevlisi. Güçlükle konuşabilmişti. "Hepimiz çocuktuk."

"Şimdi çocuk değiliz," dedi zayıf adam.

"Ne söylememi istiyorsunuz?" diye sordu güvenlik görevlisi. Sesindeki öfke geri dönmüştü. "Üzgün olduğumu mu? İstediğiniz bu mu? Özür mü dileyeyim?"

"Hayır," dedi zayıf adam, ellerini masadan kucağına kaydırarak. "Üzgün olmadığını biliyorum ve bunu söylediğini duymak hiçbir boku değiştirmeyecek."

"Öyleyse?" diye sordu güvenlik görevlisi, boş tabağının üzerine eğilerek. "Ne istiyorsunuz?"

"Hep istediğimizi Nokes," dedi zayıf adam. "Gebermeni izlemek."

Zayıf adam John Reilly ve iriyarı arkadaşı Tommy 'Tereyağı' Marcano, aynı anda silahlarını çekerek ayağa kalktı. Pubdaki tüm hareket bir anda durmuştu. Arka masadaki genç kadın, elini erkek arkadaşından çekip ağzına götürdü.

Barmen, Knicks maçını kapadı.

İki garson kız usulca mutfağa koşturdu.

Otuz yedi yaşındaki Sean Nokes, kumar sorunu olan bir güvenlik görevlisiydi. İki aydır kirasını ödeyemiyordu. Karısı onu terk edip iki yaşındaki kızıyla birlikte annesine gitmekle tehdit ediyordu. Wilkinson'dan sonra dolgun maaşlı bir işe girememiş, o kasaba senin bu kasaba benim dolaşmıştı. Manhattan'da iyi maaşlı bir iş bularak nihayet köşeyi döndüğünü umuyordu. Cehennem Mutfağı'na bir borcunu ödemeye gelmiş ve evine, son bir şans için yalvaracağı karısına dönmeden önce bir pubda akşam yemeği yemek istemişti. Wilkinson'dan birilerine rastlayacağını düşünmemişti hiç.

"Keşke köfte istemeseydin," dedi Tommy. "Buranın dana eti süperdir. Ama tadına bakmaya fırsatın olmayacak."

"Küçük, tırsak farelerden başka bir şey değildiniz," dedi Nokes. "İkiniz de. Hepiniz. Ben sizi güçlendirmek istedim. Hayatta karşı daha sıkı durmanız için. Demek boşuna zaman harcamışım."

"O zaman seni yanlış anlamışım," dedi Tommy. "Bunca zamandır, küçük çocukları becermekten ve dövmekten zevk alan bir pislik olduğunu sanıyordum."

"Cehennemde yanacaksınız!" diye bağırdı Sean Nokes. "Duyuyor musunuz aşağılık herifler? Cehennemde yanacaksınız!"

"Senden sonra," dedi John.

İlk kurşun Nokes'un kafasının arkasından çıktı. İkinci sağ gözüne, üçüncü şakağına saplandı. Nokes'un kafası arkaya düşmüş, elleri yanlara sarkmış, dudakları kıvrılarak, komik denebilecek bir sırıtış oluşturmuştu. Tommy kabinden çıkıp Nokes'un yanına gitti. Her iki bacağına ve ellerine birer kurşun sıktı. John, yerinde durup Nokes'un göğsüne üç mermi daha boşalttı. Her birinin arasında birkaç saniye bekleyerek, karşısındaki bedenin şiddetle sarsılmasını izledi.

Barmen, gözlerini kapamıştı.

Genç çift masanın altına sığınmıştı.

İlk kabindeki çift korkuyla donakalmıştı. Ellerinde çatal bıçaklarıyla birbirlerine bakıyorlardı.

İki iş adamı başlarını bile çevirmemişti. Biri elindeki tuzlu krakeri ezip paramparça etmiş ve korkudan altına kaçırmıştı.

İki garson kız mutfaktaydı. Ocağın orada, yanlarında aşçıyla birlikte titriyorlardı.

Köşedeki yaşlı adam kafasını bara dayamıştı. Silahlar patlarken uyumaya devam etmişti.

John'la Tommy tabancalarını kılıflarına soktu. Son kez Sean Nokes'a baktılar ve pubdan çıkmak için arkalarını döndüler.

"Hey, Jerry," diye seslendi Tommy. "Bir iyilik yaparsın, ha?"

"Söyle," dedi barmen. Gözlerini açmıştı. Kabindeki cesede bakmamaya çalışıyordu.

"Bizim sandviçleri paket yap," dedi Tommy.

2.

ARKADAŞLARIMLA BEN, WILKINSON Islahevi'nden çıkalı on bir yıl olmuştu.

Tüm o yıllar içinde birbirimizle hapiste geçirdiğimiz zamandan hiç söz etmemiştik. Arkadaş kalmaya devam etmiştik ama sonunda hepimiz kendi yollarımıza gitmiştik. Nokes'un cinayeti sırasında belki dostluğumuz daha az sıkı fıkıydı ama asla daha az yoğun değildi.

Yirmi sekiz yaşındaki Michael Sullivan, Wilkinson Islahevi'nden çıktıktan kısa bir süre sonra Cehennem Mutfağı'ndan taşındı. Bir daha kanunlarla başı belaya girmeyecekti. Peder Bobby, onun Queens'teki sıkı bir Katolik okuluna kabul edilmesi için uğraştı ve Michael, annesinin kız kardeşi ve muhasebeci kocasının yanına gönderildi. Lisedeki ikinci yılına dek, şimdi yirmi yedi yaşındaki Carol Martinez'le çıkmaya devam etti. Ama aradaki mesafe ve kişiliklerindeki değişim, sonunda tutkularının önüne geçti ve ayrıldılar. Ama Michael, Cehennem Mutfağı kankalarını elinden geldiğince sık görmeye devam etti. Nasıl bizim ona ihtiyacımız varsa, onun da bize ihtiyacı vardı.

Michael liseden takdirle mezun olup yerel bir üniversiteye kaydoldu. Catskills'teki bir otelde garsonluk yaptığı, uzun, sıcak ve verimsiz bir yaz tatilinden sonra Manhattan'daki bir hukuk okuluna yazılmaya karar verdi.

Nokes vurulduğunda, New York Şehri bölge başsavcısının asistanı olarak çalışıyordu. Göreve getirileli henüz altı ay olmamıştı.

Haftada bir kez, birlikte yemeğe çıkmaya çalışıyorduk. Aramızdaki bağı koparmak zordu. Michael, çoğunlukla Carol Martinez'in de katıldığı bu buluşmalarda, yine grubumuzun baskın elemanıydı. O daima bizim liderimiz olmuştu ve öyle kalacaktı. Tek fark, şimdi Michael'ın bambaşka bir gücü olmasıydı. Onun gücü, John ve Tommy gibi fiziksel şiddete dayalı değildi. Wilkinson'da geçirdiği aylar Michael'ı pek çok bakımdan değiştirmiş ama yoldan çıkaramamıştı. Hatta çektiği acılar, hayatına bir yön ve amaç vermişti.

Her sabah iki saat, spor salonunda vücut çalışıyordu. Aerobikle ağırlık kaldırmayı birleştirdiği zorlu bir programı vardı. Sigara içmiyor, yalnızca akşam yemeklerinde alkol alıyordu. Okul ve iş arkadaşları onu yalnızlığı seven, keskin bir mizah anlayışına sahip ama kibar ve ketum bir adam olarak tanımlardı. Uzun boylu ve yakışıklıydı. Çocukluk çilleri kaybolmuş, yerlerine kendine güvenen bir adamın temiz ve dürüst yüzü gelmişti. Derin, anlamlı bir sesi ve omuzlarından geçen otuz santimlik bir yara izi vardı.

Michael kendine özel ve kapalı bir dünyada yaşıyordu.

Queens'teki dairesini pek az kişi görmüştü. Bir sürü kadınla birlikte oluyordu ama hiçbiri ciddi değildi. Sevdikleri sınırlıydı: Yankeeler, yabancı filmler, Louis L'Amour kovboy filmleri ve müzelerin sessiz salonları. Michael Sullivan gürültülü bir şehirde sessiz bir yabancıydı. Paylaşmak istemediği sırları olan bir adam.

Cehennem Mutfağı sokaklarına nadiren uğrar, bunu yaptığında da bir tek Peder Bobby'yi ziyaret ederdi. Peder Bobby, eski ilkokulumuzun müdürü olmuştu. İşini seviyor,

boş zamanlarında yasalardaki boşluklarla ilgili çalışmalar yapıyordu.

Sean Nokes'un vurulmasından kısa bir süre önce bana, "İnsanın işleyebileceği binlerce suç var," demişti. "Ve bunların herhangi birinden paçayı sıyırması için, çok daha fazla yol var." John'la Tommy, Cehennem Mutfağı'nda kalıp ilkokulu bitirdi. Sonra mahalleye yakın bir meslek lisesine gittiler ama iki yıllık eğitimlerini tamamlayamadılar. Tüm bu süre zarfında, King Benny için ufak tefek işler yapmaya devam ettiler, Inwoodlu bir müşterek bahisçi için çalıştılar ve ara sıra, tefecilerin geciken ödemelerini tahsil ettiler. Artık silah taşımaya da başlamışlardı.

Wilkinson'daki tacizi asla atlatamadılar. Oradaki zamanımızda, Michael'la ben sandığımız kadar dayanıklı olmadığımızı anlamıştık. Ne var ki John'la Tommy, tamamen farklı bir bakış açısı geliştirdi. Bir daha kimsenin onlara dokunmasına ya da başka bir kötülük yapmasına izin vermeyeceklerdi. Ve amaçlarına, bildikleri en etkili yolla ulaşacaklardı: Korkutarak. Wilkinson Islahevi onlara bunu öğretmişti.

Yetmişlerin ortalarında, John'la Tommy, Batı Yakası Çocukları'nın kuruluşuna yardım etti. Başlarda çetenin beş üyesi etrafta dolaşıp onun bunun tahsil edemediği paraları toplayarak ekmeklerini kabadayılıktan çıkarıyordu. Sonra, Batı Yakası Çocukları büyüdükçe, daha ölümcül ve kazançlı işlere bulaştılar. Sahte para basmak ve büyük miktarlarda kokain ticareti gibi. Kiralık katillik de iş alanlarından başka bir tanesiydi. Kurbanlarını parçalara ayırıp değişik bölgelere saçmaları, en yakın iş ortaklarının bile yüreklerine korku salıyordu.

Batı Yakası Çocukları cinayet işlediklerinde, bir tek elleri kendilerine saklıyordu.

Bunları Cehennem Mutfağı'ndaki saklı buzluklarda tutuyor, kendi ateşledikleri silahlarda parmak izi bırakmakta kullanıyorlardı. Bu taktik sayesinde, polis çeteyi hiçbir cinayetle ilişkilendiremiyordu. Silahlardaki parmak izleri, onları ölen adamlara götürüyordu.

John'la Tommy bir ara kokaine alışmıştı ve şimdi ikisi de ağır bağımlıydı. Daima kanka olarak kalmışlardı ve Batı 47. Sokak'taki aynı apartmanda, iki kat arayla oturuyorlardı. Zamanın değiştiğini kabullenen ve onlara geniş bir hareket alanı sağlayan King Benny'ye saygılı davranıyorlardı.

Hala Şişko Mancho'yla şakalaşıyor, şekercinin önünde top oynuyor, Mancho'nun oynattığı müşterek bahislere yardım ediyorlardı. Onların varlığı, tahsilatı garantiliyordu.

John'la Tommy'yi elimden geldiğince sık görüyordum. Birlikteyken neye dönüştüklerini unutup yalnızca eski hallerini hatırlamak kolaydı. Beyzbol maçlarına gidiyor, iskelelerde uzun pazar sabahı yürüyüşleri yapıyor, ayinlerde Peder Bobby'nin bağış toplamasına yardım ediyorduk. Onlara işlerini nadiren sorardım ve onlar, benimkiyle sürekli dalga geçerdi.

Tıpkı Michael gibi ben de Wilkinson'dan çıktıktan kısa bir süre sonra Cehennem Mutfağı'ndan taşındım. Peder Bobby benim de hayatımı şekillendirmemde büyük rol oynadı. Bronx'ta birinci sınıf bir Katolik erkek lisesine kabul edildim. Ergenlik dönemimin sonlarında Queens'teki St John's Üniversitesi'nde gece kurslarına katılıyor, bir Wall Street bankasında çalışıyor ve hayatımdaki yeni sorunlarla boğuşuyordum. Babamın, ilk karısını öldürmekten, neredeyse yedi yıl içeride kaldığını daha yeni öğrenmiştim. Günlerim, ailemin Bronx'taki dairesinde ve Long Island'daki iki odalı kiralık bir bodrum katında geçiyordu.

1973'te, bir yaz günü öğleden sonrasında, kalabalık ve gürültülü bir havuzun kenarına oturmuş, *New York Post* okuyordum. Öğle arasındaydım. Yanımda yarısını yediğim jambonlu sandviçim duruyordu. Orada, New York güneşi altında, Pete Hamill'in eski başkan yardımcısı Spiro T. Agnew hakkında yazdığı yazıyı okudum. Son paragrafa geldiğimde, bir gazetede çalışmak istediğimi biliyordum.

New York Daily News'te önemsiz bir iş bulmam üç yılımı alacaktı. Gece yarısından sabah sekize kadar çalışıyor, kalemleri açıyor, çalışanlara kahve taşıyor, sarhoş editörleri arabayla evlerine bırakıyordum. Nokes öldüğünde, büro işlerine kadar yükselmiştim. Ertesi günkü baskı için, sinemalarda oynayan filmlerin bir listesini çıkarıyordum.

İşim kolaydı. Bir sürü boş vaktim kalıyor ve bunun büyük bir kısmını Cehennem Mutfağı'nda geçiriyordum. Mahalle ne kadar değişse de hala hoşuma gidiyordu. Orada kendimi güvende hissediyordum.

Haftada iki kez King Benny'yle kahve içiyordum. Onun kulübü, benim için huzur ve yuva demekti. Benny'nin espressosu, her zamanki kadar acı, ruh hali her zamanki kadar kasvetliydi ve iskambil oyununda hala hile yapıyordu. Yıllar içinde yaşlanmış, siyah saçlarına aklar düşmüştü. Ama mahallede hiç kimse,adamın gücünü sorgulamaya cesaret edemiyordu.

Dükkanının önünden her geçişimde, Şişko Mancho'dan içecek bir şeyler alıyordum. O küçük vitrinin önünde, koca bir alışveriş merkezini döndürecek kadar iş yapıyordu. Ablasının Porto Rico'dan yolladığı tropik kuş ve palmiye ağacı baskılı gömlekleriyle adeta ben buradayım diye bağırıyordu. Birbirimizi yirmi yıldan fazladır tanıyorduk ve ben, Mancho'nun yüzde yüz güvendiği birkaç kişiden biriydim.

Haftasonları Peder Bobby'yle iki saatlik teke tek basket maçları yapıyorduk. Aramızda yirmi yaştan fazla olmasına rağmen, o hala iki adım daha hızlıydı. Hepimiz yaşlanıyorduk ama Peder Bobby hep genç görünüyordu. Vücudu sırım gibi, cildi taze ve gergindi. Sessiz dualarının yardımıyla sorunlarıyla başa çıkıyordu.

Ara sıra Carol'la akşam yemeği yiyordum. Hala mahallede oturuyor, Güney Bronx'ta sosyal görevli olarak çalışıyordu. Gençliğindeki o yabani halleri gitmiş, çok güzel ve zarif bir genç kadına dönüşmüştü. Saçları uzun ve koyu renkti. Pürüzsüz tenine hafif bir makyaj yapıyordu. Uzun bacakları ve güldüğünde davetkar bir ışıltıyla parlayan gözleri vardı. Yıllar içinde, bize olan ilgisi hiç azalmamıştı.

Carol işine tutkuyla bağlıydı. Hayatı hakkında ser verip sır vermezdi. Eski okulumuza yakın asansörsüz bir binanın üçüncü katında tek başına yaşıyordu. Nadiren birileriyle çıkıyor ve erkek arkadaşlarını hep mahalleden seçiyordu. Bunu hiç sormamama rağmen, hala Michael'a karşı güçlü duygular beslediğini biliyordum. İlişkileri bittiğinde, bir süre John'la birlikte olmuştu. John o zamanlar zor bir dönem geçiriyordu ve Carol, ona karşı daima farklı bir şefkat beslemişti. John'u eski haliyle görebiliyordu. Ne zaman grup halinde dışarı çıksak Carol, Michael'la John'un arasında yürür, biri avukat biri katil olan bu iki genç adamın rahatça kollarına girerdi.

İşte bizim arkadaşlığımız böyleydi.

Biz birbirimizi olduğumuz gibi kabullenmiştik. Soru sormaz, talepte bulunmazdık. Birbirimizi değişmeye zorlayamayacak kadar çok şey atlatmıştık. Seçilen yolun, her zaman en ideali olmadığını biliyorduk. O anda doğru gelen, bazen büyük bir hata olabiliyordu.

Wilkinson, hepimizde derin izler bırakmıştı.

Tommy'yle John'u, bir daha kimsenin onlara üstünlük taslamasına izin vermeyecek acımasız katillere dönüştürmüştü. Michael'la bense dürüst bir hayatın fazla heyecanlı olmadığını ama en azından insana özgürlük sağladığını fark etmiştik.

Peder Bobby sayısız saatini bizim için dua ederek ve sormaya korktuğu soruların cevaplarını öğrenmeye çalışarak geçirmişti.

Şişko Mancho gencecik çocukların duygularından arınıp amansız katillere dönüşmesine tanıklık etmiş, bu onu daha sert bir adama dönüştürmüştü.

Wilkinson King Benny'yi bile etkilemiş, kulübünü oyun parkına çeviren dört küçük çocuğa karşı beslediği korumacı tavır zamanı geldiğinde onlar için hiçbir şey yapamamanın çaresizliğine dönüşmüştü. Bizimle birlikte Wilkinson'dan bile korkunç yerlerde, oradakilerden bile daha korkunç adamların elinde geçen kendi çocukluğunu hatırlamıştı. Şimdi taşıdığı nefret, eskisinden bile ağırdı.

Hiçbirimiz birbirimizi bırakamazdık. Hayatta hep birlikte sürükleniyor, bizi geçmişimizle yüzleşmeye zorlayacak anın ne zaman geleceğini merak ediyorduk. Belki her şey gizli kalabilirdi. Ama sonra, John'la Tommy, köfteli akşam yemeğini yiyen Sean Nokes'a rastladı. Ve yıllar içinde ilk kez kendimizi canlı hissettik. O an, çok yakınımızdaydı. Tek yapmamız gereken, uzanıp onu yakalamaktı. Bunu ilk Michael fark etti. Ama diğerlerimiz de anlamakta gecikmedik. Biz yıllardır bunu bekliyor, bunun için yaşıyorduk. İntikam için. Şimdi hepimizin, o soğuk yemeğin tadına bakma vakti gelmişti.

3.

MICHAEL KARŞIMDA OTURMUŞ, haşlanmış patatesine krema koyuyordu. Manhattan'ın merkezinde, et pazarının karşısında, Old Homestead adında bir lokantadaydık. Bir çarşamba gecesiydi. Nokes, Shamrock Pub'da öldürüleli iki hafta olmuştu.

Olayı duyar duymaz tetiği kimin çektiğini anlamıştım. Tommy ve John'la hem gurur duyuyor hem onlar için korkuyordum. Benim asla cesaret edemeyeceğimi yapmışlardı. Geçmişimizdeki şeytanla yüzleşmiş ve onu yok etmişlerdi. Nokes'un ölümü ızdırabımızı dindiremese de öldüğüne seviniyordum. Hele Nokes'un neden ve kim tarafından öldürüldüğünü bildiğini öğrenince, daha da çok sevinmiştim.

John'la Tommy uzun süre kaçamadı.

Nokes'un ölümünden yetmiş iki saat sonra tutuklandılar, parmak izleri alındı ve ikinci derece cinayetten gözaltına alındılar. Polisin dört yeminli tanığı vardı. İlk kabindeki çift ve barda oturan iki iş adamı. Hepsi de yabancıydı. Cehennem Mutfağı'ndan değillerdi. Restorandaki diğer herkes, mahalle kanunlarına sadık kalmıştı: Hiçbir şey görmemiş ve hiçbir şey duymamışlardı.

John'la Tommy, kefaletsiz yargılanmak üzere hapse atıldı.

Mesleki yeteneğinden çok, şamatacılığıyla tanınan Danny O'Connor adında bir Batı Yakası avukatı tuttular. Suçu kabul etmediler ve avukatlarına bile itiraf etmediler. Ölen adamla

sanıklar arasında hiçbir bağlantı yok gibiydi. Dolayısıyla basın da polis de olayı uyuşturucu bağlantılı başka bir cinayet olarak değerlendirdi.

***

"ONLARI ZİYARETE GİTTİN Mİ?" diye sordu Michael, bifteğini keserken. Yemeğin başından beri ilk kez bu olaydan konuşuyorduk.

"Tutuklanmalarından bir gün sonra," dedim, çatalımı ızgara somonuma batırarak. "Birkaç dakika görüştük."

"Ne diyorlar?"

"Hiç. Öyle havadan sudan konuştuk. Görüş odasında konuşmamaları gerektiğini biliyorlar."

"Ya Nokes?" dedi Michael. "Ondan bahsettiler mi?"

"Bir tek John. Ama adını telaffuz etmedi."

"Ne dedi?"

"*Biri gitti Shakes*, dedi. Sonra parmaklarıyla bardağında tempo tutup hin hin sırıttı."

"Nasıl görünüyorlardı?"

"Gayet rahat," dedim. "Özellikle de yirmi beş yılla yargılanacakları göz önünde bulundurulursa."

"Danny O'Connor'ı tuttuklarını duydum," dedi Michael. "Doğru mu bu?"

"Şimdilik, evet. Dava başlayınca, King Benny avukatlarından birini devreye sokacak."

"Hayır," dedi Michael. "O'Connor'la devam edecekler. Ondan daha iyi bir seçim olamaz."

"Ne?" Şaşkınlıkla yüzüne baktım. "Adam ayyaşın teki. La Guardia belediye başkanı olduğundan beri tek bir dava kazanamamış olabilir. Hatta belki ondan önce de."

"Biliyorum," dedi Michael. "Zaten iyi olan da bu."

"Nasıl yani?"

"Bununla ilgili bir haber yapacak mısın?" diye sordu, bira bardağını alıp beni duymazdan gelerek.

"Ben sadece basit bir büro elemanıyım Mikey," dedim. "Binaya girebildiğim için bile şanslıyım."

"İş yerinde, John ve Tereyağı'yla arkadaş olduğunu bilen var mı?"

"Hayır. Nereden bilsinler?"

"Balığını bitirmedin," dedi Michael. "Sen genelde tabağındakileri silip süpürürsün."

"Hala eski saat düzenimde yaşıyorum," dedim. "Akşam yemeğini sabahın beşinde, kahvaltıyı gece on birde yapmaya alışkınım."

"Keşke yumurta isteseydin."

"Gerek yok ama bir kahve iyi gider."

"Paket yapsınlar," dedi Michael, garsona hesabı getirmesi için işaret ederek. "Gel, biraz yürüyelim."

"Yağmur yağıyor."

"İskelelerin orada kuru bir yer buluruz."

"İskelelerde sıçanlar var."

"*Her yerde* sıçanlar var."

Yağmur, yumuşak damlacıklar halinde yağıyor, uzaklardan gök gürültüleri geliyordu. 62. İskele'nin kapılarının orada boş bir alanda duruyorduk. Arkamızdan Batı Yakası Otoyolu'nun trafiği akıyordu. Michael takım elbisesinin üzerine bir pardösü almıştı. Elleri ceplerinde, evrak çantası ayaklarının dibindeydi.

"Sabah büyük patronla görüşeceğim," dedi. "Beni John'la Tommy'nin davasına savcı olarak atamasını isteyeceğim."

"Ne?" Gözlerine baktım. Söylediği, zalim bir şakadan ibaret olmalıydı. "Nasıl yani?"

"Davanın halka açık görülmesini talep edeceğim." Doğruca gözlerimin içine bakıyordu. Sesi güven doluydu.

"Sen kafayı mı yedin?" diye bağırdım, kollarından tutarak. "Onlar senin arkadaşın! Bu nasıl bir kalpsizlik böyle?"

Michael'ın dudaklarında bir gülücük uçuştu. "Peşin hüküm verme Shakes. Önce beni bir dinle."

"Sırf böyle konuştuğun için seni gebertmeliyim," dedim, ellerimi gevşetip kesik kesik soluyarak. "Ve eğer bu dediklerini başka biri duyarsa, elini sıkmak için bir dondurucunun kapağını açmam gerekebilir."

"Başka kimin bileceğine sen karar ver," dedi. "Sadece sen. Sen, kime söyleyip söylemeyeceğini bilirsin."

"Bu davayı aldığını *herkes* öğrenecek!" diye bağırdım yine. "Ve *herkes* çok sinirlenecek!"

"Sen onlarla baş edersin. Olayın sana düşen kısmının bir parçası da bu zaten."

"Akıllıca bir şey yap ve yarın, hastayım deyip işe gitme. Hayatın kurtulabilir."

"Ben bu davayı, kazanmak için almıyorum," dedi. "Kaybetmek için alıyorum."

Hiçbir şey söylemedim. Söyleyemedim.

"Bir planım var," diye devam etti. "Ama sensiz başaramam. Ben yalnızca hukuki kısmını halledebilirim. Gerisinde sana ihtiyacım var."

Öne doğru iki adım atıp arkadaşımın suratını tuttum.

"Sen ciddi misin?" diye sordum. "Gerçekten ciddi misin, seni çılgın pislik?"

"İntikam zamanı Shakes," dedi Michael. Yanaklarından süzülen yağmur suları, gözyaşlarına karışıyordu. "Onlardan öcümüzü alabiliriz. Bu işi John'la Tommy başlattı. Sen ve ben bitirebiliriz."

Michael'ın yüzünü bırakıp ellerimi ceplerime soktum.

"Gel, yürüyelim," dedim. "Burada daha fazla oyalanırsak fahişelikten içeri atılabiliriz."

"Nereye gidiyoruz?"

"Mahalleye," dedim. "Orada güvende oluruz." Eski apartmanımızın eşiğine sığındık. Yağmur hızlanmış, Onuncu Cadde'yi vargücüyle dövüyordu. Sokağın aşağısında iki yaşlı ayyaş, bir şişe böğürtlenli brendi için kavga ediyordu.

Michael'ın planı, basit olduğu kadar cesurcaydı. Sabahın dokuzunda Manhattan bölge başsavcısının ofisine gidecek ve John Reilly'yle Thomas Marcano'nun davasını talep edecekti. Kendisinin de aynı mahalleden olduğunu ve bölgenin düşünce tarzını herkesten daha iyi anlayabileceğini söyleyecekti. Diğer tanıkları konuşturup davayı kazanabileceğini iddia edecekti. John ve Tommy'yle arkadaşlığını gizli tutacaktı ve mahallelinin de ağzını sıkı tutması konusunda bana güveniyordu.

Wilkinson bağlantısı konusunda endişelenmesine gerek yoktu. Eyaletteki tüm çocuk suç kayıtları gibi, bizimkiler de yedi yıldan sonra yok edilmişti. Sacred Heart okul kayıtlarındaki bir yıllık yokluğumuzu örtbas etmesi için de birini ayarlayacaktı. Ayrıca bölge başsavcısı için bu, reddedemeyeceği bir teklifti. Ellerinde dört tanık ve daha önce de benzer suçlardan zan altında kalan iki katil vardı. Böyle bir dava, Michael Sullivan gibi genç ve hırslı bir savcı için biçilmiş kaftandı.

Michael derin bir nefes alıp yüzündeki su damlacıklarını sildi. Hepsi bu kadar değildi. Çok daha fazlası vardı. Nokes'un Michael'a yetmeyeceğini biliyordum. John'la Tommy'nin serbest kalması da yetmeyecekti. Diğer gardiyanların peşinden gidecekti. Tüm Wilkinson'dan öç alacaktı. Sözüne devam etmesini beklerken, içimi bir huzursuzluk kapladı. Yakalanıp bir kez daha öyle bir yere gönderileceğimizden korktum.

Michael çömelip evrak çantasını dizlerine koydu. Çantanın içinde dört adet kalın sarı dosya vardı. Her biri lastik bantlarla iki kez sarılmıştı. Onlara baktım ve kapaklarına keçeli kalemle yazılmış adları okudum. Wilkinson Islahevi'nde bize işkence eden gardiyanların adlarıydı. İlk dosya, Tommy'nin baş tacizcisi Adam Styler'a aitti. Şimdi otuz dört yaşındaydı. Avukat olma hayallerine veda etmişti ve sivil polis olarak çalışıyordu.

Styler, Queens'teki bir bölgenin narkotik departmanına atanmıştı. Uyuşturucu satıcılarından nakit ve toz olarak rüşvet aldığını duymak beni hiç şaşırtmamıştı. Ciddi bir kokain sorunu vardı ve rüşvet aldığı paradan ayda 3000 doları, bu alışkanlığına harcıyordu. Dosyanın geri kalanında kişisel bilgiler vardı: Günlük rutini, çıktığı kadınlar, sevdiği yemekler, müdavimi olduğu barlar. Güvendiği ve nefret ettiği arkadaşlarının birer listesi. Bir adamın hayatı, sarı bir dosyanın içine sığdırılmıştı.

İkincisi benim işkencecim Henry Addison'a aitti. Addison'ın şimdi Brooklyn'de New York Şehri belediye başkanının sosyal yardım direktörü olarak görev yaptığını okuyunca midem bulanmaya başladı. İşinde iyiydi. Dürüst ve gayretliydi. Ama cinsel tercihleri, Wilkinson'dan beri pek değişmemişti. Addison hala erkek çocuklarıyla seks yapmaktan hoşlanıyordu. Çocuk ne kadar küçükse, o kadar çok para vermeye hazırdı. Addison, ayda üç kez birlikte parti yapan, paralı bir pedofil grubunun üyesiydi. Satın aldıkları çocuklara büyük paralar ödüyorlardı. Partiler genelde kameraya çekiliyor, çocukları ve gerekli teçhizatı, Radyo lakaplı bir Doğu Yakası pezevengi temin ediyordu.

Üçüncü dosya, John Reilly'nin bir katile dönüşmesinde büyük rol oynayan Ralph Ferguson'ındı. Şimdi otuz üç yaşındaydı. Polis olmasını beklerdim ama onun yerine Long

Island'daki bir sosyal servis bürosunun katibi olmuştu. Ferguson evliydi ve bir çocuğu vardı. Karısı anaokulu öğretmenliği yapıyor, ikisi de Katolik Pazar Okulu'nda ders veriyordu. Ferguson'ın hayatı temiz ve bir o kadar sıkıcı görünüyordu ki bu da Michael'ın işine geliyordu. Ralph Ferguson, en yakın arkadaşı Sean Nokes hakkında konuşması için şahit olarak çağrılacaktı. Onu bir kere kürsüye çıkardı mı, Michael nihayet Wilkinson Islahevi'nin kapılarını aralayabilecekti.

Dosyaları yağmurdan korumaya çalışarak apartman girişine doğru yürüdüm. Bir yandan da Michael'ın anlattıklarını hazmetmeye çalışıyordum. Nedeyse on iki yıldır bu anı bekliyor, planlar yapıyordu. Bir şeyler olacağını tahmin etmiş ve hazırlanmıştı.

John'la Tommy'nin planı bilmemesi konusunda ısrarcıydı. Böylece mahkemede daha inandırıcı davranabilirlerdi. Jüriyi sıkıştırmayacaktık. Kimse, elde etmeyi umduğumuz *suçlu değil* kararını sorgulayamayacaktı. Danny O'Connor, davalıların avukatı olarak kalacaktı. Onu ayık tutmalı, gözlerini dört açmasını sağlamalıydık, zira O'Connor da bizim kadar bu işin içinde olacaktı.

Michael, ihtiyacım olacak bilgileri bana göndereceği mesajlarla iletecekti. Ben de onunla aynı şekilde irtibat kuracaktım. Pardösüsünün cebinden üç anahtar çıkarıp bana verdi. Bunlar Liman işletmeleri, 23. Sokak'taki Genç Hıristiyan Erkekler Derneği ve Batı 45. Sokak'taki bir Jack LaLanne sağlık kulübündeki üç dolabın anahtarlarıydı. Alacağım emanetleri O'Connor'a verecek ve başka kimsenin görmemesini sağlayacaktım.

Planın başarıyla yürümesi için gizliliğe ve yalnızca tamamen güvendiğimiz insanların katılımına ihtiyacımız vardı. İlk adımım, King Benny'ye ulaşmaktı. O bizim ağırlığımız, gücümüz olacak, bizi varlığını bile bilmediğimiz kapıların ardına

taşıyacaktı. Danny O'Connor'ın yüreğine, dudaklarını mühürlemesine yetecek kadar korku salacaktı. King Benny ayrıca Batı Yakası Çocukları'na hakim olacaktı. Zira Michael'ı, John'la Tommy'nin davasında savcılık yapacağını öğrendikleri an indirmek isteyeceklerine şüphe yoktu.

Şişko Mancho'nun kurcalaması gereken birkaç konu, Carol Martinez'in açması gereken birkaç dosya olacaktı.

Bu geceden sonra Michael'ı mahkeme hariç bir daha görmeyecektik.

Bir bakıma dört dörtlük bir plandı. İşe yararsa, geçmişin intikamını alacak ve Wilkinson Islahevi'nin gerçek yüzünü ortaya çıkaracaktık. İşe yaramaz ve yakalanırsak, insanlar bunları neden yaptığımızı bilmek isteyecekti. Her iki şekilde de yaşananlar su yüzüne çıkacaktı.

Sonuç ne şekilde olursa olsun, Michael'ın planı, John ve Tommy'nin de bizimle birlikte yürüyüp zaferimizi paylaşmasını garantiliyordu.

"Bu kadar mı?" diye sordum, kollarımdaki dosyalara bakarak. "Başka bir ihtiyacın var mı?"

"Tek bir şey daha," dedi Michael.

"Ne?"

İç çekti. En iyiyi sona saklamıştı. "Olayı gördüklerini söyleyen ve yeminli ifade vermeye hazır dört tanık var. Bu sayıyı indirmeliyiz."

"Çalışırım. Ama ikiden fazla kişi vazgeçerse şüphe çekebiliriz."

"İki tamamdır. Ama bize tanıklık edecek birini bulmalıyız."

"Nasıl yani?"

"Biri, John'la Tommy'nin o gece *başka bir yerde* olduğuna dair şahitlik etmeli. Bu kişi, dokunamayacakları bir tanık olmalı. Diğer hepsinin sözlerini geçersiz kılacak biri."

"Bunun için özel bir terim yok muydu?"
"Hukuktaki adı, yalancı şahitlik."
"Ya bizdeki adı?"
"Bir iyilik," dedi Michael.

4.

KING BENNY, KULÜBÜNDEKİ barın arkasında ayakta durmuş, büyük beyaz bir kupadan kahvesini yudumluyor ve ona yazıp tezgaha bıraktığım üç sayfalık mektubu okuyordu. Bitirdiğinde mektubu bıraktı ve barın ucuna gitti. Elleriyle kupasını kavrayarak, Cehennem Mutfağı sokaklarına baktı.

"Tony," dedi iskambil masasına oturmuş, sabah oyununa hazırlanan dört adamından birine.

Tony, elindeki kağıtları bırakıp iskemlesini arkaya itti ve King Benny'nin yanına gitti.

"Bana Danny O'Connor'ı getir," dedi King Benny, gözlerini pencereden ayırmadan.

"Avukat Danny O'Connor mı?"

"Başka Danny O'Connor tanıyor musun?"

"Hayır King," dedi Tony.

"Öyleyse bana onu getir."

King Benny böyle dedikten sonra birkaç adım daha atıp bira musluklarının yanındaki boş eviyenin önünde durdu. Kupasını bırakıp barın üzerinden bir kutu kibrit aldı. Mektubuma son kez baktı ve eviyeye attı. Bir kibrit yaktı ve mektubun üzerine bırakıp sessizce yanmasını bekledi.

Sonra King Benny, yıllardan beri ilk kez, yüksek sesle güldü.

5.

"VAKTİN VAR MI KOCA Adam?" dedim Şişko Mancho'nun dükkanının ortasında durarak. Bir patates cipsi kartonunun üzerine eğilmişti.

"Ben meşgul bir adamım bok kafa," dedi, doğrulup battal boy pantolonunu çekiştirerek. Sonra kocaman sırıttı. "Burada iş yapıyorum. Senin gibi gazeteci çocuklarla zaman harcayamam."

"Uzun sürmez," dedim rafların birinden bir Wrigley's meyveli sakız alarak. "Seni dışarıda bekliyorum."

"Onun parasını verecek misin pislik?" diye sordu.

"Daha önce hiç vermedim," dedim, ağzıma iki sakız atıp soğuk havaya çıkarak. "Şimdi neden ezber bozayım?"

Şişko Mancho, oturmamız için iki tahta sandık çıkardı ve kendine buz gibi bir Yoo-Hoo aldı. Yanına oturup sırtımı vitrine dayadım ve bacaklarımı öne uzattım. Önümüzdeki yangın musluğunu işaret ettim.

"Çocuklar yazın hala bunu kullanıyor mu?"

"Yazın hala sıcak oluyor, öyle değil mi?" dedi Şişko Mancho. "O musluk, bildikleri tek kumsal. Tıpkı sizin gibi, pislikler. Hepiniz aynı deliğe işiyorsunuz."

"Yardımın lazım Koca Adam," dedim, dönüp yüzüne bakarak. "Senden büyük bir iyilik isteyeceğim. Hayır demen daha kolay ve zekice olur. Ve bunu yaparsan, kimse sana bir laf etmeyecek."

Şişko Mancho, Yoo-Hoo'sunu kafaya dikip iki yudumda bitirdi ve turuncu flamingo desenli yeşil gömleğinin kıvrılmış koluyla ağzını sildi.

"Bahse girerim, hayır dememi istersin," dedi, şişeyi ayaklarının dibine koyarak. "Sırf sizinkilere, Koca Adam arkadaşını sattı diyebilesin diye. "

"Bana arkadaşın mı diyorsun?" Gülümsedim. "Doğrusu çok etkilendim."

"Sana bir bok demiyorum," dedi Şişko Mancho. "Sadece buradayım diyorum. Siz pislikler, tek başınıza bir boku beceremezsiniz. Sizde nerde o göt, nerede o akıl? Bak, ikiniz şimdiden hapsi boyladınız. Bari dördünüzü de kaybetmeyelim."

"King Benny seni görmeye gelmiştir herhalde," dedim.

"Birlikte bir takım oluşturuyoruz," dedi Şişko Mancho. "Bir tarafta ayyaş bir avukat, diğer tarafta velet bir savcı. Dick Tracy kılıklı bir gazeteci çocuk. Her şeyi gördüğüne yemin eden dört tanık. Ve kanserden daha çok adam öldüren iki zanlı. Lanet Custer'ın bile daha çok şansı vardı."

"Bunu kimse beklemiyor," dedim. "En büyük kozumuz bu."

"Lanet bir kitaptan söz etmiyoruz çocuk," dedi Şişko Mancho. "Bunu aklından çıkarmasan iyi edersin. Ve işler ters giderse, kimse sizi bir yıllığına bir velet hapishanesine tıkmayacak. Bu, *gerçek*. Yakalanırsanız ayvayı yersiniz."

"Başka seçeneğimiz yok," dedim.

"İkisi de iyi çocuklardı. O küçük Johnny piçi, sana üzerindeki gömleği bile verirdi. Tereyağı desen, ağzı hiç boş durmazdı. Dudakları çikolatayla kaplı gezerdi."

Bana bakmak için döndü. "Ama onlar artık iyi çocuklar değil. Şimdi katiller. Hem de en acımasızları."

"Biliyorum," dedim. "Ne olduklarını ve neye dönüştüklerini biliyorum. Olay bu değil."

"İntikam için hayatını mahvetmeye değer mi?" dedi Şişko Mancho. "Sen ve avukat, ikinizin bir şansı var. Doğru yolu bulabilirsiniz. Bunu bir kenara itmeye hazır mısınız? Sırf üç pislik gardiyanla ödeşmek için?"

"Her gün bize ne yaptıklarını düşünüyorum," dedim, gözlerimi önümüzdeki sokağa kaydırarak. "Bu benim bir parçam. Aynaya baktığımda gözlerimde görebiliyorum. Bazen başka insanların suratlarında görüyorum. Berbat bir his. Bir parçanın zaten öldüğünü düşünüyorsun. Ve onu geri getirmenin hiçbir yolu olmadığını."

"Bunlar size kendinizi daha mı iyi hissettirecek?" diye sordu. "Olanları unutturacak mı?"

"Hayır," dedim, tekrar yüzüne bakarak. "Ama hatırlayacak daha güzel bir şeyimiz olacak."

"Çalıştığın boktan gazeteyi her gün okuyorum," dedi Şişko Mancho, ayağa kalkıp tahta sandığını alarak. "Daha adını hiçbir yerde göremedim."

"Sabırlı ol," dedim. "Bir gün göreceksin. Sen gazeteyi almaya devam et."

"Ne alması? Ben hiçbir şey almam," dedi dükkanına girerken. "Asla yabancıların cebini doldurmam."

"Hala iki kadınla mı evlisin?" diye sordum, doğrulup pantolonumun arkasını silkeleyerek.

"İki karım ve bir sevgilim var," dedi. "Bana doyamıyorlar."

"Senin için güzel olmalı."

"Bakma, onların da hoşuna gidiyor."

"Teşekkürler Koca Adam." Dükkanın kapısına yaslandım. "Sana büyük borçlandım."

"Ha şunu bileydin pislik," dedi Şişko Mancho. "Ve o çikletin parasını vermeden bir yere gidemezsin."

6.

ELİMDE ALTILI BİR bira paketiyle apartmanın önündeki basamaklarda oturuyordum. Sırtımla kapının arasında birkaç santim vardı. Carol Martinez kafasını kaldırdı ve nihayet beni gördü.

"Ya beni yatağa at ya da evlenelim Shakes," dedi, çantasını açıp anahtarını ararken. "Başka her şey için çok yorgunum."

"Birkaç biraya ne dersin?" diye sordum, elimi pakete vurarak.

"En iyi teklifin bu mu?"

"İstersen sarılışıp öpüşürüz de."

"Anlaştık."

Ayağa kalkıp kollarımı beline doladım ve onu kendime çektim. Kalın ceketiyle kazağına rağmen, vücudunun yumuşak kıvrımlarını hissedebiliyordum. Her zamanki gibi çok güzeldi.

"Bir şey isteyeceksin, değil mi Shakes?" diye sordu, ılık elleriyle kafamın arkasını ve ensemi okşayarak.

"Bir bardak fena olmaz," dedim. "Kutudan içmekten nefret ederim."Carol'ın evi temiz ve düzenliydi. Her yer kitaplarla ve eski filmlerin çerçeveli posterleriyle doluydu. Mutfağın ortasında küçük bir masa vardı ve buzdolabına Humphrey Bogart'ın, trençkotlu, sigara içerken çekilmiş bir fotoğrafı yapıştırılmıştı.

"Sen biraları koy," dedi Carol, ceketini çıkarırken. "Ben de müzik açayım."

"Hiç Frankie Valli'n var mı?"

"Amma demodesin Shakes," dedi gülerek. "Valli hangi devirde kaldı?"

"En azından hala hayatta," dedim. "Ama senin Bogart için aynısını söyleyemeyeceğim."

"Bogie'nin modası geçmez. Ama Four Seasons. Bilemiyorum."

"Dur bakalım, sen daha albümlerini gözden çıkarma," dedim, ona bira bardağını uzatıp pikaba bir Bob Seger plağı koyuşunu izleyerek.

"Bende hiç albümleri yok ki gözden çıkarayım," dedi ve yanıma, salonun ortasındaki küçük çekyat kanepeye oturdu.

Bir süre sessizce Seger'in 'Tryin to Live My Life Without You'sunu dinleyip biralarımızı yudumladık. Kafamı, kalın, kapitone bir yastığa dayamıştım.

"Yorgun görünüyorsun," dedi Carol, elini dizime koyarak. "Yeni işinde seni uykusuz mu bırakıyorlar?"

"Ne kadarını biliyorsun?" diye sordum, gözlerimi ona kaydırarak.

"Yalnızca mahalleden duyduklarımı," dedi.

"Ne diyorlar?"

"John'la Tommy'yi hapse atacaklarını," dedi, sesinde ve gözlerinde belirgin bir hüzünle. "Ve bunu yapanlardan birinin, en yakın arkadaşları olacağını."

"Buna inanıyor musun?"

"İnanmamak zor Shakes," dedi. "Sonuçta yanlış duymadık, değil mi? Michael o lanet davayı aldı?"

"Evet."

"O zaman, başka ne söylenebilir ki?" Bira bardağını kafasına dikti. Gözyaşlarını güçlükle tutuyordu.

Sırtımı dikleştirip ona yaklaştım. Ellerimiz değiyor, birbirimizin gözlerinin içine bakıyorduk.

"Michael'ı iyi tanıyorsun," dedim. "Hatta belki benden bile iyi."

"Öyle sanıyordum. Gerçekten öyle sanıyordum. Ama şimdi bilmiyorum."

"Biliyorsun Carol," dedim. "Seni sevdiğini biliyorsun. Ve seni, beni, Johnny ya da Tereyağı'nı incitecek bir şey yapmayacağını da biliyorsun."

"O zaman neden aldı bu davayı?" diye sordu. "Tanrı aşkına, bir de gidip özellikle istemiş. Bu nasıl bir arkadaşlık böyle?"

"En iyisinden," dedim. "Sırf arkadaşlarını kurtarmak için, tüm sahip olduklarını bir kenara atan cinsten. Michael asla kim olduğunu ve nereden geldiğini unutmadı Carol. Ve yapacağı bu çılgınca şeyden paçayı sıyırabileceğini düşünecek kadar gözü kararmış."

"Ne demeye çalışıyorsun Shakes?"

"Uzun zamandır bu mahallede yaşıyorsun," dedim. "Burada her şeyin ardında bir dolap olduğunu bilecek kadar uzun zamandır. Şimdi neden farklı olsun?"

"Birer bira daha getireyim," dedi Carol ve mutfağa gitti. Bob Seger, 'Against the Wind'i söylemeye başlamıştı. "Sana bir sandviç yapayım mı?" diye seslendi Carol. "İster misin?"

"Taze mozzarellayla fesleğen var mı?" diye sordum.

"Birkaç dilim bayat jambon ve ekmeğe ne dersin?"

"Hardal?"

"Sadece mayonez var."

"Anlaştık."

Sandviçlerimizi yiyip biralarımızı içerek müzik dinledik. Birbirimizin yanında rahattık ve ikimiz de kendi düşüncele-

rimize dalmıştık. Uzun bir süre sonra ona, Michael'la neden bittiğini sordum.

"Birdenbire oluverdi işte," dedi. "Queens'te yaşıyordu. Orada çalışıyor, orada okula gidiyordu. Ben de burada aynılarını yapıyordum. Birbirimizi görmeden birkaç hafta geçtiği oluyordu. Bir süre sonra, vazgeçmek daha kolay oldu."

"Onu hala seviyor musun?"

"Bunu hiç düşünmüyorum Shakes," dedi Carol. "Aksi takdirde evet derdim. Ama Michael, Cehennem Mutfağı'ndan uzaklaşmalıydı. İçindeki insanlardan. Ve ben de o insanlardan biriydim."

"Ve şimdi John'lasın," dedim.

"Herhangi birinin John'la olabileceği kadar," dedi. "Benim tanıdığım adam, artık senin hatırladığın o çocuk değil. Ama John'da özel bir şey var. Bunu görmek için daha dikkatli bakmalısın."

"Onu ziyaret ediyor musun?"

"Haftada bir," dedi Carol. "Bir saat kadar görüşüyoruz."

"Güzel," dedim. "Devam et. Ama ona beni gördüğünü söyleme. Hatta hiçbir şey söyleme. Durum ne kadar umutsuz görünürse, o kadar iyi."

"Neden?" diye sordu. "Belki oradaki hayatı biraz olsun kolaylaşırdı."

"John köşeye sıkıştığını düşünürse, mahkemede daha sert bir tutum sergiler," dedim. "Jüridekilerin gözlerinin içine bakmalı. Ve o küçük, bebek suratının mutlu görünmesini istemiyorum."

"Sen neden hiç bana çıkma teklif etmedin?" diye sordu, ince elini gür saçlarının arasına daldırarak.

"Sen Mikey'nin sevgilisiydin," dedim. "Seni önce o kaptı."

"Ya Mikey'den sonra?" Yüzü, içten bir ifadeyle aydınlanmıştı.

"Evet diyeceğini düşünmedim."

"Yanılmışsın Shakes," dedi Carol.

"Ya şimdi?" dedim elini tutarak. "Ne sorarsam sorayım, bana evet der misin?"

Carol eğilip kollarını bana doladı ve kafasını boynuma yasladı.

"Evet," diye fısıldadı. "Ne yapmamı istiyorsun?"

"Kanuna karşı gelmeni," dedim.

7.

MICHAEL'IN PLANI BÜYÜK oranda, Cehennem Mutfağı'nın birtakım bilgileri iletmesine ve yeri geldiğinde sessiz kalmasına dayanıyordu. Ne de olsa mahalle, bu iki özelliği de bünyesinde barındırıyordu.

Plan ayrıca Michael'ın hayatta kalmasına bağlıydı. Dolayısıyla John'la Tommy'nin ölümcül çetesi dizginlenmeliydi. Michael'ın davayı almasından birkaç gün sonra, King Benny Batı Yakası Çocukları'nı ziyaret etti. Michael'a sözlü tacizlerinin devam etmesini ama kesinlikle daha ileri gitmemelerini istedi. Eğer Michael Sullivan'ı biri indirecekse, o kişi King Benny olmalıydı.

Mahalle, King Benny, Şişko Mancho ve Carol'ın yönlendirmeleriyle kendilerine düşeni yaparken, ben Michael'dan sürekli bilgi alıyor ve karşılığında ona bütün bildiklerimi aktarıyordum.

Basit bir haberleşme yolumuz vardı.

Michael bana bir şeyler yolladıysa, ofisime hayali kız arkadaşım Gloria'yı aramam gerektiğine dair bir mesaj bırakılıyordu. Mesajı aldığım an, King Benny'nin adamlarından birini ertesi gün öğlene dek, önceden kararlaştırdığımız üç kilitli dolaba gönderiyordum.

Benim Michael'a bir mesaj ulaştırmam gerektiğinde de mahalleden birine bir *The New York Times* aldırıp şehir haberleri

sayfasının sağ köşesine *Edmund* yazdırıyor ve evinin önüne bırakmasını istiyordum. O günün ilerleyen saatlerinde Michael, bir Yukarı Doğu posta kutusundan mektubunu alıyordu.

İlk haftalarımızı Michael'ın dosyalarını inceleyerek ve diğer üç gardiyana karşı mahkemede ya da sokakta kullanabileceğimiz bilgileri derleyerek geçirdik. Görgü tanıkları üzerinde de çalışıyor, geçmişlerini ve zayıf noktalarını öğrenmeye çabalıyorduk. Başka bir uğraşımız da Wilkinson Islahevi hakkında kapsamlı bir dosya oluşturmaktı. Eski gardiyanları, çalışanları ve konuşturabileceğimiz mahkumları buluyor, müdürlerle yardımcılarını araştırıyor, oradaki tutukluluk süresinde ölen mahkumların adlarını ve ailelerine ne gibi bir ölüm sebebi verildiğini saptamaya çalışıyorduk.

Michael bize O'Connor'ın mahkemede soracağı soruların listesini vermişti. Kendi sorularını ve almayı beklediği cevapları da göndermişti. Gardiyanlar ya da Wilkinson'la ilgili taze bir bilgiyi hemen bizimle paylaşıyordu.

Tüm yazılı mesajlar yerlerine ulaştıkları an yok ediliyordu. Telefon görüşmelerine yalnızca üçüncü kişilerin temiz hatları aracılığıyla izin vardı. Olaya karışanlar arasında hiçbir kişisel bağlantının bulunmaması büyük önem taşıyordu.

Hata payımız sıfırdı.

Cehennem Mutfağı gibi, müttefiklerinin yardımına hızla koşan ve düşmanlarını hızla gömen bir mahallede, Michael'ın planı tıkır tıkır işliyordu. Michael'a karşı sözlü tacizler devam ediyor, anacaddede *hain* ya da *satıcı* nidaları yükseliyordu. Ama gizli gerçek, sokaklara bir gece yarısı kurşunu kadar hızla yayılmıştı. King Benny'nin suskunları iş başındaydı. Islahevinde yatanlara, sokak dilinde *suskunlar* deniyordu. Bu aynı zamanda bölgeye dışarıdan gelen ve bitirdiği bir işten sonra orada geceleyen kiralık katillere takılan isimdi. Cehennem

Mutfağı'nda suskunlar boldu ama içlerinden bir tek, arkadaşlarımla ben, King Benny'nin tayfasıydık.

"Bir Rolls-Royce istiyorsan, İngiltere'ye ya da onu hangi cehennemde yapıyorlarsa oraya git," dedi Şişko Mancho. "Şampanya istiyorsan Fransızları gör. Para istiyorsan bir Yahudi bul. Ama eğer bir kayanın altına gömülmesini istediğin bir pisliğin, bir dümenin varsa ya da bir sırrın, tek adres Cehennem Mutfağı'dır. Orası, pisliklerin saklanıp sonra gün yüzüne çıktığı yerdir. Onlar kaybeder, biz buluruz."

8.

KING BENNY, DE Witt Clinton Parkı'ndaki bir bankta oturmuş, kabak çekirdeğiyle güvercinleri besliyordu. Geç sonbahar güneşi sırtına vurmuştu. Şükran Günü'nden bir hafta sonraydı ve üç haftadır bu işin içindeydik. New York havası sertleşmeye başlamıştı.

King Benny, genelde kulübünde giydiği siyah takım içindeydi. Diğer her şey gibi, soğuk havaya da aldırış etmiyordu. Sağ bacağında, küçük bir şişe Sambuca Romana'nın yanında, bir kahve fincanı duruyordu.

"Güvercinleri sevdiğini bilmiyordum," dedim yanına otururken.

"Konuşmayan her şeyi severim," dedi.

"Bugün Mikey'den haber aldım. Dava, yeni yılın ilk pazartesisi başlıyor. Yarın gazetelerde çıkar."

"Sadece iki tanık yeminli ifade verecek," dedi. "Diğer ikisi fikirlerini değiştirdi. Bunu gazetelerde göremezsin."

"Hangi ikisi?"

"Bardaki takım elbiseliler. İçeri kimin girdiğini göremeyecek kadar içtiklerini söylediler."

"Geriye, kabindeki çift kalıyor."

"Şimdilik," dedi King Benny.

"Diğer her şey yolunda, değil mi?" diye sordum, ellerimi nefesimle ısıtmaya çalışarak.

"Tanığın hariç, evet," dedi King Benny. "Hala birini bulamadın."

"Aklımda biri var," dedim. "Zamanı geldiğinde onunla konuşacağım."

"İşe yarar biri mi?"

"İstediğimi yaparsa, evet."

"Yapmasını sağla o zaman," dedi King Benny, güvercinlere bir avuç daha çekirdek atarak.

"Sensiz bunların hiçbiri olmazdı."

"Yine de bir yolunu bulurdunuz," dedi. "Ben olayım, olmayayım."

"Belki," diye mırıldandım. "Ama iyi ki bizimlesin."

"Size orada yardım edebilir miydim, bilmiyorum," dedi King Benny. "Ama denemeliydim." İlk kez, Wilkinson'da yaşadıklarımızı bildiğine dair bir sinyal veriyordu.

"Bazen istesek de istemesek de bazı şeyler oluyor," dedim. "Sen hep böyle demez miydin?"

"İyi ya da kötü," dedi. "İçeri girdiğinde asla ne bulacağını bilemiyorsun. Ama ikisi için de hazırlıklı olmak gerek."

"Ve çoğu zaman, kendini en kötüye hazırlamalısın."

"Artık gitsen iyi olur," dedi. "Randevuna geç kalmak istemezsin."

"Ne randevusu?"

"Danny O'Connor'la görüşeceksin. Red Applegate'in barında seni bekliyor. Şimdi ikinci viskisindedir. Üçüncüye geçmeden yakala."

"İş birliğine hazır mı?"

"Evet," dedi. "Henüz böyle bir gözü karalık yapacak kadar genç."

1980 Kışı

9.

MAHKEME GÖREVLİLERİ, JOHN Reilly ve Thomas Marcano'yu mahkeme salonuna getirdi. İki zanlı da başları eğik, elleri iki yanlarında yürüyordu. Mavi blazerlar, mavi polo yaka gömlekler, gri pantolonlar ve kahverengi ayakkabılar giymişlerdi. Avukatları Danny O'Connor'a başlarıyla selam verip yanındaki iki tahta iskemleye oturdular.

Mahkeme stenografı, kıvırcık saçlı, siyah mini etekli bir sarışındı. İfadesiz bir yüzle karşılarına, yargıç kürsünün önüne oturdu.

Jüri sandalyeleri, dava için seçilen on iki kişiyle doluydu.

Michael Sullivan, önünde açık bir evrak çantası, iki sarı dosya ve üç ucu iyice sivriltilmiş kurşunkalemle savcı masasında oturuyordu. Gözleri, stenografın bacaklarındaydı. Koyu renk, yün bir takım elbise giymiş, siyah kravatını beyaz gömleğinin yakasında kusursuz bir şekilde bağlamıştı.

Ben, üçüncü sıranın ortasındaydım. Solumda, Batı Yakası Çocukları'ndan iki genç adam oturuyordu. Gözlerini doğruca karşıya diken Carol Martinez, sağımdaydı. Elimi tutmuştu.

Yargıç Eliot Weisman kürsüdeki yerini aldı. Uzun boylu ve orta yaşlıydı. Tıraşlı bir kafası ve kare şeklinde bir yüzü vardı. Siyah cüppesinin altında, formda ve kaslı görünüyordu. Ciddi bir adamdı. Mahkemede, dramaya ve bocalatma taktiklerine pabuç bırakmamasıyla tanınıyordu. Ceza avukatları,

Weisman'ın adalet terazisinin, daima savcıdan yana ağır bastığını iddia ediyordu. Bölge savcısı yardımcıları onu adil buluyordu ama Eliot Weisman, kesinlikle kolay bir lokma değildi.

Michael, Yargıç Weisman'ın John'la Tommy konusunda önyargılı olacağını biliyordu. Ayrıca iki sanığın suç geçmişi o kadar kabarıktı ki bu davanın görülmesini engellemeye çalışacak, iki tarafın anlaşması için uğraşacaktı.

Yargıç üç kez gizli olarak iki tarafın avukatlarına anlaşma önermiş ve üçünde de ret cevabı almıştı. John'la Tommy ısrarla suçlarını inkar ediyor, yargıç da ısrarla, kefaletle tahliye edilmelerine karşı çıkıyordu. Michael, konumu itibarıyla, temsil ettiği halkın, bu adamların hak ettikleri şekilde cezalandırıldığını görmek istediğini iddia etmişti. Sonunda dava, jüri seçimi aşamasına girdiğinde, Yargıç Weisman bundan hiç memnun olmamıştı.

Michael o rahatsız mahkeme odasındaki ilk haftalarında, ne yapmayı planladığını kimselere belli etmedi. Her genç bölge savcısı yardımcısından bekleneceği gibi, pek çok kişiyle görüşerek jürisini titizlikle seçti. Münasip soruları sorup adil davranacağına inanmadığı jüri adaylarını ayıkladı. Uzun bir çalışmanın ardından, iki avukat, sekiz erkek ve dört kadından oluşan bir jüride karar kıldı. Kadınlardan biri, erkeklerden ikisi İspanyol kökenliydi. Üç jüri üyesi, iki erkek ve bir kadın, İrlandalıydı.

Michael, sanıklardan bahsederken isimlerini kullanmaya özen gösterdi. Amacı, onlara bir kimlik oluşturmak, bir çift isimsiz yüzden öteye taşıyabilmekti. Müstakbel jüri üyelerine iki sanığın geçmişlerini sayıp döktü ve kötü şöhretlerinden ürkenlerin, kendilerini bu davada yer almaya mecbur hissetmemesini söyledi. Tüm bu süre zarfında John'la Tommy, bakışlarını Michael'dan hiç ayırmadı. Ama Michael, onlarla göz göze

gelmekten özellikle kaçındı. Birilerinin, aralarındaki ilişkiyi sezme ihtimalini göze alamazdı.

Michael'ın bu davanın nereye gitmesini istediği çok açıktı. Suçlu kararının çıkmasını hedefliyordu.

Wilkinson Islahevini, Sean Nokes, Adam Styler, Henry Addison ve Ralph Ferguson'ı suçlu çıkarmayı.

Danny O'Connor'ın duygusuz açılış konuşması sırasında, Michael öylece oturup avukatın cızırtılı sesiyle iki masum insanın, ortada doğru düzgün hiçbir kanıt olmadan tutuklandığını anlatmasını dinledi. O'Connor, Sean Nokes'un öldürüldüğü gece John Reilly ve Thomas Marcano'nun başka bir yerde olduğunu ispatlayacağını iddia etti. Olay sırasında, Shamrock Pub'ın yakınlarında bile olmadıklarını söyledi.

O'Connor'ın konuşmasından kimse etkilenmedi. Hele Yargıç Weisman, on beş dakika süren konuşma boyunca, oturduğu yerde huzursuzca kıpırdanıp durdu. Ön sıralardaki birkaç gazeteci, O'Connor'ın ilk birkaç cümlesinden sonra not almayı bile bıraktı. Daha heyecanlı savunma avukatlarına alışkın tecrübeli izleyiciler, sıkıntıyla başlarını salladı.

"Perry Mason sayılmaz," diye fısıldadı Carol.

"En azından adlarını doğru söyledi," dedim. "Bu onun için harika bir başlangıç. Hem bu davayı kazanırsa, Perry Mason'dan bile meşhur olacak."

Michael ayağa kalkıp ceketinin düğmelerini açtı ve jürinin oturduğu bölümün önüne doğru yürüdü. Elleri cebindeydi ve yüzünde dostane bir gülümseme vardı.

"Günaydın," dedi jüri üyelerine. "Adım Michael Sullivan. Manhattan bölge savcısının yardımcısıyım. Diğer pek çok iş gibi, benimki de dışarıdan bakıldığında kolay görünüyor. Size, bu iki adamın, görünüşte hiçbir sebepleri olmadan Sean Nokes adındaki adamı soğukkanlılıkla öldürdüklerini ispat-

lamam gerek. Bunun için size kanıtlar sunacağım ve şahitler çağıracağım. Sanıkların cinayet gecesinde orada olduklarını doğrulayacak şahitler. Size yeterince bilgi sunacağım ve jüri odasında toplandığınızda, içinizde en ufak bir şüphe olmadan kararınızı verebileceksiniz. Eminim hepiniz, bu aşamaları bilecek kadar çok televizyon seyretmişsinizdir. Tıpkı benim gibi."

Jürideki üç kadın gülümsedi ve adamlardan biri, Yukarı Batı Yakası'ndan bir postane çalışanı, yüksek sesle güldü. "Ne demezsin," dedi, parmağını Michael'a doğru sallayarak.

"Bir mahkeme salonunda olduğunuzu hatırlayabilir miyim?" diye araya girdi Yargıç Weisman. "Jüri üyeleri bunu akıllarından çıkarmasın ve başka bir yorum yapmasın lütfen."

"Afedersiniz, benim hatamdı sayın yargıç," dedi Michael, Weisman'a dönerek. "Karşılık bekliyormuşum gibi konuştum. Bir daha olmayacak."

"Bundan eminim avukat," dedi yargıç, daha yumuşak bir ses tonuyla. "Devam edin."

"Şunların yüzlerine baksana," dedim, Carol'a jüriyi göstererek. "Gözlerine. Ona aşık oldular."

"Hiç zor olmamıştır," dedi.

"Bu iki genç adamın geçmişi önemli değil," diye sürdürdü Michael konuşmasını. "Bu davanın konusu da değil." Ellerini jürinin oturduğu bölümün önündeki tahta parmaklığa dayamıştı. Gözlerini tek tek yüzlerinde dolaştırdı. "Şiddet eğilimli ya da barışçıl, suçlu ya da dürüst, aziz ya da günahkar, ne olduklarının önemi yok. Önemli olan, cinayet gecesinde neler yaşandığı. Eğer sizlere bu iki adamın o gece içeri girip ikişer içki içtikten sonra Sean Nokes'u vuran adamlar olduklarını kanıtlayabilirsem, sizlerden *suçlu* kararını beklerim. Yok, eğer bunu yapamazsam, bu adamları olay mahalline koyamazsam, ellerine o silahları veremezsem, sizi o tetikleri onların çektiği-

ne inandıramazsam, sorumluluk sizin omuzlarınızdan kalkıp benimkine biner. Eğer böyle olursa, görevimi başarıyla yerine getirememiş sayılırım. Ama sizi hayal kırıklığına uğratmamak ve gerçeği bulmanızı sağlamak için elimden geleni yapacağım. Adaleti aramak için. Ve sizin de aynısını yapacağınızı çok iyi biliyorum."

10.

YİRMİ DAKİKA GEÇ kalmıştım. Carol'a benimle saat altıda kilisenin önünde buluşmasını söylemiştim ama Sacred Heart'ın arka sıralarından birinde dua ederken, zamanın nasıl geçtiğini anlamamıştım. Kiliseden çıktığımda, onu basamaklarda otururken buldum. Nehirden esen sert rüzgardan korunmak için deri ceketinin yakalarını kaldırmıştı.

"Afedersin, geç kaldım," dedim. "Mum yakıyordum."

"Şimdi de bu işe Aziz Jude'u mu karıştırdın?" diye sordu. "Aklında başka kimse var mı?"

"Sadece bir kişi," dedim.

"Onunla burada mı buluşacağız?" diye sordu Carol.

"Hayır, bizi evinde bekliyor."

"Yani?"

"Şurada," dedim kilisenin yanındaki kırmızı tuğla binayı işaret ederek. "Papazlık konutunda."

"Aman Tanrım!" dedi Carol, gözlerini kocaman açarak. "Aman Tanrım!"

"Tanrı mı? Pek sayılmaz," dedim. "Elimde ona en yakın bu vardı."Peder Bobby ilk kattaki küçük, kitaplarla dolu odasında, arkaya yaslanan koltuğunda oturuyordu. Sırtını aralık pencereye vermişti. Bir sigara yakıp derin bir nefes aldı ve dumanı burnundan üfledi. Sağ elinde bir Pepsi şişesi vardı. Carol

karşısına oturup bacak bacak üzerine attı ve dirseğini dizine, çenesini avucuna dayadı.

Ben okulun avlusuna bakan pencerenin pervazına tüneyip ellerimi cebime soktum. Beyaz dantel perde sırtımı hafifçe okşuyordu.

"Bugün mahkeme nasıldı?" diye sordu Peder Bobby, yorgun bir sesle.

"Bir boks maçının ilk raundu gibi," dedim. "Herkes birbirini yokladı."

"Çocuklar nasıldı?"

"Başka bir yerde olmayı ister gibiydiler," dedi Carol. "Sanırım hepimiz kendimizi öyle hissediyorduk."

"Neredeyse yirmi yıldır bu bölgede görev yapıyorum," dedi Peder Bobby, sigarasını elindeki boş şişeye silkerek. "Pek çok çocuğun erkeğe dönüştüğünü gördüm. Ve pek çoğunun hapiste öldüğünü ya da ömür tükettiğini gördüm. Onlar için ağladım. Ama bu seferki en zoru. Bu seferki, bana bildiğim bütün dualara mal oldu."

Peder Bobby, John Reilly ve Thomas Marcano'yu bu hale getirenin sokaklar olmadığını biliyordu. Onları kötülüğe iten, uyuşturucu ya da çeteler değildi. Onların düşüşünün suçlusu, Cehennem Mutfağı'nın acımasız gerçekleri değildi. Suçlanacak tek bir yer vardı.

"Sen elinden geleni yaptın Peder," dedim. "Bana yardım ettin. Michael'a da öyle. Sen olmasaydın, bugün hepimiz sanık sandalyesinde olacaktık."

"En çok, sürüden ayrılan koyunun geri dönmesini istersin," dedi Peder Bobby.

"Çok geç değil Peder," dedim, yerimden doğrulup ona yaklaşarak. "O koyunları geri getirmek için bir fırsatımız var. Son bir fırsat."

"Bu son fırsat kanunlara uygun mu?" diye sordu Peder Bobby.

"Son fırsatlar asla öyle değildir," dedim.

"Arkasında King Benny mi var?"

"Evet, King Benny de işin içinde ama talimatları o vermiyor."

"Ya kim veriyor?"

"Michael," dedim.

Peder Bobby, derin bir nefes alıp öne doğru eğildi.

"Çalışma masamın orta çekmecesinde bir şişe Dewar's var," dedi. "Sanırım ona ihtiyacımız olacak."

•••

PEDER BOBBY'YE HER şeyi anlattım. Bize yardım edecekse neye bulaştığını bilmeliydi. Yardım etmeyi kabul etmezse de konuştuklarımızın bu odada kalacağından emindim.

"Anlamalıydım," dedi. "Daha Michael davayı aldığında, bir şeyler döndüğünü sezmeliydim."

"Mikey iyi bir plan yapmış," dedim. "Her noktasını en ince ayrıntısına kadar düşünüp ayarlamış."

"Her noktayı değil Shakes," dedi Peder Bobby. "Bir eksiğiniz var. Yoksa burada olmazdın."

Gülümsedim. "Eski kurtları kandırmak kolay değil, ha?"

"Aynen öyle. Şimdi dökül bakalım. Eksik olan ne?"

"Bir tanık," dedim. "Cinayet gecesi John ve Tommy'yle birlikte olduğunu söyleyecek biri."

"Ve bir rahibin, bu iş için mükemmel olacağını düşündünüz?"

"Herhangi bir rahip değil," dedim.

"Benden yalan söylememi istiyorsun," dedi Peder Bobby. "Tanrı'ya yemin etmemi ve sonra yalan söylememi."

"Senden, iki oğluna yardım etmeni istiyorum" dedim. "Hayatlarının geri kalanını hapiste geçirmelerine engel olmanı."

"Nokes'u onlar mı öldürdü?" diye sordu. "Tanıkların söylediği gibi, o puba girip onu öldürdüler mi?"

"Evet," dedim. "Öldürdüler. Tıpkı anlattıkları gibi oldu."

Peder Bobby ayağa kalkıp ellerini bacaklarının yanlarına sürterek odayı turlamaya başladı. Hala sokakta giydiği rahip kıyafeti içindeydi. Ceketinin altında kısa kollu bir gömlek vardı ve yan cebindeki anahtarlar, her adımıyla birlikte şıngırdıyordu.

"Benden büyük bir iyilik istiyorsunuz," dedi, odanın ortasında durup benle Carol'a bakarak.

"Biliyoruz Peder," dedi Carol.

"Hayır, bildiğinizi hiç sanmıyorum."

Gözlerinin içine baktım. "Sen hep demez miydin, bir şeye ihtiyacınız olduğunda bana gelin diye."

"Ben Yankee biletlerini kastediyordum," diye söylendi.

"Benim Yankee biletine ihtiyacım yok Peder," dedim. "Bir tanığa ihtiyacım var."

Peder Bobby, gömleğinin en üst düğmesini açıp altındaki rahip yakasını çıkardı ve bunu iki eliyle birden tuttu.

"Bu benim *hayatım*," dedi yakayı bize göstererek. "Sahip olduğum tek şey. Ona her şeyimi verdim. *Her şeyimi*. Şimdi ikiniz, bir planla karşıma çıkıp hayatımı bir kenara fırlatmamı istiyorsunuz. İki katil serbest kalabilsin, yeniden adam öldürebilsin diye. Ve bunu, sanki sıradan bir iyilik ister gibi rahatça söyleyebiliyorsunuz."

"İki hayat, bir rahip yakasından daha değerli," dedim.

"Ya alınan hayat Shakes?" diye sordu, yüzünü benimkine yaklaştırarak. "Onun bir değeri yok muydu?"

"Benim için, hayır," dedim.

"Neden Shakes? Anlat. Bilmek istiyorum."

Çalışma masasının yanındaki iskemleye oturdum. Carol'la Peder Bobby, odanın diğer köşesindeydi. Çocukken okuduğum ve okumak isteyip de fırsat bulamadığım kitaplarla dolu raflara baktım. Boş bardağımı hala elimde tutuyordum. Uzun zaman önce gömdüğüm yüzlerle olayları hatırlamaya çalıştım.

Gerçek olduklarına asla inanmak istemediğim yüzlerle olayları.

O iskemlede oturdum ve Peder Bobby'ye kalbimden geçenleri anlattım. O zamana dek ilk kez, birine Sean Nokes'un hayatının ne değeri olduğunu anlatıyordum.

Bir saatten fazla konuştum. Kelimelerim, öfke ve telaşla ağırlaşmıştı. Peder Bobby'yle Carol'a, kimsenin bilmesine izin vermeyeceğimi sandığım her şeyi anlattım. Peder Bobby şok oldu; sanki biri, kalbine bir bıçak sapladı. Carol, Michael ve John'la bazı şeylerden şüphelenecek kadar yakın olmuştu ama detaylar onu da dehşete düşürdü. Ben konuşurken, yerinde dimdik oturup pek çok kez nefesini tuttu.

Onlara Wilkinson Islahevi'ni anlattım.

İşkenceleri, dayakları, aşağılamaları.

Onlara tecavüzleri anlattım.

Her gece ağlayarak uyuyan ve hiç gelmeyecek yardım için Peder Bobby'nin Tanrı'sına yakaran dört korku içindeki çocuğu anlattım. Karanlığa bakarak geçen sayısız geceyi, sıçanları, karantina hücrelerinde sessizliği yırtan kilit şangırtılarını, amansızca savrulan copları, gardiyanların dokunuşlarını ve bir çocuğun çığlıklarını anlattım.

Onlara her şeyi anlattım.

Ve bittiğinde Carol, "Şimdi söyle Peder," dedi usulca, neredeyse fısıldarcasına, "iyi bir rahip ne yapardı?"

Peder Bobby doğruca karşıya bakıyordu. Tıpkı son bir saattir yaptığı gibi. Hiç kıpırdamıyor, yalnızca ara sıra gözlerindeki ifade değişiyordu. Derin bir nefes alıp bu kez gözlerini tavana dikti. Ellerini iskemlesinin kenarlarına koymuştu.

"Geç oldu," dedi sonunda. "Gitmelisiniz. İkiniz de yorgun görünüyorsunuz."

Ayağa kalkıp elini koluma koydu.

"Bir karar vermeliyim," dedi. "Tek duam, doğru kararı verebilmek."

"Merak etme, vereceksin Peder," dedim. "Kararın ne olursa olsun, doğru bir karar olacak."

"Çocuklar senin hakkında yanılmamış," dedi Peder Bobby, uzanıp Carol'a sarılarak.

"Ne konuda?" diye sordu Carol, kafasını kaldırıp.

"Senin çok cesur olduğunu söylerlerdi hep. Haklıymışlar."

"Bunu iltifat olarak alıyorum," dedi Carol. "Özellikle de bir rahipten geldiği için."

11.

MICHAEL, TANIĞA GÜLÜMSEDİ. New Jerseyli, koyu renk saçlı, hoş bir kadındı. İskemlenin altında, bir ayağını diğerinin üzerine atmıştı. Plili bir etekle, boğazına kadar iliklediği beyaz bir bluz giymişti. Ellerini kucağında kavuşturmuştu.

"Shamrock Pub'da ne sıklıkla yemek yersiniz Bayan Salinas?" diye sordu Michael.

"O gece ilk kez gitmiştim," dedi tanık. Ses tonu gayet ikna ediciydi. Saklayacak hiçbir şeyi olmayan, dürüst bir kadının sesi.

"Hangi geceden bahsediyorsunuz?"

"Cinayet gecesi," diye yanıtladı kadın.

"Oraya saat kaçta gittiniz?"

"Yedi buçuğa geliyordu," dedi Bayan Salinas. "Akşam yemeği için bir arkadaşla buluştum."

"Arkadaşınızın adı nedir?"

"David," dedi "David Carson."

"Önce hanginiz geldi?"

"Ben," dedi Bayan Salinas. "Ama yalnızca birkaç dakika arayla."

"Bay Carson'ı dışarıda mı beklediniz?"

"Hayır, vestiyerde. Zaten dediğim gibi, yalnızca birkaç dakika sürdü."

"Anlıyorum," dedi Michael. "Siz ve Bay Carson içeri girdiniz, birer içki söylediniz ve havadan sudan konuşmaya başladınız, öyle değil mi?"

"Sayılır. Birkaç haftadır görüşmüyorduk. David iş gezisindeydi."

"Shamrock Pub'da yemeye kim karar verdi?"

"Ben."

"Neden?"

"Bir dergide methini okumuştum. Renkli bir yer olduğu yazıyordu."

"Öyle miydi?"

"Silahlar patlayana kadar, evet," dedi Bayan Salinas.

Savunma masasına baktığımda, John'un yapmacık bir tavırla sırıttığını ve Tommy'nin gülümsediğini gördüm. Avukatları kafasını eğmiş, hızla not alıyordu.

"Ne yazıyor?" diye fısıldadı Carol. "Hangi soruların sorulacağını biliyordu."

"Belki unutmuştur," dedim. "Bir bar taburesinde bırakmıştır."

"Kadın iyi," dedi Carol, Bayan Salinas'ı göstererek.

"Öyle olmasını istiyoruz."

"Bay Carson daha önce oraya gitmiş mi?" diye sordu Michael. "Sizden başka birisiyle ya da yalnız?"

"Hayır," dedi Bayan Salinas. "İkimiz için de ilkti."

"Nereye oturdunuz?"

"Bir kabine. Kapıya en yakın olanına."

"Bu kendi seçiminiz miydi?"

"Evet," dedi Bayan Salinas. "Bütün kabinler boştu, istediğimizi seçebilirdik. Ama David, temiz havada oturmayı tercih eder. Ben de itiraz etmedim."

"Ne sipariş ettiğinizi hatırlıyor musunuz?"

"Ben kuzu pirzola istedim," dedi Bayan Salinas. "Dergide, mutlaka denenmeli yazıyordu. David, her zamankinden söyledi."

"Bay Carson'ın yemek alışkanlıklarına aşina olmayan bizler için daha açık konuşur musunuz lütfen?"

"Biftek," dedi kadın. "David hep biftek, haşlanmış patates ve karışık salata söyler."

"İçecek bir şey?"

"Bir şişe kırmızı şarap," dedi Bayan Salinas. "Galiba Chianti'ydi."

"Hepsi bu mu?"

"Evet."

"Pubdaki insanlara dikkat ettiniz mi?"

"Yalnızca birkaç kişi vardı. İçerisi sessizdi. Sohbet etmek için uygun bir ortamdı."

"Kurban Sean Nokes'u fark ettiniz mi?"

"Hayır," dedi. "Etmedim."

"İçeri girdiğinde de mi görmediniz?" diye sordu Michael.

"Hayır. Masamız, vestiyerin hemen yanındaydı. Fazla etrafıma bakmadım."

"O halde, dikkatiniz Bay Carson'ın üzerindeydi?"

"Evet," dedi Bayan Salinas. "Dediğim gibi, bir süredir görüşmemiştik."

"Yüzünüz ne tarafa dönüktü?" diye sordu Michael. "Kabinin ne tarafında oturuyordunuz?"

"Pubın arkasına bakıyordum."

"Yani kabinlere?"

"Evet."

"Bay Nokes'un kabininin olduğu tarafa?" dedi Michael.

"Evet, galiba öyle."

"Ama oturduğunuz yerden onu göremiyordunuz?"

"Çünkü ona bakmıyordum. Arka kabinde birinin oturduğunu biliyordum. Ama ona özellikle dikkat etmedim."

"Yemeğe oturmanızdan kısa bir süre sonra restorana giren iki adamı görünüz mü?"

"İçeri girdiklerini duydum," dedi kadın. "Zaten duymamak imkansızdı."

"Neden?"

"Çok gürültü yapıyorlardı. Bir anda ortalığı karıştırdılar. Herhalde onları herkes fark etmiştir."

"Onlar içeri girerken, yüzlerini gördünüz mü?"

"Hayır," dedi Bayan Salinas. "O zaman görmedim."

"Neden?"

"David'le konuşuyordum. Kafamı kaldırdığımda yanımdan geçmişlerdi."

"Bara gittiklerinde yüzlerini fark ettiniz mi?"

"Yandan gördüm," dedi. "Profilden."

"İkisini de?"

"Evet," dedi Bayan Salinas. Sesindeki güvende en ufak bir dalgalanma yoktu. "İkisini de."

"Bay Nokes'un oturduğu kabine doğru yürüdüklerini gördünüz mü?" diye sordu Michael.

"Evet."

"Aralarında geçen konuşmayı duyabildiniz mi?"

"Hayır, duymadım."

"Silahlarını çektiklerini gördünüz mü?"

"Hayır."

"Silah seslerini duydunuz mu?"

"Evet," diye yanıtladı Bayan Salinas. "Duydum."

"Silah seslerinden sonra adamlar ne yaptı?"

"Sanki hiçbir şey olmamış gibi pubdan çıkıp gittiler."

"O zaman yüzlerini görebildiniz mi?"

"Evet," dedi Bayan Salinas. "Yanımdan geçerlerken, kafamı kaldırıp yüzlerine baktım."

"Bundan emin misiniz Bayan Salinas?"

"Evet, kesinlikle eminim."

"Shamrock Pub'da gördüğünüz iki adam, bugün bu salonda mı?"

"Evet, buradalar."

"Bize onları gösterebilir misiniz lütfen?"

"Şurada oturuyorlar," dedi Bayan Salinas, parmağıyla John ve Tommy'yi işaret ederek.

"Sayın Hakim, Bayan Salinas'ın, iki sanık John Reilly ve Thomas Marcano'yu teşhis ettiği kayıtlara geçirilebilir mi lütfen?"

"Kabul edildi," dedi Yargıç Weisman.

"Başka sorum yok," dedi Michael.

"Avukat?" dedi Yargıç Weisman, tek kaşını kaldırıp Danny O'Connor'a bakarak. "Tanığı sorgulamaya hazır mısınız?"

"Evet efendim," diye yanıt verdi Danny O'Connor. "Savunma hazır."

"Umarım öyledir," diye fısıldadı Carol.

***

DANNY O'CONNOR, KURU temizlemeye ihtiyacı olan kömür grisi bir takımla, boğazını sıkan beyaz bir gömlek giymişti. Ayakkabıları fazla kullanılmaktan aşınmıştı ve mavi kravatı, Oliver Hardy uzunluğundaydı.

"Bu adamda Komiser Columbo'nun havası var," diye mırıldandım. "Bir purosu eksik."

"Belki cebindedir," dedi Carol. "Ve hala yanıyordur."

"Günaydın," dedi Danny O'Connor, Bayan Salinas'a.

"Günaydın."

"Size birkaç sorum olacak. Fazla vaktinizi almayacağım."

"Teşekkürler."

"Akşam yemeğinde yalnızca şarap içtiğinizi söylediniz," dedi O'Connor, gözlerini Bayan Salinas'tan jüriye kaydırarak. "Bu doğru mu?"

"Evet."

"Emin misiniz?" diye sordu O'Connor. "Tek bir şişe kırmızı şarap söylediğinizden emin misiniz?"

"Evet, eminim."

"Öncesinde bir şey içtiniz mi?"

"Öncesi mi? Ne demek istiyorsunuz?"

"Belki öğle yemeğinde," dedi O'Connor. "Öyle yemeğinde bir şey içtiniz mi?"

"Evet," diye cevap verdi Bayan Salinas. "Ama saatler önceydi."

"Ne içtiğinizi öğrenebilir miyim?"

"Alışverişe gittim ve öğle yemeğini Madison Caddesi'nde yedim."

"Nereye gittiğinizi sormadım," diye üsteledi O'Connor. "Öğle yemeğinde ne içtiğinizi sordum.

"Bir martini."

"Başka?"

"Ve biraz şarap."

"Ne kadar?"

"Bir kadeh," dedi. "Belki iki."

"Sanırım ikiye daha yakınız?"

"Evet," dedi Bayan Salinas. Yanakları hafifçe kızarmıştı. "Galiba ikiydi."

"Öğle yemeğini kaçta yediniz Bayan Salinas?"

"İtiraz ediyorum Sayın Hakim," dedi Michael ayağa kalkmadan. "Bayan Salinas'ın cinayet günü içinde yaptıklarının, cinayet gecesinde ne gördüğüyle bir ilgisi yok."

"Ama ne kadar içtiğinin var Sayın Hakim," dedi O'Connor.

"İtiraz reddedildi," dedi Yargıç Weisman.

"Sorumu yineliyorum," dedi O'Connor. "Öğle yemeğini saat kaçta yediniz Bayan Salinas?"

"Bir buçuk gibi."

"Yemekte ne yediniz?"

"Salata."

"Bir martini, iki kadeh şarap ve bir salata," dedi O'Connor. "Doğru mu?"

"Evet," diye yanıtladı Bayan Salinas. Gözleri, yardım için Michael'ı aradı. "Doğru."

Ama Michael ona yardım etmedi.

"Ve sonra akşam yemeğinde şarap içtiniz," dedi O'Connor. "Yaklaşık altı saat sonra. Öyle değil mi?"

"Evet."

"Müvekkillerim, iddia edildiği üzere Shamrock Pub'a girdiğinde, kaç kadeh şarap içmiştiniz?"

"İki," dedi Bayan Salinas. Şimdi, sesindeki güvenin yerini öfke almıştı.

"Her gün bu kadar içer misiniz Bayan Salinas?"

"Hayır, içmem."

"O halde altı saatlik bir zaman dilimi içinde dört kadeh şarap ve bir martininin sizin için biraz fazla olduğunu söyleyebilir miyiz?"

"Evet," dedi Bayan Salinas.

"Evli misiniz Bayan Salinas?" diye sordu O'Connor.

"Evet."

"Mutlu bir evlilik mi?"

"On beş yıldır evli olan birinin bekleyebileceği kadar mutlu, evet."

"Ben iki kez boşandım Bayan Salinas," dedi O'Connor, üriye gülümseyerek. "On beş yıl, benim için koca bir hayat lemek. Dolayısıyla, biraz daha açarsanız sevinirim."

"Kocama hala aşığım," dedi Bayan Salinas.

"İtiraz ediyorum," diye araya girdi Michael. "Bunun konumuzla bir ilgisi yok."

"Devam edin avukat," dedi Yargıç Weisman, O'Connor'a bakarak. "Ama varmak istediğiniz noktaya bir an önce varsanız iyi edersiniz."

"Elbette Sayın Hakim," dedi O'Connor. "Teşekkür ederim."

Savunma avukatı, bir eli buruşuk pantolonunun cebinde, jürinin oturduğu bölüm boyunca yürüdü. Cılız, kahverengi saçlarını arkaya yapıştırmıştı.

"Bay Carson'la ilişkiniz nedir?"

"Bunu daha önce söylemiştim."

"Tekrar söyleyin lütfen."

"Arkadaşız," dedi Bayan Salinas. "Kendisi, eski ve yakın bir arkadaşımdır."

"Bay Carson, kocanızın da arkadaşı mı?"

Bayan Salinas soruya cevap vermeden önce bir an duraksayıp dudaklarını büzdü.

"Hayır," dedi, "değil."

"Yemekte ne konuşuyordunuz Bayan Salinas?"

"Her zamanki şeylerden. Şuradan buradan."

"Mesela?"

"Onun ailesinden," dedi kadın. "Benim ailemden. Bunun gibi şeyler işte."

"Bay Carson'la akşam yemeği sonrasında bir planınız var mıydı?"

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Akşamı yemekle mi sonlandıracaktınız diye soruyorum."

"Hayır," dedi Bayan Salinas, bakışlarını kaçırarak.

"Kulağa oldukça romantik geliyor," dedi O'Connor.

"İtiraz ediyorum," diye atıldı Michael. "İki kez boşanmış avukatımızın hayal gücü fazla çalışıyor."

"Kabul edildi," dedi Yargıç Weisman. "Konumuza dönelim Bay O'Connor."

"Daha önce hiç bir silah sesi duydunuz mu Bayan Salinas?" diye sordu O'Connor, tanık kürsüsüne doğru yürüyerek. "Yani söz konusu geceye kadar?"

"Hayır, duymamıştım."

"Bu sesi nasıl tarif edersiniz?"

"Yüksek," dedi. "Fişek patlaması gibi."

"Ses sizi korkuttu mu?"

"Evet, çok."

"Gözlerinizi kapadınız mı?"

"Başta, evet. Silah sesleri kesilene dek."

"Silahlarını ateşleyen adamların, pubda herkesi öldüreceklerini düşündünüz mü?"

"Ne düşüneceğimi bilmiyordum. Tek bildiğim, bir adamın vurulduğuydu."

"Kendinizin de vurulabileceğinizi düşündünüz mü?" diye sordu O'Connor. "İki katil tarafından öldürülebileceğinizi?"

"Evet," dedi Bayan Salinas kafasını sallayarak. "Evet, düşündüm."

"Yine de, tüm bu korkunuza rağmen," dedi O'Connor, "hayatınızın risk altında olduğunu düşünmenize rağmen, pubdan çıkarken adamların yüzlerine baktınız. Doğru mu?"

"Evet, doğru."

"*Öyle mi?*" O'Connor'ın sesi giderek yükseliyordu. "Gerçekten yüzlerine baktınız mı?"

"Evet."

"Emin misiniz Bayan Salinas, *gerçekten* yüzlerine baktınız mı?" O'Connor, şimdi tanığın yalnızca birkaç santim ötesindeydi.

"Yanımdan geçerlerken şöyle bir baktım," dedi Bayan Salinas. "Ama onları gördüm."

"*Şöyle bir* baktınız, öyle mi?" diye üsteledi O'Connor. "Yani *dikkatli* bakmadınız?"

"Onları *gördüm*."

"Hayır Bayan Salinas. Onlara yalnızca *şöyle bir* baktınız. Onlara o gün, içkiyi biraz fazla kaçırmış olabilecek bir kadının korku dolu gözleriyle, *şöyle bir* baktınız."

"İtiraz ediyorum Sayın Hakim," dedi Michael. Hala oturuyordu. Ellerini önündeki masaya koymuştu.

"Gerek yok Sayın Hakim," dedi O'Connor, spotlar altındaki ilk dansının tadını çıkararak. "Tanığa başka sorum yok."

"Teşekkürler Bayan Salinas," dedi Yargıç Weisman, oldukça sersemlemiş görünen tanığa. "Kürsüden inebilirsiniz."

"Columbo dersine iyi çalışmış," dedi Carol.

"Şimdilik evet," dedim, gözlerimi John'la Tommy'den ayırmadan. O'Connor'a memnuniyetle göz kırpıyorlardı.

"Öyle yemeği için vaktin var mı?" diye sordu Carol.

"Yaratırım."

"Nereye gidelim?"

"Shamrock Pub'a ne dersin?" diye önerdim. "Renkli bir yer olduğunu duydum."

12.

ÖN KOLTUKTAKİ DEDEKTİF, kontağı kapamamıştı. Elleri direksiyondaydı. Yanında, plastik bir bardakta kahve vardı. Kapağı hala kapalıydı. Ben arkada, şoför koltuğunun ters tarafında oturuyordum. Kucağımda büyük, ağır bir zarf vardı. Solumdaki diğer dedektif, camdan dışarı bakıyor, rüzgarın Küçük Batı 12. Sokak'taki çöpleri havalandırışını izliyordu. Havalandırma açıktı ve son model sedanın dört camı da bir parça aralıktı. İçeri ince esintiler halinde soğuk ocak havası doluyordu.

Bir pazar sabahı, saat altı on beşti ve şehir merkezinin sokaklarında in cin top oynuyordu.

"Eee, gösterecek misin?" diye sordu solumdaki dedektif, zarfı işaret ederek. "Yoksa beni meraktan çatlatmaya devam mı edeceksin?"

Adı Nick Davenport'tu. Yirmi sekiz yaşındaydı ve New York Şehri Polis Departmanı'nın İç İşleri Bölümü'ndeydi. Görevini kötüye kullanan polis memurlarıyla bu bölüm ilgileniyordu.

"Önce birkaç şeyi kabul etmen gerek," dedim. "Sonra anlaşırız."

"Bu da nedir böyle Frankie?"

"Çocuğu dinle Nick," dedi ön koltuktaki dedektif. "İnan, zamanına değecek."

Ön koltuktaki dedektifin adı Frank Magcicco'ydu. Brooklyn'deki bir polis merkezinin cinayet masasında görevliydi. Cehennem Mutfağı'nda büyümüş ve oradaki insanlarla dost kalmıştı. Şerefli bir adı olan, dürüst, birinci sınıf bir polisti. Otuz üç yaşındaydı, Queens'te iki katlı bir apartmanda bir dairesi ve anaokuluna giden iki çocuğu vardı. Karısı, yarım gün hukuk sekreterliği yapıyordu.

Frank Magcicco, aynı zamanda King Benny'nin yeğeniydi.

"Pekala," dedi Nick Davenport. "Anlat bakalım."

Mavi gözlü adamın çocuksu yüzü, üç günlük sakalının ardına gizlenmişti. Sesi, yaşından daha olgundu. Yedi yıllık polisti. İlk iki yılını Harlem'de devriye olarak geçirmiş, sonraki iki yıl Brooklyn'de sivil polis olarak görev yapmış, sonra İç İşleri'ne geçmişti. Çoğu polisin İç İşleri'nden nefret ettiği gerçeğini görmezden geliyordu ve kırkına basmadan baş komiser olmayı hedefleyecek kadar hırslıydı. Ve bunu başarmanın en hızlı yolunun, kısıtlı zaman içinde mümkün olduğunca çok sayıda yozlaşmış polis yakalamak olduğunu biliyordu.

"Anlaşma şartlarında kesinti istemiyorum," dedim.

"Nasıl yani?" diye sordu Davenport, yerinde kıpırdanarak.

"Ona hiçbir şey teklif etmeyeceksin. Onu diğer polisleri kurcalamak için kullanmayacaksın. Onu mahvetmeni istiyorum."

"Bunun sözünü veremem," dedi Nick. "Dava başladı mı işin içine bir sürü insan girer. Hepsinin çenesini kapatamam."

"Ben yapabileceğini duymuştum," dedim, ön koltuktaki Frank'e bakarak. "Belki yanlış duymuşumdur. Belki de başka biriyle görüşmeliyim."

"Söylesene, bu pisliği nereden buldun?" diye sordu Nick, Frank'e. Gömleğinin cebinden bir sigara çıkarırken kıkırdıyordu.

"Yerinde olsam, çocuğun dediğini yapardım," dedi Frank, ön camdan bakıp kahvesini yudumlayarak. "Eğer bu işi başarırsan, ayda bir kez emniyet müdürüyle kahvaltı edersin."

"Pekala Eliot Ness," dedi Nick bana. "Sen kazandın. Ona hiçbir anlaşma önerilmeyecek. Ne kadar konuşursa konuşsun, araya kimi sokarsa soksun. Anlaşma yok. Başka?"

"İki şey daha."

"Dökül," dedi Nick.

"İşlediği suçtan mahkum olacak," dedim. "Onu şu polis evlerinden birine yollamanızı istemiyorum. Mutlaka hapse girecek."

"Anlaşılan bu herife kafayı fena takmışsın," dedi Nick. "Nedir alıp veremediğiniz?"

"Bir şey daha," dedim. "Duymak istiyor musun, istemiyor musun?"

"Sabırsızlanıyorum," dedi Nick.

"Çok basit," dedim. "Sana bilgiyi kimin verdiğini kimse bilmeyecek. *Hiç kimse.*"

"Sen nereden öğrendin?"

"Kucağıma düştü diyelim," dedim. "Tıpkı sana olduğu gibi."

"Hepsi bu mu?" diye sordu Davenport, sigarasını aralık camdan atarak. "Başka bir şey?"

"Yok," dedim.

Davenport birkaç saniye yüzüme baktı ve sonra gözleri yine cama kaydı. Bir eliyle sakalını sıvazlıyor, bacağını sallıyordu.

"Sen okey misin Frank?" diye sordu öndeki dedektife.

"Olmasam burada işim ne?" dedi Frank, dikiz aynasından arkaya bakarak.

"Pekala Bay Ness," dedi Davenport, elini uzatarak. "Anlaştık."

Kucağımdaki kalın zarfı ona verdim. İçinde eski Wilkinson gardiyanı Adam Styler hakkında, Michael'ın derlediği ve King Benny'yle Şişko Mancho'nun son üç aydır ulaşabildiği bilgiler vardı.

"Vay canına!" dedi Davenport, zarftakilere göz atarak. "Bir itirafname eksik."

"Onu sana bırakmak istedim," dedim. "Ve tercihim, ağzını burnunu kırarak alman yönünde."

"Tarihler, mekanlar, telefon numaraları," dedi Davenport. Gözleri kocaman açılmış, yüzüne bir gülümseme yayılmıştı. "Oha Frankie, baksana, fotoğraflar bile var. Herif ayda beş bini cebe indiriyor olmalı. Torbacıları iyi kazıklıyor, ha? En az üç yıllık düzen bu."

"Daha çok, dört," dedim.

"Ama beşi göremeyecek," dedi Davenport. "Bundan emin olabilirsin."

"Hapse atılması için yeterli değil mi?" diye sordum.

"Orası bana kalmamış dostum. Buna jüri karar verecek."

"O halde jüriye bunu göster."

Ceketimin cebinden plastik bir torba çıkardım. İçinde küt burunlu bir 44'lük revolver ve üç kovan vardı.

"Nedir bunlar Ness?" diye sordu Davenport, torbayı alırken.

"Üç hafta önce Jackson Heights'ta bir arka sokakta, Kızılderili Red Lopez adında bir uyuşturucu satıcısının cesedi bulundu," dedim. "Kafasına üç kurşun sıkıp ceplerini boşaltmışlar."

"Eee?" dedi Davenport.

"Bu onu öldüren silah ve bunlar da kovanları."

"Ve?"

"Silahtaki parmak izleri, Adam Styler'a ait," dedim.

"Bana bir iyilik yap Ness," dedi Davenport, silahı cebine koyarken.

"Ne?"

"Eğer bir gün kara listene girersem, önce beni bir ara," dedi. "Bana özür dileme fırsatı tanı."

"Dosyada bir kadının adı ve telefonu var," dedim. "Onu bir ziyaret et. İngilizcesi çok iyi değil. Ama sana, Adam Styler'ı Lopez'in kafasına silahı dayayıp tetiği çekerken gördüğünü anlatacaktır."

Davenport bir sigara daha yaktı ve kibriti ortadan kırdı. Styler'ın dosyasını tekrar zarfa koydu.

"Bundan sonrasını bana bırak Ness," dedi, elini uzatarak. "Sen yapacağını yaptın."

"Başka bir şeye ihtiyacın olursa, Frank bana nasıl ulaşacağını biliyor," dedim, elini sıkarken.

"Seni bir yere atmamızı ister misin?" diye sordu Frank.

"Gerek yok, burada inerim."

"Selam söyle," dedi Frank.

"Olur." Arabanın kapısını açtım. "Yardımın için teşekkürler."

"Kendine dikkat et evlat," dedi Frank, bana göz kırparak. "Başını belaya sokma."

"Elimden geleni yaparım," dedim, arabadan inip kapıyı kapatmadan önce.

"Hey Ness," diye seslendi Davenport. Az önce benim oturduğum tarafa kayıp camı indirmişti.

"Efendim?" dedim kaldırımdan.

"Polis olmayı düşündün mü hiç?" diye sordu gülümseyerek.

"Ve iyi insanları yalnız bırakacağım, öyle mi?" dedim güleрek. "İmkanı yok."

13.

DURUŞMANIN İLK HAFTASI geride kalmıştı. Michael, halkı temsil eden bir bölge savcı yardımcısı olarak bu cinayet davasında Reillyve Marcano'ya hüküm giydirmek için elinden geleni yaptı. Jüriye Shamrock Pub'ın içini gösteren detaylı bir çizim sundu. Restoranın küçük bir modelini yaptırarak, içine çalışanlarla müşterileri temsil eden balmumundan figürler koydurdu. Sonra jüriye, iki balmumu figürün puba girip barda oturduktan ve birkaç içki içtikten.sonra en arka kabindeki figürü vurmasının ne kadar mümkün olduğunu gösterdi.

Ama o iki balmumu figürün asla birer yüzleri olmamalarına dikkat etti.

Michael bunlarla da yetinmedi, mahkeme salonuna olay yeri fotoğraflarını getirdi. Nokes'un, yanında iki yemek tabağı ve soğuk bir fincan kahveyle, kalbura dönmüş cesedini jüriye gösterdi. Adli tıp uzmanına Nokes'u öldüren silahın özelliklerini etraflıca anlattırdı. Şüpheli ölüm olaylarını araştıran memura, Nokes'un ölümünün bütün kanlı detaylarını bir bir sayıp döktürdü.

Ama onlara gösterecek bir cinayet silahı yoktu.

Olay mahallinde görev yapan bütün polis memurları yeminli ifade verdi. Mahkemeyle görgü tanıklarından aldıkları ifadeleri paylaştılar. Michael davaya verilen iki tecrübeli polisi

kürsüye çıkardı ve John Reilly'yle Thomas Marcano aleyhinde topladıkları delilleri sordu.

Ama jüriye asla bir cinayet sebebi vermedi.

Michael plana sadık kaldı. Eylemlerin basit kalmasını gerektiren plana.

Jüridekilerin akıllarında soru işaretleri bıraktı. Onlara düzinelerce gerçek sundu ama ortada ne silah vardı ne de bir cinayet sebebi. Ve daha da önemlisi, John Reilly'yle Thomas Marcano'nun o gece orada olduğuna dair hiçbir işaret yoktu. Taktıkları eldivenlerin oldukça yardımı olmuştu. Gerisini de barmen Jerry halletmişti. Michael tanık kürsüsüne iki görgü tanığı çıkarmıştı ama ikisi de olayın şoku içinde ve kendilerinden emin değildi. David Carson'ın, silahların patladığı kabine sırtı dönüktü. Shamrock Pub'a girip çıkan deri ceketler ve bulanık yüzler dışında hiçbir şey hatırlamıyordu.

Danny O'Connor, üzerine düşeni başarıyla yerine getirdi. Ona ezberletilen soruları sordu ve aralara kendi uygun bulduğu sorularını serpiştirdi. Pasaklı kıyafeti ve samimi tavırları, Michael'ın seçimine yardım ettiği çalışan kesim jüriyi doğru şekilde etkiledi. Onlarda, tecrübeli bir profesyonel havası yarattı. Galibiyetler kadar mağlubiyetler de görmüş bir adam havası. Onlarla sohbet etti ama asla ders vermeye kalkışmadı. Ve şartlar elverdiğinde, biraz İrlanda draması sergilemekten çekinmedi.

Michael haklıydı. Danny O'Connor'dan daha iyi bir seçim olamazdı.

Cuma celsesinin kapanışına yarım saat kala, saat iki buçukta, Michael Sullivan 778462 dosya numaralı adli takibatının son tanığını çağırdı. Yargıç Weisman, tanığı pazartesi sabahına saklamasını istedi. Michael, yargıcın bunu yapacağını biliyordu. İtiraz etmedi. Hem yargıca hem jüri üyelerine iyi hafta-

sonları diledi ve tekrar yerine oturdu. Görevinin ilk kısmını neredeyse tamamlamıştı.

Dört ay önceki o yağmurlu geceden beş yaş yaşlı duruyordu. Sorumluluğunun getirdiği gerginlik, hep birlikte saydığımız saatler ve sonucun belirsizliği, üzerine ağır bir yük bindirmişti. Plan başarıya ulaşırsa, bu herkesin zaferi olacaktı. Aksi takdirde, suçu Michael üstlenmek zorunda kalacaktı.

Peder Bobby'nin kararını hala bilmiyorduk ve mahkeme salonuna girene dek öğrenemeyecektik. Onun doğruca O'Connor'la bağlantı kurmasına karar vermiştik. Carol ya da benimle görülme riskini göze alamazdık. Ve eğer Peder Bobby o kürsüye çıkacaksa, bunun mümkün olduğunca geç olmasını istiyorduk. Böylece jüri üyeleri, karar odasına onun sözlerinin etkisiyle girebilecekti.

Peder Bobby Carillo, Batı Yakası'nın en iyi şut atabilen basket oyuncusu, bu cinayet davasından paçayı sıyırabilmemiz için yapılan planın kilit noktası olarak kalmaya devam etti.

14.

KING BENNY, KULÜBÜNÜN önünde duruyordu. Ellerini arkada kavuşturmuş, gözlerini karşıya dikmişti. Yanında üç adamı vardı. Hafifçe yaylanarak ısınmaya çalışıyorlardı. Kulübün kapısı açıktı. Doris Day'in 'Que Sera Sera'sı sokağa taşıyordu.

King Benny'nin en sevdiği şarkıydı.

"Bakıyorum, hala Doris Day'e meraklısın," dedim, yanında dikilerek.

"O iyi bir kadın," dedi King Benny.

"Filmlerini de seviyor musun?"

"Ben sinemaya gitmem," dedi King Benny. "Gel, yürüyelim."

11. Cadde'yi geçip 52. Sokak'a doğru yürüdük. Kafamı eğip yakamı kaldırmıştım. Rüzgar sert esiyor, hava bıçak gibi kesiyordu. King Benny her zamanki gibi, siyah gömleği, siyah pantolonu ve siyah ceketi içindeydi. Saçlarını arkaya yapıştırmıştı. Sakat bacağını sürümesine rağmen, yürüyüşü dik ve kendinden emindi. Soğuk havadan etkilenmişe benzemiyordu.

"Şu adam... Addison," dedi. "Belediye Başkanı için çalışan."

"Evet?"

King Benny, Henry Addison'ın peşine intikam hırsıyla düşmüştü. Olayı sıradan bir işin ötesine taşıyıp kişiselleştir-

mişti. Onun küçük erkek çocuklarla seks partileri yapan, genç ve kalburüstü bir topluluğun üyesi olduğunu biliyordu. King Benny çok geçmeden bu çocukları kimin pazarladığını ve ne kadara satıldıklarını öğrenmişti. Radyo lakaplı Doğu Yakası pezevengi tüm detayları vermişti: İsimleri, tarihleri, videokasetleri ve fotoğrafları. Addison'a Belediye Başkanı'nın ofisinde çalışan bir arkadaşı tarafından temin edilen rahat işi sallantıdaydı.

King Benny başka bir şey daha öğrenmişti. Henry Addison, ahbapları gibi paralı değildi. Dolayısıyla, sapık zevklerini tatmin etmek için sağdan soldan borç alıyordu. Ödünç verdikleri paradan faiz alan birtakım insanlara, yüklü miktarda borcu vardı.

"İki haftaya istifa edecek," dedi King Benny.

"Neden?"

"Çünkü kimsenin, nasıl bir adam olduğunu bilmesini istemiyor. Kimsenin o fotoğrafları görmesini istemiyor."

"Bunu biliyor mu?"

"Bilecek," dedi King Benny.

"Nasıl?"

"Partiler için satın aldığı çocuklar pahalı," dedi King Benny, arka cebinden çıkardığı mendille burnunun ucunu silerek. "Addison iyi kazanıyor ama parasını tutamıyor."

"Ne kadar borcu var?"

"Sekiz bin. Artı yüklü bir faiz."

"Kime?"

"Şehir merkezinde iki önemsiz tefeciye," diye yanıtladı King Benny. "Bu sabaha kadar borcunu ödemesi için ona baskı yapıyorlardı."

"Bu sabah ne oldu?"

"Borçlar kapatıldı. Faizleriyle birlikte."

"Kim kapattı?"

"Henry Addison'ın şimdi yalnızca bana borcu var."

"Sen borçtan nefret edersin," dedim.

"Asıl Henry Addison'dan nefret ediyorum."

52. Sokak'la 12. Cadde'nin köşesinde durduk. King Benny'ye baktım ve koyu renk gözlerinde dikkatle sakladığı o tehlikeli boşluğu gördüm. Düşmanları bu ifadeden korkmakta haklıydı.

Ve şimdi King Benny'nin gözlerindeki boşluk, Henry Addison'la doluydu.

Siyah sedanı sokağın karşısında duruyordu. Direksiyonda adamlarından biri vardı. Camlar kapalıydı ve arabanın motoru çalışıyordu. Yavaşça o tarafa yürüdük.

"Bir yere mi gidiyoruz?" diye sordum.

"Ben, evet," dedi. "Sen eve gidiyorsun. Biri sorarsa, uyumaya dersin."

"Ya sen?"

"Paramı almaya gidiyorum."

"Beni de götür," dedim. "Bunu ben de görmek istiyorum."

"Evine git," diye yineledi King Benny. "Şimdi kirli oynama zamanı. Ve bu aşamada, yalnız olmayı tercih ederim." Salon yarı karanlıktı. İki çıplak camdan ve ayaklı lambadan, loş bir ışık süzülüyordu. Mobilyaların hepsi yeniydi. Bir uçta iki siyah, deri kanepe vardı. Karşı duvara beyaz, tüylü kumaştan bir çekyat yaslanmıştı. Odanın ortasındaki uzun masanın etrafında dört tane siyah, deri ve tekerlekli iskemle vardı. Bir duvarda çerçeveli bir Dr. J posteri asılıydı. Mutfağa açılan küçük kapıya İnci lakaplı Earl Monroe'nun mukavva bir panosu yaslanmıştı. İçerisi taze boya ve tütsü kokuyordu.

Siyah deri iskemlelerden birinde, uzun boylu, dal gibi incecik, siyah bir adam oturuyordu. İki ayağını da yere koymuş,

ellerini masanın üzerinde kavuşturmuştu. Siyah boğazlı bir kazakla siyah deri pantolon giymişti. Sol bileğinde bir Rolex, sağ elinin serçeparmağında pırlanta bir yüzük vardı. Çorapsız ayaklarına siyah Gucci makosenler giymişti.

Annesi ona en sevdiği aktörün ismini vermişti: Edward Goldenberg Robinson. Eddie Robinson da Hollywood bağlantısını sürdürmek için kendine Küçük Sezar adını takmıştı. Brooklyn'in bir numaralı siyah uyuşturucu taciriydi. Şehirdeki tek rakibi, Nicky Barnes'ın kötü şöhretli çetesinden geriye kalanlardı. Kokainden günde yaklaşık 50.000, eroinden 25.000 dolar kazanıyor, bölgesinin sokaklarında satılan her bir gram esrardan yüzde on komisyon alıyordu.

Eddie Robinson otuz sekiz yaşındaydı ve üç ayrı kadından altı çocuğu vardı.

Büyük oğlu on iki yaşındaydı. Şehir dışında annesiyle yaşıyor ve özel bir okula gidiyordu. Küçük Sezar, oğluna Wilkinson Islahevi'nde hapis yatarken ölen, en küçük kardeşi Rizzo'nun adını vermişti.

"Yalnız mısın?" diye sordu, masanın diğer tarafında oturan King Benny'ye.

"Aşağıda bir adamım var. Arabada. Adamın, beni içeri almadan önce sana söylemeliydi."

Eddie Robinson gülümsedi ve pencerenin kenarında duran, eşofmanlı, çam yarması adama döndü.

"Bip konuşamıyor," dedi.

"Zekice," diye mırıldandı King Benny.

"Ortak arayışında değilim," dedi Eddie. İnce yüzünü kalın bir bıyık süslüyordu. "Eğer bunun için geldiysen..."

"Ben de bir ortak istemiyorum," dedi King Benny.

"Öyleyse?"

"Bana biraz para vermeni istiyorum."

"Ne kadar?"

"Sekiz bin dolar."

"Öyle olsun," dedi Eddie Robinson gülümseyerek. "Diyelim sana sekiz bini verdim, ne zaman geri ödeyeceksin?"

"Ben ödemeyeceğim," dedi King Benny, elini ceketinin cebine sokup katlı bir kağıt parçası çıkararak. "Başka biri ödeyecek."

"Bildiğim biri mi?" diye sordu Eddie Robinson, kağıdı King Benny'den alıp kendi cebine koyarken.

"Kardeşin onu tanıyordu."

"Rizzo mu?" diye sordu Eddie Robinson. Birden sesi değişmişti. "Nereden?"

"Bu adam, onun kaldığı ıslahevinde gardiyandı," dedi King Benny. "Rizzo'nun zamanında oradaydı. Ölümünden önce de sonra da."

"Bip," dedi Eddie Robinson, gözlerini King Benny'nin yüzünden ayırmadan. "Sekiz bin say ve bir zarfa koy."

King Benny ve Eddie Robinson sessizce birbirlerine bakıp Bip'in mutfağa gitmesini ve beyaz bir zarfla çıkagelmesini bekledi. Bip, zarfı Eddie Robinson'a verdi.

"Bayağı eskilere gittin yaşlı adam," dedi Eddie Robinson, zarfı King Benny'ye uzatırken.

"Yaşlı adamlar hep öyle yapar."

"Zamanında iyi para cukkalamışsındır, ha?"

"Hala fırsatları değerlendiriyorum," dedi King Benny.

"Belki sen ve ben, birlikte bir iş yapabiliriz," dedi Eddie Robinson.

"Biraz önce yaptık zaten." King Benny zarfı ceketinin yan cebine koyup odadan çıkmaya hazırlandı.

"Yakında arkadaşını ziyaret ederim," dedi Eddie Robinson. "Paramı tahsil etmek için."

"Sana paradan başka bir borcu daha var," dedi King Benny, kapının orada duraksayarak. Yüzü gölgelerin arasında kalmıştı. "Çok daha önemli bir borç."

Eddie Robinson ayağa kalkıp ellerini iki yana açtı. "Yeşilden daha değerli hiçbir şey olamaz."

"Bu öyle," dedi King Benny.

"Ne yaşlı adam? Bu adamın, bana paradan başka ne borcu var?"

"Sana bir can borçlu," dedi King Benny. "Kardeşin Rizzo'yu o öldürdü."

King Benny ayaklı lambanın yanından geçip kapıyı açtı ve gözden kayboldu.

15.

"BAŞKA BİR TANIĞINIZ var mı avukat?" diye sordu Yargıç Weisman, Michael'a.

"Evet Sayın Hakim," dedi Michael.

"Çağırın o halde."

"Savcılık, kürsüye Ralph Ferguson'ı çağırıyor Sayın Hakim."

Derin bir nefes alıp sağ tarafıma döndüm. Ferguson, sıraların arasından öne doğru yürüdü. On iki yıl geçmişti ama hala adımlarının sesini ve omuzlarını hafiften kadınsı bir tavırla kıpırdatışını hatırlıyordum. Biraz kilo almış, saçları seyrelmişti ve üzerine bol gelen mavi blazer ceketi içinde huzursuz görünüyordu.

Ralph Ferguson'ı son gördüğümde hücremde bağlıydım, ağzım bantlıydı ve Sean Nokes beni sıkıca tutarken, arkadaşlarımdan birini dövüp ona tecavüz edişini izliyordum. Ferguson büyük olasılıkla o dehşet gecesini çabucak unutmuştu. Ama o gece, benim için asla son bulmamıştı.

Ferguson yanından geçip yeminli tanıklık edeceği kürsüye doğru ilerlerken, Michael kafasını hiç kaldırmadı. Henüz karşılaşmamışlardı. Michael, Ferguson'ın ön ifadesini ofisindeki başka bir avukata aldırmış, O'Connor'la birlikte eski gardiyanı halka açık mahkemede sorgulayacağı güne dek kendini açığa çıkarmamıştı.

Ralph Ferguson'la Sean Nokes, Wilkinson'dan sonra arkadaşlıklarını sürdürmüştü. Tatillerini birlikte şehir dışındaki korularda geyik avlayarak geçiriyorlar, uzun haftasonlarında gölün kıyısında kiraladıkları küçük kulübeye gidip balık tutuyorlardı. Bira ve viski içiyor, eski günlerden konuşuyor, geleceğe dair planlar yapıyorlardı. New Hampshire'ın merkezinde, balıkçılık malzemeleri satan bir dükkan açma hayalleri vardı.

Nokes evliliğinde mutsuzdu ve sık sık, mutlu bir evlilik sürdüren Ferguson'la karısı, Sally'yi ziyaret ediyor, Long Island'ın Freeport kasabasındaki küçük evlerinin misafir odasında kalıyordu. Ferguson, Nokes'un bir yıldan az süren ilk evliliğinde sağdıçlık yapmıştı. Nokes, Ferguson'ın tek çocuğunun, dört yaşındaki kızı Shelley Marie'nin vaftiz babasıydı.

Dıştan bakıldığında, Ralph Ferguson örnek bir vatandaştı. Minikler Ligi'nde futbol koçluğu yapıyordu. Bir gün izin almayan, şirket partilerinin organize edilmesine yardım eden bir çalışandı. Her pazar kiliseye gidiyordu.

Her açıdan mükemmel bir tanıktı.

Ferguson tanık kürsüsünde huzursuzca kıpırdanıyordu. Michael'a dikkat edemeyecek kadar gergindi. Onun yerine, jürinin ve izleyicilerin yüzlerine bakıyordu.

John'la Tommy sessizce oturuyor ve onu, gizlemeye gerek duymadıkları bir nefretle süzüyorlardı.

"Kürsüde o kadar belalı görünmüyor, ha?" diye fısıldadım Carol'a.

"Hiç kimse öyle görünmez," dedi.

"Sanırsın ki herhangi biri. Kimse neler yaptığını tahmin edemez."

"Sıkı dur tatlım," dedi Carol, yavaşça kolumu sıvazlayarak. "Bugün her şeyi öğrenecekler. Aziz Ferguson, kıçının üzerine oturmak üzere."

"Günaydın Bay Ferguson," dedi Michael, ceketini ilikleyip tanık kürsüsünden uzak bir köşede durarak. "Geldiğiniz için teşekkür ederim. Sizin için uzun bir yolculuk oldu."

"Bunu yapmak zorunda kaldığım için üzgünüm," diye karşılık verdi Ferguson. "Keşke böyle bir sebep için yollara düşmeseydim."

"Anlıyorum," dedi Michael, sevecen bir sesle. "Siz ve kurban Sean Nokes, yakın arkadaştınız. Doğru mu?"

"Evet, çok yakındık," dedi Ferguson. "O benim en yakın arkadaşımdı. Daha iyi bir arkadaş olamazdı."

"Birbirinizi ne kadardır tanıyordunuz?"

"Neredeyse on dört yıldır."

"Ne sıklıkta görüşüyordunuz?"

"Elimizden geldiğince," dedi Ferguson. " Belki yılda on ya da on iki kere. Hafta sonlarında, tatillerde. Bunun gibi şeylerde işte."

"Siz de onun en yakın arkadaşı mıydınız?"

"Evet, kesinlikle," dedi Ferguson. "Birbirimizle konuşabiliyorduk. Sadece yakın arkadaşların konuşabileceği konuları."

"Ne gibi?" Michael başı önde, savunma masasının önünden geçti.

"Bilirsiniz işte," dedi Ferguson, omzunu silkerek. "Bazen kadınlardan konuşuyorduk. Futbol sezonunda maçlardan. İşlerimizden. Öyle çok derin bir şey yok. Sohbet ediyorduk."

"Sean Nokes nasıl bir adamdı?" diye sordu Michael.

"İyi bir adamdı. İki sokak serserisi tarafından vurulmayı hak etmeyecek kadar iyi biriydi."

"İtiraz ediyorum Sayın Hakim," dedi O'Connor ayağa kalkarak. "Tanık kendi fikrini açıklıyor. Bunu gerçek kabul edemeyiz."

"Zaten *fikri* sorulmuştu," dedi Michael.

"Reddedildi," dedi Yargıç Weisman. "Lütfen, devam edin."

"Sean Nokes iyi bir adamdı derken, bunu nereden biliyorsunuz?" diye sordu Michael, tanık kürsüsüne yaklaşarak. "Yardım derneklerine bağışta mı bulunuyordu? Sokak hayvanlarını evlat mı ediniyordu? Evsizlere barınak mı sağlıyordu? Lütfen anlatın Bay Ferguson, Sean Nokes ne anlamda iyi bir adamdı?"

"Sözünü ettiğim, böyle şeyler değildi," dedi Ferguson. Gergin yüzü, bir gülümsemeyle kırışmıştı. "Sean, insana değer verirdi. Eğer gerçekten arkadaşıysan, senin için yapmayacağı yoktu."

"Bildiğiniz bir düşmanı var mıydı?"

"Onu öldüren iki adam hariç mi?"

"Evet," dedi Michael gülümseyerek. "Onu öldüren iki kişi hariç."

"Hayır. Sean Nokes'un hiç düşmanı yoktu."

"Teşekkürler Bay Ferguson," dedi Michael, kürsüye sırtını dönerek. "Başka sorum yok Sayın Hakim."

"Bay O'Connor," dedi Yargıç Weisman. "Tanık sizin."

O'Connor iskemlesinde oturuyordu. Dirseklerini savunma masasına dayamıştı. "Bize Sean Nokes'la nerede tanıştığınızı söyleyebilir misiniz Bay Ferguson?" diye başladı.

"Şehir dışındaki bir işte birlikte çalışıyorduk," dedi Ferguson.

"Ne olarak?"

"Wilkinson Erkek Çocuklar Islahevi'nde gardiyandık."

"Wilkinson tam olarak nasıl bir yer? Bir hapishane mi?"

"Hayır, daha çok, reşit olmayanların topluma kazandırıldığı bir kurum diyebiliriz."

"Yani kanunları çiğneyen çocukların gönderildiği bir yer, öyle mi?"

"Evet."

"Sizin görev tanımınız neydi?"

"Standart işleri yapıyorduk. Çocukları sıraya sokuyor, derslere zamanında gitmelerini sağlıyor, sorun çıkmasını engelliyor ve geceleri belirli bir saatte yattıklarından emin oluyorduk. Heyecanlı bir şey yoktu."

"Gardiyan olarak, siz ve Bay Nokes'un zor kullanmaya izniniz var mıydı? Mesela çocukları sıraya sokmak için?" O'Connor, sorusunu sorduktan sonra iskemlesini arkaya itip kalktı ve masasının yanında durdu.

"Zor kullanmakla neyi kastediyorsunuz?" diye sordu Ferguson, bakışlarını Michael'a kaydırarak.

"Onlara vurmaya izniniz var mıydı?"

"Tabii ki hayır."

"Gardiyanların, çocuklardan birine vurduğu oldu mu hiç?" diye sordu O'Connor. Masasının yanından dolaşırken, kollarını göğsünde kavuşturmuştu. "Yani herhangi bir zaman?"

"Eminim, bu tip birkaç olay yaşanmıştır," dedi Ferguson. Boynunda ter damlacıkları birikmişti. "Wilkinson büyük bir yerdi. Ama genel uygulama bu değildi."

"O halde, olasılıkları biraz daraltayım," dedi O'Connor. "Siz ya da Bay Nokes, Wilkinson'da gözetiminiz altındaki çocuklardan birine vurdunuz mu?"

Hem Yargıç Weisman hem Ferguson, Michael'a bakıp soruya itiraz etmesini bekledi.

Michael, masasında oturarak Ferguson'ı izlemeyi sürdürdü.

John'la Tommy dönüp Michael'a çabucak göz attı. Bakışları, merak ve şaşkınlık doluydu.

"Soruyu tekrarlamamı ister misiniz Bay Ferguson?" dedi O'Connor, tanık kürsüsüne doğru yürüyerek.

"Hayır," dedi Ferguson.

"O halde cevap verin. Ve yemin ettiğinizi unutmayın."

"Evet," dedi Ferguson. "Disiplin sorunu yaşadığını düşündüğümüz birkaç çocuğa vurmuşuzdur."

"Disiplin sorunu yaşadıklarını düşündüğünüz bu çocuklara nasıl vurdunuz Bay Ferguson?"

"Ne demek nasıl?"

"Yumruk? Tekme? Tokat?" dedi O'Connor. "Ya da belki copunuzla. Bir disiplin sorununu gidermek için, nasıl bir yol izliyordunuz?"

"Duruma bağlıydı."

"Nasıl bir terbiye metodu uygulanacağına kim karar veriyordu?"

"Olay yerindeki gardiyan," dedi Ferguson.

"O halde herhangi bir disiplin sorunuyla nasıl başa çıkılacağına, siz ve Sean Nokes karar veriyordu?" dedi O'Connor. "Doğru mu?"

"Evet, doğru."

"Böylesi, bir çocuğa karşı oldukça büyük bir güç değil mi?"

"İşimizin gereğiydi," dedi Ferguson.

"Ya işkence? O da işinizin bir parçası mıydı?"

"Hayır, değildi."

"Ama çocuklara işkence ediliyordu, öyle değil mi?" dedi O'Connor. Yüzü kıpkırmızı kesilmişti. "*Öyle değil mi* Bay Ferguson?"

İzleyicilerin hepsi, öne eğilerek Ferguson'ın cevabını bekledi. Yargıç Weisman kendine bir bardak su koydu ve öfkeli bakışlarını Michael'a dikerek arkasına yaslandı.

"Ara sıra," dedi Ferguson. Bayılacakmış gibi görünüyordu.

"Onlara kim işkence ediyordu?" diye sordu O'Connor.

"Gardiyanlar."

"*Hangi* gardiyanlar?"

"Hepsini hatırlayamıyorum."

"Birini hatırlayın," dedi O'Connor.

Ferguson elinin tersiyle ağzını sildi. Ellerini masanın üzerinde kavuşturmuş, iskemlesinde oturan Michael'a baktı. Sonra bakışları bir an, onu ruhsuz gözlerle süzen John'la Tommy'ye kaydı. Kafasını arkaya atıp derin bir nefes aldı.

"Sean Nokes," dedi.

O'Connor, mahkeme salonundaki mırıltıların dinmesini bekledi. Yargıç Weisman, tokmağını kaldırıp sonra tekrar yerine bıraktı. O da duyduklarından herkes kadar rahatsızdı.

Carol'a baktım. Yanaklarından gözyaşları süzülüyordu. Kolumu omzuna atıp onu kendime çektim.

"Size bir sorum daha var Bay Ferguson," dedi O'Connor, bir eli cebinde, eski gardiyanın yanında durarak. "Wilkinson Erkek Çocuklar Islahevi'nde cinsel taciz de var mıydı?"

"Avukat," dedi Yargıç Weisman, O'Connor'a. "Umarım, sorularınızın davayla bir bağlantısı vardır?"

"Var Sayın Hakim," dedi O'Connor, gözlerini Ferguson'dan ayırmadan. "Birazdan konuyu aydınlatacağım."

"Bekliyoruz," dedi Yargıç Weisman.

"Soruma cevap verin Bay Ferguson," dedi O'Connor. "Wilkinson Erkek Çocuklar Islahevi'nde cinsel taciz var mıydı?"

"Evet," diye karşılık verdi Ferguson. "Olduğunu duymuştum."

"Size böyle bir şey *duydunuz mu* diye sormuyorum," dedi O'Connor. "*Gördünüz mü* diye soruyorum."

"Evet," diye mırıldandı Ferguson.

"Siz ve Sean Nokes, çocuklardan biriyle zorla birlikte oldunuz mu?" diye sordu O'Connor, iki adım gerileyerek. Sesi hiddet doluydu. "Siz ve Sean Nokes, Wilkinson Islahevi'ndeki çocuklardan birine *tecavüz* ettiniz mi? Ve yine hatırlatıyorum ki şu an yeminli ifade veriyorsunuz."

Mahkeme salonu adeta dondu kaldı. Kimse kıpırdamıyor, çıt çıkmıyordu. Ne bir öksürük sesi duyuldu, ne bir kağıt hışırtısı. Tüm gözler tanık kürsüsündeydi. Jürideki on iki kişinin başları aynı açıyla dönmüştü. John'la Tommy, diken üzerinde bekliyordu. Michael, yargıç kürsüsünün üzerindeki, gözleri bağlı, elinde kılıç tutan adalet tablosuna bakarken, Carol elimi yakaladı.

"Avukatlar," dedi Yargıç Weisman, sessizliği bozarak. "Derhal kürsüye yaklaşın."

Michael'la O'Connor, yargıç kürsüsüne yaklaştı. Ferguson'a en uzak köşede durmuşlardı.

"Burada neler oluyor?" diye sordu Yargıç Weisman, Michael'a. Soğukkanlı tavrı kaybolmuştu. Şakakları öfkeyle atıyordu.

"Görünüşe bakılırsa, yanlış bir karakter tanığı çağırmışım Sayın Hakim," dedi Michael, Ferguson'a bakarak.

"Bu konuda ne yapmayı düşünüyorsun?" diye sordu Yargıç Weisman.

"Hiç Sayın Hakim. Yapabileceğim hiçbir şey yok."

"Ya da belki," dedi Yargıç Weisman, "zaten yapacağını yapmışsındır."

Avukatlar yerlerine geri döndü.

"Lütfen soruya yanıt verin Bay Ferguson," diye emretti Yargıç Weisman.

"Evet," dedi Ferguson, boğuk bir sesle. Gözlerinden sicim gibi yaşlar akıyordu.

"Evet *ne*?" diye sordu O'Connor.

"Evet, bazı çocuklara tecavüz edildi."

"Siz ve Sean Nokes tarafından mı?"

"Sadece biz değildik."

O' Connor, sesini yükselterek sorusunu yineledi. "*Siz ve Sean Nokes* tarafından mı?"

"Evet," dedi Ferguson.

"Bir kereden fazla mı?"

"Evet."

"Ve sadece bir çocuğa değil?"

"Evet."

"Şimdi hala Sean Nokes'un iyi bir adam olduğunu düşünüyor musunuz Bay Ferguson?" diye sordu O'Connor.

"O benim *arkadaşımdı*."

"Gözetmesi için para aldığı çocuklara tecavüz ve işkence eden bir arkadaş. Belki büyüdüklerinde, böylesine *iyi* bir adama düşman olabilecek çocuklara."

"Bitti mi?" diye sordu Ferguson. Gözleri kızarmıştı. Elleri titriyordu.

"Henüz değil," dedi O'Connor.

"Artık bitmesini istiyorum," dedi Ferguson, gözlerini silip yargıca bakarak. "Lütfen efendim, artık bitsin."

"Bay O'Connor?" dedi yargıç.

"Uzun sürmeyecek Sayın Hakim," diye karşılık verdi O'Connor ikna edici bir sesle.

"Devam edin."

"Sean Nokes evinizde epey zaman geçiriyordu, öyle değil mi?" diye sordu O'Connor.

"Evet," dedi Ferguson.

"Bir kere geldiğinde, en az bir hafta kalıyordu. Doğru mu?"

"Evet."

"Ve bir çocuğunuz var?"

"Evet, kızım var."

"*Yakın* arkadaşınız Sean Nokes evinizde kalırken, tüm o günler ve saatler boyunca, siz ya da eşiniz, onun hiç kızınızla yalnız kalmasına izin verdiniz mi?" diye sordu O'Connor. "Herhangi bir zaman? Herhangi bir sebeple?"

Ferguson, gözlerini O'Connor'a dikmişti. Korkusu, yüzünden belliydi. Destek almak için hakim kürsüsüne yaslandı.

"Hayır," dedi sonunda. "Hayır, onları hiç yalnız bırakmadık."

"Neden Bay Ferguson?" diye sordu O'Connor. "Madem Sean Nokes o kadar *iyi* bir adamdı, onu kızınızla neden yalnız bırakmadınız?"

"İtiraz ediyorum Sayın Hakim," dedi Michael ilk kez. Gözleri Ferguson'daydı. "Bu soru, herhangi bir cevap gerektirmiyor."

"Avukat haklı Sayın Hakim," dedi O'Connor. "Sorumu geri çekiyorum."

"Tanık kürsüden inebilir," dedi Yargıç Weisman.

"Teşekkür ederim efendim," dedi Ferguson.

"Yerinizde olsam evimden uzaklaşmazdım Bay Ferguson," dedi Yargıç Weisman. "İnsanlar sizinle konuşmak isteyecektir. Bilmem, anlatabildim mi?"

"Evet Sayın Hakim," dedi Ferguson ezik bir tavırla. Gözleri John'dan Tommy'ye ve sonra Michael'a kaydı. Yüzüne yavaş yavaş bir tanıma ifadesi çöktü. "Anlatabildiniz."

Michael, Ferguson'ın mahkeme salonundan çıkmasını bekleyip ayağa kalktı.

"Savcılığın söyleyecekleri bu kadar Sayın Hakim," dedi. "Başka tanığımız yok."

"Tanrı'ya şükür," dedi Yargıç Weisman.

16.

ŞİŞKO MANCHO, GÖZLERİNİ karşısındaki tuğla duvardan ayırmadan topu sektirmeye devam etti. Uzun kollu, yünlü bir gömlek, pis bir kot ve bilekli PF Flyers'lar giymiş, bir Baltimore Orioles beyzbol kasketi takmıştı.

Bir buçuk metre kadar solunda durdum. Üzerimde deri bir ceket, ellerimde siyah yün eldivenler, başımda kalın bir bere vardı. Kotum soğuk rüzgarda bacaklarıma kaskatı değiyor, spor ayakkabılarımla, ince, beyaz çoraplarım, akşamüzeri serinliğini engelleyemiyordu. Günlerden pazardı.

Carol sırtını, bulunduğumuz açık alanla kaldırımın arasındaki tel örgüye yaslamıştı. Üçüncü kahvesini içiyordu ve boynuna iki kalın atkı dolamıştı.

"Çoğu insan bu oyunu yazın oynar," dedim Şişko Mancho'ya ve biraz ısınabilmek için ellerimi birbirine sürttüm. "Gözlerin yaşarmadan topu daha iyi görürsün."

"Çoğu insanın ne bok yediği umrumda bile değil," dedi.

"Oyundan sonraki planın ne? Yüzmeye mi gideceğiz?"

"Kaybedeceğini anlayınca topların büzüştü tabii," dedi Şişko Mancho. "Sen kaybetmeye hiç dayanamazsın pislik."

"Donuyorum Koca Adam," dedim. "Ben asıl, üşümeye hiç dayanamam."

Şişko Mancho topu duvara hızla yapıştırdı. Geriye doğru üç adım atıp topu karşıladım. Şişko Mancho çömelip elleri-

ni dizlerine koyarak bekledi. Eldiven takmamıştı. Emektarlar Günü üniformasını giymeyi unutmuş, aşırı kilolu bir üçüncü meydancı gibi görünüyordu.

Sağ eliyle topa vurdu ve bu sefer daha yükseğe gönderdi. Olduğum yerde gerilerken, ayakkabılarımın tabanları, yerdeki incecik buz tabakasında kaydı. Topun, kafamın üzerinden geçişini izledim.

"Altı oldum ezik," dedi Şişko Mancho. "Sen hala ikisin."

"Adam gibi oynamıyorsun ki," dedim nefes nefese. "Bir de konuşuyorsun."

"Kim demiş? Hele beni senin yaşındayken görecektin. En iyileri bile haklardım."

Omzumun üzerinden baktığımda, Carol'ın bize doğru yürüdüğünü gördüm. Bir elinde kahve, diğerinde soğuk bira vardı.

"Devre arası," dedim. Sırtımızı tuğla duvara vererek, üç *Daily News* pazar baskısının üzerine oturduk. Carol'la kahveyi paylaşıyorduk. Şişko Mancho, Rheingold'unu yudumluyordu.

"İrlandalı nasıl?" diye sordu, Michael'ı kastederek.

"Yalnızca mahkemede gördüğüm kadarını biliyorum," dedim. "Dava iyi gidiyor. Masanın o tarafıyla işimiz bitti gibi."

"İyi iş başardı," dedi Şişko Mancho. "Sıradan davalarda, çok daha bombok görünen avukatlar gördüm. Siz ne derseniz deyin, o çocuk bir kiralık katilden bile daha soğukkanlı."

"John'la Tommy bir şeylerin kokusunu almaya başladı," dedim. "Ama henüz adını koyamıyorlar."

"Onlar bir bok çakana kadar, Beyaz Saray'a İspanyol kökenli bir başkan taşınmış olur," dedi Şişko Mancho.

"O'Connor şov yaptı," diye lafa karıştı Carol. "F. Lee Bailey'nin ikiz kardeşinden farkı yoktu."

"O'Connor iyi avukattı," dedi Şişko Mancho. "Sonra birkaç şey oldu ve şişeye sarıldı. O zamandan beri de sadece dandik davalara bakıyor."

"Bu davada ayıldı ama," dedim. "Neredeyse kazanmak üzere. Üstelik bir tanığı olmadan."

"O'Connor ayyaş olabilir ama aptal değil," dedi Şişko Mancho, bira kutusunu yanma koyarak. "Bu davayı kazanırsa, nehrin iki yakasındaki bütün katiller kapısında kuyruğa girecek."

"Doğru mu bu?" diye sordu Carol, atkılarından birini gözlerine kadar çekerek.

"Ne doğru mu?" dedim.

"Bu davayı, tanığımız olmadan da kazanabilir miyiz?"

"Zaten kazandınız," dedi Şişko Mancho. "İntikamın tadını aldınız. Şimdi geriye bir tek, sizinkilerin paçayı sıyırması kaldı."

"Bu olmak zorunda Koca Adam," dedim. "Yalnızca John'la Tommy kurtulursa kazanmış sayılırız."

"O zaman onları olay yerinden uzaklaştırmalısınız," dedi Şişko Mancho. "Başka bir yerde olmalılar. Bunu bir tek sizin tanık yapabilir. Ve şimdilik Claude Rains takılıyor. Pislik ortalıkta yok."

"Ya gelmezse?" dedi Carol. "Ya böyle devam etmek zorunda kalırsak?"

"Sokağın adaletini sağladınız," dedi Şişko Mancho. "Asıl gerçek olan bu. Mahkemenin adaletinden eli boş çıkarsanız, salla gitsin dersiniz."

"İkisi de hayatını elinden alır Koca Adam," dedim. "Sokak daha hızlı yapar o kadar."

"Ama önemli olan sokak," diye diretti Şişko Mancho. "Mahkeme takım elbiseliler içindir. Paralılar ve üç isimli avu-

katlar için. Paran varsa, mahkemenin adaletini satın alabilirsin. Sokaklardaki adaletin bir fiyatı yoktur. Yargıç kürsüsünün tepesindeki kadının gözleri bağlıdır. Ama burada değildir. Burada, o fahişe her şeyi görür."

"Bizim ikisine de ihtiyacımız var," dedim.

"O zaman bir tanık bulmanız gerek." Şişko Mancho ayağa kalkıp pantolonunun cebinden pembe lastik topu çıkardı. "Ve benim de kıçını tekmelemeyi bitirmem gerek. Haydi ezik. Hala dört sayı arkamdasın."

"Sonra bitirebilir miyiz?" diye sordum. Soğuktan öylesine uyuşmuştum ki ayağa bile kalkacak halim yoktu.

"Ne zaman?"

"Temmuz ortası gibi," dedim.

17.

DANNY O'CONNOR ÜÇ günlük ilk atağı sırasında, jüriyi ikna etmek için başarılı bir savunma yolu izledi. John'la Tommy'nin arkadaşları ve ailesinden, sınırlı sayıda insanı tanık kürsüsüne çıkardı. Çoğu tatlı yüzlü, dürüst bakışlı orta yaşlı ve yaşlılardı. Hepsi, iki çocuğun da bazen vahşileşebildiğini ama asla birer katil olmadıklarını söyledi.

Hiçbiri, John Reilly ya da Tommy Marcano'yu bir silahla görmemişti.

O gece restoranda çalışan iki garson kız, ifadelerinde sanıkları tanıdıklarını ve daha önce hiçbir sorun çıkarmadıklarını belirtti. İkisi de Sean Nokes'un öldüğü gece John Reilly ya da Tommy Marcano'yu görmemişti. Silahlar patladığı sırada mutfaktaydılar ve polis gelene dek oradan çıkmamışlardı.

"Polis geldiğinde, Sean Nokes'u vuran iki adam hala pubda mıydı?" diye sordu O'Connor, garsonlardan birine.

"Hayır," dedi kız. "Sanırım gitmişlerdi."

"Neye dayanarak bu tahmini yapıyorsunuz?"

"Katiller, polisleri beklemez," dedi garson kız. "Bizim mahallede, *kimse* polisleri beklemez."

"Siz de oradansınız ama beklediniz."

"Ben o pubda durmak için para alıyorum," dedi kız.

Barmen, Jerry Nokes'un öldüğü akşamüzeri, sanıklara ikişer içki ve ikişer bira verdiğini söyledi. Sessizce içkilerini iç-

mişler ve bir saat bile olmadan gitmişlerdi. Hesabı ödeyip bir yirmilik de bahşiş bırakmışlardı. Silahlar patladığında, Jerry arkada akşam yemeğini yiyordu, dolayısıyla Sean Nokes'u kimin vurduğunu görememişti. Silah sesleri kesilir kesilmez de polisi aramıştı.

Tüm bu ifadeler boyunca Michael, çapraz sorgulamasını son derece basit tuttu, tanıkları gitmek istedikleri yerin ötesine götürmedi, onlarla didişmeye kalkışmadı. Hep kibar, rahat ve samimiydi. Tanık kürsüsüne çağrılanların masumiyetine en ufak bir gölge düşürmemeye özen gösterdi.

O'Connor'ın amacı ilk kez, savunmanın görgü tanığı Helen Salinas'ın ifadesi sırasında, jüridekilerin zihinlerine ektiği şüphe tohumlarını yavaş yavaş yeşertmekti.

O yüzden, tanık kürsüsüne uzman tanık olarak bir detoks kliniği işleten, Bronx'lu dahiliyeci Dr. George Paltrone'u çağırdı. Dr. Paltrone, eğer Bayan Salinas belirttiği süre zarfında belirttiği miktarda alkol aldıysa, ifadesinin güvenirliğini yitireceğini beyan etti.

"Bayan Salinas'ın sarhoş olduğunu mu söylüyorsunuz?" diye sordu O'Connor.

"Sarhoş diyemeyiz," dedi Dr. Paltrone. "Ama muhakemesini zayıflatacak kadar alkol almış."

"Bir silahlı saldırıya tanık olmak, onu ayıltmamış mıdır?"

"Şart değil," dedi Dr. Paltrone. "Hatta, hissettiği korku yüzünden mantıklı bir muhakeme yapmakta daha bile zorlanmış olabilir."

"Diğer bir deyişle, alkol ve korku, bizi her zaman gerçeğe götürmeyebilir?"

"Evet," dedi Dr. Paltrone. "Hatta genelde böyle olur."

O'Connor'ın savunmasını yaptığı üç gün boyunca, her zamanki, üçüncü sıradaki yerimde oturdum. Konuşulanları

doğru düzgün dinleyemiyor, önümdeki harekete odaklanamıyordum. Aklım, Peder Bobby'de ve kararındaydı. Onsuz en iyi ihtimalimiz, jürinin oybirliğiyle bir karara varamamasıydı. Olay başka bir davaya taşınacak ve sonucunda da büyük bir olasılıkla mahkumiyet kararı çıkacaktı.

Peder Bobby'yi ona tanıklık etmesini teklif ettiğim geceden beri görmüyordum. O'Connor'la görüşüp neler bildiğini öğrenmeye çalışmanın riskli olacağına karar vermiştim. Michael'a ulaşmam zaten imkansızdı. Cehennem Mutfağı'ndaki herkes, son bir tanık gizlediğimizi hissetmiş gibiydi.

Ama kimse, King Benny bile, tanığımız ya da ne zaman ortaya çıkacağı hakkında tek kelime konuşmuyordu.

"Yarın da gelmezse unut gitsin," dedim Carol'a, üçüncü günün sonunda. "Her şey bitti demektir."

"Başka birini bulmaya çalışabiliriz. Hala vaktimiz var."

"Kimi?" dedim. "Papa Roma'da ve tanıdığım bir haham yok."

"Gidip onunla tekrar konuşalım. Ya da belki, başka birinin konuşması daha etkili olur."

"Peder Bobby, King Benny'den korkmaz," dedim, Carol'la adliye sarayının koridorlarına çıktığımızda. "Şişko Mancho desen, bir rahibin yanma bile yanaşmaz."

"O halde onu zorlayalım," dedi Carol, omuz silkip yarım ağız gülümseyerek. "Göğsüne bir silah dayayalım."

"Tanığının kürsüde tek elini kaldırmasını istersin," dedim. "İkisini birden değil."

•••

ASANSÖRÜN ÖNÜNE GELDİĞİMİZDE Carol bana yaklaştı. Etrafımız, mahkeme çalışanları, muhabirler, avukatlar,

sanıklar ve aileleriyle çevriliydi. Aşağıyı gösteren ok yandı ve asansörün ikili kapısı açıldı. Hep birlikte içeri doluştuk. İkimiz de önümüze dönmeyi başarmıştık. Gözlerimi, yapay kürk kapüşonlu, suni bir deri ceket giyen İspanyol'un yara izleriyle dolu ensesine diktim. Açık ağzından soluyor, leş kokulu nefesi, içerinin küflü havasına karışıyordu.

Dokuz kat aşağı inerken ve asansör istisnasız her katta dururken soluma baktım. Danny O'Connor köşedeydi. Sırtını asansörün düğmelerine yaslamıştı. Kafasında siperlikli bir bere vardı. Sakız çiğniyor, ağzından yanmayan bir sigara sarkıyordu.

Bir şey biliyorsa bile, hiç belli etmiyordu.

Nihayet giriş katında kapılar açıldı ve insanlar dışarı akın etti. Carol'ı kolundan tutup O'Connor'a yaklaştım. Onun da bizi bekler gibi bir hali vardı. Üçümüz asansörden aynı anda çıktık ve dirseğim, hafifçe avukatın koluna süründü.

"Pardon," dedim.

"Sorun değil." Bana ve Carol'a baktı. "Bu asansörler metroya benziyor. Tek farkları, o kadar güvenli olmamaları."

"Neyse ki hava soğuk," dedim. "Bir de bunlara yazın bindiğinizi düşünsenize."

"Çarpıştığımıza memnun oldum," dedi O'Connor, binanın dönen kapısını işaret ederek. "Artık gitmeliyim."

"Aceleniz ne?"

"Geç kaldım," dedi omzunun üzerinden.

"Neye?"

"Ayine," dedi O'Connor.

18.

"SIRADAKİ TANIĞINIZI ÇAĞIRIN," dedi Yargıç Weisman, Danny O'Connor'a.

"Savunma, Peder Robert Carillo'yu çağırıyor Sayın Hakim."

Peder Bobby mahkeme salonuna, şampiyonluk maçına çıkan bir boksör edasıyla girdi. Gür saçlarını arkaya taramıştı. Gözlerinde, net ve kararlı bir ifade vardı. Günlerdir yaşadığı endişeden yorgun düşen yüzü, tepedeki ışıkların altında parlıyordu.

"Sağ elinizi kaldırın," dedi mübaşir. "Ve sol elinizi İncil'in üzerine koyun."

"Gerçeği, yalnızca gerçeği söyleyeceğinize yemin eder misiniz?"

"Ederim," dedi Peder Bobby.

"Kürsüye geçin."

"Hangi bölgede görev yapıyorsunuz Peder Carillo?" diye sordu Danny O'Connor.

"Batı 50. Sokak'taki Sacred Heart Kilisesi'ne mensubum."

"Ne kadar zamandır oradasınız?"

"Bu ilkbaharda yirmi yıl olacak."

"Göreviniz nedir?"

"Rahibim," dedi Peder Carillo gülümseyerek.

O'Connor, izleyiciler ve jüri, herkes güldü. Hatta Yargıç Weisman bile. Ama John'la Tommy, ellerini yüzlerine daya-

mış, öylece oturuyorlardı. Ve Michael, mavi tükenmez kaleminin ucunu kemirmekle meşguldü.

"Afedersiniz Peder," dedi O'Connor. "Ben, orada ne yaptığınızı kastetmiştim."

"Okul müdürüyüm," diye karşılık verdi Peder Bobby. "Yedinci sınıflara ders veriyorum ve pek çok spor takımının koçluğunu yapıyorum. Ayrıca monsenyörüm, günlük ayinleri yönetip günah çıkaranları dinliyorum ve gereken her şeyi tamir etmeye çalışıyorum."

"Anlaşılan sizi çok çalıştırıyorlar?" dedi O'Connor.

"Bizimki fakir bir bölge. Gelirimiz ve personelimiz kısıtlı."

"Cemaatinizdeki insanların çoğunu tanıyor musunuz?"

"Hayır," dedi Peder Bobby. "Cemaatimdeki *herkesi* tanıyorum."

"İki sanık, John Reilly ve Thomas Marcano'yu tanıyor musunuz?"

"Evet."

"Onları ne kadardır tanıyorsunuz?"

"Çocukluklarından beri," dedi Peder Bobby. "İkisi de öğrencimdi."

"Bugünkü ilişkinizi nasıl tanımlarsınız?"

"İrtibatımızı koparmamaya çalışıyoruz," dedi Peder Bobby. "Bunu bütün çocuklarımla yapmaya çalışırım."

"Nasıl?"

"Çoğunlukla spor vasıtasıyla," dedi Peder Bobby. "Ya bir maç organize ederiz ya da maça gideriz. Hepimizin ortak ilgi alanlarında buluşmak daha kolay oluyor."

"Geçen yılın 6 Kasım gecesi nerede olduğunuzu hatırlıyor musunuz Peder?"

"Evet," dedi Peder Bobby.

"Neredeydiniz?"

"Garden'da bir basket maçında. Knicks, Hawks'la oynuyordu."

"Maç kaçta başladı?"

"Genelde yedi buçuk gibi başlar."

"Ne zaman biter?"

"Dokuz buçukla on arası," dedi Peder Bobby. "Tabii uzatma olmadıysa."

"O gece oldu mu?"

"Hayır," dedi Peder Bobby.

"Maçı kim kazandı Peder?"

"Maalesef Hawks," dedi Peder Bobby. "Bizim çocuklar o gece formlarında değildi."

"Maçta yalnız mıydınız?"

"Hayır, iki arkadaşımla birlikteydim."

"Bize bu arkadaşlarınızın kim olduğunu söyleyebilir misiniz Peder?"

"John Reilly ve Thomas Marcano," dedi Peder Bobby.

"Sanıklar mı?"

"Evet," dedi Peder Bobby, John'la Tommy'yi işaret ederek. "Maçta sanıklarla birlikteydim."

Tahta parmaklığın ardındaki izleyiciler hep bir ağızdan inledi. Carol başını eğmiş, elleriyle ağzını kapamıştı. Omuzları titriyordu. Michael, derin bir nefes alıp tavana baktı.

John'la Tommy rahatlayarak arkalarını döndü. Bir an göz göze geldik ve elimdeki kitabı gördüklerinde gülümsediler.

John'un gözlerinde yaşlar vardı.

Monte Kristo Kontu'nun bir kopyasını tutuyordum.

***

"BAY REILLY VE BAY Marcano'yla saat kaçta buluştunuz?" diye sordu O'Connor, Yargıç Weisman'ın tokmağını kürsüye vurup "Sessizlik!" diye bağırmasından sonra.

"Beni okul bahçesinin önünden aldılar," dedi Peder Bobby. "Altı buçuk civarı olmalı."

"Garden'a nasıl gittiniz?"

"Yürüdük. Arada yirmi blok bile yok."

"Bu süre zarfında, Bay Reilly'yle Bay Marcano hep yanınızda mıydı?"

"Evet, birlikte yürüdük."

"Polisin, kurban Sean Nokes'un öldürüldüğünü söylediği saatte, yani akşam saat sekiz buçukta hala Bay Reilly ve Bay Marcano'yla basket maçında mıydınız?"

"Evet," dedi Peder Bobby. "Maç boyunca belki bir iki kere tuvalete ya da içecek bir şeyler almaya gitmişlerdir. Onun dışında hep birlikteydik."

"Maçtan sonra ne yaptınız?"

"Yürüyerek mahalleye geri döndük."

"Soğuk bir gece miydi?"

"Hatırladığım kadarıyla rüzgarlıydı."

"Yolda bir yere uğradınız mı?"

"Sekizinci Cadde'deki bir gazetecide durduk. *Daily News*'ün erken baskısını aldım."

"John Reilly ve Thomas Marcano'yla tam olarak saat kaçta ayrıldınız?"

"On buçuk gibi. Ya da belki birkaç dakika daha geç. Beni, aldıkları yerde, papazlık konutunun orada bıraktılar."

"İki sanık, sizden sonra nereye gideceklerini söylediler mi?"

"Hayır," dedi Peder Bobby. "Ama geceyi bir rahiple geçirdikten sonra, herhalde en yakındaki bara gitmişlerdir."

O'Connor, gülüşmelerin kesilmesini bekledi.

"O halde Peder, eğer iki sanık cinayet gecesi sizinle birlikteyse, savcılığın iddia ettiği gibi, Sean Nokes'u vurup öldürmüş olamazlar, öyle değil mi?"

"Onu Garden'ın mavi koltuklarından vurmadıkları sürece, hayır," dedi Peder Bobby.

"Hayır Peder," dedi O'Connor gülümseyerek. "Sean Nokes oradan vurulmadı."

"O zaman onu bu çocuklar vurmadı," dedi Peder Bobby.

O'Connor, Yargıç Weisman'a baktı. "Başka sorum yok. Teşekkürler Peder."

"Rica ederim," dedi Peder Bobby.

Yargıç Weisman, Michael'a döndü. "Tanık sizindir Bay Sullivan."

"Teşekkürler Sayın Hakim." Michael yerinden kalkıp tanık kürsüsüne doğru yürüdü.

"Maça siz mi bilet aldınız, yoksa biletleri size biri mi verdi Peder?" diye sordu.

"Ben aldım."

"Maç günü mü?"

"Hayır," dedi Peder Bobby. "Gişeye bir hafta önce uğramıştım."

"Biletlerin ücretini nasıl ödediniz?"

"Nakit parayla. Ben her şeyi nakit öderim."

"Makbuz aldınız mı?"

"Hayır."

"Maça gittiğinizi bilen biri var mı?" diye sordu Michael. "İki sanık hariç."

"Sanmıyorum."

"Sanıklara, sizinle maça gelmelerini ne zaman teklif ettiniz?"

"Önceki pazar."

"O sırada yanınızda başka biri var mıydı?"

"Hayır," dedi Peder Bobby.

"O halde kimse sizi bilet alırken görmedi. Biletleri aldığınıza dair bir kanıt yok. Ve o maça sanıklarla birlikte gideceğinizi bilen biri de yoktu. Doğru mu?"

"Doğru," dedi Peder Bobby.

"Bu durumda, *gerçekten* orada olduğunuzu nereden bileceğiz?" diye sordu Michael. "Cinayet gecesi, iki sanığın sizinle maçta olduğunu nereden bileceğiz?"

"Bunu size hem yeminli bir tanık hem de bir rahip olarak söylüyorum," dedi Peder Bobby. "Üçümüz birlikte maçtaydık."

"Ve bir rahip asla yalan söylemez," dedi Michael. "Öyle değil mi?"

"Elinde bilet koçanı olan bir rahibin, yalan söylemeye ihtiyacı yoktur," dedi Peder Bobby ve ceketinin cebinden üç tane yırtık bilet çıkardı. "Ve ben bütün koçanları saklarım."

"Neden Peder?" diye sordu Michael. "Onları neden saklarsınız?"

"Çünkü birilerinin, sözlerinizden fazlasına ne zaman ihtiyaç duyacağını asla bilemezsiniz," dedi Peder Bobby, gözlerini Michael'ın suratına dikerek.

"Bugüne dek, sözlerinizi sorgulayan biri çıktı mı?"

"Hayır," dedi Peder Bobby. "Ama hayatta her şeyin bir ilki vardır."

"Evet Peder, sanırım vardır."

Michael bakışlarını Peder Bobby'den Yargıç Weisman'a kaydırdı.

"Başka sorum yok," dedi. "Tanık gitmekte özgür."

İzleyiciler, Cehennem Mutfağı'nın Katolik rahibi Peder Robert Carillo'yu kürsüden inerken alkışladı.

19.

AYAĞIMI PASLI PALAMAR babalarından birine dayayıp ellerimi ceplerime soktum ve Hudson Nehri'ne baktım. Gökyüzü bulutlarla kaplıydı. Soğuk hava, yaklaşan karla ağırlaşmıştı. Carol sırtı bana dönük, Batı Yakası Otoyolu'nun demir bacaklarının ötesindeki Cehennem Mutfağı sokaklarına bakıyordu. Akşamın erken saatleriydi. Peder Bobby'nin ifadesinin üzerinden altı saat geçmişti.

Onu, bizim için kürsüye çıkıp yalan söylerken görmenin şokunu hala üzerimden atamamıştım. Yalnızca John ve Tommy için ifade vermemişti. Wilkinson'a karşı ifade vermişti. Uzun yıllardır orada yaşayan şeytana karşı. Yine de bunu yapmak zorunda kaldığı için üzgündüm. Yalan söylemenin onun için ne kadar güç olduğunu biliyordum ve Peder Bobby, sırf biz intikamımızı alabilelim diye hayali bir senaryo üretmişti.

Hepimizin bu dava için yaşamak zorunda kaldıklarına üzülüyordum. Kim bilir Carol nasıl etkilenmişti? O, zeki ve çekici bir kadındı. Geçmişlerindeki hayaletlerle savaşmaktan fazlasını yapan erkeklerle tanışmalıydı. Davanın Michael'ı şeytanlarından kurtardığını ve hayatına devam etmesini sağlayabileceğini umuyordum. Bunun için dua ediyordum. John'la Tommy içinse en iyisini diliyor ama en kötüsünden korkuyordum.

Ne kadar uğraşırsak uğraşalım, kaç tanesini bitirirsek bitirelim, kendimizi asla Wilkinson Islahevi'nden kurtaramı-

yorduk. Arkadaşlarımla ben bununla yaşamak zorundaydık. Şimdi aramıza, Carol'la Peder Bobby'yi de katmıştık.

Carol bana döndü ve huzursuzluğumu sezip beni kucakladı.

"O yer, benim ve Peder Bobby'nin de bir parçası," dedi. "Belki farklı şekillerde ama yine de hayatlarımızın içinde. Ve sonsuza dek orada kalacak."

"Ne yapsak durumu eşitleyemiyoruz," dedim. "Bunun için uzun bir yolumuz var."

"Ama sıkı bir başlangıç yaptığınızı kabul etmek zorundasın."

"Orada onunla gurur duydum," dedim, kontrol edemediğim gözyaşlarımı silerek.

"Hepimiz duyduk," dedi Carol. "Ve Peder Bobby bunu sırf biz istedik diye yapmadı. Yapabileceği tek şey bu olduğu için yaptı. Başka şansı yoktu Shakes."

"Orada tıpkı Cagney gibiydi. Herkesin gözlerinin içine baktı. Bir an geri çekilmedi."

"Yani daha çok Bogart gibiydi," dedi Carol, gülümseyip kolunu belime dolarken.

"Burada büyüyüp de nasıl Bogart'ı Cagney'den üstün tutuyorsun hala anlamıyorum."

"Tanrı bilir sen, Three Stooges'i de Marx Brothers'tan iyi buluyorsundur."

"Şüphesiz kirpi kafa."

"Ve muhtemelen, John Wayne kovboy filmlerini de seviyorsundur."

"İşte bunda yanıldın. John Wayne filmlerini sevmiyorum, onlara *bayılıyorum*."

"Tam bir umutsuz vakasın." Carol Martinez yüksek sesle güldü. Uzun süredir ilk kez, içten bir kahkaha attı.

"Hepimiz umutsuz vakayız," dedim rıhtımda, kolu dirseğimin altında, birlikte 82. İskele'ye doğru yürürken. "Bu yüzden hala birlikteyiz."

"Ama yemin ederim, Soupy Sales'in Woody Allen'dan daha komik olduğunu düşünüyorsan, aramızdaki her şey biter," dedi Carol. "Çok ciddiyim."

"Woody Allen, Beyaz Diş yapıyor mu?"

"Büyük ihtimalle hayır."

"Tabii," dedim. "Kimse Soupy'nin yaptıklarını yapmaz, çünkü yapamaz."

"Hayır Shakes," dedi Carol. "Kimse Soupy'nin yaptıkları yapmaz, çünkü bunu *istemez*."

Kahkahalarımız, ıssız, çelik iskelelerde yankılanıp Hudson'ın azgın sularına karıştı.

20.

OCAK 1980'DE, YAĞMURLU bir perşembe sabahı, saat dokuzu on geçe, Michael Sullivan mahkeme salonunun önünde durup kariyerinde son kez jüriye hitap etti.

O sabah koyu gri takımını, mavi kravatını ve siyah makosenlerini özenle seçmişti. Sağ yanağında iki küçük, kurumuş kan damlacığı göze çarpıyordu. Eski bir jiletle sinekkaydı tıraş olmaya çalışmanın sonucu böyle olmuştu. Sol bileğinde Süpermen'li bir kol saati, sağ elinde yumurta biçiminde bir üniversite mezuniyet yüzüğü ve ağzında bir vişneli Life Saver şeker vardı.

"Hazır mısınız avukat?" diye sordu Yargıç Weisman.

"Evet efendim," dedi Michael. "Hazırım."

"Başlayın lütfen."

Michael iskemlesini arkaya itip jürinin oturduğu bölüme doğru yürüdü. On iki yüz, her hareketini dikkatle izliyordu. Michael bir elini pantolonunun cebine sokup grubun en yaşlı üyesiyle göz göze geldiğinde gülümsedi.

"Kabul etmelisiniz ki son birkaç hafta oldukça ilginçti," diye başladı, boştaki elini jürinin önündeki ahşap tırabzana sürterek. "Ve kesinlikle, herhangi bir hukuk davasından daha heyecanlıydı."

Başı önde, birkaç gülüşmenin kesilmesini bekledi.

"Ama şimdi bir karar vermeniz gerekiyor. Zor bir karar. İki genç adamın kaderini siz belirleyeceksiniz. Tarafların savun-

malarını dinlediniz. Benim tarafım size, sanıklar John Reilly ve Thomas Marcano'nun, kurban Sean Nokes'u vurup öldürdüğünü söylüyor. Diğer taraf, aksini iddia ediyor. Bu iki genç adamın olay yerinde bile olmadıklarını. O halde, kime inanacaksınız? İşte, şimdi buna karar verme zamanı."

Michael yavaşça jürinin oturduğu bölümün önünde yürüdü. Her bir jüri üyesine dikkatle baktı. Gözlerinin içine.

"Bu kararı nasıl mı vereceksiniz? Önce size sunulan kanıtları gözden geçireceksiniz. Sean Nokes'un 6 Kasım 1979 gecesi, saat sekiz yirmi beşte öldürüldüğünü *biliyorsunuz.* Shamrock Pub'ın en arka kabininde otururken vurulduğunu *biliyorsunuz.* Ve bunu iki siyah deri ceketli adamın yaptığını *biliyorsunuz.* Ama hangi iki adam? İşte, burada işler biraz karışıyor."

Şimdi Michael'ın iki eli de cebindeydi. Mahkeme stenografının önünden geçerken kafasını kaldırdı. Sırtı jüriye dönüktü. Salon kalabalıktı ve izleyicilerin neredeyse tamamı Cehennem Mutfağı'ndandı.

"İki sanığın örnek vatandaşlar olmadığına dair ifadeleri dinlediniz. *Böylesi, onları katil yapar mı?* Sonra, Sean Nokes'un geçmişte nasıl bir adam olduğuyla ilgili ifadeyi dinlediniz. *Böylesi, onu öldüreni daha mı az suçlu yapar?* Bir görgü tanığı, size iki sanığı Sean Nokes'un vurulmasından birkaç dakika sonra Shamrock Pub'dan çıkarken gördüğünü söyledi. Sonra bir rahipten, sanıkların Sean Nokes'un öldürüldüğü gece onunla bir Knicks maçında olduğunu duydunuz. Sean Nokes, Shamrock Pub'ın arka kabininde ölü yatarken, onların maçta sosisli sandviç yiyip bira içtiklerini. O halde, kime inanacaksınız? Kim yalan söylüyor? Ve kim gerçeği söylüyor?"

Michael savunma masasında oturan John'la Tommy'nin birkaç santim yakınından geçti. Elleri hala ceplerinde, sırtı jüriye dönüktü.

"Karar vermeniz kolay olmayacak," dedi. "Öyle olması da gerekmiyor. İnsan hayatının söz konusu olduğu kararlar zor olmalı. Zaman almalı. İyi bir araştırmayı ve iyice düşünmeyi gerektirmeli. Gerçeklere ve sonra onların ötesine bakmalısınız. İfadeleri dinlemeli ve sonra onları bir daha okumalısınız. Tanıkları iyice tartmalı ve sonra sözlerinin ötesine gidip gerekçelerini anlamaya çalışmalısınız. Bir kurbanla iki sanığın ötesine gitmelisiniz. Aralarındaki bağlantılara bakmalısınız."

Michael, masasının yanında durup soğuyan kahvesinden birkaç yudum aldı. Sonra kupayı bıraktı, ceketinin önünü açtı ve jüriye doğru yürüdü.

"Bu davada sizden, pek az jüriden isteneni yapmanızı istiyorum. Gerçeklere ve sonra bu gerçeklerin sebeplerine bakmanızı istiyorum. Duyduklarınızdaki, gördüklerinizdeki ve inandıklarınızdaki gerçeği bulmanızı istiyorum. Ancak bu sayede vicdanınızı rahatlatacak bir karar alabilirsiniz. İçinizde şüphe bırakmayacak bir karar."

Michael iki elini de ahşap tırabzana dayayıp öne eğildi ve karşısındaki kadınlarla erkeklerin yüzlerine odaklandı.

"Kararınızı iki adamın suçuna ve birinin masumiyetine dayanarak vermeli, buna *inanmalısınız*. Mantıklı bir şüphenin *ötesine* geçmelisiniz. Ve şüphenin *kalmadığı* yere gitmelisiniz. Gerçek olduğunu bildiğiniz her şeyi almalı, sonra gerçeklerin ve şüphelerin ötesine geçmek için gereken tüm zamanı kullanmalı ve hayatınızın sonuna dek gönül rahatlığıyla yaşayacağınız bir karar vermelisiniz. Pek çoğunun sorgulayabileceği ama sizin doğru olduğunu bildiğiniz bir karar. Çünkü şimdi tek hakim sizlersiniz. Kanıtlar ve ifadeler sizin elinizde. Gerçekler sizin elinizde. İki adamın kaderi ve bir diğerinin hatırası sizin elinizde. Doğru olan, sizin elinizde. Ve ben, bu ellere güveniyorum. İnanıyorum. O ellerin, içi doğrulukla dolu bir karar

vereceğine inanıyorum. Doğruluk ve adaletle dolu. Dürüstçe bir gerçek ve şerefli bir adaletle."

Michael Sullivan jüriye son kez teşekkür ettikten sonra yerine döndü ve evraklarını siyah çantasına koydu.

"Eklemek istediğiniz bir şey var mı avukat?" diye sordu Yargıç Weisman.

"Hayır efendim," dedi Michael Sullivan. "Başka bir şey yok. Hepsi bu kadar."

21.

"BİR SOSİSLİ, LÜTFEN," dedi Michael, adliye sarayının önündeki kaldırımda bekleyen, deri kasketli, şişman satıcıya. "Hardal, lahana turşusu ve soğan koyun. Bir de kola lütfen."

"Ketçap?" diye sordum.

"Rejimdeyim," dedi, arkasını dönmeden.

Karlı ve rüzgarlı bir pazartesi öğleden sonrasıydı. Jüri, geçen perşembe akşamından beri karar aşamasındaydı. Adliye sarayının dedikodu çarkları son hız dönüyordu. Hemen herkes, suçlu kararının çıkacağını söylüyordu.

"Nerede yiyeceksin?" diye sordum, sosisli sandviçe bakarak.

"Arkanda," dedi Michael ve omzumun üzerinden, bir bankı işaret etti.

"Sana katılmamın bir sakıncası var mı?"

"Ne yapabilirler ki?" diye sordu Michael. "Bizi tutuklayacak halleri yok ya?"

"İyi iş çıkardın sayın savcım," dedim, bankta Michael'ın yanına oturduğumda ve elimdeki çörekten bir ısırık aldım.

"Jüri gerip dönüp bana kazandığımı söylemedikçe, nasıl bir iş çıkardığımın önemi yok."

"Yenilgiyi kabul edebilecek misin?" diye sordum gülümseyerek.

"Sanırım bununla yaşayabilirim." Michael, sosislisini bitirdikten sonra kolasını açtı.

"Tüm bunlar bittiğinde sana ne olacak?"

"Çekip gideceğim," dedi. "Birkaç hafta bekleyip istifamı vereceğim. Bu davadan sonra, kimse beni yolumdan çevirmeye kalkışmaz."

"Diğer tarafa geçebilirsin," dedim. "Savunma avukatı olarak çalışırsın. Hem daha çok para kazanırsın hem de müşteri sıkıntısı çekmezsin. Dünyada her zaman, iyiden çok kötü adamlar olacak. Sırf John'la Tommy'nin çetesinin işlerine baksan, kendine havuzlu bir ev satın alırsın."

"Kalsın," dedi. "Ben avukatlıkta göreceğimi gördüm. Artık başka bir şey denemenin vakti geldi."

"Ne gibi?"

"Karar verdiğimde seni haberdar ederim."

"Yankeelerde oynayamayacak kadar yaşlısın," dedim. "Ve golfe başlayamayacak kadar genç."

"Bütün yolları tıkıyorsun," dedi gülümseyerek. "Paniklemeye başladım."

"Sen bir şeyler bulursun," dedim, sodamı kafama dikerek. "Hep öyle yapmadın mı?"

"Artık durma vakti geldi Shakes. Tek bildiğim bu. Gözlerimi her kapadığımda, bir zamanlar bulunduğum yeri görmeyeceğim bir sığınak istiyorum. Belki şansım yaver gider ve bir gün orada bulunduğumu bile unuturum."

"Orası bizden çok şey götürdü," dedim. "Oradan çıkmak için yapmak zorunda kaldıklarımız. Varlığını bile bilmediğimiz parçalarımızı söküp aldı. Şimdi ya o parçalarımızı unutacağız ya da onları tekrar bulacağız. Hepsi için zaman lazım. Uzun zaman."

"Ben bekleyebilirim," dedi Michael.

"Sen her zaman nasıl beklemen gerektiğini bildin," dedim. "Bizim sabrımız yoktu."

"Geri dönmeliyim," dedi Michael, ayağa kalkıp adliye sarayına doğru yürüyerek. "Jüri çıkmak üzeredir."

"Sakın ortalıktan kaybolma," dedim. "Bir gün, iyi bir avukata ihtiyacım olabilir."

"Bu maaşınla iyi bir avukata paran yetmez."

"Ya iyi bir dosta ihtiyacım olursa?"

"Merak etme, seni bulurum."

"Biliyorum," dedim. "Ben hep buna güvendim zaten." Sonra, oturduğum yerden, Michael'ın adliye sarayının dönen kapısından içeri girişini izledim. Az sonra asansörle dokuz kat yukarı çıkacak ve jürinin kararıyla yüzleşecekti.

22.

47. KISIM'IN ÖNÜ, Cehennem Mutfağı'ndan tanıdık yüzlerle doluydu. Lekeli duvarlara yaslanmış, sigara ve kahve içiyorlar ya da uzun, ahşap sıralarda *Daily News* ve *Post* okuyorlardı. Diğerleri umumi telefonların önündeki banklara sıkışmış, davanın sonucu hakkında tahmin yürütürken, öfkeli şartlı tahliye memurlarına ya da sabırsız tefecilere karşı ortalığı kolaçan ediyordu.

Herkes kararı bekliyordu.

Yanlarından geçerken, birkaçının elini sıkıp bir ikisine başımla selam verdim. Nihayet, siyah kanatlı kapının yanındaki bir köşede boş bir yer bulabildim.

On beş dakika sonra kapı açıldı. Kemerinden silah kılıfı sarkan, uzun boylu, kaslı bir mahkeme memuru, bir eli kapının tokmağında koridora doğru eğildi.

"Beş dakikaya geliyorlar," dedi kayıtsız bir sesle. "Kararı duymak istiyorsanız içeri."

Bir kenarda durarak, kalabalığın yavaşça salona akın etmesini bekledim. Sonra biraz uzaklaşıp bir banka oturdum. Eğilip kafamı ellerimin arasına aldım ve gözlerimi yumdum. Her yanım titriyor, sırtımdan terler boşanıyordu. Bu işin planladığımız gibi bitmesi için dua ediyordum. Tüm yaptıklarımızı yeniden gözden geçirip eksik bir şey var mı diye kontrol etmiş-

tim. Planın tek kusuru, başarımızın ya da başarısızlığımızın, on iki yabancının değer yargılarına bağlı olmasıydı.

"Girmiyor musun?" diye sordu Carol, tepemde dikilerek.

Ellerimi yüzümden çektim.

"Yalnız gitmek istemedim."

"Yalnız değilsin."

"Kaybetmek istemiyorum."

"Kaybetmeyeceksin."

"Bakıyorum, sende de bütün cevaplar var," dedim ayağa kalkıp koluna girerek.

"Evet, belki de vardır," dedi Carol. "Jüri kararını verdi mi?" diye sordu Yargıç Weisman ruhsuz bir sesle.

"Evet Sayın Hakim," dedi jüri başkanı. Ekose gömlekli, kısa boylu, sağlam yapılı, kel bir adamdı.

Mübaşir, katlı kağıdı jüri başkanından alıp Yargıç Weisman'a götürdü. Yargıç kağıdı açıp okudu ve yüzünde tek bir kas bile oynamadı.

Etrafımı saran kafalar ve omuzlar duvarının ötesine baktım. John'la Tommy, masalarında oturuyordu. Ellerini yumruk yapmışlardı. Danny O'Connor yanlarındaydı. Elini eskimiş gömleğinin yakasından içeri sokmuş, ensesini sıvazlıyordu. Karşılarında oturan Michael, gözlerini boş tanık kürsüsüne dikmişti. Derin derin nefes alıp veriyor, elindeki keçeli kalemi evirip çeviriyordu.

Yargıç Weisman, önünde duran mübaşire kafasını sallayarak, çekilebileceğini işaret etti.

"İkinci derecede cinayetle suçlanan sanık John Reilly hakkındaki kararınız nedir?" diye sordu jüri başkanına.

Jüri başkanı, dudaklarını ısırıp tedirgin bakışlarını mahkeme salonunda gezdirdi.

"Suçlu değil," dedi.

"İkinci derecede cinayetle suçlanan sanık Thomas Marcano hakkındaki kararınız nedir?

"Suçlu değil."

Mahkeme salonunda müthiş bir gürültü koptu. Tezahüratlar, ıslıklar ve alkışlar gırla gidiyordu. Sessizlik diye bağıran ve sanıklar hakkındaki kararı yineleyen Yargıç Weisman'ı kimsenin duyduğu yoktu.

Ayağa kalkıp Carol'ı kucakladım.

"Başardın Shakes," diye fısıldadı kulağıma.

"Birlikte başardık," dedim, ona sıkıca sarılarak. "Hep birlikte."

Kafamı çevirdiğimde Michael'ın evrak çantasını alıp Danny O'Connor'la el sıkıştığını gördüm. Sonra kalabalığın içine daldı ve insanların arasında gözden kayboldu. John'la Tommy gülerek, kendilerine uzanan elleri sıkıyor, her yandan sevinç çığlıkları yükseliyordu. Yargıç Weisman'ın kürsüden indiğini gördüm.

Flaşlar patladı.

Odanın ortasındaki iki kadın, histerik bir şekilde ağlamaya başladı.

Arkadaki dört genç adam, salondan çıkarken 'Danny Boy'u mırıldanıyordu.

Arkamdaki yaşlı hanım, yerinde kalarak tespihini çekmeyi ve sessizce dua etmeyi sürdürdü.

Jüri üyeleri, oturdukları bölümden çıktı. Bazılarının kafaları eğikti, bazıları kalabalığa el salladı.

Danny O'Connor yüzünde güller açarak ve su gibi terleyerek mahkeme salonundan çıkarken, kadınlı erkekli bir grup, adını haykırarak tempo tutuyordu.

John'la Tommy, yerlerinden kalkarak yumruklarını havaya kaldırdı.

Michael Sullivan çoktan asansöre binmiş, lobiye iniyordu. Görevini tamamlamış ve kariyeri son bulmuştu.

Carol'ı elinden tutup salondan dışarı çıkardım ve kalabalığın yüksek, neşeli sesi, koridor boyunca bizi takip etti.

Bu, adaletin sesiydi.

1980 İlkbaharı

23.

UZUN MASAYLA İSKEMLELER, restoranın arkasındaki yemek odası boyunca ilerliyordu. Burası, ana yemek salonunun hemen bitişiğindeydi. Masanın üzeri, bira kupaları, Dewar's ve Johnnie Walker Red şişeleriyle doluydu. Mumların titrek ışığı duvarlarda gölgeler oluşturuyordu. Masanın iki ucundaki, kulplu hasır sepetlerde, rengarenk çiçekler vardı. John'la Tommy temize çıkalı neredeyse bir ay olmuştu. Son birkaç haftadır hayatlarımız, Sean Nokes'un ölümünden önceki haline dönmüştü.

Carol sosyal hizmetler dosyalarına geri döndü. Sorunlu ergenler ve bekar annelere, onlara ayıracak parası ya da vakti olmayan bir sisteme karşı mücadelelerinde yardım etmeye devam etti.

John'la Tommy sokaklara döndü. Batı Yakası Çocukları'nın liderliğini yapıyor, sağlam içiyor ve bir kez daha yasaları çiğniyorlardı. Zaten kimse onlardan değişmelerini beklemiyordu. Bunun için geç kalmışlardı.

King Benny, kulübüne, Şişko Mancho da dükkanına geri döndü.

Ben katiplikten muhabir stajyerliğine yükseldim ve eğlence haberleri hazırlamaya başladım. Artık çocukluğumdaki gibi, filmleri bedavaya izleyebilecektim. Ama şimdi, sinema salonuna gizlice girmeme gerek yoktu.

Aramızda bir tek Michael, hayatında radikal bir değişiklik yaptı. Kaçmaz bir davayı kaybettikten tam üç hafta sonra, tıpkı söz verdiği gibi, görevinden istifa etti. İlk ben geldim ve masanın ortasındaki bir iskemleye oturdum. Sırtım duvara dönüktü. Beyaz gömlekli, siyah papyonlu genç bir garson, odaya gelip bir şey istiyor muyum diye sordu. Bira ve viski şişelerine bakıp gülümsedim.

"Tam bir İrlandalı masası," dedim. "Ve ben İtalyanım."

"Ne eksik?" diye sordu garson.

"Şarap."

"Kırmızı? Beyaz?"

"İkisinden de getir."

Garson odadan çıkarken, John'la Tommy'ye çarptı. Ayağa kalktım ve birkaç dakika birbirimize baktık. Sonra ikisi de masanın etrafından dolaşıp bana uzun uzun ve sessizce sarıldı.

"Sana nasıl teşekkür edeceğimi bile bilmiyorum," dedi Johnny, beni sıkıca tutarak.

"Bu yaptığına inanamıyorum," dedi Tommy. "Ve paçayı sıyırabildiğimize."

"Ne demek istiyorsunuz? Yoksa onu cidden siz mi öldürdünüz?"

Kahkahalarla gülerek beni bıraktılar ve iki yanıma oturdular.

"Ayrıca, benim hiçbir şey yaptığım yok," dedim. "Mikey'nin planıydı."

John kendine bira koydu. "Doğrusunu istersen, davayı aldığını ilk duyduğumda az kalsın başını yakacaktım."

"Neden yapmadın?"

"O benim arkadaşımdı," dedi John. "Ve düşündüm ki eğer cinayetten hapse gireceksem beni içeri atması için, ondan daha iyi birini mi bulacağım?"

"Ben de davada, bizim hıyarın avukatlığı amma boktan diye düşündüm," dedi Tommy. "Adama acımaya bile başladım."

"Bir avukata asla acıma," dedi Michael, yüzünde kocaman bir gülümsemeyle önümüzde dikilerek.

"Gel buraya avukat," dedi John ve Michael'ı kolundan tutup masanın diğer tarafına çekti.

Tommy de diğer taraftan uzandı ve onlar sarılırken ben aralarında kaldım. Dışarıdan bakan, bir tek birbirine dolanan kollarımızı ve gülücüklerle kırışan yüzlerimizi görebilirdi.

"Gerçek kont sensin!" diye bağırdı John. "Hayattasın, iyisin ve New York şehir merkezinde çalışıyorsun!"

"Bu haftadan sonra değil," dedi Michael. "Bu kont, artık bir işsiz."

"Gömülü hazineni ne yaptın?" diye sordu Tommy. "Kumarda mı yedin?"

"Sizce King Benny'ye parasını nasıl verdik?" dedi Michael.

Carol, eşikte kollarını kavuşturmuş, gülerek bizi izliyordu.

"Bu da ne böyle?" diye sordu, kafasını iki yana sallayarak. "Gey bar mı?"

Sesini duyduğumuzda döndük. Saçlarını yeni bir modelde kestirmişti. Üzerinde dar, kısa, siyah bir elbise vardı. Omzuna uzun saplı siyah bir çanta asmıştı.

"Sen içeri girene dek öyleydi," dedi John.

"Sana da sarılmamızı ister misin?" diye sordu Tommy.

"Sadece merhaba deseniz?"

"Merhaba ve birer öpücük?" dedi John.

"Anlaştık," dedi Carol, yanımıza gelerek.

"Çabuk olun," dedim. "Garson gelmeden öpüşme faslını bitirelim."

"Evet," dedi Tommy. "Yoksa onu da öpmek zorunda kalırız."

"Gelirken gördüm," dedi Carol. "Yakışıklı çocuk. Yani onu da öpebilirim."

"Aaa, Shakes de aynen öyle söylemişti," dedi John.

Masanın etrafına oturup akşam yemeklerimizi sipariş ettik, içkilerimizi koyduk ve sabaha kadar konuştuk.

Aklımıza gelen her şeyden bahsettik. Biz, binlerce dakikayı paylaşmış beş arkadaş, birlikte geçirdiğimiz zamanların sonuna gelmenin korkusuyla hiç durmadan konuştuk. Bir tek, davayı konuşmadık. Ve bir de aramızda asla konuşmamaya yemin ettiğimiz ayları.

Carol, bürokrasiyle yaşadığı sorunları ve her gün verdiği mücadeleleri anlattı.

John'la Tommy, suç hayatlarından bahsetti. Yollarının sonunda ya bir mermi ya da demir parmaklıklar olduğunu iyi biliyorlardı. Ama kendilerini kontrolde hissettikleri ve nadiren yalnız kaldıkları dakikalarda içlerini kemiren şeytanları def etmek için bildikleri tek yol buydu.

Michael kararından memnundu ve bunun onu nereye götüreceğini merak ediyordu. Bir yıl çalışmadan yaşayabileceği kadar para biriktirmişti ve sonraki haftasonu kalkacak bir Londra uçağına bileti vardı. Ötesi için hiçbir plan yapmamıştı.

Ben şaka yollu, kariyer seçeneklerimin ikiye indiğini söyledim. Ya muhabir olacaktım ya da matinelerini ezbere bildiğim sinemalardan birinde yer gösterici.

Nihayet içtiğimiz biralar, şaraplar ve viskiler etkisini göstermeye başladığında, Wilkinson içimizdeki kahkahaları söküp almadan önceki yıllara gittik. Yaptığımız sayısız eşek şakasını andık. Cehennem Mutfağı'nda geçen özgür çocukluk günlerimizi.

"Kurduğunuz şu aptal müzik grubunu hatırlıyor musunuz?" diye sordu Carol, bardağına su koyarken.

"Dört Gladyatörler," dedi Michael gülerek. "Cehennem Mutfağı sokaklarına gelmiş en iyi dörtlü."

"Shakes'in gruba ne isim vermek istediğini hatırlayan var mı?" dedi Johnny, bir sigara yakarak.

"Kont ve Kristolar," dedi Tommy. "Oğlum, öyle bir şey yapsaydık, albümlerimiz yok satardı."

"O kadar da kötü değildik," dedim. "Arada bizi dinleyenler çıkardı."

John güldü. "Sağırlar okulundan gelen grubu saymıyorsun herhalde?"

"Neden olmasın?" dedim. "Bizi alkışlamışlardı."

"Berbattınız," dedi Carol gülerek. "Şarkılarınızı duyan bütün veletler zırlamaya başlıyordu."

"Çünkü hüzünlü şarkılar söylüyorduk," dedim.

"Şişko Mancho da menajerimiz olacaktı," dedi Tommy. "King Benny de sponsorumuz. Bize kostüm alıp turne masraflarımızı karşılayacaktı."

"Ne oldu o plana?" diye sordu Carol.

"Bizi şarkı söylerken duyduklarında vazgeçtiler," dedim.

"Şişko Mancho, bize menajerlik edeceğine çiğ tavuk yemeyi tercih edeceğini söyledi," diye araya girdi John.

"Ya King Benny ne dedi?" diye sordu Carol.

"Hiç," dedim. "Kulübüne geri dönüp kapıyı kapadı."

"Sevdiğimiz herkesi söğüşlüyorduk," dedi Tommy ve birasının son yudumunu kafaya dikti.

"Ne değişti ki?" diye sordu Carol, şarabımı tazeleyişimi izleyerek.

"Bir albüm yapacak kadar paramız vardı," dedim. "Frankie Valli, Dion ve Bobby Darin'i taklit ediyorduk."

"Krema tabakası," dedi Carol.

"Ama biz ekşi kremaydık," diye atıldı Tommy.

Michael masaya doğru eğilip güldü.

"Haydi, albümümüzden bir şarkı söyleyelim. Bizden Carol'a gelsin."

"Sizin gidip birilerini vurmanız gerekmiyor mu çocuklar?" dedi Carol, elleriyle yüzünü kapatarak.

John ayağa kalkıp sırtını duvara yasladı. "Bir şarkı için her zaman vaktimiz vardır."

"Sen seç Mikey," dedi Tommy, Johnny'nin yanında durarak. "Çok yavaş olmasın. Carol'ın içini baymayalım."

"'Walk Like a Man'e ne dersiniz? Shakes onda Valli'yi iyi taklit ediyor."

"Sen de bize müzik yap," dedim, Carol'a iki kaşık uzatarak. "İşaret verdiğimde bunlarla bardaklara vur."

"Fazla gürültü yapmayın," dedi Carol, arkasındaki kapıdan bakarak. "İnsanlar yemek yiyor."

"Erkekler tuvaletinde daha iyi söylerdik," dedi Tommy. "Duvarlar yankı yapardı."

"Aşağıda bir tane var," dedi Carol. "Ben burada beklerim."

"Tıpkı Beatles'ın yeniden bir araya gelmesi gibi," dedim.

Carol alayla homurdandı.

Dördümüz, odanın bir köşesinde toplandık. Ben en öndeydim. Michael, Tommy ve John, bir ellerini omzuma koymuş, hayali bir müzikle parmaklarını şaklatıyordu. Carol iskemlesinden gülerek bizi izliyordu.

En iyi Frankie Valli ve Four Seasons seslerimizle 'Walk Like a Man'i söylemeye başladığımızda ellerini çırptı.

Sonra hepimiz, bir elimizi kulağımıza götürüp parmaklarımızı şaklatmaya devam ederek tüm doğru a cappella notalarını basmayı başardık.

Carol iskemlesinde doğrulup kaşıkları bacağına vurarak tempo tutuyordu.

Eşikte duran üç garson da bize katıldı.

Arkalarından yaklaşan iki müşteri, ıslıklarla beğenilerini gösterdi.

Barmen ellerini bara vurarak tempo tuttu ve hepimize bedava içki verdi.

Bir gece espressosu için restorana uğrayan yaşlı bir çift, kollarını birbirlerinin bellerine dolayıp dans etti.

Bizim için özel bir geceydi ve elimizden geldiğince uzattık. Bize ait bir şeydi. Uzun anılar listemize ekleyebileceğimiz bir gece.

O gece, bizim mutlu sonumuzdu.

Ve son kez biraraya gelişimiz.

24.

16 MART 1984 sabahı erken saatlerde, John Reilly'nin şişmiş cesedi, Batı 46. Sokak'taki kiralık evinin holünde yüzükoyun yatarken bulundu. Sağ elinde, onu öldüren kaçak cin şişesi vardı. Siyah deri ceketinin ön cebinden altı dolar, avcı gömleğinin cebinden on dolarlık bir banknot çıktı. Belinde 44 kalibrelik bir tabanca, kotunun iç tarafında bir sustalı vardı.

Öldüğünde, beş çözülmemiş cinayet vakasının şüphelisiydi.

Otuz iki yaşına gireli iki hafta olmuştu. Thomas 'Tereyağı' Marcano, 26 Temmuz 1985'te öldü. Cesedi, New York dışında boş bir kulübede bulundu. Kafasına, yakın mesafeden beş el ateş edilmişti. Ceset bir haftadan fazla gizli kaldığı için, yaz sıcağının ve yabani hayvanların hışmına uğramıştı. Kulübede, bir düzine boş bira kutusundan, iki şişe Dewar's'tan ve üç dolu yarı otomatikten başka, pek bir şey yoktu. Tereyağı'nın bisiklet yaka tişörtünün cebinden, bir haçla Aziz Jude'un bir resmi çıktı.

Thomas Marcano, otuz üç yaşındaydı.

•••

MICHAEL SULLIVAN, İNGİLTERE kırlarında küçük bir kasabada yaşıyor ve geçimini yarım gün marangozluk yaparak

sağlıyor. New York'a yaptığı nadir ziyaretlerde, Cehennem Mutfağı'na bir kere bile uğramadı. Avukatlığı tamamen bıraktı ve hiç evlenmedi.

Şu anda kırk dört yaşında.

***

CAROL MARTINEZ HALA sosyal hizmetlerde çalışıyor ve Cehennem Mutfağı'nda yaşıyor. O da hiç evlenmedi ama on iki yaşında bir oğlu var. Oğlu John Thomas Michael Martinez kitap okumayı seviyor ve annesi onu Shakes diye çağırıyor.

Komşular onun, annesinin gülümsemesiyle koyu renkli, zeytin gözlerini aldığını söylüyor.

Ama yüz hatları, tıpatıp babası, John Reilly'yi andırıyor.

Carol Martinez kırk üç yaşında.

***

PEDER ROBERT CARILLO, New York dışındaki bir cemaatin monsenyörü. Hala her gün basketbol oynuyor. Tüm çocuklarıyla irtibatını koruyor ve ihtiyaç duyduklarında yanlarında oluyor.

Her gün, kaybettiği çocukları için dua ediyor.

Peder Bobby altmış yaşında.

***

KING BENNY, CEHENNEM Mutfağı'ndaki krallığından kilometrelerce ötede, Westchester County'de bir yaşlı bakımevinde kalıyor. Kahvesini hala sert içiyor ve zulasını, bakımını üstlenen hemşirelerden gizlemeyi başarıyor. Hala

konuşmaktan nefret ediyor ve İtalyan Alzheimer'ından şikayetçi. "Bugünlerde her şeyi unutuyorum," diyor. "Düşmanlarım dışında her şeyi."

King Benny yetmiş sekiz yaşında.

***

ŞİŞKO MANCHO, 1992 Ağustos'unun ortasında hafif bir felç geçirdi. Sağ eli hissiz kaldı ve sağ gözü kör oldu. Dükkanını yeğenine devretti ama hala kazancın yarısını cebine indiriyor. Zamanını, Cehennem Mutfağı'ndaki üç dairesi ve Queens'teki yeni evinde geçiriyor.

Hala hentbol maçlarına bahis oynuyor.

Şişko Mancho yetmiş iki yaşında.

***

SEAN NOKES, 6 Kasım 1979'da Shamrock Pub'ın en arka kabininde vurularak öldürüldü. Katilleri hala yakalanmadı.

Sean Nokes öldüğünde otuz yedi yaşındaydı. Adam Styler, 22 Şubat 1982'de New York Polis Departmanı'ndan atıldı. Hakkında, görevini kötüye kullanmak ve cinayetten dava açıldı. Suçlu bulundu ve taraflar arasındaki anlaşmaya göre, on iki yıl hapse mahkum edildi. Styler, mahkumiyetinin sekiz yılını, yüksek güvenlikli bir cezaevinde geçirdi. Dördüncü kez canına kastedildiğinde belden aşağısı felç olunca, minimum güvenlikli bir tesise alındı. 1991 ilkbaharında şartlı tahliye edildi ve şimdi bir New Jersey banliyösündeki bir engelliler bakımevinde kalıyor.

Adam Styler elli yaşında.

***

HENRY ADDISON, 1980 ilkbaharında, New York Şehri Belediye Başkanı'nın sosyal yardım direktörlüğü görevinden istifa etti. Şehir merkezindeki bir yatırım bankacılığı şirketinde iş buldu. Altı aylık etkili bir kazançtan sonra terfi beklemeye başladı. 1982'de, yılbaşı günü, cesedi La Guardia Havaalanı pistinin oradaki çalılıklarda bulundu. Otopsi raporuna göre, dayak yemiş ve işkence görmüştü.

Katili ya da katilleri asla bulunamadı.

Henry Addison otuz altı yaşındaydı.

•••

RALPH FERGUSON'IN KARISI, Ferguson'ın John ve Tommy'nin duruşmasındaki ifadesinden kısa bir süre sonra boşanma davası açtı ve tek çocuklarının velayetini aldı. Ferguson işini bıraktı ve çocuk taciziyle tecavüz suçlamalarından tutuklanacağından korkarak eyaletten kaçtı. Başka bir isimle California'ya yerleşti ve bir hırdavatçı dükkanı açtı. Yeni karısı, kocasının gerçek kimliğini ve geçmişini öğrenince, ikinci evliliği de bitti. 1989'da çıkan bir yangında dükkanı kül oldu. Şimdi San Francisco bölgesinde ayakkabı satıcılığı yapıyor. Tek başına yaşıyor, boğazına kadar borca saplanmış durumda ve geceleri uyuyamıyor.

1993'te, King Benny'nin benden af dilemesi için karşıma çıkardığı oydu. Hayatımın neredeyse bir yılını Ferguson'ın her hareketinden korkarak geçirdim. Şimdi o, geri kalan ömrünü benden korkarak geçirecek.

Ralph Ferguson kırk dokuz yaşında.

1982 sonbaharında, New York Eyaleti Çocuk Mahkemesi'nin görevlendirdiği bir araştırma heyeti, Wilkinson Erkek Çocuklar Islahevi hakkındaki suçlamaları değerlen-

dirdi. Kırk yedi kişilik bir görgü tanığı listesiyle görüştüler. Aralarında, kurumun gözetimi altında ölen üç çocuğun aileleri ve çeşitli tacizlere şahit olan bir düzine gardiyan vardı. Wilkinson Erkek Çocuklar Islahevi'nin tüm geçmiş ve bugünkü yöneticilerini kınayan raporda, araştırma heyeti, kurumdaki sistemin ve yaklaşım tarzının kökünden değiştirilmesi gerektiğini belirtti. Wilkinson'a yeni bir müdür atandı ve her bloğa video kameralar yerleştirildi. Tutukluların hakları artırıldı ve *delik* tamamen kapatıldı. Hatta hücreler bile boyandı.

•••

EDWARD GOLDENBERG 'KÜÇÜK Sezar' Robinson, 1990'da, uyuşturucu ticareti ve cinayetten ömür boyu hapse mahkum edildi. New York dışındaki yüksek güvenlikli bir cezaevinde yatıyor. Yirmi bir yılını doldurduğunda şartlı tahliye hakkı kazanacak. Henry Addison cinayetiyle ilgili hiç sorgulanmadı.

Edward Goldenberg 'Küçük Sezar' Robinson elli bir yaşında.Gregory 'Marlboro' Wilson, dolgun bir emekli maaşıyla Pennsylvania'da bir çiftlikte yaşıyor. Günlerini kitap okuyarak, çocuklarına mektup yazarak ve arkadaşlarıyla kağıt oynayarak geçiriyor. Her Noel'de onu hatırlayan bir *suskun*dan iki karton Marlboro sigarası alıyor.

Gregory 'Marlboro' Wilson altmış üç yaşında.

•••

BEN KIRK YAŞINDAYIM. Bir karım ve iki çocuğum var. Karımı seviyor, kızımla oğluma tapıyorum. Ailem, geçmişin acılarından büyük ölçüde kaçmama yardım etti. Ama

çocukluk anılarım peşimi hiç bırakmıyor. Vücudum yaşından ihtiyar ve zihnim hayatın zevklerinden çok, dehşetleriyle dolu. Rüyalarım hala canlı, kabuslarım acı verici ve gözyaşlarım sabit. Geceleri hala tedirginim, hala korkuyorum.

Bazen, ölen *suskunkarın* en şanslılarımız olduğunu düşünüyorum.

Artık anılarla yaşamak zorunda değiller.

Kabuslarından kurtuldular.

"Onca yol yürüdüm
Onca saat geçirdim günbatımıyla şafak arasında
Onca zaman
Onca mesafe
Şimdi hepsini
Bir çocuğun gözlerinden görüyorum."

- Van Morrison
"Take It Where You Find It"

Sonsöz

1966 Yazı

REUBEN –SİYAH, KIVIRCIK saçlı, siyah dar pantolonunun kırışıklıkları bıçak kadar keskin Porto Ricolu çocuk– yarışmanın favorisi ve 50 dolarlık ödülün en büyük adayıydı. Spor salonunun köşesinde, sırtı üç kişilik orkestraya dönük, sakız çiğneyip Viceroy sigarasını tüttürerek, sahnedeki disk-jokeyin işareti bekliyordu. Okulun sponsorluğundaki Chubby Checker Twist Kralı yarışması başlamak üzereydi.

"Süper görünüyor," dedim, Reuben'e bakarak. "Kazanmaya hazır."

"Bence *Batı Yakasının Hikayesi*'ni pek çok kez izlemiş gibi görünüyor," dedi Johnny.

"İyi dans edeceğin aklının ucundan geçmiyor tabii," dedi Michael. "Ne de olsa seni tanımıyor Shakes."

"Ben seni tanıyorum Shakes," dedi Tommy, kolunu omzuna atarak, "ama iyi dans edeceğin, benim de aklımın ucundan geçmiyor."

"Adam daha ayakkabılarda seni bitirdi," diye atıldı John. "Baksana, şu yere vurunca ses çıkaran twist ayakkabılarından giymiş. Hafif görünüyorlar ama tabanları çok sağlam."

"Kimsin sen, Thom McAn falan mı?" diye sordum. "Benim ayakkabılarım da idare eder."

"Başka kim katılmış?" dedi Michael. "Yani Reuben dışında?"

"46. Sokak'tan üç İrlandalı," dedi Tommy.

"İyiler mi?" diye sordum.

"Çok aptal olduklarını duydum," diye yanıtladı Tommy.

"Hayrola, artık twist yapmak için üniversiteye gitmek mi gerekiyor?" dedi Michael.

"Ya hayır tabii ama bunlar, sırf makara olsun diye katılmış," dedi Tommy. "Akılları sıra birbirlerini eğlendirecekler. Bana kalırsa, kadınlar hapishanesinde bile kendilerine yatacak birini bulamazlar."

"Bir de pizzacıdaki şu şapşal çocuk var," dedim. "Onun da adını yazdırdığını duydum."

"Ben biliyorum onu," diye bağırdı John. "Bir sürü sivilcesi var. Dişleri simsiyah. Benim pizzalara dokunmasına izin vermiyorum."

"Başka?" diye sordu Michael.

"Konuşurken tüküren şu siyah çocuk," dedi Tommy. "Hani babası yeni vurulan."

"Sırf acıdıkları için, kesin ona kazandıracaklar," dedim.

"Merak etme Shakes," dedi Michael. "Baktık ki oylar o yönde gidiyor, birine seni bıçaklattırıveririz."

"Fazla derin olmasın," dedim. "Bu gömleği okulda giyiyorum."

"Kazanacak kadar derin olsa yeter," dedi Michael. Spor salonunun lambaları söndürüldü ve spot ışıkları pistin ortasını aydınlattı. Seksen kadar çocuk, pistin etrafında halka oldu. Kızlarla oğlanların çoğu el ele tutuşuyor, bazıları karanlıktan faydalanıp gizlice öpüşüyordu.

"Twist yarışmacıları piste lütfen," dedi disk-jokey. Ceketinin omuzları dar, pantolonunun paçaları kıvrıktı. Bileklerini saran beyaz çorapları görünüyordu.

"Ye onları Shakes," dedi Tommy, sırtıma bir şaplak atarak.

"Sana yaklaşanı iteriz," dedi John. "Dengesini bozarız."

"Burada seni bekliyoruz Shakes," diye atıldı Michael. "Kazansan da kaybetsen de yanındayız."

"İyi şanslar öpücüğünü almadan bir yere gidemezsin," dedi Carol Martinez, kalabalığı yarıp yanımıza geldiğinde. Beyaz bir elbise, siyah ayakkabılar ve beyaz dantel çoraplar giymişti. Uzun, siyah saçlarını atkuyruğu yapmıştı.

"Buyur," dedi Michael. "Biz zaten onu bugün bir kez öptük. Bu kadarı yeter."

Carol kollarını boynuma dolayıp dudaklarıma bir öpücük kondurdu.

"Öpücük filan dinlemem," dedi Tommy. "Ödül parasından koklatmayız."

"Oğlum sende kalp yok," dedi John. "Safi göbeksin."

***

HER YARIŞMACI ALTI spot ışığından birinin altına yerleştirildi. Pist, hepimizin dans edebileceği kadar genişti. Pizzacıda çalışan çocukla 46. Sokak'tan gelen İrlandalılardan birinin arasındaydım. İrlandalının üzerinde hala St. Agnes okul forması vardı. Reuben karşımdaydı. Yüzünde rahat bir ifade vardı. Ağzının kenarından bir kürdan sarkıyordu. Bir tek, grubun en iyi giyineni, uzun boylu, siyah çocuk gergin görünüyordu.

"Haydi millet!" diye bağırdı disk-jokey, berbat bir Chubby Checker taklidiyle. "Ellerinizi çırpın. Twist zamanı!"

Bozuk ses sisteminden Chubby Checker'ın neşeli sesi fışkırdı ve arkadaşlarımızla izleyicilerin tezahüratları eşliğinde dans etmeye başladık. Hepimiz basit hareketlerle başlamıştık. Bir tek İrlandalılar, kalabalığı etkilemek için durmadan dönüp kendilerini yerlere atıyorlardı.

Zor bir yarışmaydı. Eğer düşer, hareketini kaçırır ya da twist yapmayı bırakırsan, hemen eleniyordun. Hakemlik yapan disk-jokey, yarışmacılar arasında dolaşıyor, kurallara uymayanları omuzlarına dokunarak yarışma dışı bırakıyordu.

Kazananı belirlemek yirmi dakikadan az sürecekti.

St. Agnes formalı İrlandalı tek dizi üzerinde twist yaparken dengesini kaybedip ilk elenen oldu. Arkadaşlarından biri de geri tepen bir ayak hareketiyle çok geçmeden ona katıldı.

"Eh, ne de olsa İrlandalılar," dedi Tommy, Michael'ı dürtükleyip gülerek. "Tıpkı senin gibi."

"Çok da aptallar," dedi Michael. "Tıpkı senin gibi."

Disk-jokey, aramızda üçüncü turunu atarken ben nefes nefese kalmıştım. Sırtımdan ve yüzümden terler boşanıyor, spot ışıklarının sıcağı ve etrafımdaki daimi hareket, görüntüleri bulanıklaştırıyordu. Reuben'in gözleri benim üzerimdeydi. Arada bir, *ben de oyundayım* sinyali verircesine gülümsüyordu.

'Twistin' U.S.A.'in sonunda pizzacı çocuk yan tarafını tutarak dans etmeyi bıraktı ve daireden çıktı. Kısa boylu bir kız, kollarını çocuğun beline dolayıp yanağını öptü.

"Gördünüz mü?" diye sordu John tiksintiyle. "Onu sivilcelerinden öptü."

"Noktaları birleştirin suratlı çocuğun bile bir kız arkadaşı var ve ben sinemaya yalnız gidiyorum," dedi Tommy, kafasını iki yana sallayarak. "Adalet mi bu?"

"Evet," dedi Michael.

Reuben şimdi daha hızlı hareket ediyor, daha aşağı çömeliyor, dizleri yere değene dek eğilip bükülüyordu. Kürdan hala ağzındaydı ve yüzüne, küçümseyici bir sırıtış yapışıp kalmış gibiydi. Her geçen dakika güveni biraz daha artıyordu.

Siyah çocuk ter içindeydi. Stilini neredeyse tamamen kaybetmişti. Bacaklarına kramplar giriyor, ışıklar onu her hareketinde biraz daha fazla rahatsız ediyordu. Ne zaman yere çömelse, sağ dizini sakınmaya çalışır gibi bir hali vardı.

Disk-jokey elleri arkasında, çocuğun yanma gidip kulağına bir şey fısıldadı. Siyah çocuk ona bakıp kafasını salladı ve topallayarak daireden çıktı.

"Zavallı çocuk," dedi Carol. "Dizi çok acıyor olmalı."

"Bakın, babasının vurulmasını hiç tınmadılar," dedi Tommy.

"Bu yarışmayı kazanmak için, bir yakınının *ölmesi* gerek," dedi John.

Şimdi pistte üç yarışmacı kalmıştık.

Beş dakika daha bu şekilde devam edebilirdim. Sonra elli doları, beni gömmek için kullanırlardı. Reuben, bütün gece twist yapabilirmiş gibi görünüyordu. Müzikle ya da müziksiz.

"Pistte kalanlara bir alkış!" diye bağırdı disk-jokey. "New York'un Twist Kralları!"

İrlandalı çocuk, kalabalıkla birlikte alkış tutmak için durdu ve yarışmadan elendi.

"Tam bir saksı," dedi Johnny.

"Disk-jokey mi?" diye sordu Tommy. "İrlandalı mı?"

"İkisi de," dedi Michael.

"Pekala çocuklar, gösterin bakalım marifetlerinizi," dedi disk-jokey, Reuben'le bana. "Bir tek siz kaldınız."

Terden sırılsıklam olan gömleğim, göğsüme ve sırtıma yapışmıştı. Saçlarım yüzüme düşüyordu. Kotum zaten boldu,

bir de belimde biriken ter damlacıkları yüzünden iyice bollaşmıştı. Ayakkabılarım bile kaymaya başlamıştı.

Sona sakladığım birkaç hareketimi de sergilemeye karar verdim. Bir dizimin üzerine çökerek boştaki ayağımı havaya kaldırdım ve twist yapmayı sürdürdüm. Bulunduğum taraftaki karanlıktan, alkışlar ve tezahüratlar yükseldi.

Elimden geldiğince yere eğildim ve ellerimi bacaklarımın arasına koydum. Hemen sonra, bacaklarımı iki yana açtım. Ardından hızla kalkarak twiste devam ettim.

"Budur," dedi Tommy. "Fred Astaire halt etmiş dostum!"

"Porto Ricolu'nun son şansı," dedi Michael. "Yoksa olay bitmiştir."

"Ya o kürdanı yutarsa?" diye sordu John.

"Biz kazanırız," dedi Michael.

Reuben son kozunu sona saklamıştı ama onu kötü bir sürpriz bekliyordu.

Kendi tarafındaki kalabalığın alkışları arasında yere çömeldi, ellerini parke zemine dayadı ve havada bir takla atmaya kalkıştı. Ne var ki bu etkileyici akrobatik hareketin sonunda ayağı kaydı ve poposunun üzerine oturdu. Kürdanı hala ağzındaydı.

Dans etmeyi bırakıp Reuben'e doğru yürüdüm ve elimi uzatarak ayağa kalkmasına yardım ettim.

"Süper hareketti," dedim.

"Gelecek yaz seni yeneceğim," dedi.

"Neredeyse *bu* yaz da yeniyordun," diye karşılık verdim gülerek ve elini sıktım.

Etrafımızdaki çember daralmıştı. Herkes ıslık çalıyor, alkışlıyor ya da tezahürat yapıyordu. Disk-jokey elli doları avcuma koyunca, ıslıklarla bağrışmalar daha da yükseldi. Yumruğumu zaferle havaya kaldırdım.

"Zenginiz!" diye bağırdı Tommy, bana doğru koşarak. Hemen arkasında John, Michael ve Carol vardı. "Zenginiz!"

"Bununla bir ay günümüzü gün edebiliriz," dedi John. "Gelsin pizzalar, çizgi romanlar ve dondurmalar. Bütün şehir bizim!"

"Şanslıydın," dedi Michael gülümseyerek. "Şanslı olmak her zaman daha iyidir."

"Bir öpücük daha bekleme," dedi Carol.

"Zaten kimseyi öpemeyecek kadar yorgunum. Adım atacak halim yok."

"Yürümen gerekmiyor," dedi Tommy. "Sen şampiyonsun. Biz seni taşırız."

Bacaklarımdan birini tuttu. John'la Michael da diğerini yakaladı ve beni omuzlarına aldılar. Arkamdaki kalabalık hala tezahürat yapıyordu.

Siyah çıkış kapısından geçerken beni dikkatle alçalttılar ve hep birlikte sokağa çıktık.

"Nereye gidiyoruz?" diye sordum, kafamı arkaya atıp ılık akşam esintisini yüzümde hissederken.

"İstediğin yere," dedi Michael.

"Vaktimiz var," dedi John. "Ve nihayet, paramız da var."

"Her yere gidebiliriz," dedi Tommy. "Bizi durduracak hiçbir şey yok."

Batı 50. Sokak'la Onuncu Cadde'nin köşesindeki sokak lambasının altındaydık. John, Tommy ve Michael beni omuzlarında tutuyordu. Carol, gülümseyerek bir çöp bidonun etrafında dans ediyordu.

Gece ve sokaklar bizimdi. Önümüzde kocaman ve ışıltılı bir gelecek uzanıyordu.

Ve daima birlikte olacağımızı sanıyorduk.

'SUSKUNLAR'

Arkadaşlık kandan derin aktığında

sleepers

"İnkar edilemeyecek güçte, gerçek bir hikaye."
-the washington post book world

ARTEMİS

New York Times çoksatarı yazar

LORENZO CARCATERRA